

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ฐปนรรต พรหมอินทร์ รองศาสตราจารย์ ดร. จุมพล หนิมพานิช และรองศาสตราจารย์ ดร. ประพนธ์ เจียรกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่มีคุณค่ายิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดีมาตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ตลอดจนขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ไขวิทยานิพนธ์ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ รองศาสตราจารย์ประหยัด หงษ์ทองคำ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านรัฐศาสตร์ ที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัยพร้อมทั้งให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการปรับแก้ไข ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือและเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม และผู้บังคับบัญชาทุกท่าน รวมทั้งเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการปฏิบัติงานในหน้าที่

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ที่ได้ให้โอกาสทางการศึกษา และคณาจารย์สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ที่ได้ให้ความรู้และอบรมสั่งสอนผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่ออัน คุณแม่ยายบุรี มิตรผักแว่น บิดาและมารดา ซึ่งให้โอกาสที่ดีในชีวิตด้วยการสนับสนุนทางการศึกษา อีกทั้งยังเป็นแรงกระตุ้นและได้ให้กำลังใจเป็นอย่างดีเสมอมา และขอขอบคุณคุณวราภรณ์ มิตรผักแว่น (ภรรยา) ที่ได้ช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ และคอยเป็นกำลังใจเสมอมา รวมทั้งขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ และน้องๆ ทุกคนที่ไม่สามารถกล่าวนามได้ทั้งหมดในที่นี้ได้ ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัย

ขอให้ทุกท่านจงประสบแต่ความสุข ความเจริญในชีวิตตลอดไป หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว และขออภัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

จักรพันธ์ มิตรผักแว่น

ตุลาคม 2549

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร :
กรณีศึกษาการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
เขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2548

ผู้วิจัย ว่าที่ร้อยตรี จักรพันธ์ มิตรศักดิ์แว่น **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ รุปนรรต พรหมอินทร์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร. จุมพล
หนิมพานิช (3) รองศาสตราจารย์ ดร. ประพนธ์ เจียรกุล **ปีการศึกษา** 2549

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง (1) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (2) การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชน (3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งที่ 16 (พื้นที่เขตบางเขน) กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าไคสแควร์

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้สมัคร ปัจจัยด้านพรรคการเมือง ปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียงและปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จุดเด่นหรือลักษณะสำคัญที่สุดในด้านคุณสมบัติของผู้สมัครคือ เป็นคนดีมีความรู้ความสามารถ ในด้านพรรคการเมืองคือ มีนโยบายที่ดี และในด้านรูปแบบการหาเสียงของผู้สมัคร คือ การที่ผู้สมัครเข้าถึงตัวผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญสูงสุด คือ ปัจจัยด้านผู้สมัคร รองลงมาคือ พรรคการเมือง และรูปแบบการหาเสียง ตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านผู้สมัครและปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ได้แก่ อายุ อาชีพและรายได้ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แต่ปัจจัยด้านพรรคการเมือง ปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง และปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพทางครอบครัวและระยะเวลาการอาศัยอยู่ในพื้นที่ ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

คำสำคัญ ปัจจัย การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
เขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร

Thesis title: Factors that Affect Voting Decisions in the Members of the House of Representatives Election: A Case Study of Constituency 16th, Bangkok, in the 2005 Constituency Representatives Election

Researcher: Acting Sub Lt. Chakkraphan Mitphakwaen; **Degree:** Master of Political Science (Politics and Government); **Thesis advisors:** (1) Thapanat Prom-in, Associate Professor; (2) Dr. Jumpol Nimpanich, Associate Professor; (3) Dr. Praphon Jearkul, Associate Professor; **Academic year:** 2006

ABSTRACT

The objectives of this research were to study: (1) factors that affect people's voting decisions in the Members of the House of Representatives election; (2) people's voting decisions in the Members of the House of Representatives election; and (3) the relationship between factors that affect voting decisions and voting decisions in the Members of the House of Representatives election.

The sample population consisted of 400 citizens with voting rights in Constituency 16th (Bang Khen District), Bangkok. Data were collected using a questionnaire and analyzed using frequencies, percentages, arithmetic means, standard deviation and Chi Square.

The results showed that the factors that affected people's voting decisions were factors involving the candidate, the political party, the campaign methods and the voter's socioeconomic status. The most important characteristic of a candidates was being a good, knowledgeable and capable person. For parties, the most important thing was having good policies. For campaigns, the most important thing was the candidate's ability to approach the voters. The sample put the highest priority on the candidate, followed by the party, then the campaign. Tests of the hypotheses showed that factors involving the candidate and the socioeconomic factors of age, profession and income were related to voting decisions in the Constituency Representatives Election, but factors involving the party, the campaign methods and other socioeconomic factors (sex, educational level, family status, and duration of residence in the electoral zone) were not related to voting decisions in the Election.

Keywords: Factors, voting decisions, Members of the House of Representatives Election, Constituency 16th, Bangkok

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	7
กรอบแนวคิดการวิจัย	7
สมมติฐานการวิจัย	8
ขอบเขตการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	12
ประวัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทย และข้อมูลเขตเลือกตั้งที่ 16 (เขตบางเขน) กรุงเทพมหานคร	50
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	65
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	70
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	70
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	70
การเก็บรวบรวมข้อมูล	73
การวิเคราะห์ข้อมูล	73
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	75
ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	75
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านตัวผู้สมัคร ที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	79

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านพรรคการเมือง ที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	81
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง ที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	83
ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	86
ตอนที่ 6 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย	93
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	105
สรุปการวิจัย	105
อภิปรายผล	108
ข้อเสนอแนะ	113
บรรณานุกรม	117
ภาคผนวก	123
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	124
ข แบบสอบถาม	126
ค ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548	133
ง ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 ของเขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร	137
จ เอกสารแนะนำตัวผู้สมัคร ภาพป้ายหาเสียง แผ่นพับ และใบปลิวของผู้สมัคร	155
ประวัติผู้วิจัย	187

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 1.1	จำนวนผู้สมัครที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 แยกเป็นพรรคการเมือง	4
ตารางที่ 1.2	รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร	5
ตารางที่ 1.3	ผลการนับคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร	6
ตารางที่ 2.1	ตารางแสดงการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากอดีตถึงปัจจุบัน	60
ตารางที่ 2.2	ตารางแสดงจำนวนประชากรและบ้านในพื้นที่เขตบางเขน	62
ตารางที่ 2.3	ตารางแสดงจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและหน่วยเลือกตั้ง ในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548	63
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	76
ตารางที่ 4.2	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านตัวผู้สมัคร ที่มีสิทธิเลือกตั้งใช้พิจารณา ในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	79
ตารางที่ 4.3	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านพรรคการเมือง ที่มีสิทธิเลือกตั้งใช้ พิจารณาในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	81
ตารางที่ 4.4	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง ที่มีสิทธิเลือกตั้งใช้ พิจารณาในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	83
ตารางที่ 4.5	แสดงบุคคลที่มีส่วนชี้นำในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	86
ตารางที่ 4.6	แสดงช่วงระยะเวลาที่ตัดสินใจในการลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	87
ตารางที่ 4.7	แสดงการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจที่จะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อได้เลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่งไว้แล้ว	87
ตารางที่ 4.8	แสดงปัจจัยสำคัญที่สุดที่ใช้ในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้กับ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	88

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.9	แสดงจุดเด่นหรือลักษณะสำคัญที่สุดในด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร ในการที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ตัดสินใจเลือก	89
ตารางที่ 4.10	แสดงจุดเด่นหรือเหตุผลสำคัญที่สุดในด้านพรรคการเมือง ในการที่ผู้มีสิทธิ เลือกตั้งตัดสินใจเลือกผู้สมัครโดยพิจารณาจากพรรคการเมืองของผู้สมัคร	90
ตารางที่ 4.11	แสดงรูปแบบการหาเสียงสำคัญที่สุด ในการที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตัดสินใจ เลือกผู้สมัคร โดยพิจารณาจากรูปแบบการหาเสียง	91
ตารางที่ 4.12	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้สมัคร กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	93
ตารางที่ 4.13	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านพรรคการเมือง กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	94
ตารางที่ 4.14	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	95
ตารางที่ 4.15	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพด้านเพศกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียง เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	96
ตารางที่ 4.16	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพด้านอายุกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียง เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	97
ตารางที่ 4.17	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพด้านระดับการศึกษากับการตัดสินใจ ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	98
ตารางที่ 4.18	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพด้านอาชีพกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียง เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	99
ตารางที่ 4.19	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพด้านรายได้ต่อเดือนกับการตัดสินใจ ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	101
ตารางที่ 4.20	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางครอบครัวกับการตัดสินใจ ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	102
ตารางที่ 4.21	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการอยู่ในพื้นที่กับการตัดสินใจ ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	103

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1.1	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม	หน้า
		7

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเลือกตั้ง เป็นกิจกรรมที่สำคัญของกระบวนการทางการเมืองในสมัยใหม่ มีความจำเป็นสำหรับระบบการเมืองเกือบจะทุกประเภท ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาเพียงไม่กี่ประเทศเท่านั้นที่ไม่สามารถจัดให้มีการเลือกตั้งขึ้นได้อย่างเป็นกิจลักษณะ และประเทศดังกล่าวนั้นมักจะมีปัญหาในเรื่องความมีเสถียรภาพทางการเมือง หรืออีกนัยหนึ่งมีระดับแห่งการพัฒนาทางการเมืองต่ำ

ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งที่ไหน หรือแบบใด จุดร่วมที่สำคัญของการเลือกตั้ง ได้แก่ การระดมความคิดเห็นเพื่อสร้างความชอบธรรมของการปกครอง การเลือกตั้งเป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการเลือกสรรผู้ปกครอง เลือกแนวนโยบายที่ใช้สร้างสรรค์การเรียนรู้ทางการเมือง และสร้างบูรณาการของชาติ ฯลฯ ด้วยคุณประโยชน์ดังกล่าวจึงทำให้การเลือกตั้งมีความสำคัญ และมีการแข่งขันในระดับที่สูง – ต่ำ แตกต่างกันตามสถานการณ์แห่งความแตกต่างของนโยบาย อุดมการณ์ทางการเมือง และความเปิด – ปิด ของระบบการเมือง การเลือกตั้งที่มีการแข่งขันกันสูงมักจะมีการใช้เทคนิคต่างๆ ในการเลือกตั้งสูงตามไปด้วย

จากความสำคัญข้างต้น ทำให้การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมจำเป็นสำหรับทุกระบบการเมืองในสมัยใหม่ สิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งก็คือ “ใครเลือกใคร เมื่อไร และ อย่างไร” กล่าวคือ ใครบ้างที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เพศชายหรือหญิง อาศัยอยู่ในชนบทหรือในเมือง มีอาชีพ รายได้ หรือระดับการศึกษาอย่างไร บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกันดังกล่าวมีแบบแผนในการเลือกใคร พรรคใด แตกต่างกันหรือเหมือนกัน ตัดสินใจว่าจะเลือกใครเมื่อใด ด้วยเหตุผลอย่างไร ระหว่างบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกันมีแบบแผนแห่งการตัดสินใจแตกต่างกันหรือไม่ มีปัจจัยสำคัญอะไรบ้างที่เป็นตัวกำหนดสำคัญต่อแบบแผนเหล่านั้น กล่าวคือ หากบุคคลที่มีทัศนคติต่อบทบาทของการเลือกตั้งว่าเป็นหน้าที่ที่พลเมืองของประเทศต้องปฏิบัติ ต่อบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของรัฐบาล ต่อนโยบายทางการเมือง และต่อการเมืองโดยทั่วไป แตกต่างกันแล้ว จะมีแบบแผนแห่งการเลือก และตัดสินใจเลือกแตกต่างกันหรือไม่ ในสถานการณ์ที่สับสนและลำบากต่อการตัดสินใจเลือกนั้น บุคคลมีแบบแผนในการดำเนินการอย่างไร ทำไมประชาชนที่อาศัยอยู่ในชนบท

มีความยากจน การคมนาคมไม่สะดวก มีข่าวสารการเมืองน้อย จึงไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในอัตราสูง เงินมีบทบาทและอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกตั้งของบุคคล ใดๆ หรือใครมีอิทธิพลสูงสุดต่อการตัดสินใจเลือก ฯลฯ คำถามเหล่านี้ล้วนมีความสำคัญและควรแก่การสนใจเป็นอย่างยิ่ง และน่าจะมีคำถามที่กระจ่าง ชัดเจน มีหลักฐานที่เชื่อถือได้ เป็นระบบ ง่ายต่อการทำความเข้าใจและตรวจสอบแก้ไขให้ถูกต้องในอนาคตได้โดยสะดวก

แท้ที่จริงความพยายามในการที่จะทำความเข้าใจแบบแผนดังกล่าว คือ การศึกษา พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (voting behavior) นั้นเอง นักรัฐศาสตร์โดยเฉพาะในประเทศตะวันตกได้ให้ความสนใจศึกษาพฤติกรรมดังกล่าวมารวมถึงศตวรรษ โดยเน้นปัจจัยที่มีผลผลักดันให้เกิดมีพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆ แบ่งออกได้เป็น 3 แนวทาง (สุจิต บุญบงการ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2527 : 1-5) คือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยเฉพาะปัจจัยเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล เป็นแนวทางศึกษาที่เน้นหนักไปในด้านสภาพภาพของผู้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

2. อิทธิพลของความสำนึกเชิงเหตุผลของบุคคลที่มีผลต่อการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นแนวทางศึกษาที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง พรรคการเมือง การรณรงค์หาเสียง การแถลงนโยบาย รวมตลอดถึงการบริหารการเลือกตั้ง

3. ปัจจัยเชิงสถานการณ์ของระบบ ซึ่งเป็นภาพรวมทั้งแง่เวลา (ระยะยาว) และขนาด (ทั้งระบบ) นั่นคือเน้นอิทธิพลของปัจจัยที่อยู่ในระดับมหภาค เช่น อิทธิพลของสถานการณ์ในแต่ละช่วงสมัย ปัจจัยเกี่ยวกับนโยบายและประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามนโยบายของพรรค สถานการณ์ภายในและภายนอก เป็นต้น แนวความคิดดังกล่าวมองพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในแง่ของระบบ ปัจจัยสำคัญในการศึกษาจึง ได้แก่ ปัจจัยที่ทำให้เกิดดุลภาวะ (equilibrium) หรือปัจจัยที่ทำให้เกิดสภาพเสียดุลภาวะในระบบซึ่งมีผลต่อการเลือกตั้ง

โดยหลักการแล้วการเลือกตั้งเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งทางการเมืองที่ประชาชนในฐานะเจ้าของอำนาจแสดงเจตจำนงเลือกสรรผู้ปกครอง สร้างความชอบธรรมในการปกครองได้อย่างดีเยี่ยม

ระบอบประชาธิปไตยเป็นหลักการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดสิทธิ เสรีภาพและการใช้อำนาจการปกครองโดยให้ประชาชนเลือกผู้แทนเข้าเป็นปากเป็นเสียงแทนตน เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน บริหารหรือตรวจสอบการบริหารบ้านเมืองของรัฐบาล และเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองให้ลุล่วงไปด้วยดี (ชัยอนันต์ สมุทวณิช 2519 : 103-104)

การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการที่ประชาชนเลือกสรรรัฐบาลที่จะเข้าไปทำหน้าที่บริหารบ้านเมือง และเป็นการสร้างความชอบธรรมในการใช้อำนาจปกครองของพรรคการเมือง หรือคณะบุคคลเพียงกลุ่มเดียว (กรมล ทงธรรมชาติ และคณะ 2531 : 1-13)

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นกระบวนการเลือกสรรทางการเมืองของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ที่จะทำการคัดเลือกหรือเลือกบุคคลเพื่อไปทำหน้าที่ทางการเมืองแทนตน และเป็นการให้ประชาชนได้มีโอกาสในการสรรหาตัวแทนของตนโดยวิธีการเลือกตั้ง ซึ่งถือเป็นกิจกรรมหนึ่งในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และเป็นปัจจัยที่สำคัญมากในการสนับสนุนการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ในประเทศไทยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้มีวิวัฒนาการมากกว่า 70 ปี โดยจัดให้มีการเลือกตั้งครั้งแรก เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2476 โดยที่กฎหมาย ระเบียบหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้รับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในรูปแบบใหม่ไว้หลายประการ เช่น การกำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้น โดยให้เลือกบัญชีรายชื่อใดบัญชีรายชื่อหนึ่งเพียงบัญชีเดียว และให้ถือเขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง พร้อมกับให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ได้เขตละ 1 คน และการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งก็คือ การที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้มีองค์กรอิสระ คือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น โดยมีเจตนารมณ์เพื่อให้การจัดการเลือกตั้งทุกระดับเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ปราศจากการชี้นำของอำนาจใดๆ หรือการใช้อิทธิพลครอบงำ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 89 กำหนดให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 500 คน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน 100 คน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน 400 คน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540)

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 เป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งที่สอง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั่วประเทศ 44,572,101 คน จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ 32,341,330 คน (ร้อยละ 72.56) จำนวนบัตรเสีย 935,586 บัตร

(ร้อยละ 2.89) จำนวนบัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน 357,515 บัตร (ร้อยละ 1.11) จำนวนผู้มีมาใช้สิทธิเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง 32,337,611 คน (ร้อยละ 72.55) จำนวนบัตรเสีย 1,938,590 บัตร (ร้อยละ 5.99) จำนวนบัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน 741,276 บัตร (ร้อยละ 2.29) และมีผู้สมัครที่ได้รับการเลือกตั้ง โดยแยกเป็นพรรคการเมือง ดังนี้

ตารางที่ 1.1 จำนวนผู้สมัครที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 แยกเป็นพรรคการเมือง

ลำดับ ที่	พรรคการเมือง	ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อ (คน)	ส.ส.แบบแบ่งเขต เลือกตั้ง (คน)	รวม (คน)	คิดเป็น ร้อยละ
1	ไทยรักไทย	67	310	377	75.4
2	ประชาธิปัตย์	26	70	96	19.2
3	ชาติไทย	7	18	25	5
4	มหาชน	-	2	2	0.4
	รวม	100	400	500	100

หมายเหตุ : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ข้อมูล ณ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2548

กรุงเทพมหานครได้แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 37 เขต มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 4,144,921 คน มาใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวน 2,986,735 คน (ร้อยละ 72.06) โดยในเขตเลือกตั้งที่ 16 เป็นเขตเลือกตั้งที่อยู่ในพื้นที่ของเขตบางเขน มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 133,449 คน มาใช้สิทธิเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน 99,920 คน (ร้อยละ 74.87) มาใช้สิทธิเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน 99,918 คน (ร้อยละ 74.87) โดยมีพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนี้ 4 พรรคการเมือง ได้แก่ พรรคไทยรักไทย พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย และ พรรคมหาชน ซึ่งเป็นพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งครบทั้ง 400 เขตทั่วประเทศ พรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นพรรคการเมืองขนาดใหญ่และมีนโยบายเป็นที่นิยมของประชาชน ได้ส่งนายอนุสรณ์ ปั่นทอง อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนี้เมื่อครั้งที่ผ่านมา (การเลือกตั้ง ส.ส. เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2544) พรรคประชาธิปัตย์ เป็นพรรคการเมืองที่มีอายุมากกว่าพรรคการเมืองอื่น ได้ส่งนายสุริยะ ศึกษากิจ ซึ่งเป็นอดีตผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนี้ พรรคชาติไทย ก็หวังที่จะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในกรุงเทพมหานคร ได้ส่ง ร.ต.อ.กษิตศึ เทียกสิบุญ และพรรคมหาชน ซึ่งเป็นพรรคการเมืองใหม่ที่

ได้เสนอตัวเป็นทางเลือกที่สาม หรือทางเลือกใหม่ของคนกรุงเทพฯ ได้ส่งนายจิติโชค กาญจนภักดิ์ ซึ่งได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (ส.ก.) เขตบางเขน เพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งนี้ (ตารางที่ 1.2)

ตารางที่ 1.2 รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร

หมายเลข	พรรคการเมือง	ชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง	การศึกษาสูงสุด	อาชีพ	ประสบการณ์
1	ชาติไทย	ร.ต.อ.กษิตศ เทียบสินุญ	ปริญญาตรี	นักธุรกิจ	อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการ
4	ประชาธิปัตย์	นายสุริยะศึกษากิจ	ปริญญาโท (บริหารธุรกิจ)	นักธุรกิจ	อาจารย์ ม.อัสสัมชัญ, กก.ผจก. โรงแรมสุคา พาเลซ, กก.ผจก. โรงแรมสุภาพ
9	ไทยรักไทย	นายอนุสรณ์ ปั่นทอง	ปริญญาโท	นักการเมือง	สมาชิกสภากรุงเทพฯ 2 สมัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 สมัย
11	มหาชน	นายจิติโชค กาญจนภักดิ์	ปริญญาตรี (ศิลปศาสตร์)	นักการเมือง	สมาชิกสภากรุงเทพฯ เขตบางเขน

หมายเหตุ : เอกสารแนะนำตัวผู้สมัครฯ จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ กรุงเทพมหานคร ข้อมูล ณ วันที่ 14 มกราคม 2548

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละครั้งมีการแข่งขันกันอย่างสูงระหว่างพรรคการเมืองด้วยกัน และระหว่างผู้สมัครกับผู้สมัครด้วยกัน และในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 ที่ผ่านมานั้น ในเขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร ก็มีการแข่งขันกันอย่างสูงระหว่างพรรคการเมืองด้วยกัน และระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยกันอย่างสูง เมื่อการเลือกตั้งได้เสร็จสิ้นลง มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 99,918 คน (คิดเป็นร้อยละ 74.87 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง) ผู้มีสิทธิที่

ได้ลงคะแนนให้ผู้สมัคร 96,300 คน (บัตรดี 93,874 ฉบับ บัตรเสีย 2,426 ฉบับ) และไม่ประสงค์ลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครคนใด 3,618 คน ได้คะแนนเรียงตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 1.3 ผลการนับคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร

ลำดับที่	หมายเลขประจำตัว	ชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง	สังกัดพรรคการเมือง	ได้คะแนน
1	9	นายอนุสรณ์ ปั่นทอง	ไทยรักไทย	56,596
2	4	นายสุริยะ ศึกษากิจ	ประชาธิปัตย์	27,986
3	11	นายฐิติโชค กาญจนภักดี	มหาชน	5,785
4	1	ร.ต.อ.กษิตศ เทียกสิบุญญ	ชาติไทย	3,507

หมายเหตุ : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร

ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร ก็คือนายอนุสรณ์ ปั่นทอง พรรคไทยรักไทย ได้คะแนนมาเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งมากกว่าอันดับสองถึงหนึ่งเท่าตัว และได้คะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยลำดับที่ 1 นายอนุสรณ์ ปั่นทอง พรรคไทยรักไทย ได้คะแนน 56,596 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 60.29 ของผู้มีสิทธิที่ได้ลงคะแนนให้และเป็นบัตรดี) ลำดับที่ 2 นายสุริยะ ศึกษากิจ พรรคประชาธิปัตย์ ได้คะแนน 27,986 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 29.81 ของผู้มีสิทธิที่ได้ลงคะแนนให้และเป็นบัตรดี) ลำดับที่ 3 นายฐิติโชค กาญจนภักดี พรรคมหาชน ได้คะแนน 5,785 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 6.16 ของผู้มีสิทธิที่ได้ลงคะแนนให้และเป็นบัตรดี) ลำดับที่ 4 ร.ต.อ.กษิตศ เทียกสิบุญญ พรรคชาติไทย ได้คะแนน 3,507 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 3.74 ของผู้มีสิทธิที่ได้ลงคะแนนให้และเป็นบัตรดี)

จากผลการเลือกตั้งดังกล่าวนี้ จึงมีความน่าสนใจที่จะศึกษาว่าประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่เขตบางเขน มีแบบแผนในการเลือกตั้งอย่างไร แตกต่างกันหรือเหมือนกัน ตัดสินใจว่าจะเลือกใครเมื่อใด ด้วยเหตุผลอย่างไร ระหว่างบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม แตกต่างกันมีแบบแผนแห่งการตัดสินใจแตกต่างกันหรือไม่ มีปัจจัยสำคัญอะไรบ้างที่เป็นตัวกำหนดสำคัญต่อแบบแผนเหล่านั้น เหตุดังกล่าวจึงเป็นเหตุจูงใจให้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผล

ต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นมีอะไรบ้าง และมีปัจจัยใดเป็นปัจจัยสำคัญหลักในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

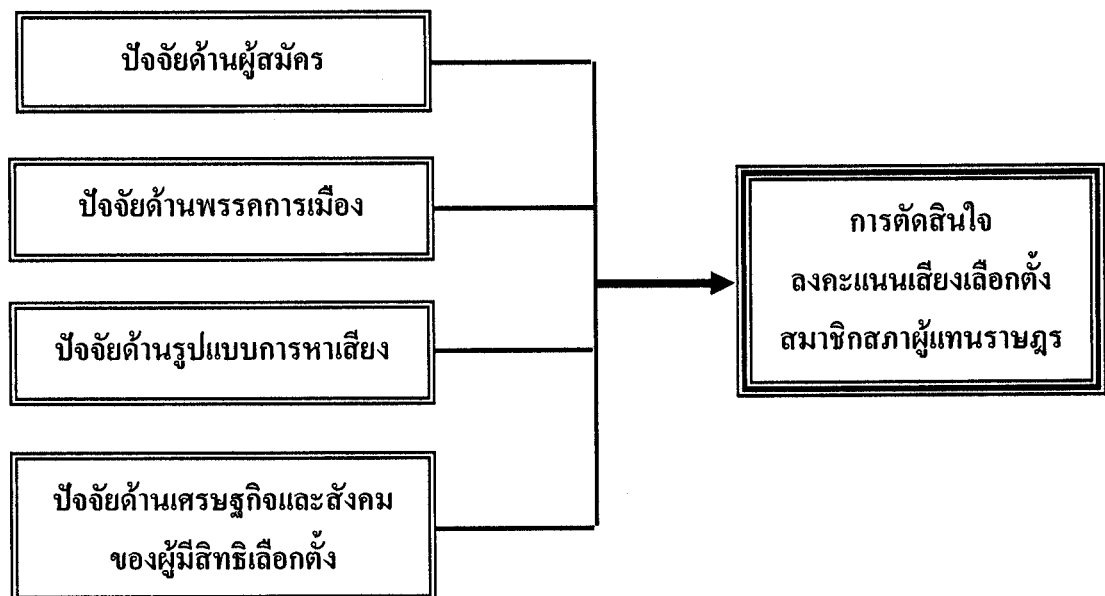
2.1 เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

2.2 เพื่อศึกษาถึงการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชน

2.3 เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ผู้วิจัยได้นำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยได้ดังนี้



ภาพที่ 1.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

4. สมมติฐานการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ ดังนี้

- 4.1 ปัจจัยด้านผู้สมัครมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- 4.2 ปัจจัยด้านพรรคการเมืองมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- 4.3 ปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียงมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- 4.4 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

5. ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

- 5.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป โดยศึกษาเฉพาะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ 16 หรือเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 เท่านั้น
- 5.2 ขอบเขตของประชากร จะทำการศึกษาจากบุคคล (Reviewer) โดยศึกษาจากความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (อายุ 18 ปีขึ้นไป) ในพื้นที่เขตเลือกตั้งที่ 16 (เขตบางเขน) กรุงเทพมหานคร ที่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

- 6.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หมายถึง ปัจจัยที่มีสิทธิเลือกตั้งดำเนินถึงในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ ปัจจัยด้านตัวผู้สมัคร ปัจจัยด้านพรรคการเมือง ปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง และปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

6.1.1 ปัจจัยด้านผู้สมัคร ได้แก่ ความรู้ความสามารถ ชื่อเสียง การศึกษา บุคลิกภาพ ความซื่อสัตย์สุจริต ประสบการณ์การทำงาน เป็นคนในท้องถิ่น ทำงานเพื่อสังคมหรือส่วนรวม ทำประโยชน์ให้กับชุมชนหรือท้องถิ่น การบริจาคเงินให้กับองค์กรการกุศลต่างๆ หรือให้ท้องถิ่น และสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้สมัคร

6.1.2 ปัจจัยด้านพรรคการเมือง ได้แก่ เป็นผู้ที่สังกัดพรรคการเมืองที่มีชื่อเสียง เป็นผู้ที่สังกัดพรรคการเมืองที่มีนโยบายที่ดี เป็นผู้ที่สังกัดพรรคการเมืองที่มีขนาดใหญ่ เป็นผู้ที่สังกัดพรรคการเมืองที่ประชาชนให้ความนิยม การเลือกผู้สมัครโดยดูที่หัวหน้าพรรคเป็นสำคัญ พรรคการเมืองได้คัดเลือกบุคคลที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุดลงสมัครรับเลือกตั้งแล้ว การเลือกผู้สมัครจากพรรคที่มีความศรัทธาหรือมีความชอบในพรรคการเมืองนั้น การเลือกผู้สมัครเพราะพอใจในผลงานที่พรรคได้ทำในขณะที่เป็นรัฐบาล การเลือกผู้สมัครจากพรรคการเมืองที่จะเข้าไปถ่วงดุลฝ่ายรัฐบาลในรัฐสภา เป็นผู้ที่สังกัดพรรคที่เชื่อว่าสามารถแก้ไขปัญหาสำคัญของประเทศได้

6.1.3 ปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง ได้แก่ การหาเสียงของผู้สมัครในรูปแบบต่างๆ ป้ายโฆษณาหาเสียง แผ่นพับ ใบปลิวแนะนำตัวผู้สมัคร การหาเสียงทางโทรทัศน์ การหาเสียงทางวิทยุ การหาเสียงทางหนังสือพิมพ์ การใช้รถหาเสียง การปราศรัยหาเสียง การใช้หัวคะแนน การที่ผู้สมัครเข้าถึงตัวผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การให้เงินหรือสิ่งของต่างๆ เพื่อตอบแทนการลงคะแนนเสียงให้ (การซื้อเสียง) การสัญญาว่าจะให้เงินหรือสิ่งของต่างๆ กับท้องถิ่นหรือชุมชน

6.1.4 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพทางครอบครัว และระยะเวลาการอาศัยอยู่ในพื้นที่

6.2 การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หมายถึง กระบวนการขั้นสุดท้ายในการเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

6.3 เขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร หมายถึง พื้นที่เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

6.4 ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หมายถึง ผู้ที่มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคม 2530 (เกิดก่อนวันที่ 3 มกราคม 2530) ในเขตเลือกตั้งที่ 16 (เขตบางเขน) กรุงเทพมหานคร

6.5 ผู้สมัคร หมายถึง ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตเลือกตั้งที่ 16 (เขตบางเขน) กรุงเทพมหานคร ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 7.1 ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- 7.2 ทำให้ทราบว่าความรู้ความสามารถ บุคลิกภาพ ชื่อเสียง นโยบายของผู้สมัคร ชื่อเสียงและนโยบายของพรรคการเมือง รูปแบบการหาเสียง สิ่งใดเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- 7.3 ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ประชาชนใช้เป็นเครื่องชี้วัดว่าบุคคลลักษณะใด เป็นผู้ที่เหมาะสมที่สุดที่จะเข้ามาเป็นตัวแทนของตน
- 7.4 ทำให้ทราบถึงวิธีการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครที่สามารถจูงใจให้ผู้เลือกตั้งเชื่อถือ และนำมาประกอบการตัดสินใจลงคะแนนเสียง
- 7.5 ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของประชาชนในพื้นที่เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
- 7.6 สามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปเสริมสร้างองค์ความรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- 7.7 สามารถนำไปใช้ในการคาดการณ์ถึงผลการเลือกตั้งครั้งต่อไปในเขตเลือกตั้งที่ 16 หรือพื้นที่เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ได้

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องครอบคลุมในเนื้อหาสาระที่สำคัญ ซึ่งได้สรุปเป็นหัวข้อดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
 - 1.2 แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง
 - 1.3 แนวความคิดเกี่ยวกับพรรคการเมือง
 - 1.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
 - 1.5 แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
 - 1.6 แนวคิดทางสังคมวิทยาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
 - 1.7 แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง
 - 1.8 แนวความคิดเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง
2. ประวัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทย และสภาพทั่วไปของเขตเลือกตั้งที่ 16 (เขตบางเขน) กรุงเทพมหานคร
 - 2.1 ประวัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทย
 - 2.2 สภาพทั่วไปของเขตเลือกตั้งที่ 16 (เขตบางเขน) กรุงเทพมหานคร
 - 2.3 ประวัติผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร
 - 2.4 นโยบายของพรรคการเมือง
3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการเมืองการปกครอง แม้จะดูว่าการเลือกตั้งมีลักษณะง่ายๆ แต่ความเป็นจริงของการเลือกตั้งนั้นมีความซับซ้อนมากกว่าที่คิด การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองอย่างหนึ่ง ซึ่งหมายถึงกิจกรรมทางการเมืองที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยด้วยการไปออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตน เพื่อทำหน้าที่ในรัฐสภาและรัฐบาล เป็นกลไกแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องและสนับสนุนให้มีการปฏิบัติ จัดทำ หรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งทางการเมือง และการตัดสินใจนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2529 : 1 – 6)

ความหมายของการเลือกตั้ง ในผลที่จะได้จากการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อาจพิจารณาได้อีกในแง่ของ “สัญลักษณ์” ที่ทำให้นุคคลที่ไปใช้สิทธิเกิดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม กล่าวคือ การเลือกตั้งเป็นพิธีที่สำคัญอย่างหนึ่งในการปกครองแบบประชาธิปไตยทำนองเดียวกับพิธีทางศาสนา ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกว่าได้ทำ “กิจพลเมือง” (civic duty) ที่พลเมืองดีทั่วไปพึงกระทำ

นอกจากการเลือกตั้งจะเป็นองค์ประกอบสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบมีตัวแทนดังกล่าวแล้ว ทฤษฎีประชาธิปไตยยังบ่งชี้ว่า การเลือกตั้งยังมีความสำคัญในลักษณะที่แผ่เร้นต่อระบบการเมืองอยู่อีกหลายประการ เป็นต้นว่า การเลือกตั้งทำให้อำนาจของรัฐบาลมีความชอบธรรม ทั้งนี้เนื่องจากทำให้รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งช่วยคลายความตึงเครียดของความขัดแย้งทางการเมือง ตลอดจนช่วยลดความขัดแย้งทางสังคม ได้อีกด้วย กล่าวคือกลุ่มทางสังคมทั้งหลาย ต่างกลุ่มต่างมีความต้องการที่แตกต่างกัน ซึ่งทำให้เกิดความขัดแย้งกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่กลุ่มเหล่านั้นต่างอยากจะได้สิ่งที่ตนต้องการ โดยเรียกร้องผ่านกระบวนการเลือกตั้งแบบเปิด ซึ่งดีกว่าการใช้กำลังเข้าแย่งชิงผลประโยชน์

ด้วยความหมายของการเลือกตั้งดังกล่าว สรุปความสำคัญของการเลือกตั้งที่มีต่อการเมืองการปกครองไว้ดังนี้ (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2529 : 6)

- 1) เป็นการเลือกผู้ปกครองหรือรัฐบาลที่จะมาทำการปกครอง
- 2) เป็นกลไกเชื่อมโยงความต้องการของประชาชนเข้ากับนโยบายสาธารณะ
- 3) สร้างความชอบธรรมทางการเมืองให้แก่ผู้ปกครอง
- 4) เป็นเบรคหรือห้ามล้อทางการเมืองการปกครอง

- 5) ลดความตึงเครียดและความขัดแย้งทางการเมืองและสังคม
- 6) ทำให้เกิดบูรณาการทางการเมือง
- 7) ทำให้เกิดการระดมมวลชน เข้าสู่กระบวนการการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และทำให้ประชาชนเห็นความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองดี

1.1.1 ความสำคัญของการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย

การเลือกตั้งเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศในอันที่จะมอบความไว้วางใจให้ตัวแทนของปวงชนไปใช้อำนาจแทนตน การออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์ โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตย อันจะเห็นได้เด่นชัดจากบทบัญญัติ ข้อ 21 (1) แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) พอสรุปใจความสำคัญได้ว่า “เจตจำนงของประชาชนย่อมเป็นมูลฐานแห่งอำนาจของรัฐบาล ผู้ปกครอง เจตจำนงดังกล่าวต้องแสดงออกโดยการเลือกตั้งอันสุจริต ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งคราวตามกำหนดเวลา ด้วยการลงคะแนนเสียงของชายหญิง โดยถือหลักคนละหนึ่งเสียงเท่ากัน และกระทำเป็นการลับด้วยวิธีการอื่นใดที่จะรับประกันให้การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้เป็นไปโดยเสรี” (กรมล ทองธรรมชาติ และคณะ 2525 : 201)

อย่างไรก็ดี การปกครองโดยการเลือกตั้งนี้อาจไม่เป็นประชาธิปไตยได้ หากกฎหมายเลือกตั้งของประเทศนั้นๆ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งให้เป็นไปในทางจำกัดสิทธิผู้ออกเสียงเลือกตั้งและผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งจนเกินไป

1.1.2 หลักเกณฑ์ในการเลือกตั้ง

หลักเกณฑ์ของการเลือกตั้งอันมีความสำคัญต่อการแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนโดยวิธีการเลือกตั้งซึ่งมีหลักเกณฑ์ทั่วไปที่สำคัญๆ ดังต่อไปนี้ (เมธา สุคบรรทัด 2517 : 49 – 51)

1) *หลักอิสระแห่งการเลือกตั้ง (freedom of election)* อันหมายถึง การจัดดำเนินการเลือกตั้งโดยให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งมีอิสระเสรีในการเลือกอย่างเต็มที่ ไม่มีการบังคับด้วยวิธีการต่างๆ หรือใช้อิทธิพลใดๆ บังคับโดยรัฐบาลต้องเป็นผู้ควบคุมดูแลและหาทางป้องกันมิให้มีการกระทำดังกล่าว นอกจากนี้ ความเป็นอิสระของผู้มีสิทธิเลือกตั้งยังจะต้องรวมถึงการไม่ไปออกเสียงลงคะแนนด้วย ซึ่งหมายความว่า หากผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ประสงค์จะไปใช้สิทธิของตน รัฐบาลก็ไม่อาจที่จะนำมาตราการใดๆ มาบังคับให้ต้องไปใช้สิทธิ

2) หลักการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา (*periodic election*) หมายความว่า การเลือกตั้งจะต้องมีกำหนดเวลาไว้แน่นอน เช่น กำหนดให้มีการเลือกตั้งโดยปกติทุก 4 ปี หรือทุก 6 ปี เป็นต้น

3) หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริง (*genuine election*) หมายถึง การดำเนินการให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นการแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์อันแท้จริงของปวงชน ดังนั้น รัฐบาลจะต้องถือเป็นหน้าที่สำคัญที่สุดที่จะป้องกันมิให้มีการคดโกงในการเลือกตั้งเกิดขึ้น และเปิดโอกาสให้มีการคัดค้านการเลือกตั้งได้ เมื่อเห็นว่าการเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรมอย่างแท้จริง

4) หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค (*equal suffrage*) หมายความว่า บุคคลที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งมีสิทธิคนละหนึ่งเสียง และคะแนนเสียงทุกคะแนนมีน้ำหนักเท่ากัน

5) หลักการออกเสียงโดยทั่วไป (*universal suffrage*) หมายความว่า การให้สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นการทั่วไป ไม่มีการกีดกันหรือจำกัดสิทธิบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษ หากจะมีการจำกัดสิทธิในการเลือกตั้ง เช่น การกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งก็จะต้องกำหนดไว้โดยชัดแจ้ง ไม่ควรมีการเลือกเพศ ผิว หรือขีดความสามารถ ตลอดจนชนชั้นของบุคคล

6) หลักการลงคะแนนเสียงลับ (*secret election*) หมายความว่า การลงคะแนนเสียงต้องกระทำโดยลับ ทั้งนี้เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ เป็นการป้องกันการใช้อิทธิพลข่มขู่ หรือการใช้สินจ้างรางวัลแก่ผู้ลงคะแนนเสียง การลงคะแนนเสียงลับจึงนับเป็นการให้เสรีภาพแก่ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

1.1.3 ประเภทของการเลือกตั้ง

ประเภทของการเลือกตั้งแบ่งตามที่มาของการเลือกตั้ง จำแนกออกได้เป็น 4 ประเภท คือ การเลือกตั้งทั่วไป การเลือกตั้งเพิ่มเติม การเลือกตั้งซ่อม และการเลือกตั้งซ้ำ

1) การเลือกตั้งทั่วไป คือ การเลือกตั้งระดับชาติที่เกิดขึ้นพร้อมกันทั่วประเทศ เป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของทุกจังหวัดในวันเดียวกันทั่วประเทศ การเลือกตั้งทั่วไปนี้จะมีขึ้นต่อเมื่อสมาชิกภาพของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงทั้งสภา เช่น สภามหาชนอายุหรือการยุบสภาผู้แทนราษฎร หรือสภาผู้แทนราษฎรยังไม่มีสมาชิกเลย และกฎหมายกำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไป วัตถุประสงค์สำคัญของการเลือกตั้งทั่วไป เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตัดสินใจในการเลือกบุคคลหรือพรรคการเมือง เข้าทำหน้าที่นิติบัญญัติ การควบคุมรัฐบาล และผลการเลือกตั้งทั่วไปของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะมีความสำคัญในการจัดตั้งรัฐบาล นอกจากนี้

การเลือกตั้งทั่วไปยังเป็นกลไกทางการเมืองที่เป็นการสร้างความชอบธรรมและการยอมรับจาก นานาประเทศ การเลือกตั้งทั่วไปจึงมีผลต่อการสร้างการยอมรับและความเชื่อถือในระดับสากล

2) การเลือกตั้งเพิ่มเติม คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของหลาย จังหวัด (แต่ไม่ทุกจังหวัด) พร้อมกัน เพิ่มเติมจากจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอยู่เดิมตาม เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ขณะจัดให้มีการเลือกตั้งเพิ่มเติมนี้ สภาผู้แทนราษฎรก็ยังมีสมาชิกอยู่ และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ เพียงแต่ให้สมาชิกของบางจังหวัดมีจำนวนเพิ่มเติม เท่านั้น

3) การเลือกตั้งซ่อม คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัด หรือเขตเลือกตั้งใดเขตเลือกตั้งหนึ่งที่ว่างลง กล่าวคือ เมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดใด หรือของเขตเลือกตั้งใดว่าง จะเป็นเพราะถึงแก่กรรม การลาออกหรือโดยเหตุอื่นใดก็ตาม จะต้อง จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดหรือเขตเลือกตั้งนั้นมาแทนจำนวนที่ว่างให้ ครบตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด

4) การเลือกตั้งซ้ำ คือ การเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในเขตเลือกตั้งหรือพื้นที่เดิม อัน เป็นผลจากการเลือกตั้งโดยมิชอบ จากคำพิพากษาคัดสินของศาล หรือจากสถาบันทางการเมืองที่ ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลจัดการเลือกตั้ง และมีอำนาจในการตัดสินใจสั่งให้มีการ เลือกตั้งใหม่ เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นต้น วัตถุประสงค์สำคัญของการเลือกตั้งซ้ำ เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม มีความเสมอภาค และปราศจากการใช้อำนาจ หรืออิทธิพลในการชักจูงให้ประชาชนเลือก การเลือกตั้งซ้ำจึงมีความสำคัญในการสร้างความ ชอบธรรมให้เกิดขึ้นในการเลือกตั้งให้เป็นไปตามหลักการของการเลือกตั้งที่ได้กำหนดไว้

การเลือกตั้งของประเทศไทยที่ผ่านมา มีทั้งแบบรวมเขต แบบแบ่งเขต แบบผสมรวมเขตกับแบ่งเขต และแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งแต่ละแบบมีลักษณะแตกต่างกัน ดังนี้

แบบรวมเขต หมายถึง การเลือกตั้งที่กำหนดรวมพื้นที่ของแต่ละจังหวัดเป็น เขตการเลือกตั้งเดียว จะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกี่คนก็ตาม

แบบแบ่งเขต หมายถึง การเลือกตั้งที่แบ่งพื้นที่ออกเป็นเขตๆ ตามจำนวน ประชากร และในแต่ละเขตให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เพียง 1 คน

แบบผสม หมายถึง การเลือกตั้งที่มีการแบ่งเขต แต่เป็นเขตขนาดใหญ่ให้มี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ไม่เกิน 3 คน

แบบบัญชีรายชื่อ หมายถึง การเลือกตั้งที่ให้พรรคการเมืองแต่ละพรรคทำ บัญชีรายชื่อพรรคละ 1 บัญชี ไม่เกินบัญชีละ 100 คน (พรรคการเมืองอาจส่งสมาชิกแบบบัญชี รายชื่อไม่ครบจำนวน 100 คน ก็ได้) ให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเลือกบัญชีรายชื่อใดบัญชี

รายชื่อหนึ่งแต่เพียงบัญชีเดียว และให้ถือเขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้งหนึ่ง และในการนับคะแนน เพื่อจัดสรรว่าพรรคการเมืองใดมีสมาชิกที่จะได้รับการเลือกตั้งจำนวนเท่าใดนั้น ใช้วิธีคำนวณ สัดส่วนคะแนนที่บัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่ได้รับตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ (ประหัต หงษ์ทองคำ 2547 : 264)

1.1.4 วิธีการออกเสียงเลือกตั้ง

ในแต่ละประเทศที่จัดให้มีการเลือกตั้ง มักจะกำหนดวิธีการเลือกตั้งแตกต่างกันออกไป เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกับอุดมการณ์ นโยบาย และรูปแบบของการปกครองในประเทศตน ซึ่งพอจะแบ่งได้เป็น 4 วิธีใหญ่ๆ ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้ (เมธา สุตบรรทัด 2517 : 52 – 58) คือ

1) การออกเสียงเลือกตั้งโดยตรง (*direct vote*) คือ การให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ลงคะแนนเลือกผู้แทนของตนโดยตรง ไม่ต้องเลือกผู้ใดให้ไปทำหน้าที่เลือกตั้งแทนตนอีก ผู้มีสิทธิออกเสียงจะไปลงคะแนนเสียงตามวัน เวลา สถานที่ และวิธีการที่กำหนดไว้ ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนเสียงสูงสุดคือ ผู้ชนะ

วิธีการเลือกตั้งแบบนี้ถือว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุด และถูกต้องตามอุดมการณ์ประชาธิปไตยมากที่สุด เพราะประชาชนสามารถเลือกผู้แทนได้ด้วยตนเอง ไม่มีผู้ใดสามารถที่จะบิดเบือนหรือเปลี่ยนแปลงเจตนารมณ์ของประชาชนได้ด้วยวิธีการต่างๆ

2) การออกเสียงเลือกตั้งโดยทางอ้อม (*indirect vote*) คือ การเลือกตั้งที่จะต้องผ่านระบบตัวกลาง ซึ่งอาจจะมีชั้นเดียวหรือหลายๆ ชั้นก็ได้ หมายความว่า ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งจะทำการคัดเลือกบุคคลหรือสภาขึ้นชั้นหนึ่งก่อน แล้วบุคคลหรือสภาดังกล่าวจะไปทำหน้าที่เลือกผู้แทนราษฎรแทนประชาชนอีกชั้นหนึ่ง

การเลือกตั้งด้วยวิธีนี้จะเห็นได้ว่าเป็นการจำกัดสิทธิของประชาชน เพราะบุคคลหรือสภาที่ประชาชนเลือกให้ไปทำหน้าที่แทนเขาเหล่านั้นอาจจะไปเลือกผู้สมัครคนอื่นที่ไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนก็ได้ จึงทำให้เจตนารมณ์ของประชาชนถูกบิดเบือนไป ดังนั้นประเทศต่างๆ จึงมักพยายามที่จะใช้วิธีการเลือกตั้งโดยตรง แต่ก็อาจจะถูกจำกัดด้วยปัญหาบางประการ เช่น การมีจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งมากเกินไป ปัญหาการศึกษาของประชาชน เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ วิธีการเลือกตั้งโดยทางอ้อมจึงยังคงมีใช้อยู่ทั่วไป

จากแนวความคิดในการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ว่า รัฐบาลเป็นของประชาชน โดยประชาชนนั้น โดยข้อเท็จจริงแล้ว รัฐบาลน่าจะมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง แต่ในทางปฏิบัติปรากฏว่าหลายประเทศมักจะให้ฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งก็คือสภาผู้แทนราษฎรเป็นฝ่ายเลือกบุคคลเข้ามาเป็นรัฐบาล เพราะถือว่าฝ่ายนิติบัญญัติได้รับการ

เลือกตั้งมาจากประชาชนโดยตรงแล้ว หรือมีเช่นนั้นก็ถือเอาเสียงจากพรรคการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งมาโดยเสียงข้างมากจากประชาชนให้เป็นผู้สรรหาบุคคลเข้ามาเป็นรัฐบาล โดยนัยนี้ นายกรัฐมนตรีหรือหัวหน้าคณะรัฐบาลจึงมักจะ ได้แก่ หัวหน้าพรรคการเมืองฝ่ายเสียงข้างมากนั่นเอง รัฐบาลจึงเป็นรัฐบาลที่มีได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรงแต่กลายเป็นรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งโดยทางอ้อม

3) การเลือกตั้งตามเสียงข้างมาก (*majority*) หมายความว่า การเลือกตั้งโดยกำหนดเขตเลือกตั้งไว้เป็นการแน่นอนตายตัว ซึ่งอาจจะเป็นการรวมเขตจังหวัด หรือแบ่งเขตจังหวัดก็ได้ โดยประชาชนที่อยู่ในแต่ละเขตเลือกตั้งจะไปใช้สิทธิเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งตามจำนวนที่กำหนด ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุด คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับชัยชนะ การเลือกตั้งตามเสียงข้างมากนี้ยังแบ่งย่อยออกเป็น 2 วิธีอีก คือ

(1) วิธีการเลือกตั้งตามเสียงข้างมากอย่างเด็ดขาด (*absolute majority*) ซึ่งวิธีนี้ได้กำหนดไว้ว่าผู้ที่ได้รับเลือกตั้งจะต้องได้คะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง นั่นก็คือ จะต้องได้คะแนนเสียงเกินครึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งนั่นเอง เช่น มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง 1,000 คน เพื่อเลือกผู้สมัครจำนวน 4 คน ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า ผู้สมัครหมายเลข 1 ได้ 400 คะแนน ผู้สมัครหมายเลข 2 ได้ 300 คะแนน ผู้สมัครหมายเลข 3 และ หมายเลข 4 ได้คนละ 150 คะแนน ตามลำดับ กรณีเช่นนี้ยังไม่ถือว่าผู้สมัครหมายเลข 1 ซึ่งเป็นผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเป็นผู้ชนะ เนื่องจากมีคะแนนรวมกันแล้วยังไม่ถึงครึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง โดยนัยนี้ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจะต้องได้คะแนนเสียงตั้งแต่ 501 คะแนนเสียงขึ้นไป ดังนั้น จึงต้องจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่อีกครั้ง โดยเอาผู้ได้รับคะแนนสูงสุดอันดับ 1 และ 2 มาแข่งขันกันใหม่ หากผลการเลือกตั้งครั้งใหม่นี้ปรากฏว่าผู้สมัครหมายเลข 2 ได้รับคะแนน 550 คะแนน และผู้สมัครหมายเลข 1 ได้รับคะแนน 450 คะแนน จากจำนวนผู้มาใช้สิทธิ 1,000 คนเท่าเดิม ก็ถือว่าผู้สมัครหมายเลข 2 คือ ผู้ที่ได้รับชัยชนะเด็ดขาด

(2) วิธีการเลือกตั้งตามเสียงข้างมากสูงสุด (*relative majority*) วิธีนี้จะแตกต่างจากวิธีดังกล่าวข้างต้น เพราะจะถือว่าผู้สมัครคนใดที่ได้รับคะแนนสูงสุดมากกว่าผู้อื่น แม้จะไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มาใช้สิทธิทั้งหมด ก็คือ ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง จากตัวอย่างข้างต้น จะถือว่าผู้สมัครหมายเลข 1 คือ ผู้ชนะแม้จะได้คะแนนรวมกันแล้วน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิ และน้อยกว่าคะแนนของผู้สมัครรับเลือกตั้ง 3 คนที่เหลือรวมกันก็ตามก็ไม่ถือว่าผู้สมัครหมายเลข 1 เป็นผู้แทนของคนส่วนน้อยที่มาใช้สิทธิเลือกตั้ง

4) การเลือกตั้งตามวิธีการมีผู้แทนตามสัดส่วน (proportional representation) เป็นการเลือกตั้งที่กำหนดให้มีผู้แทนตามส่วนของคะแนนเสียงทั้งหมด ซึ่งแนวความคิดนี้มาจากความคิดที่ว่า การเลือกตั้งที่ถือคะแนนเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ตัดสินนั้น ทำให้เสียงข้างน้อยหมดความหมายไป ฉะนั้น เพื่อความยุติธรรมจึงควรที่จะเปิดโอกาสให้ผู้สมัครที่ได้รับเสียงข้างน้อยได้รับการเลือกตั้งด้วย โดยวิธีการเลือกตั้งตามส่วนนี้กำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องสังกัดพรรคการเมือง ซึ่งแตกต่างกับการเลือกตั้งตามเสียงข้างมาก คือ การเลือกตั้งตามเสียงข้างมากนั้นสามารถดำเนินการเลือกตั้งได้โดยไม่ต้องให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนต้องสังกัดพรรคการเมือง นอกจากนี้ในการเลือกตั้งตามสัดส่วนแต่ละครั้งจะต้องมีพรรคการเมืองอย่างน้อยสองพรรคแข่งขันกัน โดยพรรคการเมืองแต่ละพรรคจะเสนอรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งในรูปแบบของบัญชีรายชื่อให้ประชาชนออกเสียงเลือกตั้ง และผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสามารถลงคะแนนเสียงได้คนละ 1 เสียง โดยอาจจะลงให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อโดยเฉพาะเจาะจง หรือลงให้แก่บัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่ง แล้วแต่วิธีการเลือกตั้งจะกำหนดไว้อย่างไร ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนขึ้นจากตัวอย่างนี้ สมมุติว่าในเขตเลือกตั้งหนึ่งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 10 คน มีผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียง 1,000 คน มีพรรคการเมืองส่งรายชื่อผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง 3 พรรค แต่ละพรรคเสนอรายชื่อผู้สมัคร 10 คน เรียงลำดับจากหมายเลข 1 ถึง 10 ผลการเลือกตั้งปรากฏว่าพรรค ก. ได้ 100 คะแนน พรรค ข. ได้ 500 คะแนน และ พรรค ค. ได้ 400 คะแนน ดังนี้ พรรค ก. ก็จะได้รับเลือก 1 คน (คือผู้สมัครหมายเลข 1) ส่วนพรรค ข. ได้รับเลือก 5 คน (ผู้สมัครหมายเลข 1 ถึง 5) และพรรค ค. ก็จะได้รับเลือก 4 คน (หมายเลข 1 ถึง 4) ทั้งนี้ โดยคิดจากสัดส่วนของคะแนนที่แต่ละพรรคได้รับ

วิธีการเลือกตั้งที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นวิธีการหลักที่ได้เสนออย่างกว้างๆ เพียงเพื่อให้เกิดความเข้าใจว่าวิธีการเลือกตั้งที่ใช้กันอยู่โดยทั่วไปนี้มีกี่วิธี แต่ละวิธีมีลักษณะเช่นไร ส่วนในรายละเอียดปลีกย่อยย่อมแตกต่างกันออกไปในแต่ละประเทศตามความเหมาะสม

1.2 แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วม ถือเป็นหลักการที่สำคัญอย่างหนึ่งของประชาธิปไตย เมื่อพูดถึงการมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมที่ประชาชนจะพึงมีในการกำหนดนโยบายในการตัดสินใจ และในกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาอับราฮัม ลินคอล์น (Abraham Lincoln มีชีวิตอยู่ระหว่าง พ.ศ. 2352 – 2408) ได้ให้คำนิยามของการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ได้รับการยอมรับและนำไปอ้างอิงกันอย่างกว้างขวางว่า การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน

กล่าวคือ อำนาจสูงสุดหรืออำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน โดยประชาชนทำหน้าที่ปกครองตนเอง โดยตรง นั้นเป็นอุดมคติเพราะในทางปฏิบัตินั้นไม่สามารถกระทำได้ จึงเกิดรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบผู้แทน (Indirect Democracy or Representative Government) โดยประชาชนเลือกผู้แทนขึ้นทำหน้าที่แทนตนแล้วผู้แทนเหล่านั้นมีหน้าที่ร่วมกันกำหนดทั้งผู้ปกครอง (รัฐบาล) นโยบาย และวิธีการปฏิบัติตามนโยบาย ซึ่งเป็นหลักการและกระบวนการทางการเมือง การปกครองที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ประชาธิปไตยตามคำนิยามของอับราฮัม ลินคอล์น

การที่ประชาชนทำหน้าที่ปกครองด้วยตนเองโดยตรงหรือการเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตนนั้นเป็นกลไกที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้กระบวนการทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยทุกกระบวนการทุกระดับและทุกมิติดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่ประชาชนต้องมีคุณสมบัติที่เอื้อหรือสนับสนุนต่อหลักการประชาธิปไตย เช่น มีความสนใจ กระตือรือร้นที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองหรือติดตามควบคุมและตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลอย่างจริงจัง เป็นต้น หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าประชาชนต้องมีความวิวัฒนาการทางการเมืองตามที่เสนอว่า “กิจกรรมทางการเมืองการปกครองเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องเอาใจใส่รับผิดชอบร่วมกัน จะหลีกเลี่ยงหรือปฏิเสธให้พ้นความรับผิดชอบของตนหาได้ไม่” หรือการเมืองเป็นเรื่องของทุกคนนั่นเอง

การมีส่วนร่วมในทางการเมือง จึงเป็นหัวใจของการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตยแบบตะวันตก แต่มิได้หมายความว่าประชาชนทั้งหมดจะต้องประสงค์ที่จะมีส่วนร่วมในทางการเมืองเพราะยังมีประชาชนอีกจำนวนหนึ่งที่พอใจเป็นผู้สังเกตการณ์ทางการเมืองมากกว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยตรง และในบางประเทศหรือบางสถานการณ์นั้นหากเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากเกินไปก็อาจจะไม่เกิดผลดีได้ เนื่องจากในบริบทของการมีส่วนร่วมในทางการเมืองนั้นประชาชนจะมีส่วนร่วมในทางการเมืองทั้งรูปแบบหรือวิธีการ และขอบเขตของกลุ่มหรือจำนวนของประชาชนผู้มีสิทธิมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากน้อยเพียงใดนั้น ยังขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางการเมือง ความตื่นตัวในทางการเมืองและวุฒิภาวะทางการเมือง หรือภูมิปัญญาทางการเมืองของรัฐนั้นๆ เป็นสำคัญด้วย

การมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนจึงมิใช่มีเพียงการออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนหรือการมีส่วนร่วมในทางการเมืองรูปแบบอื่นรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเท่านั้น และประชาชนผู้มีสิทธิมีส่วนร่วมในทางการเมืองก็มิได้จำกัดว่าต้องเป็นชายหรือหญิง หรือต้องมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ หรือต้องไม่เป็นผู้ทุพพลภาพ หรือต้องสำเร็จการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งเท่านั้น

ในกระแสการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองนั้น วิฤตติการณ์เรียกร้องสิทธิการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนเกิดขึ้นบ่อยๆ ในสังคมการเมืองของประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทยด้วย เช่น การเรียกร้องของประชาชนและขุนนางอังกฤษต่อพระเจ้าจอร์นที่หกของประเทศอังกฤษที่ต้องการให้มีมหากฎบัตรแมกนาคาร์ต้า (Magna Carta) ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1215 เพื่อขยายสิทธิการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของคนอังกฤษ การเรียกร้องประชาธิปไตยของนักศึกษาจีนที่จัตุรัสเทียนอันเหมินใน พ.ศ. 2527 การเปลี่ยนแปลงการปกครองไทยเพื่อให้ประชาชนชาวไทยได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองตามวิถีทางประชาธิปไตยเมื่อ พ.ศ. 2475 หรือการปฏิรูปการเมืองไทยเมื่อ พ.ศ. 2544 โดยมีการเพิ่มรูปแบบ วิธีการ และขยายขอบเขตกลุ่มหรือจำนวนของประชาชนผู้มีสิทธิมีส่วนร่วมในทางการเมืองเป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่ง

การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองเป็นพัฒนาการการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของไทยแบบพหุนิยม กล่าวคือ เป็นแนวความคิดที่เคารพความแตกต่างและความหลากหลายในมิติต่างๆ ของผู้คนในสังคม ตั้งแต่การเมือง ชีvitทางสังคม และวัฒนธรรมอันเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการผลักดันหรือการพัฒนาทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ก่อให้ชุมชนเข้มแข็งหรือที่เรียกว่า “ประชาสังคม” ในปัจจุบัน ทั้งนี้ ได้มีการนำเสนอแนวความคิดเรื่องพหุนิยมกันมาตั้งแต่ยุคแห่งการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยเมื่อ 14 ตุลาคม 2516 แต่ช่วงนั้นอุดมการณ์ประชาธิปไตยได้เลือนหายไป โดยมีแนวความคิดเกี่ยวกับสังคมนิยมมาแทนที่

จนกระทั่งทศวรรษที่ผ่านมา (นับจากเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ พ.ศ. 2535) เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการปฏิรูปการเมืองของไทย ประชาชน นักการเมือง นักวิชาการ สื่อมวลชน องค์กรเอกชน และสภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากเป็นพิเศษจนดูเหมือนว่าจะเป็นคำที่มีความหมายอย่างยิ่งใหญ่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 นับตั้งแต่กรอบเบื้องต้นของร่างรัฐธรรมนูญ เจตจำนงของสภาร่างรัฐธรรมนูญ สาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญซึ่งล้วนแต่มีผลให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองทุกระดับของกระบวนการทางการเมืองมีมากยิ่งขึ้น และยังสามารถรับรองสิทธิขั้นพื้นฐาน (basic rights or fundamental rights) สิทธิในการแสดงความคิดเห็นโดยการพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น เป็นต้น และสิทธิของพลเมือง เช่น สิทธิออกเสียงเลือกตั้งและการสมัครรับเลือกตั้ง เสรีภาพในการรวมกันเป็นพรรคการเมือง เป็นต้น เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 นั้น นับเป็นคุณูปการอันยิ่งใหญ่ของการปฏิรูปการเมืองที่มีผลให้ประชาชนมีช่องทางเข้ามามีส่วนในทางการเมืองทุกมิติแห่งกระบวนการทางการเมืองการปกครองในระบอบ

ประชาธิปไตยทั้งแนวราบ (รูปแบบหรือวิธีการ) และแนวตั้ง (ขอบเขตหรือจำนวนของผู้มีส่วนร่วมในทางการเมือง) โดยบัญญัติไว้ชัดเจนในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 76

อย่างไรก็ตาม ประชาชนจะได้ใช้สิทธิการมีส่วนร่วมในทางการเมืองตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้หรือไม่ นั่นยังไม่อาจสรุปได้ เพราะในกระบวนการทางการเมืองมีปัจจัยอื่นอีกมากที่เป็นตัวแปรทำให้เกิดกระบวนการและพฤติกรรมเบี่ยงเบน ซึ่งอาจทำให้ประชาชนไม่ได้ใช้สิทธิการมีส่วนร่วมในทางการเมืองตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญก็ได้ นอกจากนี้การนำแนวความคิดของประเทศตะวันตกมาใช้ในกระแสของวัฒนธรรมทางการเมืองของไทย และวุฒิภาวะทางการเมืองไทยแบบดั้งเดิม นั้น จะเกิดผลต่อการปฏิรูปการเมืองไทยอย่างไร เป็นประเด็นที่ทั้งภาครัฐและภาคประชาชนต้องผลักดันให้ประชาชนได้ใช้สิทธิการมีส่วนร่วมในทางการเมืองตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญเพื่อให้อำนาจประชาชนไปโดยแบบมีส่วนร่วม (participation democracy) ให้เป็นกลไกหนึ่งที่จะทำให้เกิดความสมดุลทางการเมืองต่อไป

1.2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ความหมายของคำว่า “การมีส่วนร่วมทางการเมือง” (political participation) นี้เป็นคำที่มีความหมายกว้างมาก เนื่องจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองครอบคลุมถึงกิจกรรมทุกชนิดที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างประชาชนกับสถาบันทางการเมืองต่างๆ ภายในรัฐในลักษณะกระบวนการทางการเมือง (political process) และเป็นกิจกรรมทางการเมืองด้วย มีผู้ให้คำนิยามหรือความหมายของคำว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้มากมาย อาทิ ไมรอน ไวเนอร์ (Myron Weiner 1971, 159-204) นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกัน ได้สรุปนิยามที่มักจะนำมาอ้างอิงกันโดยทั่วไป โดยแบ่งเป็นความหมายด้วยกันดังนี้ (วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ, 2546 : 418-419)

- 1) การให้การสนับสนุนและการเรียกร้องต่อผู้นำในรัฐบาล เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการใดๆ
- 2) ความพยายามที่จะสร้างผลกระทบต่อการดำเนินงานของรัฐบาลที่ได้ผลและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) กิจกรรมทางการเมืองที่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น การออกเสียง การยื่นข้อเรียกร้อง การลอบบี้ เป็นต้น
- 4) การใช้สิทธิเลือกตัวแทนเข้าไปใช้อำนาจแทนตัวเอง
- 5) ความรู้สึกแปลก ผิดแผก หรือตีตนออกนอกระบบการเมืองอันเนื่องมาจากการถูกกีดกันไม่ให้เข้าได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วม พวกนี้ก็มีศักยภาพที่จะกลับเข้ามา

แก้ไขเปลี่ยนแปลงระบบการเมือง เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางที่พวกเขาเห็นว่าเหมาะสมหรือ
ยุติธรรมกว่า

6) กิจกรรมของพวกที่ตื่นตัวในทางการเมือง ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ รวมไปถึง
ถึงการพูดคุยถกเถียงปัญหาในทางการเมืองได้ ไม่จำเป็นเสมอไปว่าจะต้องเป็นอยู่ในรูปของการใช้
สิทธิเลือกตั้ง

7) กิจกรรมทางการเมืองทุกชนิด ทั้งแบบที่ใช้ความรุนแรงและแบบไม่ใช้
ความรุนแรง

8) กิจกรรมทางการเมือง และกิจกรรมที่ต้องการเข้าไปมีอิทธิพลต่อการ
ดำเนินการของข้าราชการด้วย

9) กิจกรรมต่างๆ ที่กระทบต่อการเมืองระดับชาติ แต่บางคนมองว่า
จะต้องรวมถึงกิจกรรมที่กระทบต่อองค์กรส่วนท้องถิ่นด้วย

10) กิจกรรมทุกชนิดที่เป็นการเมือง

จะเห็นได้ว่าตามความหมายดังกล่าวข้างต้น ไวนเนอร์ (Weiner) อธิบายว่า
การมีส่วนร่วมทางการเมืองจะต้องมีองค์ประกอบ 3 ประการคือ

1) ต้องมีการกระทำ (action) เช่น มีการแสดงความคิดเห็นและดำเนินการ
ใดๆ แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงทัศนคติ หรือความรู้สึก

2) เป็นไปโดยสมัครใจ (voluntary)

3) ต้องมีการเลือก (choice) หรือทางเลือกมากกว่าหนึ่งเสมอ

เซอร์เบิร์ต แมคคอสกี้ (Herbert McClosky, 1968) เห็นว่าการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองเป็นกิจกรรมที่กระทำโดยสมัครใจ ซึ่งสมาชิกทั้งหลายที่อยู่ในสังคมได้มีส่วนร่วมกระทำ
ร่วมกันในอันที่จะเลือกผู้นำของตน และกำหนดนโยบายของรัฐ การกระทำนั้นอาจจะกระทำโดย
ทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้ ซึ่งบุคคลที่มีส่วนร่วมในทางการเมืองนั้น ได้แก่ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับ
กิจกรรมต่างๆ ต่อไปนี้ คือ การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การแสวงหาความรู้ทางการเมือง การ
อภิปรายหรือพูดคุยเกี่ยวกับการเมือง การเข้าร่วมชุมนุมทางการเมือง ฯลฯ เพราะการเข้าร่วมทาง
การเมือง เป็นตัวกระตุ้นเตือนให้ผู้ปกครองและผู้อยู่ใต้ปกครองได้สำนึกถึงหน้าที่และความ
รับผิดชอบของตน ทั้งยังเป็นการช่วยขยายขอบข่ายของความรู้ทางด้านการเมืองให้กว้างขวางขึ้น
อีกด้วย

ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ และเทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ (2542) ได้สรุป
ความหมายจากคำนิยามของนักคิดตะวันตกไว้ในงานวิจัยของทั้งสองว่า การมีส่วนร่วมทาง
การเมืองนั้นเป็นการกระทำ (action) ที่ปัจเจกชน (individual) หรือกลุ่มบุคคล (group) ที่ไม่ว่าจะมี

ระดับของการจัดองค์การมากน้อยอย่างไร เพื่อมีอิทธิพลต่อการเลือกสรรผู้นำทางการเมืองหรือรัฐบาลทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น และเพื่อมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะและการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้งให้การสนับสนุนหรือต่อต้าน ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงมีหลากหลายรูปแบบ และหลายระดับ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น มีผู้ให้ความหมายไว้หลายนัย มีทั้งความหมายที่เป็นเรื่องของพฤติกรรมทางการเมืองโดยตั้งใจกดดันรัฐบาลโดยตรง เป็นเรื่องของการแสดงออกทางการเมืองโดยเสรีหรือสมัครใจเท่านั้น บางคนเห็นว่าการมีส่วนร่วมแบบถูกระดมด้วยอะไรก็ตามความหมายที่กล่าวกันมาข้างต้นนี้สามารถนำมากล่าวอย่างกระชับว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองหมายถึง กิจกรรมที่บุคคลมีจุดประสงค์เพื่อมีอิทธิพลในกระบวนการตัดสินใจของรัฐบาล ความหมายที่มีลักษณะที่น่าสนใจหลายประการ คือ (สุจิต บุญบงการ, 2537 : 36-38)

ประการแรก การมีส่วนร่วมทางการเมืองในความหมายนี้เป็นเรื่องของกิจกรรมไม่ใช่ทัศนคติ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในที่นี้ไม่ใช่เป็นเรื่องของความคิด ความรู้สึก หรือความเชื่อทางการเมือง เรายอมรับว่า ทัศนคติทางการเมืองมีผลต่อรูปแบบหรือการแสดงออกของการมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ไม่ใช่เป็นกิจกรรม ดังนั้น เราจึงต้องแยกออกให้ชัดเจนเพื่อป้องกันความสับสนในการวิเคราะห์

ประการที่สอง การมีส่วนร่วมทางการเมืองนี้ เราใช้สำหรับบุคคลธรรมดา ส่วนนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมืองนั้น การเกี่ยวข้องกับการเมืองเรียกได้ว่าเป็นงานอาชีพของพวกเขา เป็นเรื่องของการมีบทบาททางการเมือง (political role) ในส่วนนี้บางครั้งเราก็ประสบความลำบากในการแยกว่าใครเป็น “บุคคลธรรมดา” ใคร “เป็นนักการเมือง” สมาชิกพรรคผู้ทำงานให้กับพรรค ข้าราชการ จะถือว่าเป็นคนธรรมดาหรือเป็นนักการเมือง จะถือว่ามีส่วนร่วมทางการเมืองหรือมีบทบาททางการเมือง อย่างไรก็ตามเราอาจถือลักษณะงานการเมืองที่บุคคลทำอยู่เป็นตัวกำหนดได้อย่างกว้างๆ คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นเป็นบทบาทของบุคคล ซึ่งไม่ได้ทำงานหรือมีอาชีพทางการเมือง ถ้าเขาเป็นสมาชิกพรรคแต่ไม่ได้ทำงานการเมืองเป็นหลัก บทบาททางการเมืองของเขาอาจมีเพียงไปลงคะแนนเสียงหาเสียงให้กับผู้สมัครของพรรคคนเป็นครั้งๆ ไป ดังนั้น เรียกได้ว่าเป็นเรื่องของการมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ถ้าเขาลงสมัครรับเลือกตั้ง และทำงานการเมืองตลอดเวลาหรือเป็นผู้นำทางการเมือง กิจกรรมทางการเมืองของเขาถือว่าเป็นเรื่องของบทบาททางการเมือง

ประการที่สาม การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเรื่องของการแสดงออก เพื่อให้มีผลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลหรือผู้นำประเทศ ถ้านักศึกษาชุมนุมประท้วงในมหาวิทยาลัยเพื่อไล่อธิการบดีออกจากตำแหน่ง จะไม่ใช่เรื่องของการมีส่วนร่วมทางการเมืองจนกว่า

นักศึกษาจะใช้การประท้วงนี้กดดันรัฐบาลหรือผู้นำทางการเมืองให้ช่วยบีบบังคับให้อิทธิกรบตีลาออก ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงควรเป็นเรื่องของความพยายามที่จะมีผลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล สนับสนุนรัฐบาลเปลี่ยนแปลงผู้นำรัฐบาล ปกป้องหรือเปลี่ยนแปลงตัวผู้นำและสถาบันทางการเมืองต่างๆ การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นได้ทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย สันติหรือรุนแรง ความประสงค์ที่จะผลักดันรัฐบาลนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งสร้างหรือริเริ่มขึ้นจากตัวผู้มีส่วนร่วมเอง แต่อาจจะมาจากผู้อื่นรวมทั้งจากผู้นำทางการเมืองเองได้ด้วย

ประการสุดท้าย การมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจไม่มีผลเปลี่ยนแปลงต่อการตัดสินใจของผู้นำหรือรัฐบาลแต่อย่างใด แม้ว่าผู้มีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์กดดันรัฐบาล การมีส่วนร่วมทางการเมืองจะมีผลมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับอำนาจทางการเมืองของผู้มีส่วนร่วม ซึ่งมักมีอำนาจทางการเมืองไม่มากนัก และไม่สามารถผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาลได้ตลอดเวลาและทุกๆ เรื่อง

สถิติ นิยมญาติ (2524 : 33-34) ได้อธิบายลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า หมายถึง การกระทำกิจกรรมทางการเมืองทั้งหลายของสมาชิกในสังคมที่ได้กระทำร่วมกันด้วยความสมัครใจในการคัดเลือกผู้ปกครองและกำหนดนโยบายสาธารณะ การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นขึ้นอยู่กับตัวแปร 3 ประการ คือ

1) **ตัวแปรทางสิ่งแวดล้อมทางสังคม (social environment)** หมายถึง สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ประกอบด้วย ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ อายุ เชื้อชาติ ศาสนา เพศ และที่อยู่อาศัย จากผลการศึกษาเปรียบเทียบในสหรัฐอเมริกา และประเทศอื่นๆ พบว่าสิ่งเหล่านี้มีสัมพันธภาพกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2) **ตัวแปรทางจิตวิทยา (psychological variables)** เมื่อพิจารณาในแง่ของจิตวิทยาแล้ว การมีส่วนร่วมทางการเมืองขึ้นอยู่กับรางวัล (rewards) หรือผลตอบแทนแก่ผู้มีส่วนร่วม เกี่ยวกับเรื่องนี้นักวิชาการมักให้เหตุผลว่า การที่มนุษย์เรามีส่วนทางการเมืองนั้นก็เพื่อสนองความต้องการต่างๆ (needs) ของเรา เช่น ต้องการอำนาจ ความสำเร็จ การมีสัมพันธภาพผู้อื่น การมีศักดิ์ศรีและยอมรับจากสังคม

3) **ตัวแปรทางด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง (political environment)** ตัวแปรทางด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมืองจะมีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งนี้เพราะเป็นเรื่องที่บุคคลจะตัดสินใจกระทำในลักษณะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมก็ได้ เช่น ในกรณีของประเทศสหรัฐอเมริกานั้นมักพูดเสมอๆ ว่าการที่บุคคลบางพวกบางกลุ่มไม่เข้าร่วมทางการเมืองก็เพราะว่า ระบบการเมืองของสหรัฐอเมริกามีลักษณะรีบร้อนเกินไป การเลือกตั้งมีบ่อยเกินไป จำนวนตำแหน่งที่ต้องเลือกมีมากเกินไป เป็นต้น

1.2.2 ระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

โรท (Roth) และวิลสัน (Wilson) (1980) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 3 ระดับ คือ

1) *ระดับต่ำ หรือกลุ่มผู้ดู (onlookers)* ซึ่งได้แก่การให้ความสนใจต่อข่าวสาร และการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การถกเถียงปัญหาทางการเมือง การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การพยายามชักจูงให้ผู้อื่นเห็นด้วยกับจุดยืนทางการเมืองของตน การเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์และการร่วมชุมนุมทางการเมือง

2) *ระดับกลาง หรือระดับผู้มีส่วนร่วม (participants)* ได้แก่ การมีส่วนร่วมในโครงการของชุมชน การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจกรรมของกลุ่มผลประโยชน์ การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมือง และการช่วยรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

3) *ระดับสูง หรือระดับนักกิจกรรม (activists)* ได้แก่ การเป็นผู้นำกลุ่มผลประโยชน์ การมีตำแหน่งและทำงานเต็มเวลาให้แก่พรรคการเมือง การได้รับเสนอชื่อให้เข้าแข่งขันเพื่อชิงตำแหน่งทางการเมือง และการได้รับตำแหน่งทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งสามระดับนี้ เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในประเทศประชาธิปไตยตะวันตก ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของมิลเบรท (Milbrath) และโกล์ (Goel) (1965) ที่เห็นว่าพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นจะเพิ่มจากความสนใจทางการเมืองไปสู่กิจกรรมทางการเมืองที่ต้องการความสนใจและแรงจูงใจมากขึ้นเป็นลำดับ เช่น จากผู้ที่ไม่สนใจทางการเมืองเลย กลุ่มนี้เรียกว่า Apathetic หากคนสนใจการเมืองมากขึ้นจะเป็นผู้ที่สนใจแบบผู้ดูวงนอก คือ ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ติดตามข่าวสาร วิพากษ์วิจารณ์ไปฟังการหาเสียง ฯลฯ เรียกว่า Spectator และหากมีความสนใจมากขึ้น ก็จะกลายเป็นกลุ่มที่มีความกระตือรือร้นเข้ามีส่วนร่วมในทุกรูปแบบ เรียกว่าพวก Gladiator

อย่างไรก็ตามผู้ให้ความเห็นว่าในระบบการเมืองใหม่ (new politics) มีรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชอบธรรมมากขึ้น ซึ่ง ฮาเกอ (Hague) (1992) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชอบธรรมอีกประเภทหนึ่งของประชาชนในประเทศประชาธิปไตยตะวันตก ได้แก่ การเดินขบวนและการประท้วงในรูปแบบต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่มีลักษณะสันติวิธี เช่น การพิทักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ และการต่อสู้เพื่อสิทธิสตรี เป็นต้น ฮาเกอ (Hague) ได้แบ่งการเมืองเป็นสามรูปแบบ คือ (1) การเมืองแบบเก่า (old politics) ได้แก่ การมีส่วนร่วมแบบประเพณีนิยม (confirmists) ซึ่งได้แก่ การถกเถียงปัญหาการเมือง การร่วมชุมนุมทางการเมือง ฯลฯ แต่ปฏิเสธการประท้วงและการเดินขบวน (2) การเมืองแบบผสม

(mixed politics) ได้แก่ กิจกรรมของพวกปฏิรูป (reformists) ที่อาจใช้วิธีการแบบประเพณีนิยม และในขณะเดียวกันก็อาจใช้การประท้วงทางกฎหมาย และการปฏิเสธการให้ความร่วมมือ (boycott) (3) การเมืองใหม่ (new politics) แบ่งเป็นสองพวกย่อยๆ คือ นักกิจกรรม (activists) ซึ่งใช้วิธีการแบบประเพณีนิยมและวิธีการที่มีใหม่แบบประเพณีนิยม รวมไปถึงการกระทำที่ผิดกฎหมาย เช่น ปิดกั้นการจราจร เป็นต้น

ไซร์ตัน เจริญสินโอฬาร (2540) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่นอกเหนือไปจากช่องทางปกติ เรียกกันว่า “การเมืองแบบใหม่และขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองรูปใหม่” (the new politics and the new social movement) ที่มองขบวนการเคลื่อนไหว และเรียกร้องของประชาชนธรรมดาว่าเป็นการได้ตอบปัญหาและความขัดแย้งชนิดใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมที่มีความสลับซับซ้อน มีความหลากหลาย อาทิตามเพศ เชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นต้น ความขัดแย้งดังกล่าวนี้ก็มีความสามารถของสถาบันทางสังคมที่มีอยู่ในปัจจุบันจะแก้ไขได้ ทำให้ประชาชนเสื่อมศรัทธาในรัฐและสถาบันหรือกลไกของรัฐ จึงลงมือเคลื่อนไหวด้วยตนเอง นั่นคือการหันกลับไปสร้าง “ประชาสังคม” (civil society) ให้เข้มแข็งขึ้นมา นั่นเอง การเคลื่อนไหวเหล่านี้เป็นการเคลื่อนไหวเรียกร้องของประชาชนธรรมดาเพื่อเรียกร้องสิทธิพื้นฐานของพวกเขาในฐานะที่เป็นมนุษย์ รวมไปถึงสิทธิที่จะไม่เชื่อฟังรัฐด้วย ซึ่งเป็นทางเลือกใหม่หรือทางเลือกที่สามของการเรียกร้อง เป็นสิ่งที่ชอบธรรมและจะมีผลทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในทางกฎหมายและในทางสังคม

1.3 แนวความคิดเกี่ยวกับพรรคการเมือง

นักวิชาการรัฐศาสตร์ให้ความสนใจแนวความคิดเรื่อง “พรรคการเมือง” มาเป็นเวลานาน กล่าวคือ ในราวปลายศตวรรษที่ 18 ในยุโรปได้มีการก่อตั้งของคณะบุคคลในทางการเมืองขึ้นเป็นครั้งแรก โดยเริ่มต้นในประเทศเหล่านี้ คืออังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมนี และอิตาลี ตามลำดับ โดยในระยะแรกการรวมตัวของบุคคลในทางการเมืองดังกล่าวนี้มีลักษณะเป็นกลุ่มสมาคม และสโมสรที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการเมืองเท่านั้น ซึ่งถือได้ว่ายังไม่เป็นพรรคการเมืองที่เป็นทางการ ทั้งในแง่ของการใช้ชื่อและการยอมรับของสังคมโดยทั่วไป (ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ 2524 : 22)

อย่างไรก็ตาม อาจกล่าวได้ว่าพรรคการเมืองได้เกิดขึ้นอย่างเป็นทางการแล้วทั้งในยุโรปตะวันตกและสหรัฐอเมริกา โดยในประเทศอังกฤษ ราว ค.ศ. 1899 ได้มีการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นอย่างเป็นทางการ ซึ่งในเวลาต่อมาได้วิวัฒนาการมาเป็นพรรคคอนเซอร์เวตีฟ (Conservative) พรรคเสรีนิยม (Liberal) และพรรคแรงงานของอังกฤษในปัจจุบัน หลังจากนั้นใน

ศตวรรษที่ 20 แนวคิดเรื่องพรรคการเมืองก็ได้แพร่หลายไปสู่ส่วนต่างๆ ของโลก นอกเหนือจากในยุโรป กล่าวคือ ได้แพร่หลายไปสู่สหรัฐอเมริกา กลุ่มประเทศในเครือจักรภพอังกฤษ เอเชีย และแอฟริกา ตามลำดับ (โกสินทร์ วงศ์สุรวัฒน์ และนรนิติ เศรษฐบุตร 2521 : 1 – 10)

ประเทศไทยได้มีพรรคการเมืองที่ถูกต้องตามกฎหมายเป็นครั้งแรกใน พ.ศ. 2489 ทั้งๆ ที่ประเทศไทยมีการปกครองในระบบรัฐสภาตามวิถีทางของการปกครองระบอบรัฐธรรมนูญมาตั้งแต่ พ.ศ. 2475 แม้ว่าพรรคการเมืองไทยจะมีขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2489 แต่ก็ดำเนินการไปในลักษณะที่ไม่ต่อเนื่อง เหตุว่ามีการปฏิวัติและรัฐประหารหลายครั้งหลายหนจนเป็นเหตุให้พรรคการเมืองที่ตั้งขึ้นมาไม่สามารถที่จะดำเนินการขั้รกรากและปลูกฝังเผยแพร่ความนิยมและอุดมการณ์ของพรรคไปให้ประชาชนได้ทราบ และศึกษาได้อย่างถ่องแท้ ซึ่งเป็นมูลเหตุประการหนึ่งที่ทำให้ประชาธิปไตยของประเทศไทยไม่มั่นคง (กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ 2525 : 192)

1.3.1 ความหมายของพรรคการเมือง

ในความหมายเบื้องต้น ในแง่ของรากศัพท์ภาษาอังกฤษคือ คำว่า “Party” จะพบว่ามีความหมายมาจากภาษาละติน คือ คำว่า “Partire” ซึ่งหมายถึง “การแบ่งออกเป็นส่วนๆ” (devide) (Giovanni Sartori, 1976 : 4) จากความหมายดังกล่าวนี้ ได้มีผู้ตีความว่า พรรคการเมือง หมายถึง “ส่วนของประชาชน” ซึ่งก็คือ การที่ประชาชนมีความเป็นอิสระที่จะได้รับการแบ่งออกเป็น “ส่วน” (part) ตามความคิดเห็นอันอิสระของเขาในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม (ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ 2524 : 5)

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากพรรคการเมืองเป็นแนวความคิดที่มีนักรัฐศาสตร์สนใจศึกษาเป็นอย่างมาก จึงได้มีนักวิชาการทางรัฐศาสตร์หลายท่านพยายามให้ความหมายของพรรคการเมืองไว้แตกต่างกันมากมาย ตามคุณลักษณะที่ปรากฏและบทบาทที่แสดงออกในทางการเมือง โดยในยุคแรกๆ ที่มีการศึกษาพรรคการเมืองนั้น ความหมายที่นิยมอ้างถึงอย่างกว้างขวางก็คือ คำจำกัดความของ เอ็ดมันด์ บุก (Edmund Burke) ซึ่งกล่าวว่า “พรรคการเมืองคือ กลุ่มคนที่มารวมตัวกันเพื่อที่จะส่งเสริมผลประโยชน์ของชาติด้วยความพยายามร่วมกัน ตามแนวหลักการบางอย่างซึ่งเห็นพ้องต้องกัน” (Giovanni Sartori, 1976 : 9)

คำจำกัดความนี้กว้างเกินไป โดยรวมเอาบรรดากลุ่มผลประโยชน์กลุ่มอิทธิพลทางการเมืองเข้ามาไว้ด้วย ดังนั้น ในภายหลังจึงได้มีนักวิชาการคนอื่นๆ ดัดแปลงแก้ไขเพิ่มเติมไปในแง่มุมต่างๆ กัน เพื่อให้เกิดความแตกต่างจากกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มอิทธิพลทางการเมืองที่กล่าวมาข้างต้น โดยมีลักษณะร่วมกันประการสำคัญก็คือ พรรคการเมืองจะต้องเป็นการรวมกลุ่มของบุคคลซึ่งต้องการเข้าไปมีอำนาจทางการเมืองโดยตรงในฐานะรัฐบาล ในขณะที่กลุ่ม

ผลประโยชน์และกลุ่มอิทธิพลทางการเมืองไม่มีความต้องการเช่นนั้น (Maurice Duverger, 1972 : 101 – 102)

ในระยะต่อมานักวิชาการรัฐศาสตร์หลายท่านเริ่มมองพรรคการเมืองในลักษณะที่สลับซับซ้อนมากขึ้น โดยพิจารณาว่าพรรคการเมืองมิใช่กลุ่มหรือสมาคมของบุคคลที่รวมตัวกันธรรมดาๆ เท่านั้น แต่มีลักษณะขององค์การ (organization) ขนาดใหญ่ ซึ่งมีความสลับซับซ้อนในโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ที่แสดงออกมามี โดยเฉพาะบทบาทหน้าที่ขององค์การทางการเมือง (political organization) ประเภทหนึ่ง (James Q. Wilson, 1973 : 3 – 15) ดังนั้น คำจำกัดความในระยะหลังๆ จากนักวิชาการรุ่นใหม่ๆ จะให้ความหมายของพรรคการเมืองไปในทำนองนี้แทบทั้งสิ้น อาทิ

เคนเน็ท จานดา (Kenneth Janda, 1980 : 339) ได้ให้คำจำกัดความว่า “พรรคการเมือง คือองค์การที่มีเป้าหมายที่จะส่งตัวแทนของตนเข้าไปมีตำแหน่งในคณะรัฐบาล”

โจเซฟ สเชลซิงเกอร์ (Joseph Schlesinger, 1980 : 428) กล่าวว่า “พรรคการเมือง คือองค์การทางการเมืองที่มีความต้องการอย่างกระตือรือร้น ในการที่จะเข้าไปแข่งขันในการเลือกตั้งเพื่อเป็นรัฐบาล”

การให้ความหมายของพรรคการเมืองนั้น ยังมีปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ นักวิชาการบางท่าน โดยเฉพาะนักวิชาการอเมริกันพยายามให้คำจำกัดความแก่พรรคการเมือง โดยอธิบายลักษณะการทำหน้าที่ในการเข้าไปมีอำนาจทางการเมืองเป็นหลักว่า จะต้องใช้วิธีการแข่งขันอย่างเสรีในการเลือกตั้งระหว่างพรรคต่างๆ เท่านั้น เช่น การให้คำจำกัดความของลีโอ ดี เอ็พสแตน (Leon D. Epstein, 1967 : 9) ซึ่งกล่าวว่า “กลุ่มใดๆ ก็ตามแม้ว่าจะมีการรวมตัวกันอย่างหลวมๆ ก็ตาม แต่เมื่อลงสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าจะใช้ชื่อใดๆ ก็ตาม ก็ถือว่าเป็นพรรคการเมืองทั้งสิ้น”

การให้ความหมายของเอ็พสแตน (Epstein) ดังกล่าว จะพบว่า เขาไม่ให้ความสำคัญกับความเข้มแข็งของพรรคการเมืองในแง่ขององค์การทางการเมืองดังที่กล่าวมาข้างต้นแต่อย่างใด แต่กลับเน้นว่าพรรคการเมืองคือกลุ่มอะไรก็ได้ เพียงแต่ลงแข่งขันรับเลือกตั้งเข้าไปเป็นรัฐบาลเท่านั้น ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับการแข่งขันในการเลือกตั้งอย่างมาก การให้คำจำกัดความหรือความหมายของพรรคการเมือง ซึ่งผูกพันกับการแข่งขันในการเลือกตั้งเพื่อเข้าไปเป็นรัฐบาลนี้ทำให้ไม่สามารถนำไปใช้กับการศึกษาพรรคการเมืองในเชิงเปรียบเทียบได้ นักวิชาการรัฐศาสตร์ในด้านการเมืองเปรียบเทียบจึงพยายามให้ความหมายหรือคำจำกัดความของพรรคการเมืองในระดับที่กว้างมากขึ้น เพื่อให้ความยืดหยุ่นในการนำไปศึกษาพรรคการเมืองเปรียบเทียบ ตัวอย่างเช่น

เคย์ ลอว์สัน (Kay Lawson, 1976 : 3 – 4) ให้คำจำกัดความของพรรคการเมืองซึ่งสามารถใช้ได้กับระบบการเมืองทุกระบบว่า “พรรคการเมือง คือ องค์การของปัจเจกบุคคลซึ่งแสวงหาอำนาจทางการเมือง โดยกระบวนการที่มีการเลือกตั้งและที่ไม่มีการเลือกตั้ง เพื่อส่งตัวแทนของตนไปใช้อำนาจดังกล่าวในฐานะรัฐบาล”

พรรคการเมือง คือ กลุ่มของเอกชนที่มีผลประโยชน์คล้ายคลึงกัน และมีความต้องการอย่างเดียวกัน ได้รวมกันขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะเข้าควบคุมและกำหนดนโยบายของรัฐ โดยการเอาชนะในการเลือกตั้ง การออกกฎหมาย และการบริหาร (กรมล ทองธรรมชาติ และคณะ 2525 : 187)

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นในเรื่องคำจำกัดความ หรือความหมายของพรรคการเมือง จะพบเห็นว่า เราสามารถที่จะทำความเข้าใจพรรคการเมืองได้หลายแง่มุม แตกต่างกันไป ตามทัศนะของนักวิชาการแต่ละท่าน ซึ่งให้ความสนใจและศึกษาไปในแนวทางของตน อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การให้คำจำกัดความหรือความหมายของพรรคการเมืองมีความเหมาะสมและกะทัดรัดมากขึ้น ผู้ศึกษาสรุปคำจำกัดความหรือความพยายามของพรรคการเมืองได้ว่า “พรรคการเมือง คือ องค์การทางการเมืองซึ่งมีเป้าหมายที่จะไปมีอำนาจทางการเมืองในฐานะรัฐบาล โดยกระบวนการที่มีการแข่งขันทางการเมือง”

1.3.2 ความจำเป็นของพรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ย่อมเป็นที่รู้กันอยู่แก่ใจว่า ประชาธิปไตยนั้นไม่สามารถที่จะให้ประชาชนทุกคนแสดงความคิดเห็นและใช้อำนาจอธิปไตยโดยตรงได้ โดยเฉพาะในรัฐหรือประเทศขนาดใหญ่ ฉะนั้น วิธีการที่จะช่วยให้ประชาชนของประเทศซึ่งมีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่ก็มักจะมีความเห็นคล้ายคลึงกันในหลักการใหญ่ๆ ได้แสดงออกซึ่งความคิดเห็น อันเป็นสิทธิเสรีภาพตามกฎหมาย และตามครรลองของระบอบประชาธิปไตย ฉะนั้น กลุ่มบุคคลที่มีความเห็นสอดคล้องกันในหลักการใหญ่ๆ จึงรวมกันขึ้นเป็นพรรคการเมือง และพรรคการเมืองนี้จะเป็นสถาบันทางการเมืองที่จะช่วยให้การดำเนินการทางการเมืองของกลุ่มเหล่านั้นบรรลุสมความประสงค์ที่ได้มีความเห็นร่วมกัน กล่าวคือ บรรดาสมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนสังกัดอยู่ ก็จะพร้อมใจกันเลือกสมาชิกพรรคของตนที่สมัครเข้าแข่งขันเพื่อเป็นตัวแทนของประชาชนเข้าไปทำหน้าที่ในทางนิติบัญญัติให้มากที่สุด เพราะว่าพรรคการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามามากที่สุด จะมีโอกาสได้รับมอบหมายให้เป็นผู้จัดตั้งรัฐบาลบริหารประเทศ ทั้งนี้ เพราะถือว่าตัวแทนของประชาชนส่วนใหญ่ได้มอบความไว้วางใจให้แก่พรรคการเมืองนั้นทำหน้าที่บริหารประเทศ นอกจากความสำคัญดังกล่าวแล้ว อาจกล่าวถึงความสำคัญของพรรคการเมืองได้ดังนี้ (กรมล ทองธรรมชาติ และคณะ 2525 : 187 – 188)

- 1) พรรคการเมืองจะสามารถอำนวยความสะดวกในการที่จะจัดตั้งคณะผู้บริหารประเทศให้เป็นไปตามเจตจำนงของพรรค
- 2) พรรคการเมืองยังเป็นเครื่องมือที่จะรับทราบความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ ว่ามีความต้องการที่จะให้ดำเนินการบริหารประเทศไปในทางใด เช่น การออกกฎหมายหรือยกเลิกกฎหมาย เป็นต้น
- 3) พรรคการเมืองเป็นผู้ประสานให้ผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหาร ดำเนินการไปโดยสอดคล้องต้องกัน
- 4) ช่วยทำให้สามารถแยกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นฝ่ายค้านและฝ่ายสนับสนุนรัฐบาลได้อีกด้วย
- 5) พรรคการเมืองเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับลัทธิการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น ไม่ว่าจะรวบรวมเสียงข้างมากในการปกครองประเทศได้มากเพียงไรก็ตาม ก็ย่อมจะต้องมีบางส่วนที่ไม่เห็นด้วย และสมาชิกหรือพรรคที่ไม่เห็นด้วยก็จะเปลี่ยนสภาพเป็นฝ่ายค้าน ซึ่งอันที่จริงแล้วฝ่ายค้านก็มีประโยชน์ในแง่ที่จะคอยทักท้วงการดำเนินงานของรัฐบาล ซึ่งได้รับเสียงสนับสนุนข้างมากให้ดำเนินไปในวิถิทางที่ถูกต้อง เพราะเหตุว่าถ้าเป็นรัฐบาลที่ไม่มีฝ่ายค้านคอยทักท้วงแล้ว รัฐบาลนั้นอาจจะดำเนินการอย่างใดก็ได้ตามความพึงพอใจของรัฐบาล ซึ่งอาจจะนำความเสียหายมาสู่ประเทศชาติ และ/หรือนำไปสู่ระบบเผด็จการในที่สุด

1.3.3 หน้าที่ของพรรคการเมือง (the functions of parties)

หน้าที่ของพรรคการเมืองในระบบการเมือง ได้มีนักวิชาการให้ความสนใจแสดงทัศนะในเรื่องนี้ไว้หลายท่าน ภายใต้จุดเน้นในการศึกษาที่แตกต่างกัน นักวิชาการบางท่านพยายามให้ความสำคัญแก่พรรคการเมืองอย่างมาก โดยกำหนดหน้าที่ของพรรคการเมืองไว้อย่างหลากหลาย (multi-functions) ในขณะที่นักวิชาการบางท่านให้ความสำคัญแก่พรรคการเมืองในหน้าที่ที่เฉพาะเจาะจงของพรรคการเมืองบางท่านเท่านั้น เช่น

- มอริซ ดูเวอร์เกอร์ (Maurice Duverger, 1969 : 352 – 421) นักรัฐศาสตร์ชาวฝรั่งเศส ซึ่งศึกษาพรรคการเมืองในเชิงเปรียบเทียบ โดยเน้นลักษณะโครงสร้างพรรคเป็นประเด็นสำคัญ ในการศึกษาได้เสนอว่า หน้าที่ที่สำคัญของพรรคการเมืองมีอยู่ 3 ประการ คือ
- 1) หน้าที่ในการคัดเลือกผู้ปกครอง โดยการเสนอชื่อบุคคลที่มีความเหมาะสมเข้าสู่ระบบการเมือง

2) หน้าที่ในการเป็นตัวแทนมหิมหาชน โดยการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน แล้วนำมากำหนดเป็นนโยบาย เพื่อให้เกิดการนำไปปฏิบัติต่อไปเมื่อเข้าไปมีอำนาจทางการเมือง

3) หน้าที่ในโครงสร้างการปกครอง (โดยหลักการแบ่งแยกอำนาจ) พรรคการเมืองสามารถเข้าไปทำหน้าที่ได้ในกระบวนการฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ

ลีโอ ดี เอ็พสแตน (Leon D. Epstein, 1976 : 14) นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกัน เขามีความเห็นว่ โดยปกติแล้วพรรคการเมืองต่างๆ ในระบอบประชาธิปไตยมีหน้าที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1) หน้าที่ในการเลือกตั้ง กล่าวคือ ในระบอบประชาธิปไตย จะมีกระบวนการเลือกตั้ง เพื่อคัดเลือกบุคคลเข้าแข่งขันรับเลือกตั้ง หน้าที่ของพรรคการเมืองก็คือ คัดเลือกผู้นำทางการเมืองนั่นเอง

2) หน้าที่ในกระบวนการปกครอง โดยการเข้าไปเป็นรัฐบาลและสภานิติบัญญัติ หรืออาจจะเป็นฝ่ายค้านในรัฐสภาก็ได้

จะเห็นได้ว่า ดูเวอร์เกอร์ (Duverger) และเอ็พสแตน (Epstein) มีความคิดเห็นใกล้เคียงกันในหน้าที่หลักของพรรคการเมือง 2 ประการ คือ หน้าที่ในการคัดเลือกผู้นำทางการเมือง และหน้าที่ในกระบวนการหรือโครงสร้างทางการเมือง

นอกจากหน้าที่หลัก 2 ประการข้างต้นแล้ว ยังมีนักวิชาการอื่นๆ พยายามเน้นหน้าที่ของพรรคการเมืองเพิ่มเติมไปในแง่มุมอื่นๆ นอกเหนือจากหน้าที่หลักสองประการข้างต้น เช่น

อาเวอรี ไลเซอร์สัน (Avery Leiserson, 1958 : 35) และเคย์ ลอสัน (Kay Lawson, 1980 : 3 – 25) พยายามเน้นหน้าที่ของพรรคการเมืองในฐานะตัวเชื่อมประสาน (linkage) ระหว่างประชาชนกับรัฐบาลในด้านต่างๆ ซึ่งก็คือ การทำหน้าที่ในการสื่อสารทางการเมือง (political communication) นั่นเอง โดยเฉพาะเคย์ ลอสัน (Kay Lawson) นั้น ถึงกับพยายามสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับหน้าที่ตัวเชื่อมประสานของพรรคการเมืองขึ้น เนื่องจากสนใจในประเด็นดังกล่าวนี้อย่างมาก

ซามูเอล พี ฮันติงตัน (Samuel P. Huntington, 1968 : 91 – 92) นักรัฐศาสตร์ซึ่งสนใจในการพัฒนาการเมืองของสังคม ประเทศกำลังพัฒนา เขาเห็นว่าพรรคการเมืองมีหน้าที่สำคัญในการทำให้เกิดเสถียรภาพทางการเมือง (political stability) โดยพรรคการเมืองจะทำหน้าที่สถาบันหรือองค์การทางการเมืองเพื่อรองรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่เพิ่มมากขึ้น เขากล่าวว่า “หน้าที่ของพรรคการเมืองก็คือ แสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมและรวบรวม

ข้อเรียกร้องและผลประโยชน์ของประชาชน เปรียบเสมือนตัวเชื่อมระหว่างพลังทางสังคม (social forces) กับรัฐบาล”

นอกเหนือจากหน้าที่ในการรองรับการมีส่วนร่วมของประชาชนแล้ว ในทัศนะของฮันติงตัน (Huntington) ยังยอมรับหน้าที่ของพรรคการเมืองในฐานะตัวเชื่อมประสานคล้ายกับไลเซอร์สัน (Leiserson) และลอสัน (Lawson) อีกด้วย

นักวิชาการแต่ละท่านได้เน้นหน้าที่ของพรรคการเมืองเฉพาะเจาะจงไปในด้านต่างๆ แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีนักวิชาการอีกกลุ่มหนึ่ง ที่ให้ความสำคัญแก่พรรคการเมืองอย่างมาก และพยายามชี้ว่าหน้าที่ของพรรคการเมืองมีอยู่หลายหน้าที่ในระบบการเมือง ซึ่งเป็นการสรุปโดยสังเขปของรอย ซี แมคคริดิส (Roy C. Macridis, 1967 : 17 – 19) ชี้ว่านักวิชาการกลุ่มนี้ได้เสนอหน้าที่ของพรรคการเมืองไว้มากมาย กล่าวคือ

- 1) หน้าที่ในการเป็นตัวแทน (representation) หรือนายหน้า (broker) ทางการเมือง
- 2) หน้าที่ในกระบวนการแปรสภาพ (conversion function) ทางการเมือง ซึ่งก็คือ การนำข้อเรียกร้องของประชาชนมารวบรวม (aggregation function) แล้วแปรสภาพไปสู่การกำหนดเป็นนโยบายและการตัดสินใจต่างๆ
- 3) หน้าที่ในการสร้างบูรณาการทางการเมือง (integration) ซึ่งได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมือง การเรียนรู้ทางการเมือง และการระดมกำลังทางการเมือง (political mobilization)
- 4) หน้าที่ในการคัดเลือกผู้นำทางการเมือง (recruitment of elites)
- 5) หน้าที่ในการกำหนดนโยบายทางการเมือง (policy making function)
- 6) หน้าที่ในการสนับสนุนแก่ระบบการเมืองให้ดำรงอยู่ได้ (maintenance function)

ต่อมาได้มีนักรัฐศาสตร์ซึ่งสนใจในบทบาทหน้าที่ของพรรคการเมืองในแนว functionalism คือ กาเบียล เอ แอลมอนด์ (Gabriela A. Almond) และบิงแฮม จี เพาเวล (Bingham G. Powell, 1980 : 91 – 94) ได้สรุปหน้าที่ของพรรคการเมืองไว้โดยสังเขป ดังนี้

- 1) หน้าที่ในกระบวนการสังคมประภิตทางการเมือง (political socialization)
- 2) หน้าที่ในการทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง (citizen participation)

3) หน้าที่ในการคัดเลือกผู้นำหรือชนชั้นนำทางการเมือง (recruitment of elites)

4) หน้าที่ในการสื่อสารทางการเมือง (political communication)

5) หน้าที่ในการแสดงออกซึ่งข้อเรียกร้อง ความต้องการ และการสนับสนุน (interest articulation)

6) หน้าที่รวบรวมข้อเรียกร้องและความต้องการ (interest aggregation)

7) หน้าที่ในการกำหนดนโยบาย (policy making)

8) หน้าที่ในการประยุกต์ใช้นโยบาย (policy making)

9) หน้าที่ในการตัดสินชี้ตัวบทกฎหมาย (adjudication)

การกำหนดหน้าที่ของพรรคการเมือง ในทัศนะของนักวิชาการกลุ่ม

Functionalism นี้ จะครอบคลุมหน้าที่เกือบทั้งหมดของโครงสร้างระบบการเมือง โดยพิจารณาว่า พรรคการเมืองในฐานะที่เป็นโครงสร้างหนึ่งของระบบการเมืองสามารถแสดงบทบาทได้หลายๆ หน้าที่ แล้วแต่สภาพแวดล้อมของระบบการเมืองว่าเป็นอย่างไร แต่โดยข้อเท็จจริงแล้ว นักวิชาการกลุ่ม Functionalism นั้นเห็นว่า หน้าที่ของพรรคการเมืองโดยเฉพาะเจาะจงหรือหน้าที่หลักก็คือ หน้าที่ในประการที่หก คือ การรวบรวมข้อเรียกร้อง และความต้องการจากประชาชนมาสู่ระบบการเมือง กล่าวคือ ในการวิเคราะห์ระบบการเมือง (system analysis) ตามแนวความคิดของนักวิชาการกลุ่ม Functionalism พรรคการเมืองจะทำหน้าที่เป็นองค์กรหรือสถาบันทางการเมือง ที่ทำหน้าที่รองรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบบการเมือง คล้ายเป็นผู้กั้นกรองข้อเรียกร้อง และความต้องการของประชาชนสู่ระบบการเมืองคล้ายกับผู้เฝ้าประตู (gate keeper) เพื่อกั้นกรองป้องกันมิให้ข้อเรียกร้องและความต้องการดังกล่าวของประชาชนมีมากจนเกินไปจนระบบการเมืองไม่สามารถตอบสนองได้ ซึ่งในอีกแง่หนึ่งนั้นพรรคการเมืองเสมือนทำหน้าที่เชื่อมประสาน (linkage function) ระหว่างประชาชนในรูปของกลุ่มผลประโยชน์กับระบบการเมืองนั่นเอง ส่วนหน้าที่อื่นๆ เป็นหน้าที่รองๆ ลงไปเท่านั้น

โดยที่พรรคการเมืองเป็นองค์กรที่สำคัญในกระบวนการทางการเมือง และมีส่วนสนับสนุนการปกครองให้เจริญมั่นคงได้ ดังนั้น หน้าที่ของพรรคการเมืองมีดังนี้ (กรมลของธรรมชาติ และคณะ 2525 : 190 – 192)

1) เป็นเครื่องเชื่อมโยงกลุ่มต่างๆ ในสังคมเข้าด้วยกัน

2) รวมเอาประชาชนที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งเข้าเป็นกลุ่มก้อน เพื่อให้ได้เกิดความผูกพันต่อกัน ด้วยหวังว่าจะทำให้งานทางการเมืองดำเนินไปอย่างถูกต้องได้ผล และทำให้เกิดพลังทางการเมือง

3) กระตุ้นให้ประชาชนทั่วไปได้สนใจที่จะมีส่วนในการปกครองด้วยวิธีการเสนอตัวผู้เข้าแข่งขันที่มีชื่อเสียงเข้าสมัครรับเลือกตั้ง จัดตั้งสโมสรหรือจัดให้มีชมรมต่างๆ รวมทั้งการพักผ่อนหย่อนใจโดยหวังที่จะสร้างความสนใจทางการเมือง

4) ให้การศึกษาแก่ประชาชนทั่วไป ด้วยการแจกจ่ายเอกสาร แสดงสุนทรพจน์ และใช้สื่อมวลชนต่างๆ

5) กำหนดพื้นฐานหรือหลักเกณฑ์ในการที่จะทำให้กลุ่มต่างๆ ของประชาชนสามารถร่วมมือปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ของส่วนร่วม โดยเฉพาะการรวมกันเช่นนี้ จะเห็นได้ชัดในรัฐบาลที่มาจากกาเลือกตั้ง ซึ่งพรรคการเมืองมีส่วนช่วยให้คนจำนวนมากได้เห็นพ้องกันในเรื่องต่างๆ ขอมรับในเรื่องทางออกแห่งปัญหา และเสนอตัวผู้เข้าแข่งขันที่จะเป็นผู้แก้ปัญหาเหล่านั้น

6) พรรคการเมืองมีบทบาทในการเลือกตั้ง ทำให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยดี มีประสิทธิภาพและการเลือกตั้งนี้เองจะเป็นเครื่องผ่อนคลายความตึงเครียดและความต้องการของประชาชน

7) พรรคการเมืองเป็นผู้กำหนดนโยบายต่างๆ ซึ่งจะแสดงนโยบายนี้ต่อประชาชนในการรณรงค์หาเสียง

8) พรรคการเมืองมีส่วนในการค้นหาคนดีมาหาชน และการที่ทำให้ประชาชนสนับสนุนนโยบายได้ และเสนอความคิดเห็นใดๆ นั้น เท่ากับมีส่วนส่งเสริมความยินยอมพร้อมใจในปัญหาต่างๆ

9) มีส่วนแสวงหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง และฝึกฝนอบรมคนเหล่านี้เพื่อเป็นผู้แทนราษฎร

10) นำเอาแผนการ นโยบาย และข้อเสนอแนะต่างๆ ไปชี้แจงให้ประชาชนได้ทราบ

11) เป็นกลไกที่จะรับภาระในทางการเมือง และพร้อมที่จะดำเนินการทางการเมืองอยู่เสมอ

12) เมื่อใดได้รับเสียงข้างมากก็จะทำหน้าที่เป็นรัฐบาล และเมื่อใดได้รับเสียงข้างน้อยก็จะเป็นผู้ควบคุมคัดค้านนโยบายรัฐบาล เป็นเครื่องถ่วงดุลอำนาจของผู้ที่ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งไม่ให้หลงหรือหลงอำนาจ

ในประเทศที่ใช้ระบบแยกอำนาจและถ่วงดุล พรรคการเมืองทำให้เกิดผลสำคัญ กล่าวคือ การถ่วงดุลอำนาจกันจริงๆ ถ้าองค์กรสำคัญของรัฐบาลมาจากคนละพรรค แต่จะ

ช่วยให้เกิดการร่วมมือประสานงานกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ถ้าหน่วยงานเหล่านี้มาจากพรรคเดียวกัน

13) พรรคการเมืองเป็นผู้รักษาผลประโยชน์ของชาติด้วยการชี้แจงให้ประชาชนได้ทราบความเป็นไปของประเทศ และรับใช้ชาติด้วยการนำเอานโยบายที่ประชาชนรับรองแล้วไปปฏิบัติกรวางแผนและปฏิบัติตามแผนอย่างมีเหตุผล

14) พรรคการเมืองเชื่อมโยงช่องว่างในทางเศรษฐกิจ ภูมิศาสตร์ (ภูมิภาคนิยม) ทำให้ส่วนต่างๆ ของประเทศเข้ามารวมกันอยู่ได้

15) พรรคการเมืองมีหน้าที่จะต้องหาข้อประนีประนอมต่างๆ เพื่อกำหนดไว้ในนโยบายของชาติ ทำให้ความต้องการของผู้มีสิทธิหรือออกเสียงเลือกตั้งได้รับผล คือ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงๆ

16) เป็นช่องทางที่มติมหาชนสามารถแสดงออกได้อย่างชัดเจน จากแนวคิดเกี่ยวกับพรรคการเมืองทั้งในด้านความเป็นมา ความหมาย ความจำเป็น และหน้าที่ของพรรคการเมืองในด้านต่างๆ รวมถึงในความคิดเห็นของนักวิชาการสรุปได้ว่า พรรคการเมืองมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเมืองในระบบประชาธิปไตย และจากความสำคัญดังกล่าวทำให้ประชาชนผู้ซึ่งเป็นผู้มีความสำคัญในการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องคำนึงถึงพรรคการเมืองที่ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งผู้แทนราษฎรสังกัดด้วยเช่นกัน

1.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

1.4.1 การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

การเลือกตั้งทุกประเภท สิ่งสำคัญที่สุดสำหรับผู้สมัครที่จะขาดเสียมิได้ คือ การหาเสียงเพื่อจูงใจให้ผู้เลือกตั้งลงคะแนนเสียงเพื่อเลือกตนเข้าไปดำรงตำแหน่งที่ได้สมัครไว้ จะเห็นได้ว่าการเลือกตั้งทุกประเภทในระยะหลังๆ นี้ การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครมีการปรับเปลี่ยนไปจากเดิมมาก กล่าวคือมีการจัดทำเป็นระบบมากขึ้น โดยการจ้างผู้ชำนาญการด้านโฆษณาประชาสัมพันธ์โดยเฉพาะมาทำให้อย่างไรก็ตาม การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งแม้ว่าจะมีลักษณะของการโฆษณาขายสินค้าอยู่มาก แต่โดยธรรมชาติของมันแล้วก็มีส่วนช่วยในการให้ข่าวสารทางการเมืองแก่ประชาชนอยู่บ้างไม่มากนักน้อย เพราะการรณรงค์หาเสียงนั้นจำเป็นต้องให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองและเกี่ยวกับตัวผู้สมัครเพื่อชักจูงให้ผู้เลือกตั้งตัดสินใจไปทางใดทางหนึ่ง

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่เป็นระบบต้องเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์แยกแยะลักษณะของผู้เลือกตั้งเสียก่อนว่ามีความสนใจ มีความห่วงใยในเรื่องอย่างไร เพื่อที่ว่าวิธีการและ

เนื้อหาของกรณีรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของตนจะได้สอดคล้องกับลักษณะที่แตกต่างกันไปของกลุ่มผู้เลือกตั้งที่เป็นเป้าหมายในการหาเสียงของตน

โดยทั่วไปแล้วเราอาจแบ่งผู้เลือกตั้งออกเป็นสามประเภทใหญ่ (สมบัติ จันทรวงศ์ 2530 : 92 – 94) ได้ดังต่อไปนี้ คือ

1) ผู้เลือกตั้งที่รอบรู้หรือมีความสนใจในทางการเมืองอยู่แล้ว ผู้เลือกตั้งประเภทนี้เป็นผู้ที่มีความรอบรู้และความสนใจในกิจกรรมทางการเมืองสูง และเป็นผู้ที่ติดตามความเคลื่อนไหวต่างๆ ทางสื่อมวลชนอย่างใกล้ชิด โดยอาจมีความรู้สึกผูกพันกับพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งอย่างแนบแน่น ทักษะคติทางการเมืองของผู้เลือกตั้งประเภทนี้ค่อนข้างจะแน่นอน และมีความเข้มข้นสูง ด้วยเหตุนี้เอง โอกาสที่พวกเขาจะยอมรับทัศนะที่ตรงกันข้ามจึงมีอยู่จำกัด และมีประเด็นทางการเมืองไม่มากนักที่พวกเขาไม่ได้มีความรู้สึกที่แน่นอนอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่แล้ว สำหรับผู้เลือกตั้งประเภทนี้ หากว่าจะมีการยอมรับเอาความคิดใหม่ๆ อันเป็นผลจากการรณรงค์หาเสียงเข้ามา ก็ต้องมีการเปรียบเทียบไตร่ตรองเป็นอย่างดีเสียก่อนกับทัศนคติหรือความรู้สึกเดิมของตน พยายามๆ ก็คือว่าการรณรงค์หาเสียงทางการเมืองเพื่อเปลี่ยนใจผู้เลือกตั้งที่รอบรู้นั้นทำได้ค่อนข้างจะยาก

2) ผู้เลือกตั้งที่ไม่สนใจการเมืองหรือถ้ามีความสนใจก็แค่เพียงเล็กน้อย ผู้เลือกตั้งประเภทนี้มีทัศนคติทางการเมืองที่ก่อตัวขึ้นอย่างไม่สมเหตุสมผลเท่าใดนัก ทัศนคติดังกล่าวมีความเข้มข้นค่อนข้างต่ำและมีความไม่แน่นอนสูง พวกนี้อาจจะไม่ผูกพันตนเองกับพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเป็นพิเศษ การเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของพวกเขามักเป็นไปเพื่อความสนุกสนานในอารมณ์ที่ตนได้รับมากกว่าที่จะเป็นการแสวงหาข่าวสารหรือข้อมูลการเมือง สำหรับผู้เลือกตั้งประเภทนี้จึงเป็นเพียงสิ่งที่จะพูดถึงกัน และจะพูดถึงกันก็เฉพาะต่อเมื่อเป็นเรื่องที่สนุกเท่านั้น ด้วยเหตุนี้เอง ผู้เลือกตั้งกลุ่มนี้จึงมักจะเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการรณรงค์หาเสียง เพราะเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สามารถจะเจาะเข้าหาหรือเปลี่ยนใจได้ง่ายเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้เลือกตั้งที่รอบรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรณรงค์หาเสียงกับคนกลุ่มนี้ของพรรคการเมืองต่างๆ มักจะเป็นเรื่องให้ความรู้สึกสนุกสนานมากกว่าที่จะให้ข่าวสาร โดยเน้นบุคลิกภาพของตัวผู้สมัครและประเด็นทางการเมืองที่หวือหวาเป็นพิเศษ ในกิจกรรมการหาเสียงที่มุ่งเป้าต่อผู้เลือกตั้งดังกล่าว แม้ว่าผู้เลือกตั้งจะมีส่วนร่วมอยู่ด้วยในกิจกรรมนั้นๆ แต่ก็เป็นการเข้าร่วมอย่างผู้ดูหรือเป็นการยอมรับมากกว่าที่จะเข้าร่วมอย่างแข็งขัน

3) ผู้เลือกตั้งที่เบื่อหน่ายการเมือง ได้แก่ผู้เลือกตั้งที่รู้สึกว่าตนเองไม่ได้มีอำนาจอะไรเลยในทางการเมือง กล่าวคือ การลงคะแนนเสียงของตนจะไม่มีผลกระทบอะไรทั้งสิ้น ต่อเหตุการณ์ทางการเมือง ผู้เลือกตั้งประเภทนี้มักจะเห็นว่าการเลือกตั้งเป็นเรื่องไร้ความหมาย

เพราะไม่มีความแตกต่างอะไรระหว่างบรรดาผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งหลาย หรือไม่เช่นนั้น ผู้สมัครต่าง ๆ ก็มีได้ให้ข้อมูลอย่างเพียงพอที่จะทำให้มีการแยกแยะตัดสินใจอย่างมีเหตุผลได้ นอกจากนั้นผู้เลือกตั้งกลุ่มนี้ยังมองว่านักการเมืองส่วนใหญ่เป็นพวกที่คดโกงและมุ่งหาประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลัก เพราะฉะนั้นในการรณรงค์หาเสียงเพื่อดึงเอาผู้เลือกตั้งที่เบื่อหน่ายการเมืองมาลงคะแนนสนับสนุนตน ผู้สมัครรับเลือกตั้งส่วนมากจึงมักใช้วิธีการโจมตีคู่แข่งว่าเป็นผู้ช่วงชิงอำนาจทางการเมืองไปจากประชาชน ในขณะที่ตนเองเป็นผู้ที่พยายามจะนำอำนาจดังกล่าวกลับคืนสู่ประชาชน หรือไม่เช่นนั้นก็จะเน้นภูมิหลังของตนในฐานะต่างๆ ที่ไม่ใช่ทางการเมืองเหมือนอย่างนักการเมืองโดยทั่วไป

ด้วยเหตุนี้ เพื่อให้เป็นการประหยัดทั้งเวลา ทรัพยากร และแรงงาน พรรคการเมืองต่างๆ จึงมุ่งที่จะรณรงค์หาเสียงไปในทำนองที่ทาดนให้สอดคล้องกับความรู้สึกที่มีอยู่เดิมหรือเพื่อเร่งรัดความรู้สึกที่มีอยู่แล้วมากยิ่งขึ้นที่จะปลุกเร้าความรู้สึกใหม่ให้เกิดขึ้น นั่นคือ ในการรณรงค์หาเสียงนั้น พรรคต่างๆ ย่อมมุ่งที่จะติดต่อสัมพันธ์กับผู้เลือกตั้งที่ผูกพันอยู่กับพรรคของตนอยู่แล้วเป็นอันดับแรก จากนั้นจึงจะเข้าหาผู้ที่มิได้ฝักใฝ่ฝ่ายใด และเฉพาะต่อเมื่อได้กระทำสองอย่างนี้แล้วเท่านั้นจึงจะสามารถเจาะกลุ่มที่มีแนวโน้มว่าต่อต้านได้

1.4.2 รูปแบบในการหาเสียงเลือกตั้ง

1) รูปแบบการหาเสียงที่เปิดเผยหรือเป็นทางการ (สมบัติ จันทรวงศ์ 2530 : 28 – 36) ได้แก่

(1) การใช้สิ่งพิมพ์และการประชาสัมพันธ์ เป็นการรณรงค์หาเสียงอย่างเป็นทางการเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในเขตเลือกตั้งได้รู้จักผู้สมัคร โดยอาจจะทำเป็นป้ายคัทเอาท์ขนาดใหญ่ บอกชื่อ สังกัดพรรค พร้อมคำขวัญและรูปภาพของผู้สมัคร นอกจากนั้นก็มิไปสเตอร์หรือใบปลิว หรือการ์ดขนาดเล็กๆ สำหรับแนะนำตัวผู้สมัคร ซึ่งอาจจะออกมาเป็นระยะๆ ในช่วงระหว่างที่ทำการหาเสียงหรืออาจจะออกมาแก่ข่าวที่ถูกโจมตี นอกจากนี้ยังมีการใช้รถที่มีไปสเตอร์หรือแผ่นป้ายโฆษณาชื่อ รูป หมายเลขประจำตัวของผู้สมัคร ให้วิ่งกระจายเสียงไปตามชุมชนต่างๆ เพื่อให้ประชาชนทราบข่าวสารของผู้สมัคร ในกรณีผู้สมัครไม่ได้ออกไปสัมผัสประชาชนโดยตรง

(2) การปราศรัยหาเสียงมีหลายแบบ คือ อาจจะเป็นการปราศรัยที่ทำไปอย่างมีพิธีการ มีการจัดเวลาปราศรัยที่มีการนัดหมายหรือประชาสัมพันธ์ไว้ล่วงหน้า หรืออาจเป็นแบบที่ผู้สมัครได้รับเชิญให้ขึ้นเวทีปราศรัยตัว และกล่าวคำปราศรัยในงานพิธีต่างๆ ที่หวัะแผนอ้างโอกาสจัดขึ้น เช่น งานบวชนาค งานศพ งานวันเกิด ฯลฯ หรืออาจจะเป็นในแบบที่มีองค์กรใดองค์กรหนึ่งในเขตจังหวัดที่มีลักษณะภายนอกเป็นองค์กรที่เป็นกลางทางการเมือง เช่น หอการค้า

จังหวัด จัดการอภิปรายขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ผู้สมัครที่เป็นหัวหน้าทีมของทุกทีมมีโอกาสมาแถลงนโยบาย หรือให้ประชาชนผู้เข้าฟัง ได้ซักถามข้อข้องใจได้ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การปราศรัยเพื่อหาเสียงโดยตรงอาจจะเป็นวิธีหลักในบางจังหวัด ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองสูง แต่ในบางพื้นที่อาจเป็นเพียงผลพลอยได้ของการประชาสัมพันธ์ตัวผู้สมัครให้เป็นที่รู้จักเท่านั้น

(3) การเข้าถึงตัวผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เป็นการหาเสียงแบบที่นิยมกันว่า “การเคาะประตูบ้าน” เป็นที่นิยมกันมากในหมู่ผู้สมัครหน้าใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ชุมชนที่มีคนหนาแน่น เพราะนอกจากจะได้ภาพพจน์ว่าเป็นผู้สมัครที่เข้าถึงได้แล้ว ยังจะดูเป็นการสร้างความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมกับชาวบ้านได้ในเวลาอันสั้น

(4) การใช้สื่อมวลชนเพื่อการหาเสียง สื่อมวลชนทุกประเภทโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์มีบทบาทที่สำคัญในการเลือกตั้ง โดยเฉพาะการหาเสียงของพรรคการเมืองต่าง ๆ ในระดับชาติ นักการเมืองที่เงินเวที่จะพยายามอาศัยคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์ระดับชาติทำตัวให้เป็นข่าวอยู่เป็นประจำ การเป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ระดับชาติมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะถือได้ว่าเป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์ตนเองเป็นอย่างดี เนื่องจากผู้สมัครสามารถจะนำข่าวคราวดังกล่าวไปถ่ายทอดสารแจกจ่ายชาวบ้าน หรือเพื่อนำลงในเอกสารประชาสัมพันธ์ที่ตนทำเลียนแบบรูปแบบของหนังสือพิมพ์ สำหรับแจกจ่ายในเขตเลือกตั้งอีกครั้งหนึ่ง

2) พฤติกรรมการหาเสียงที่เบี่ยงเบน (กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ 2531 : 64) ได้แก่

(1) การใช้อิทธิพลจากราชการ กรณีที่พรรคการเมืองที่ได้เป็นรัฐบาลและสมาชิกของพรรคดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีในกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง ก็มักจะใช้อิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่ของตน ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เพื่อสร้างความได้เปรียบในการหาเสียงเลือกตั้งให้กับตนเองและลูกพรรคของตน

(2) กลวิธีการพนัน ผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคนอาจจะใช้กลวิธีการพนันในการหาคะแนนเสียงเลือกตั้งจากประชาชน การใช้วิธีการพนันจะมีทั้งก่อนและหลังการเลือกตั้ง การใช้วิธีเล่นพนันมักได้ผล แต่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องลงทุนมาก เพราะเขาจะต้องยอมเสียเงินนับล้านบาทเพื่อยอมเสียการพนัน โดยที่ต่อมาให้ประชาชนที่รับทำพนันออกไปช่วยหาเสียงให้กับเขา

(3) กลวิธีการทำลายคู่แข่ง การทำลายผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นผู้คู่แข่งมีวิธีการนับตั้งแต่การจับหม้อปิ่นรับข้างเพื่อฆ่าหวัคคะแนนของฝ่ายตรงข้าม การฉีกโปสเตอร์หาเสียงของฝ่ายตรงข้าม การปาระเบิดในการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครฝ่ายตรงข้าม

การชุกชุมประวัติค่านไม้คี่ ของผู้สมัครคู่แข่งมาปรงานเพื่อให้คนเกลียดชัง ไม่ว่าจะเท็จหรือจริงก็ตาม และวิธีการที่อันตรายที่สุดคือ การฆ่าผู้สมัครคู่แข่งซึ่งมีคะแนนนิยมสูงกว่า

(4) การใช้เงินซื้อคะแนนเสียง บทบาทของเงินที่มีอิทธิพลต่อการเลือกตั้ง เป็นปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ซึ่งทำให้เงินมีบทบาทเพิ่มสูงขึ้น แม้ว่ารัฐบาลพยายามจำกัดการใช้จ่ายเงินในการหาเสียงเลือกตั้งหลายยุคหลายสมัย โดยออกมาในรูปของกฎหมายเลือกตั้งจำกัดค่าใช้จ่าย แต่ในความเป็นจริง ผู้สมัครแทบทุกคนใช้จ่ายเงินเกินจำนวนนี้ทั้งสิ้น และแสดงหลักฐานค่าใช้จ่ายที่ไม่ถูกต้องต่อทางราชการภายหลังการเลือกตั้ง

1.4.3 ยุทธวิธีในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

บทบาทและวิธีการหรือยุทธวิธีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เพื่อที่จะได้ทราบถึงแบบแผนโดยทั่วไป ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งรณรงค์หาเสียงสร้างค่านิยมชมชอบในหมู่ประชาชน หวังจะได้รับคะแนนเสียงสนับสนุนจำนวนมากจนสามารถชนะการเลือกตั้ง (เสนีย์ คำสุข 2532 : 49-70)

การศึกษาการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประเทศตะวันตก ได้จัดแบ่งยุทธวิธีในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของบรรดาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งได้รับการพัฒนามาจากการเลือกตั้งในยุคก่อน มีลักษณะสำคัญใหญ่ๆ อยู่ 3 ประการ คือ

- 1) การกำหนดกลุ่มผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งเป็นเป้าหมาย (targeting the electorate)
- 2) ประเด็นสำคัญที่ใช้ในการรณรงค์หาเสียง เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากประชาชน (campaign appeals)
- 3) การประมวลข่าวสารเพื่อใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (information gathering in the campaign)

เกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนั้น ผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่แล้วและผู้สมัครแข่งขันมักจะทำการประเมินค่านิยมของฝ่ายตนอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะทราบถึงจุดอ่อนจุดแข็งของฝ่ายตนและคู่แข่งแล้วสามารถปรับปรุงยุทธวิธีในการหาเสียงให้เหมาะสมได้ โดยจะแบ่งประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มผู้สนับสนุนผู้สมัคร กลุ่มที่ไม่สนับสนุนผู้สมัครคนใดและกลุ่มที่สนับสนุนคู่แข่ง จากการศึกษาพบว่า ร้อยละ 28 ของผู้จัดการหาเสียงเลือกตั้งที่ควบคุมดำเนินการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง หวังคะแนนจากประชาชนกลุ่มแรกร้อยละ 32 และร้อยละ 40 หวังจากการเปลี่ยนใจของประชาชน กลุ่มที่ 3 แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีกลุ่มพลังเงียบที่ไม่แสดงตัวชัดเจนรวมอยู่ด้วย ผู้สมัครจะต้องค้นหาให้พบถ้าหวังเสียงสนับสนุนเพื่อให้ได้ชัยชนะ

ประเด็นที่ใช้บรรณคดีหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครส่วนใหญ่มักใช้ทั้งแบบ โจมตีจุดอ่อนของคู่ต่อสู้ และยกประเด็นความคิดสำคัญหรือนโยบายที่น่าสนใจของฝ่ายตนขึ้นมา กล่าวอ้างเพื่อเรียกร้องความสนใจและการสนับสนุนจากประชาชน ส่วนการใช้ข้อมูลข่าวสารให้เป็นประโยชน์นั้นก็มีความสำคัญต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างยิ่ง ผู้สมัครจะอาศัยการสุมตัวอย่างเพื่อ ประมวลผลการออกเสียง เพื่อให้ทราบความนิยมของประชาชนต่อผู้สมัคร

ในการเลือกตั้งนั้น โอกาสที่ผู้สมัครแข่งขันจะเอาชนะผู้ดำรงตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นอยู่เดิมได้ก็อาจจะมีเช่นกัน ถ้าหากมีบุคคลที่ประชาชนนิยมชมชอบ มาปรากฏตัวสนับสนุนในการหาเสียงด้วยนอกจากจะได้รับคะแนนเสียงเพิ่มแล้วยังเพิ่มจำนวนคนที่มาลงคะแนนเสียงทั่วไปด้วย

สำหรับยุทธวิธีในการหาเสียงสามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ประเภท ดังนี้

1) การรวบรวมข่าวสาร เป็นงานชิ้นแรกที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องจัดทำ

2) การจัดหาลูกข่ายหาเสียง นักวางยุทธศาสตร์การหาเสียงสมัยใหม่ถือว่าการจัดตั้งองค์กรหาเสียงเป็นแก่นสำคัญทางการเมือง โครงสร้างของการจัดตั้งองค์กรหาเสียง หมายถึง คณะกรรมการบริหารและผู้ช่วยในตำแหน่งสำคัญๆ

3) การเงิน เงินเป็นน้ำมันมารดาของการเมือง ผู้สมัครใช้เงินครึ่งหนึ่งในด้าน การสื่อสารมวลชน อีกส่วนหนึ่งใช้ในด้านอื่นๆ กล่าวคือ

(1) ในทางโฆษณาและส่งเสริม รวมทั้งการส่งเอกสาร ปิดโปสเตอร์ การลงหนังสือพิมพ์ การออกวิทยุ โทรทัศน์ และค่าใช้จ่ายในการพิมพ์ใบปลิว

(2) ใช้ที่สำนักงาน ในการรณรงค์หาเสียง

(3) ใช้จ้างผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ในศูนย์รณรงค์หาเสียง

(4) สำหรับการเดินทางและการหาเสียงของผู้สมัคร

(5) ใช้สำหรับเหตุการณ์พิเศษ และกิจกรรมต่างๆ

4) บทบาทของผู้สมัครรับเลือกตั้ง คือ ลักษณะและวิธีการติดต่อสื่อสาร ระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งกับประชาชนที่มาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นจุดสำคัญ ผู้สมัครอยู่ในฐานะผู้เสนอขายความคิด และคุณภาพที่มีของตนเองต่อประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือ ผู้ซื้อ ผู้สมัครจะต้องแสดงจุดยืนในนโยบายของตนและโจมตีจุดอ่อนของคู่แข่ง ซึ่งนับเป็น ยุทธศาสตร์สำคัญในการหาเสียง การไปพบกับประชาชนในที่ต่างๆ จะต้องมีการวางแผนเป็นอย่างดี และบางครั้งการใช้น้ำมูกก็สามารถดึงฝูงชนและคนที่เดินผ่านไปมาเข้าฟังได้ด้วย

5) สื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์ ยุทธวิธีในการใช้มักจะถูก กำหนดโดยงบประมาณในการหาเสียง

6) แหล่งสนับสนุนขององค์กรเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งมักมีจุดอ่อนเรื่องทุนทรัพย์และความสามารถในการโฆษณาหาเสียงเพียงใด ยังจะต้องพึ่งพาผู้ทำงานที่เป็นอาสาสมัครในหน่วยหาเสียงของเขามากขึ้นเท่านั้น ตั้งแต่การหาเสียงตามบ้าน ติดต่อทางโทรศัพท์ การจัดส่งจดหมาย การจัดงานเลี้ยงน้ำชา การหาคนมาทำงานที่ศูนย์รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การขับรถพาคนไปลงคะแนนเสียง การเฝ้าตู้ลงคะแนนเสียง พวกนี้นับเป็นหน่วย “กู้ชีพชนะ” พวกอาสาสมัครจะมีทั้งอุดมการณ์และค่าจ้าง กลุ่มผลประโยชน์ ผู้สมัครต้องเอาใจใส่อย่างยิ่งเพราะการสนับสนุนจากกลุ่มผลประโยชน์นั้นสำคัญมาก

ส่วนประกอบสำคัญในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งมี 4 ส่วน ดังนี้

1) ตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง หมายความว่ารวมถึง คุณสมบัติส่วนตัว รูปร่างหน้าตา บุคลิกลักษณะ อาชีพ ความรู้ความสามารถ ความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ การตัดสินใจ การเลือกใช้คน ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนมีจุดอ่อนจุดแข็งไม่เหมือนกัน บางคนพูดเก่ง บางคนฐานะดี บางคนมีความรู้ดี ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ผู้สมัครต้องนำมาสร้างความนิยมให้เกิดขึ้น

2) ทรัพยากรที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง อาจเรียกได้ว่าทรัพยากรทางการเมือง ดังนี้

- (1) เงิน นับเป็นทรัพยากรสำคัญในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
- (2) คณะผู้ทำงานช่วยเหลือในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
- (3) ยานพาหนะ หมายถึง ยานพาหนะทุกชนิดที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งขึ้นอยู่กับความจำเป็น และความพร้อมของผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน
- (4) เทคโนโลยีสมัยใหม่ ได้แก่ คอมพิวเตอร์ในการประมวลผลรวบรวมข้อมูล ซึ่งช่วยให้ผู้สมัครทำงานได้รวดเร็ว ตัดสินใจได้ง่ายหรืออย่างน้อยๆ ก็มีเครื่องเสียงดี ทันสมัย ทำให้สามารถปราศรัยในกลุ่มคนมากๆ ได้

3) เขตเลือกตั้ง ต้องรู้จักเขตเลือกตั้งที่จะลงสมัครแข่งขันให้ดีด้วย หมายถึง รู้จักในด้านประวัติศาสตร์ ความเป็นมาในอดีต ประชากร การแบ่งประเภทตามวัย อาชีพ เพศ พฤติกรรมในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งครั้งก่อน และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในปัจจุบัน ลักษณะทางด้านภูมิศาสตร์ การแบ่งเขตการปกครอง วัฒนธรรมประเพณี พื้นฐานทางความคิด เศรษฐกิจของประชาชน ปัญหาสำคัญของเขตเลือกตั้งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวางแผนหรือจัดวางยุทธวิธีในการหาเสียงเลือกตั้งให้สามารถกำหนดได้เหมาะสมตามลำดับขั้นตอนและเข้าถึงความรู้สึกที่แท้จริงตรงกับความต้องการของประชาชนในเขตเลือกตั้ง

4) คู่แข่งคนสำคัญในเขตเลือกตั้ง การหาเสียงเลือกตั้งในประเทศไทยมีการโจมตีผู้สมัครฝ่ายตรงข้ามเสมอ นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เรียกว่า “การสาดโคลน” การรู้จักจุดอ่อนของผู้สมัครอื่นๆ ทำให้เราได้เปรียบในแนวทางการหาเสียงและในขณะเดียวกันก็สามารถแก้ไขจุดอ่อนของตนเองได้ การรู้เขารู้เราจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สมัครมาก เมื่อนำข้อมูลที่ได้มาแปรใช้อย่างถูกวิธี

1.5 แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

1.5.1 สิ่งกำหนดพฤติกรรมมนุษย์ พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นเป็นพฤติกรรมประเภทหนึ่งของมนุษย์ การที่จะรู้ว่าพฤติกรรมการเลือกตั้งนั้นๆ มีปัจจัยใดมากำหนดให้เป็นไปเช่นนั้น ควรจะรู้ในขั้นแรกก่อนว่า สิ่งกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์มีอะไรบ้าง

ณรงค์ สินสวัตต์ ได้กล่าวถึง สิ่งกำหนดพฤติกรรมมนุษย์ในหนังสือเรื่อง “จิตวิทยาการเมือง” ไว้ดังนี้คือ ลักษณะนิสัย สิ่งกระตุ้นพฤติกรรมและความเข้มข้นของสิ่งกระตุ้นพฤติกรรม ทศนคติ สถานการณ์ (ณรงค์ สินสวัตต์ 2527 : 26)

1) **ลักษณะนิสัย** ซึ่งแบ่งเป็น ความเชื่อ ค่านิยม และบุคลิกภาพ

ลักษณะนิสัยของบุคคล คือ ความเชื่อ ค่านิยม บุคลิกภาพนั้น มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก็จริงอยู่ แต่พฤติกรรมจะเกิดขึ้นยังไม่ได้ถ้าไม่มีสิ่งกระตุ้นพฤติกรรม สิ่งกระตุ้นพฤติกรรมนี้จะเป็นอะไรก็ได้ เช่น อาหาร เสียงปืน คำสบประมาท หนังสือ ความทิว

2) **สิ่งกระตุ้นพฤติกรรม (stimulus object) และความเข้มข้นของสิ่งกระตุ้นพฤติกรรม (strength stimulus object)**

สิ่งกระตุ้นพฤติกรรมนี้มีพลังหรือความเข้มข้น (strength) ถ้าจะยกตัวอย่างที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง เช่น การที่รัฐบาลอนุญาตให้ขึ้นราคาารถโดยสารประจำทางบางคนอาจจะโมโหมากจนไปเดินขบวนประท้วง แต่บางคนอาจจะไม่โมโห และไม่ไปเดินขบวน หมายความว่า การขึ้นราคาารถโดยสารประจำทาง (สิ่งกระตุ้นพฤติกรรม) มีพลังเพียงพอสำหรับทำให้บางคนประท้วงแต่ไม่มีพลังเพียงพอสำหรับทำให้อีกหลายๆ คนประท้วง

3) **ทัศนคติ (attitude)** คือการที่บุคคลคิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือคนใดคนหนึ่ง หรือการกระทำอันหนึ่งในทำนองที่ว่าดีหรือไม่ สมควรหรือไม่ เหมาะสมหรือไม่ เช่น เมื่อ นาย ก. คิดว่ารัฐบาลควรสร้างรถไฟใต้ดิน ความคิดอันนี้คือทัศนคติของ นาย ก. เมื่อ นาย ก. คิดว่าควรจะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง นาย ข. มากกว่าจะไปลงคะแนนเสียงให้ นาย ค. นี้ก็เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของทัศนคติของ นาย ก. ซึ่งจะเห็นได้ว่าทัศนคตินั้นยังไม่ใช้พฤติกรรม เพราะ

พฤติกรรมยังไม่เกิดขึ้น แต่ว่าทัศนคติเป็นสิ่งที่มาก่อนพฤติกรรมและเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมด้วย

4) สถานการณ์ (situation) หมายถึง สิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นบุคคลและไม่ใช่มบุคคลซึ่งอยู่ในสถานะที่บุคคลกำลังจะมีพฤติกรรม เช่น ในบ้านของเราเอง ถ้าเราคิดว่าควรจะถอดเสื้อผ้าเพราะมันร้อน อบอุ่นก็ทำได้ แต่ถ้าเราเดินอยู่กลางถนนหรืออยู่ในห้องประชุม เราอยากจะทำอะไรเพราะมันร้อนเราก็คงทำไม่ได้ เพราะสถานการณ์เช่นนั้นไม่เหมาะสมที่เราจะถอดเสื้อ เพราะฉะนั้นสถานการณ์นี้เป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมที่สำคัญมาก

1.5.2 พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนที่จะเลือกบุคคลกลุ่มใดหรือบุคคลผู้ใดเข้ามากำหนดวิถีชีวิตของตนนั้น มักจะเกิดจากแรงจูงใจที่เลือกคนที่จะสามารถสนองตอบต่อความต้องการของตนได้มากที่สุดและดีที่สุด

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในทางรัฐศาสตร์นั้น พัฒนารูปร่างมาจากความสนใจของนักวิชาการ 2 สาขา คือ นักสังคมวิทยาและนักรัฐศาสตร์กลุ่มพฤติกรรมนิยม นักวิชาการเหล่านี้ได้ให้ความสนใจอิทธิพลของสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคมดังกล่าว บ่งชี้จากการศึกษา อาชีพ กลุ่มชาติพันธุ์ หรือกลุ่มวัฒนธรรม และชนกลุ่มน้อยต่างๆ รวมทั้งแบบแผนการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีด้วย ต่อมาได้ให้ความสนใจอิทธิพลของปัจจัยด้านจิตวิทยา หรือความรู้สึกทางการเมือง เช่น ความสนใจที่มีต่อการเมือง การสังกัดกลุ่มหรือการสังกัดพรรคการเมืองบางพรรค เป็นต้น การศึกษาดังกล่าวจะนำมาพิจารณาเพื่อกำหนดเป้าหมาย แนวทางในการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของไทยที่เป็นระบบต่อไป

นักสังคมศาสตร์ ได้แบ่งทฤษฎีของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งออกเป็น 3 ประเด็น คือ ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนด (deterministic theories) ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล (consciously rational theories) ทฤษฎีระบบ (systems theories) (สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2527 : 30 - 36)

1) ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนด

ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนดระบุว่า “ปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง” ทฤษฎีดังกล่าวเสนอว่าปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคมอันเป็นภูมิหลังของบุคคล ทั้งในระดับกว้างและลึกลงมาจนถึงช่วงที่จะมีการตัดสินใจ มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง แนวความคิดที่เป็นพื้นฐานของทฤษฎีนี้ ได้แก่ “ตัวแบบพลังทางสังคม” ของ พอล ลาซาร์สเฟลด์ “ทฤษฎีสุนาม” ของ นักจิตวิทยา เคิร์ต เลวิน

กล่าวอีกนัยหนึ่ง ทฤษฎีประเภทนี้เป็นการเสนอเงื่อนไขที่กำหนด “รูปแบบ (pattern) ของพฤติกรรม ซึ่งไม่ได้มุ่งที่จะสรุปรวมเชิงนิรนัย (deductive generalization) หรือทำนายพฤติกรรมในอนาคต หากให้ประโยชน์อย่างสำคัญในด้านการจัดตัวแปรอันหลากหลายที่เกี่ยวข้องกันให้เป็นระเบียบ

2) ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล

ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผลเน้นที่ปฏิกริยาของความสำนึกตรรกะตรงของผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงต่อการบริหารการเลือกตั้ง นโยบายของพรรค และสภาพของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ลักษณะดังกล่าวคล้ายกับกรอบความคิดเชิงเหตุผล (rational framework) ของผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เสมือนการตัดสินใจของผู้บริโภคในทางเศรษฐศาสตร์ งานที่สำคัญในด้านนี้ ได้แก่ Economic Theory of Democracy ของแอนโทนี ดาวน์ (Anthony Downs) และของ คีย์ (Key) เรื่อง The Responsible Electorate

3) ทฤษฎีระบบ

ทฤษฎีประเภทที่สามที่ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคือทฤษฎีระบบ เป็นที่น่าสังเกตว่าถึงแม้ว่าทฤษฎีระบบจะเป็นที่นิยมในหมู่นักรัฐศาสตร์และนักสังคมศาสตร์ทั่วไปในปัจจุบัน แต่ก็ปรากฏว่ามีผู้นำมาใช้ในการศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองและพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอย่างจริงจังกันน้อยมาก ใน ค.ศ. 1959 ทัลคอตท์ พาร์สันส์ เจ้าทฤษฎีระบบคนหนึ่งได้ศึกษาผลงานเรื่อง Voting ของ เบอเรลสัน พบว่า การศึกษาเรื่องดังกล่าวอยู่ในกรอบแนวความคิดของทฤษฎีระบบ ในผลงานอื่นๆ ก็ได้มีการนำทฤษฎีระบบเข้าไปใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งบ้างเหมือนกัน หากแต่ไม่ได้เจาะจงอย่างแข็งขันว่าดำเนินการวิจัยไปตามกรอบของทฤษฎีระบบโดยตรงเท่านั้น เป็นต้นว่างานของนักวิจัยกลุ่มมหาวิทยาลัยมิชิแกนได้ตั้งแนวความคิด “การลงคะแนนเสียงตามปกติ” (normal vote) ขึ้น การลงคะแนนเสียงตามปกติ คือ ความสมดุลของอิทธิพลด้านปัจจัยความนิยมพรรคของทั้งสองพรรคใหญ่ที่มีต่อการเลือกตั้ง “ปัจจัยระยะสั้นเฉพาะช่วงสมัย” (short-term forces) ก็เป็นอีกแนวความคิดหนึ่งที่ตั้งว่าทำให้ผลการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเบี่ยงเบนไปจากภาวะปกติ แคมป์เบลล์และคณะเองได้ระบุว่าการแข่งขันทางการเมืองของพรรคการเมืองในสหรัฐอเมริกา มีลักษณะเป็นสภาพหนึ่งที่เกิดขึ้นจากภาวะสมดุล (homeostatic) ของระบบ ซึ่งมีเสถียรภาพหรือมั่นคงในระดับต่างๆ กัน การขึ้นลงของอัตราการลงคะแนนเสียงและการเลือกพรรคใดพรรคหนึ่งนั้นขึ้นอยู่กับส่วนผสมของปัจจัยระยะสั้นเฉพาะช่วงสมัยกับปัจจัยพื้นฐาน คือความนิยมพรรคของคนอเมริกัน ปัจจัยระยะสั้นเฉพาะช่วงสมัย ได้แก่ ความสนใจในตัวผู้สมัคร นโยบายเกี่ยวกับประเด็นปัญหาทางการเมือง ภาพพจน์ที่มีต่อการปฏิบัติงานของพรรค สถานการณ์ภายในและ

ภายนอกประเทศ เป็นต้น ซึ่งผันแปรไปในแต่ละช่วงสมัยการเลือกตั้ง เมื่อประมวลรวมกันแล้ว ผู้ลงคะแนนเสียงจะชอบพรรคหนึ่งมากกว่าอีกพรรคหนึ่ง ทำให้แกว่งออกจากสถานะสมดุล “ปกติ” ไป และเมื่อถึงการเลือกตั้งคราวต่อไปก็มักจะ “แกว่ง” กลับโดยนัยเดียวกันเช่นนี้เรื่อยไป กรอบการวิเคราะห์ดังกล่าวนี้แท้ที่จริงก็คือกรอบความคิดของทฤษฎีระบบนั่นเอง

หากถือว่า การศึกษาดังกล่าวเป็นการใช้ทฤษฎีระบบแล้ว ก็จะมีการศึกษาอีก จำนวนไม่น้อยที่อยู่ในขอบข่ายของทฤษฎีนี้ การใช้ทฤษฎีดังกล่าวมุ่งตัวปัจจัยที่ทำให้เกิดดุลภาวะ (equilibrium) ขึ้นในการเลือกตั้ง นั่นคือ พิจารณาถึงทั้งปัจจัยที่เป็นตัวกำหนด (deterministic factors) และความสำนึกเชิงเหตุผลที่เกิดขึ้นจากปัจจัยระยะสั้นเฉพาะช่วงสมัย (short-term forces) การใช้ทฤษฎีดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นตัวแทนเชิงการทำนาย (predictive model)

1.6 แนวคิดทางสังคมวิทยาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

แนวทางศึกษานี้ได้นำแนวความคิดทางสังคมวิทยาเรื่อง สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของบุคคล (socio-economic status) ที่ว่า ฐานะตำแหน่งทางสังคมเป็นสิ่งสำคัญในการ กำหนดความแตกต่างในพฤติกรรมของคน เพื่อนำมาใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียง เลือกตั้ง ฐานะตำแหน่งดังกล่าวอาจได้มาโดยกำเนิด เช่น เพศ ตระกูล หรือได้มาจากการกระทำ ขึ้นในภายหลัง เช่น ความร่ำรวย ระดับการศึกษา ฯลฯ โดยสรุป สังคมจึงประกอบด้วยชนชั้น ทางสังคม (social class) ชนชั้นดังกล่าวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงของบุคคล บุคคลต่างชนชั้นกันจะมีแบบแผนพฤติกรรมที่แตกต่างกัน

โดยการสันนิษฐานเบื้องต้น เชื่อว่าบุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม เหมือนกัน มักจะได้รับประสบการณ์และการอบรมกล่อมเกลาที่คล้ายคลึงกัน เพราะฉะนั้นจึงมี ปฏิกริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าคล้ายคลึงกัน ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่อยู่ในสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคมแตกต่างกันจะถูกหล่อหลอมโดยประสบการณ์ให้มีบุคลิกภาพ ทัศนคติ แรงจูงใจ และ ความรู้สึกริเริ่มที่แตกต่างกัน ดังนั้น บุคคลจะแสดงออกในแบบแผนที่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของฐานะเศรษฐกิจสังคม ที่มีต่อพฤติกรรม การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง อาจสรุปได้ดังต่อไปนี้

เพศ จากการวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยทั่วไป พบว่า เพศชายมักจะเข้ามามี ส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง เพราะส่วนใหญ่ชนบทรวมประเพณีของหลายๆ ประเทศ ต่างเห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องของชาย เพศชายจึงมักจะผูกพันทางการเมืองมากกว่า เพศหญิง

อายุ ในแต่ละช่วงชีวิตบุคคลจะมีพฤติกรรมต่างๆ รวมทั้งพฤติกรรมทางการเมืองแตกต่างกัน กล่าวคือ ในช่วงวัยเด็กบุคคลจะได้รับการอบรมสั่งสอนและเรียนรู้ทางการเมืองเพื่อสร้างทัศนคติ บุคลิกภาพ และความรู้สึกผูกพันต่อหน้าที่พลเมือง สำหรับในช่วงวัยรุ่นตอนปลายที่กำลังจะเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ถือเป็นช่วงระยะเวลาสำคัญในการก่อตัวของทัศนคติทางการเมือง มีการรับเอาความรู้และความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ และเริ่มมีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองยอมรับหน้าที่และความผูกพันต่อระบบการเมืองจนกระทั่งถึงวัยผู้ใหญ่ ซึ่งจะเป็นช่วงที่มีความรู้สึกตื่นตัวกับสถานการณ์ทางการเมืองและสังคมมากขึ้นแล้ว และพร้อมที่จะเป็นบุคคลที่มีความเป็น “ตัวตนทางการเมือง” (political self) ทั้งนี้เนื่องจากมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว และมีสถานภาพต่างๆ ทางสังคมที่พร้อมมากขึ้น จึงมีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจทางการเมืองและเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ผลการวิจัยส่วนใหญ่พบว่า การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองจะเพิ่มขึ้นตามอายุจนกระทั่งถึงวัยกลางคนและค่อยๆ ลดลงทีละน้อยในวัยสูงอายุ เนื่องจากความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองลดลง

การศึกษา ระดับการศึกษานับเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อทัศนคติทางการเมืองและพฤติกรรมทางการเมือง เนื่องจากบุคคลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ย่อมจะทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดหรือพฤติกรรมทางการเมืองแสดงออก ตลอดจนการมีความสำนึกในบทบาทหน้าที่ในฐานะที่ตนเป็นสมาชิกสังคมแตกต่างกันไปด้วย โดยทั้งนี้มักพบว่า จำนวนผู้มาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นจะมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับระดับการศึกษา โดยสรุปจึงกล่าวได้ว่า ยิ่งบุคคลมีระดับการศึกษาสูงขึ้นเท่าไร ยิ่งจะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้นเท่านั้น (ทั้งนี้ไม่เฉพาะการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเท่านั้น)

อาชีพ อาชีพของบุคคลเป็นผลมาจากการศึกษา ดังนั้นอาชีพและระดับการศึกษาจึงมีความใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีการศึกษาสูงมักมีตำแหน่งการงานสูง และอาจทำให้การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองสูงตามไปด้วย อาชีพจึงเป็นตัวกำหนดความแตกต่างของระดับความรู้ความเข้าใจในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล

รายได้ รายได้ก็เช่นเดียวกัน บุคคลที่มีรายได้สูง ก็จะมีโอกาสมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีรายได้ในระดับต่ำ เพราะผู้ที่มีเงินทองมากมักจะไม่ต้องวิตกกังวลในเรื่องต่างๆ ทำให้มีเวลามาสนใจในเรื่องการเมืองได้มากขึ้น

ที่อยู่อาศัย คนที่อยู่ในที่ต่างกันก็แตกต่างกัน อาจมีพฤติกรรมทางการเมืองที่แตกต่างกัน กล่าวคือ โดยทั่วไปคนที่อยู่ในเมืองมักจะมีการศึกษา อาชีพ และรายได้สูงกว่าคนในชนบท ทั้งยังมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสารทางการเมืองที่แตกต่างจากคนในชนบทอย่าง

มีนัยสำคัญอีกด้วย ความแตกต่างของที่อยู่อาศัยจึงน่าจะเป็นตัวกำหนดความแตกต่างของพฤติกรรมทางการเมือง

ฐานะเศรษฐกิจสังคม มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการสนับสนุนตัวแทนที่มีความคิดเห็นและแนวทางคล้ายกัน โดยทั่วไปพบว่า ผู้ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูงมักจะสนใจทางการเมืองมากที่สุด และผู้ที่มีฐานะต่ำจะสนใจการเมืองน้อยที่สุด

สรุปได้ว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยสามารถใช้เป็นคำตอบสำหรับความแตกต่างของพฤติกรรมการเลือกตั้งได้ในระดับหนึ่ง แนวความคิดนี้สามารถอธิบายถึงความแตกต่างของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในประเด็นที่ว่าคนกลุ่มใดมักจะมีการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพื่อเป้าหมายผลประโยชน์ของกลุ่มตน และมีแนวโน้มที่จะเลือกบุคคลที่มีสภาพสังคมและครอบครัวที่คล้ายคลึงกับตนเองให้มากที่สุด

1.7 แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

แนวทางการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกลุ่มตัวแบบทางเศรษฐศาสตร์ ได้นำแนวความคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่ว่าด้วยความชอบด้วยเหตุผลของมนุษย์ เศรษฐกิจ (economic man) มาใช้ศึกษาการตัดสินใจทางการเมือง แนวทางการศึกษานี้เห็นว่าการสำนึกเชิงเหตุผลของบุคคลในเชิงไสหุ้ยและผลประโยชน์ที่ได้รับ (cost-benefit) เป็นตัวกำหนดที่สำคัญของพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ตัวแบบนี้จึงมีชื่อเรียกอย่างหนึ่งว่า “ตัวแบบการเลือกโดยเหตุและผล” หรือ “The Rational Choice Model” เศรษฐศาสตร์ดังกล่าวนี้ตั้งอยู่บนฐานคติที่สำคัญ 3 ประการดังนี้

1) แนวทางการศึกษานี้ถือว่าการลงคะแนนเสียงเป็นเครื่องมือ (instrument) ที่จะนำมาซึ่งผลประโยชน์หรือเป้าหมายที่ประชาชนต้องการ ดังนั้น การตัดสินใจลงคะแนนของผู้ลงคะแนนเสียงจะพิจารณาจากผลประโยชน์ของตนเป็นที่ตั้ง

2) แนวทางการศึกษานี้ให้ความสำคัญกับเป้าหมายทางการเมือง กล่าวคือ การลงคะแนนเสียงของผู้ลงคะแนนเสียงนั้น จุดสนใจจะมุ่งไปที่เป้าหมายทางการเมืองของผู้ลงคะแนนเสียง

3) แนวทางการศึกษานี้ถือว่าการตัดสินใจลงคะแนนเสียง ผู้ลงคะแนนเสียงจะกระทำอย่างละเอียดรอบคอบ ระมัดระวัง โดยใช้ข่าวสารที่มากเพียงพอ

แนวทางการศึกษานี้เห็นว่า ผู้ลงคะแนนเสียงรู้ว่าผลประโยชน์ของตนคืออะไร สามารถประเมินได้ว่าผู้สมัครจะให้ประโยชน์แก่ตนเพียงใด และลงคะแนนเสียงตามผลของการประเมินนั้น ผู้ลงคะแนนจะลงคะแนนเมื่อการลงคะแนนนั้นให้ผลลัพธ์คุ้มค่ากับการลงทุน

แนวความคิดของควานีส สรุปได้ว่า การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง ผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแต่ละคนจะปฏิบัติอย่างสมเหตุสมผล โดยจะตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครที่สังกัดพรรคการเมืองที่นโยบายสอดคล้องกับผลประโยชน์และค่านิยมของตนเองมากที่สุด การตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองใด ก็โดยคาดหวังว่าตนเองจะได้รับประโยชน์หากพรรคการเมืองนั้นได้เป็นรัฐบาล การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งดังกล่าวเรียกว่า “Rational Voter Model” คือ ตัวแบบของการลงคะแนนเสียงเพื่อผลประโยชน์ของผู้ลงคะแนนเสียงเอง นั้นหมายความว่า “ผู้ลงคะแนนเสียงจะตัดสินใจว่าจะไปลงคะแนนเสียงหรือไม่และลงให้ใครตามเหตุผลของตน ทั้งนี้ โดยพิจารณาว่าพฤติกรรมใดจะก่อผลประโยชน์ให้เขามากกว่ากัน ซึ่งตามปกติแล้วเขาจะลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่สังกัดพรรคการเมืองที่มีนโยบายใกล้เคียงกับเขามากที่สุด”

1.8 แนวความคิดเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง

สิ่งสำคัญก่อนที่จะมีการลงคะแนนเลือกตั้งก็คือ กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งซึ่งมีผู้ทำการศึกษาไว้ว่า กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (สัมฤทธิ์ ราชสมณะ 2530: 36—71)

ขั้นตอนที่ 1 การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างหลักเกณฑ์และการให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ขั้นตอนที่ 4 การตัดสินใจสุดท้าย ที่จะลงคะแนนให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง รายละเอียดของแต่ละขั้นตอนในกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง มีดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ ขั้นตอนของการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งจะเริ่มจากการได้รับข่าวสารว่า จะต้องมีการเลือกตั้ง การได้รับทราบข่าวสารของการสมัครรับเลือกตั้ง การได้ทราบข่าวเกี่ยวกับตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง และนโยบายต่างๆ ของพรรคการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งในการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งนั้น ประชาชนในชนบทได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งโดยผ่านสื่อ หรือช่องทางใดบ้างและข่าวสารต่างๆ ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเกี่ยวกับผู้สมัครรับ

เลือกตั้ง หรือเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประชาชนเลือกรับข่าวสารในลักษณะใดจนกระทั่งนำข่าวสารนั้นไปเป็นหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งให้เหลือเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องการจะลงคะแนนเสียงให้ จากสื่อหรือช่องทางหลายๆ ทางนั้นประชาชนเลือกที่จะเชื่อข่าวสารจากแหล่งใดมากที่สุดและลักษณะของข่าวสารที่ผ่านไปสู่ผู้ลงคะแนนเสียงนั้นก็จะเป็นลักษณะข่าวสารที่หลากหลาย หลายแง่หลายมุมเพื่อที่จะจูงใจให้ผู้ลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ประชาชนเลือกที่จะรับข่าวสารลักษณะใดมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อที่จะลงคะแนนเสียงให้

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างหลักเกณฑ์และการให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เมื่อผู้ลงคะแนนเสียงยอมรับว่าจะต้องมีการตัดสินใจ และได้รับข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือนโยบายของพรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดอยู่หรือผู้ลงคะแนนเสียงที่ผูกพันกับพรรคการเมืองหรือผูกพันกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ก็จะสร้างหลักเกณฑ์ในการที่จะคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อที่จะคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนถูกใจมากที่สุด ให้เหลือจำนวนเท่ากับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมีได้ หรือเท่าที่ตนเองต้องการจะลงคะแนนเสียงให้ ผู้ลงคะแนนเสียงก็จะมาสร้างหลักเกณฑ์ของตนเองว่าในการลงคะแนนเสียงครั้งนี้จะให้ความสำคัญกับพรรคการเมืองหรือให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคล ในขั้นตอนนี้จะเริ่มมีการณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เพื่อให้ผู้ลงคะแนนเสียงเห็นชอบกับตัวผู้สมัคร ข่าวสารต่างๆ ทั้งในด้านส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือนโยบายของพรรคการเมือง ก็จะเริ่มเข้าสู่ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงก็จะเริ่มประเมินข่าวสารต่างๆ ที่ได้รับมานั้น สอดคล้องกับหลักเกณฑ์หรือจุดมุ่งหมายของผู้ลงคะแนนเสียงหรือไม่ ผู้ลงคะแนนเสียงบางคนอาจจะให้ความสำคัญกับนโยบายของพรรคการเมือง บางคนให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง

เมื่อได้กำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ และให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ที่ใช้ ในการลงคะแนนเสียงแล้วตามที่ผู้ลงคะแนนเสียงใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง หลังจากนั้นจะเป็นการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน (หรือเท่าที่ผู้ลงคะแนนเสียงจะประเมิน) ว่าตามหลักเกณฑ์ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนควรจะได้รับ การประเมินเท่าไร ตามการประเมินของผู้ลงคะแนนเสียงแต่ละคน

ขั้นตอนที่ 4 การตัดสินใจสุดท้าย ที่จะลงคะแนนให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง

ในขั้นตอนนี้ ตามปกติแล้วผู้ลงคะแนนเสียงจะตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่มีคะแนนรวมจากการประเมินมากที่สุด แต่ในขั้นตอนนี้อาจจะมีเหตุการณ์บางอย่างเข้ามาสอดแทรก คือ ผู้ลงคะแนนเสียงบางคนอาจจะลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามอิทธิพลของสิ่งของเงินทองที่ได้รับจากหัวหน้าคะแนน ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเงินและสิ่งของนี้อาจจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งด้วย กล่าวคือ ถึงแม้ว่าจะมีขั้นตอนในกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งมาโดยตลอด จนกระทั่งได้ตัวผู้สมัครที่ได้รับการประเมินสูงสุด แต่เมื่อรับเงินหรือสิ่งของไปแล้วอาจจะทำการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจไปลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่ตนเองรับสิ่งของ เงินทองมาก็ได้

จากแนวความคิดและทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้ง พรรคการเมือง และรูปแบบการหาเสียงเลือกตั้งมีความสำคัญมาก จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้สิ่งใดเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จึงนำแนวความคิดดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

2. ประวัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทย และข้อมูลเขตเลือกตั้งที่ 16 (เขตบางเขน) กรุงเทพมหานคร

2.1 ประวัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทย

ประเทศไทยนับแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 ได้จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วหลายครั้ง มีทั้งการเลือกตั้งทั่วไป การเลือกตั้งเพิ่มเติม การเลือกตั้งซ่อม และการเลือกตั้งซ้ำ ในที่นี้จะนำมากล่าวเฉพาะการเลือกตั้งทั่วไปและการเลือกตั้งเพิ่มเติมเท่านั้น ซึ่งหากนับรวมถึงการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 นี้ด้วย ประเทศไทยมีการเลือกตั้งมาแล้ว 23 ครั้ง (เทศาภิบาลฉบับพิเศษ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 17 พฤศจิกายน 2539 และ <http://www.ect.go.th/thai/mp/history/>) ดังนี้

2.1.1 การเลือกตั้งครั้งแรก การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยมีขึ้นครั้งแรกเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2476 ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475 กำหนดให้รัฐสภาไทยเป็นระบบสภาเดียว (Single Cameral) เรียกว่า “สภาผู้แทนราษฎร” ประกอบด้วยสมาชิก 2 ประเภท คือ สมาชิกประเภทหนึ่งที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน และสมาชิกประเภทที่สองมาจากการแต่งตั้งโดยพระบรมราชโองการ สมาชิกทั้งสอง

ประเภทมีจำนวนเท่ากันและอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปีเท่ากัน การเลือกตั้งจึงเลือกเฉพาะสมาชิกประเภทที่หนึ่งเท่านั้น

การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการเลือกตั้งทางอ้อม คือประชาชนเลือกตัวแทนของตนไปทำหน้าที่เลือกตั้งผู้แทนราษฎรอีกต่อหนึ่ง โดยมีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้กรมการอำเภอดำเนินการเลือกตั้งผู้แทนตำบล ซึ่งผู้แทนตำบลจะเป็นผู้เลือกตั้งผู้แทนราษฎรอีกครั้งหนึ่ง

การเลือกตั้งครั้งแรกนี้เป็นการเลือกตั้งแบบรวมเขต ให้แต่ละจังหวัดมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 1 คน “ถ้าจังหวัดใดมีพลเมืองเกินสองแสนคนให้เลือกผู้แทนได้อีก 1 คน ทุกๆ จำนวนสองแสนของพลเมือง” การเลือกตั้งครั้งนี้มีผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งทั่วประเทศจำนวน 78 คน รวมกับสมาชิกประเภทที่สองเป็น 156 คน

2.1.2 การเลือกตั้งครั้งที่ 2 เนื่องด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดแรกจะหมดวาระในวันที่ 9 ธันวาคม 2480 จึงมีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่หนึ่งขึ้นใหม่ในวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ.2480 การเลือกตั้งครั้งนี้แตกต่างไปจากการเลือกตั้งครั้งแรก คือประชาชนสามารถใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้โดยตรง ซึ่งนับเป็นการเลือกตั้งทางตรงครั้งแรกของไทย

การเลือกตั้งครั้งที่ 2 นี้เป็นแบบแบ่งเขต โดยถือเอาจังหวัดหนึ่งๆ เป็นเขตเลือกตั้งซึ่งมีผู้แทนราษฎรได้เขตละ 1 คน แต่ถ้าจังหวัดใดมีพลเมืองเกิน 200,000 คน ให้มีเขตเลือกตั้งเพิ่มขึ้นอีก 1 เขต ต่อจำนวนพลเมืองทุกๆ 200,000 คน เศษของ 200,000 คน ถ้าเกิน 100,000 คน ให้นับเป็น 200,000 คน ด้วยเหตุนี้บางจังหวัดจึงมีเขตเลือกตั้งเดียว บางจังหวัดมีเขตเลือกตั้งได้หลายเขต

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งครั้งนี้มีจำนวน 91 คน ซึ่งมากกว่าชุดก่อน 13 คน โดยผลการสำรวจสำมะโนครัวปีดังกล่าว ปรากฏว่ามีพลเมืองเพิ่มขึ้น และก็ได้มีการแต่งตั้งสมาชิกประเภทที่สองเพิ่มขึ้น เพื่อให้มีจำนวนเท่ากับสมาชิกประเภทที่หนึ่ง

2.1.3 การเลือกตั้งครั้งที่ 3 รัฐบาลเพิ่มกิจการขอแก้ไขวิธีการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีจึงประกาศยุบสภา และให้มีการเลือกตั้งใหม่ เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2481 การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นแบบแบ่งเขต โดยถือเอาจำนวนราษฎร 200,000 คน ต่อผู้แทนราษฎร 1 คน ทำให้มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 91 คนเท่าเดิม

2.1.4 การเลือกตั้งครั้งที่ 4 โดยเหตุที่กองทหารญี่ปุ่นได้เคลื่อนกำลังเข้าสู่ประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2484 ประกอบกับ พ.ศ. 2485 เป็นปีที่ผู้แทนราษฎรจะต้องออกตามวาระ จึงได้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพิ่มเติม ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยให้ขยายวาระการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกไปอีก 2 ปี เมื่อสงครามสิ้นสุดลง ม.ร.ว.เสนีย์

ปราโมช ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี หลังจากได้บริหารประเทศไปได้ระยะหนึ่ง จึงได้ตัดสินใจยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่ โดยให้เหตุผลว่าสภาผู้แทนราษฎรชุดที่มีอยู่ในขณะนั้นมีการต่ออายุมาหลายปีแล้ว เมื่อสงครามยุติก็ควรจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่

การเลือกตั้งครั้งที่ 4 นี้ มีขึ้นเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2489 เป็นการเลือกตั้งโดยตรงแบบแบ่งเขต โดยถือเอาจำนวนราษฎร 200,000 คน ต่อผู้แทนราษฎร 1 คน ผลการเลือกตั้งครั้งนี้มีผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น 96 คน เพิ่มมากกว่าเดิม 5 คน คือ พระนคร (กทม.) เพิ่มอีก 2 คน ชนบุรี ขอนแก่น อุดรธานี เพิ่มอีกจังหวัดละ 1 คน และจังหวัดแม่ฮ่องสอนไม่มีการเลือกตั้ง เพราะมีผู้สมัครเพียงคนเดียว จึงถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง

2.1.5 การเลือกตั้งครั้งที่ 5 การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการเลือกตั้งเพิ่มเติม ได้จัดให้มีขึ้นในวันที่ 5 สิงหาคม 2489 เนื่องจากรัฐสภาได้ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2489 ตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้รัฐสภาไทยได้เปลี่ยนจากระบบสภาเดียว เป็นระบบ 2 สภา (bi-cameral) ประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา และให้ยกเลิกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่สอง ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่หนึ่งที่อยู่ในตำแหน่งก่อนหน้ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ประกาศใช้ให้มีอยู่ต่อไป แต่ให้มีการเลือกตั้งเพิ่มเพื่อให้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เป็นการเลือกตั้งโดยตรงแบบแบ่งเขต มีการเลือกตั้งเพียง 47 จังหวัด (82 เขต) โดยมีผู้แทนราษฎรเพิ่มอีก 82 คน รวมกับที่มีอยู่เดิม 96 คน ทำให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น 178 คน

อนึ่ง ข้อควรสังเกตก็คือ การเลือกตั้งครั้งนี้กฎหมายรัฐธรรมนูญเปิดโอกาสให้มีการรวมกลุ่มทางการเมืองได้ นักการเมืองจึงได้มีการรวมตัวกันและจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้น (แต่ยังไม่มีกฎหมายพรรคการเมืองรองรับ) และได้ส่งสมาชิกของพรรคเข้าแข่งขันสมัครรับเลือกตั้ง จึงถือว่าการเลือกตั้งครั้งนี้ “เป็นการเลือกตั้งที่มีพรรคการเมืองส่งผู้สมัครเข้าแข่งขันกันเป็นครั้งแรก” ในประวัติการเลือกตั้งของไทย

2.1.6 การเลือกตั้งครั้งที่ 6 เนื่องจากเกิดกรณีสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2489 เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความตึงเครียดทางการเมือง จึงเกิดการรัฐประหารขึ้น เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2490 และได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2490 แทนรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2489 รัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปภายใน 90 วัน นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ดังนั้น จึงได้จัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปขึ้นในวันที่ 29 มกราคม 2491 เป็นการเลือกตั้งแบบรวมเขตครั้งแรก โดยกำหนดให้จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งเดียว และถ้าจังหวัดใดมีพลเมืองเกิน 200,000 คน ให้เลือกผู้แทนราษฎรได้อีก 1 คน ทุกๆ 200,000 คน ของจำนวน

พลเมือง ผลปรากฏว่ามีผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น 99 คน จังหวัดลำปางไม่มีการเลือกตั้งเพราะมีผู้สมัครเพียง 2 คน เท่ากับจำนวนสมาชิกที่จะมีได้ของจังหวัดนั้นพอดี

2.1.7 การเลือกตั้งครั้งที่ 7 เป็นการเลือกตั้งเพิ่มเติม ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับถาวร พุทธศักราช 2492 แทนฉบับชั่วคราว พ.ศ. 2490) ทำให้จำนวนผู้แทนราษฎรตามกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มีจำนวนมากกว่าเดิม จึงให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอยู่แล้วอยู่ในตำแหน่งต่อไป และให้มีการเลือกตั้งเพิ่มเติมให้ครบตามจำนวนกฎหมายกำหนด โดยจัดการเลือกตั้งขึ้นในวันที่ 5 มิถุนายน 2492

การเลือกตั้งครั้งที่ 7 นี้เป็นแบบรวมเขต และจัดขึ้นใน 19 จังหวัด มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้ง 21 คน

2.1.8 การเลือกตั้งครั้งที่ 8 คณะทหารได้ทำการรัฐประหารขึ้นเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2494 คณะรัฐประหารได้ประกาศยกเลิกสภาผู้แทนราษฎรชุดนั้นเสีย รวมทั้งยกเลิกกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2492 ด้วย และได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2475 แทน เป็นเหตุให้ระบบรัฐสภาไทยกลับไปสู่ระบบสภาเดียว และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสองประเภทอีก

การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการเลือกตั้งเฉพาะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่หนึ่งซึ่งกำหนดให้มีขึ้นในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2495 เป็นการเลือกตั้งแบบรวมเขต โดยถือเอาจังหวัดหนึ่งเป็นเขตการเลือกตั้งหนึ่งและถือเอาราษฎร 150,000 คน ต่อผู้แทนราษฎร 1 คน มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งทั้งสิ้น 123 คน

2.1.9 การเลือกตั้งครั้งที่ 9 เป็นการเลือกตั้งทั่วไปแบบรวมเขต มีขึ้นเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2500 การเลือกตั้งครั้งนี้มีความสำคัญต่อการพัฒนาทางด้านการเมืองของไทยมาก คือเป็นการเลือกตั้งที่มีพรรคการเมืองซึ่งตั้งขึ้นถูกต้องตามกฎหมาย ส่งสมาชิกพรรคลงสมัครรับเลือกตั้งมากถึง 23 พรรค แต่ได้รับเลือกตั้งเพียง 8 พรรคเท่านั้น และที่สำคัญที่สุดก็คือ เป็นการต่อสู้กันระหว่างพรรคเสรีมนังคศิลา อันเป็นพรรครัฐบาล มีจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นหัวหน้าพรรค กับพรรคประชาธิปัตย์ อันเป็นพรรคฝ่ายค้าน มีนายควง อภัยวงศ์ เป็นหัวหน้าพรรค การเลือกตั้งครั้งนี้ถือเอาจังหวัดหนึ่งเป็นเขตการเลือกตั้งหนึ่ง และถือเอาจำนวนราษฎร 150,000 คน ต่อผู้แทนราษฎร 1 คน มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น 160 คน พรรคเสรีมนังคศิลาได้ 86 คน พรรคประชาธิปัตย์ได้ 30 คน นอกนั้นเป็นผู้สมัครอิสระ และพรรคอื่นๆ

อย่างไรก็ดี การเลือกตั้งครั้งนี้มีการประท้วงกันอย่างรุนแรง โดยกล่าวหาว่าฝ่ายรัฐบาลโกงการเลือกตั้ง

2.1.10 การเลือกตั้งครั้งที่ 10 การเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 9 เมื่อวันที่ 22

กุมภาพันธ์ 2500 นั้น แม้รัฐบาลจะได้เสียงข้างมาก เป็นผู้จัดตั้งรัฐบาลได้อีกครั้งก็ตาม แต่ไม่ได้ได้รับความเชื่อถือจากประชาชน นักศึกษาจึงรวมตัวเดินขบวนคัดค้านการเลือกตั้ง จนเป็นเหตุให้จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นำกำลังทหารเข้าทำการรัฐประหารยึดอำนาจการปกครองประเทศได้สำเร็จ เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2500 ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึกยุบสภา และกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทหนึ่งขึ้นใหม่ภายใน 90 วัน คือ วันที่ 15 ธันวาคม 2500

การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการเลือกตั้งทั่วไปแบบรวมเขต ถือเอาจังหวัดหนึ่งเป็นเขตเลือกตั้งหนึ่ง และถือเอาจำนวนราษฎรจำนวน 150,000 คน ต่อผู้แทนราษฎร 1 คน มีผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่หนึ่ง จำนวน 160 คน

2.1.11 การเลือกตั้งครั้งที่ 11 หลังจากการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2500 แล้ว พลโทถนอม กิตติขจร (ยศในขณะนั้น) ได้เป็นนายกรัฐมนตรี ทำการบริหารประเทศจนถึงปี 2502 จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ก็ได้ทำการปฏิวัติยึดอำนาจการปกครองประเทศอีกครั้งหนึ่ง และได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก ยุบสภา ยุบพรรคการเมือง ยกเลิกกฎหมายรัฐธรรมนูญ โดยประกาศใช้รัฐธรรมนูญการปกครองชั่วคราวแทน จัดตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้น สภานี้ได้ร่างรัฐธรรมนูญเสร็จ ประกาศใช้ได้เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2511 (ใช้เวลาร่างเกือบ 10 ปี) ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้ รัฐสภาไทยเป็นระบบสองสภา คือสภาผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน และวุฒิสภามาจากการแต่งตั้ง

เมื่อประกาศใช้รัฐธรรมนูญแล้ว เป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2512 การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นแบบรวมเขต โดยถือเอาจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งหนึ่ง และถือเอาจำนวนราษฎร 150,000 คน ต่อผู้แทนราษฎร 1 คน มีผู้ได้รับเลือกตั้งทั้งสิ้น 219 คน

2.1.12 การเลือกตั้งครั้งที่ 12 จอมพลถนอม กิตติขจร ดำรงตำแหน่ง

นายกรัฐมนตรีได้ทำการปฏิวัติตัวเอง เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2514 ยกเลิกกฎหมายรัฐธรรมนูญ ยุบพรรคการเมือง หันไปใช้วิธีปกครองประเทศที่มีลักษณะอำนาจนิยมแบบจอมพลสฤษดิ์อีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งตั้งสภานิติบัญญัติแห่งชาติขึ้นทำหน้าที่นิติบัญญัติ และตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นอีกคณะหนึ่ง ในระหว่างนั้นได้เกิดการเรียกร้องให้มีรัฐธรรมนูญปกครองประเทศโดยเร็ว ทำให้นักศึกษาและประชาชนเดินขบวนต่อต้านรัฐบาลอย่างรุนแรง เป็นเหตุให้เกิด “วันมหาวิปโยค” ขึ้น เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2516 จอมพลถนอมและคณะได้เดินทางออกไปนอก

ประเทศ ด้วยพระบารมีปกเกล้าของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เหตุการณ์จึงคลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้นโดยเร็ว และทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี

รัฐบาลนายสัญญา ธรรมศักดิ์ ได้ร่างรัฐธรรมนูญเสร็จ และประกาศใช้ได้เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2517 รัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดให้รัฐสภาไทยเป็นระบบ 2 สภา คือ สภาผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน และวุฒิสภามาจากการแต่งตั้ง และกำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 26 มกราคม 2518

การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นแบบผสมระหว่างแบบแบ่งเขตกับรวมเขต กล่าวคือ ให้เขตเลือกตั้งหนึ่งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ไม่เกิน 3 คน อัตราส่วนราษฎร 150,000 คน ต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 คน มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด 296 คน

2.1.13 การเลือกตั้งครั้งที่ 13 ผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 26 มกราคม 2518 ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช หัวหน้าพรรคกิจสังคม ได้เป็นนายกรัฐมนตรีจัดตั้งรัฐบาลผสม สหพรรคขึ้นบริหารประเทศ

ในเวลาต่อมารัฐบาล ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ต้องเผชิญกับเหตุการณ์วุ่นวายทางการเมืองหลายอย่าง รวมทั้งการขัดแย้งกันในบรรดาสมาชิกพรรคร่วมรัฐบาล จึงเป็นเหตุให้ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ต้องตัดสินใจประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้มีการเลือกตั้งกันใหม่ภายใน 90 วัน คือวันที่ 4 เมษายน 2519

การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการเลือกตั้งทั่วไปแบบผสมระหว่างการแบ่งเขตและรวมเขตเลือกตั้งในแต่ละจังหวัดเช่นเดียวกับการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 26 มกราคม 2518 มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น 279 คน

2.1.14 การเลือกตั้งครั้งที่ 14 พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ และคณะ ได้ทำการปฏิวัติยึดอำนาจการปกครองประเทศ เมื่อ พ.ศ. 2520 หลังจากนั้นได้เร่งร่างรัฐธรรมนูญให้เสร็จโดยเร็ว และสามารถประกาศใช้ได้เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2521 รัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็กำหนดให้รัฐบาลไทยเป็นระบบ 2 สภาเช่นเดิม และกำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปขึ้น เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2522

การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นแบบผสมระหว่างแบ่งเขตกับรวมเขต โดยถือเอาราษฎร 150,000 คน ต่อผู้แทนราษฎร 1 คน เช่นเดียวกับการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 12 และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ทั้งหมด จำนวน 301 คน

2.1.15 การเลือกตั้งครั้งที่ 15 เนื่องจากกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2521 ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันกำหนดให้มีการเลือกตั้งแบบรวมเขต และให้เลือกเป็นพรรค กล่าวคือ ให้จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งเพียงเขตเดียว และให้ผู้สมัครสังกัดพรรคการเมือง เวลาสมัครให้มี

หมายเลขเดียวกันทั้งพรรค ประชาชนเลือกพรรคใดก็จะได้สมาชิกพรรคนั้นไปทั้งหมด แต่กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้มีบทเฉพาะกาล มีกำหนด 4 ปี โดยให้การเลือกตั้งคงเป็นไปแบบเดียวกับการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 12 คือเป็นแบบผสมระหว่างแบ่งเขตกับรวมเขต แต่ละเขตมีผู้แทนราษฎรได้ไม่เกิน 3 คน อัตราส่วน 150,000 คน ต่อผู้แทนราษฎร 1 คน

ในช่วงนี้ได้มีผู้ขอแก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญ เพื่อให้บทเฉพาะกาลเกี่ยวกับแบบหรือวิธีการเลือกตั้งนี้คงใช้ต่อไปก่อน แต่รัฐสภาไม่เห็นชอบด้วย ทำให้ญัตตินั้นตกไป และรัฐบาลได้ประกาศยุบสภาในวันที่ 19 มีนาคม 2526 และให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 18 เมษายน 2526 โดยมีระยะเวลาเตรียมการเพียง 29 วัน ทั้งนี้ เพื่อให้อยู่ในระยะเวลาของบทเฉพาะกาลเกี่ยวกับแบบการเลือกตั้ง

2.1.16 การเลือกตั้งครั้งที่ 16 เนื่องจากรัฐบาลพหุมติในการเสนอพระราชกำหนดเกี่ยวกับภาษีรถยนต์บางชนิด โดยสมาชิกพรรคร่วมรัฐบาลบางคนได้ร่วมคัดค้านด้วย จึงทำให้รัฐบาลหาทางออกโดยการยุบสภา และกำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปขึ้นใหม่ ในวันที่ 27 กรกฎาคม 2529

การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการเลือกตั้งแบบผสมเช่นเดียวกับการเลือกตั้งครั้งที่ 15 ทั้งนี้เพราะได้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งแล้ว ปรากฏว่ามีพรรคการเมืองส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งสิ้น 16 พรรค บรรยากาศในการหาเสียงเลือกตั้งได้เริ่มเปลี่ยนแปลงไป พรรคการเมืองได้ใช้นโยบายของพรรคเป็นแนวทางโฆษณาหาเสียงมากกว่าการโจมตีเรื่องส่วนตัว มีสมาชิกที่ได้รับเลือกตั้ง จำนวน 347 คน

2.1.17 การเลือกตั้งครั้งที่ 17 ได้มีการแตกแยกกันอย่างรุนแรงระหว่างสมาชิกของพรรคร่วมรัฐบาลบางพรรค จนเป็นเหตุให้รัฐมนตรีจากโควตาของพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งเป็นพรรคร่วมรัฐบาลพรรคหนึ่ง ได้ยื่นใบลาออกจากตำแหน่ง ทำให้เสถียรภาพของรัฐบาลไม่ดีเท่าที่ควร รัฐบาลจึงประกาศยุบสภา ให้มีการเลือกตั้งทั่วไปขึ้นใหม่ ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531

การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นแบบผสมระหว่างแบ่งเขตกับรวมเขต เช่นเดียวกับการเลือกตั้งครั้งที่ 15 มีพรรคการเมืองส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งหมด 16 พรรค ผู้สมัครจำนวน 3,606 คน มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 357 คน มากกว่าการเลือกตั้งครั้งที่ 16 จำนวน 10 คน

2.1.18 การเลือกตั้งครั้งที่ 18 คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติได้ทำการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน ในวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 โดยประกาศใช้รัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2534 และในวันที่ 9 ธันวาคม 2534 ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 โดยมีพระ

ราชกฤษฎีกาประกาศให้มีการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ 22 มีนาคม 2535 ซึ่งการเลือกตั้งครั้งนี้มีพรรคการเมืองส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งหมด 21 พรรค ผู้สมัครจำนวน 2,851 คน มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 360 คน

พรรคการเมือง 5 พรรค คือ พรรคสามัคคีธรรม พรรคชาติไทย พรรคกิจสังคม พรรคประชากรไทย และพรรคราษฎร ได้ร่วมกันจัดตั้งรัฐบาลและสนับสนุน พลเอกสุจินดา คราประยูร เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อเข้าดำรงตำแหน่ง พลเอกสุจินดาได้ถูกคัดค้านจากกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองหลายกลุ่ม จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ไม่สงบภายในประเทศขึ้น ต่อมาได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้นายอานันท์ ปันยารชุน ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เพื่อแก้ปัญหาบ้านเมืองและบริหารราชการมาจนกระทั่งมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศในวันที่ 13 กันยายน 2535

2.1.19 การเลือกตั้งครั้งที่ 19 หลังเกิดเหตุการณ์ไม่สงบภายในประเทศในเดือน พฤษภาคม 2535 และมีรัฐบาลนำโดยนายอานันท์ ปันยารชุน ขึ้นมาบริหารประเทศ ได้มีการกำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปขึ้นในวันที่ 13 กันยายน 2535

การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นแบบผสมระหว่างแบ่งเขตและรวมเขต มีพรรคการเมืองส่งสมาชิกรับเลือกตั้งทั้งหมด 16 พรรค มีผู้สมัครทั้งหมด 2,417 คน มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 360 คน

2.1.20 การเลือกตั้งครั้งที่ 20 หลังการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535 พรรคประชาธิปัตย์ พรรคพลังธรรม พรรคความหวังใหม่ พรรคกิจสังคม และพรรคเอกภาพ ได้ร่วมกันจัดตั้งรัฐบาล และสนับสนุนให้นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2535 ต่อมามีการปรับคณะรัฐมนตรีอีก 2 ครั้ง และมีการเปลี่ยนพรรคร่วมรัฐบาล โดยในครั้งแรกพรรคกิจสังคมถูกปรับออกและนำพรรคเสรีธรรมเข้ามาแทน ครั้งที่สองพรรคความหวังใหม่ถูกปรับออกและนำพรรคชาติพัฒนาเข้ามาแทน

พรรคฝ่ายค้านได้ยื่นญัตติเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรีทั้งคณะ หลังการอภิปรายเสร็จสิ้นก่อนที่จะมีการลงมติ พรรคพลังธรรมได้มีมติที่จะงดออกเสียงสนับสนุนรัฐบาล ทำให้เกิดความแตกแยกในพรรคร่วมรัฐบาล นายกรัฐมนตรีได้กราบบังคมทูลฯ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2538 เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2538 และกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ 2 กรกฎาคม 2538

การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการเลือกตั้งแบบผสมระหว่างแบบแบ่งเขตและรวมเขต มีพรรคการเมืองส่งสมาชิกรับเลือกตั้งทั้งหมด 14 พรรค มีผู้สมัครทั้งหมด 2,372 คน มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 391 คน

2.1.21 การเลือกตั้งครั้งที่ 21 หลังเลือกตั้งทั่วไป 2 กรกฎาคม 2539

พรรคชาติไทยซึ่งเป็นพรรคที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุดได้ร่วมกับพรรคความหวังใหม่ พรรคกิจสังคม พรรคพลังธรรม พรรคประชากรไทย พรรคนำไทย และพรรคมวลชน ได้ร่วมกันจัดตั้งรัฐบาล และสนับสนุนให้นายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งภาพพจน์รัฐบาลไม่ค่อยเป็นที่ยอมรับจากประชาชน

พรรคฝ่ายค้านได้ยื่นญัตติเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรีในครั้งแรก และไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีในครั้งที่สอง ภายหลังจากการอภิปรายถึงแม้ว่าพรรคร่วมรัฐบาลจะมีเสียงสนับสนุนมากกว่า แต่ก็เกิดภาวะวิกฤตในพรรคร่วมรัฐบาล มีปัญหาความขัดแย้งและความแตกแยกในระหว่างพรรคการเมืองร่วมรัฐบาลหลายครั้ง นายกรัฐมนตรีได้กราบบังคมทูลฯ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 27 กันยายน 2539 และกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 โดยเป็นการเลือกตั้งแบบผสมระหว่างแบบแบ่งเขตและรวมเขต ซึ่งถือเอาราษฎร 150,000 คน ต่อผู้แทนราษฎร 1 คน เหมือนเช่นที่ผ่านมา โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด 393 คน

2.1.22 การเลือกตั้งครั้งที่ 22 หลังเลือกตั้งครั้งที่ 21 เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539

ซึ่งเป็นการต่อสู้ทางการเมืองระหว่าง 2 พรรคใหญ่ คือ พรรคประชาธิปัตย์ และพรรคความหวังใหม่ ซึ่งหลังจากการเลือกตั้งพรรคความหวังใหม่ได้รับชัยชนะ ส่งผลให้พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี แต่ด้วยผลพวงจากวิกฤตเศรษฐกิจทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในรัฐบาลจนทำให้พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ตัดสินใจลาออก แต่พรรคร่วมรัฐบาลเดิมยังมีความพยายามที่จะจัดตั้งรัฐบาลในกลุ่มพรรคร่วมเดิมต่อไป ด้วยการผลักดันพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีแทน แต่เกิดการพลิกผันทางการเมืองขึ้น เมื่อพรรคกิจสังคม ถอนตัวออกจากกลุ่มพรรคร่วมรัฐบาลเดิม ประกอบกับเกิดกรณีกลุ่มงูเห่าภายในพรรคประชากรไทย หันมาสนับสนุนนายชวน หลีกภัย ที่เป็นฝ่ายค้านในขณะนั้นจนได้ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี

วันที่ 9 พฤศจิกายน 2543 รัฐบาลนายชวน หลีกภัย ก็ประกาศยุบสภา และกำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 6 มกราคม 2544 ก่อนที่จะครบวาระในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2543

ซึ่งเป็นการเลือกตั้งครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรูปแบบใหม่ จะเป็นการเลือกตั้งแบบผสม คือ มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต จำนวน 400 คน จาก 400 เขตเลือกตั้ง (เขตเลือกตั้ง 1 เขต มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 1 คน) และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ (Party List) จำนวน 100 คน จากทั่วประเทศ โดยพรรคจะส่งรายชื่อผู้สมัครด้วยวิธีเรียงลำดับไม่เกินพรรคละ 100 คน บุคคลในรายชื่อจะต้องไม่ซ้ำกับผู้สมัครแบบแบ่งเขตหรือผู้สมัครในบัญชีรายชื่อพรรคอื่น และจะต้องประกอบด้วยรายชื่อจากภูมิภาคต่างๆ อย่างเป็นธรรม

จากผลการเลือกตั้งในครั้งนั้น พรรคไทยรักไทย นำโดยพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้เป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาลและบริหารประเทศ

2.1.23 การเลือกตั้งครั้งที่ 23 คณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดให้วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 เป็นวันเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการเลือกตั้งครั้งที่สองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พรรคไทยรักไทยมีผู้สมัครได้รับการเลือกตั้งมากที่สุด คือ มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน 67 คน และแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 310 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 377 คน พรรคประชาธิปัตย์ มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน 26 คน และแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 70 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 96 คน พรรคชาติไทย มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อจำนวน 7 คน และแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 18 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 25 คน พรรคมหาชน มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน 2 คน และไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ จึงทำให้พรรคไทยรักไทย สามารถจัดตั้งรัฐบาลเพียงพรรคเดียวได้ และพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี

ภายหลังคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ให้ใบแดง - ใบเหลืองกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้ง 4 ราย จึงได้มีการเลือกตั้งซ่อมเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2548 ผลการเลือกตั้งผู้สมัครจากพรรคไทยรักไทยได้รับเลือกตั้ง 1 คน พรรคประชาธิปัตย์ ได้รับเลือกตั้ง 1 คน พรรคชาติไทย ได้รับเลือกตั้ง 1 คน และพรรคมหาชน ได้รับเลือกตั้ง 1 คน จึงทำให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคไทยรักไทยจำนวน 375 คน พรรคประชาธิปัตย์ จำนวน 96 คน พรรคชาติไทย จำนวน 26 คน พรรคมหาชน จำนวน 3 คน

ตารางที่ 2.1 ตารางแสดงการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากอดีตถึงปัจจุบัน

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	วิธีการเลือกตั้ง	จำนวน ส.ส.	สาเหตุของการเลือกตั้ง
1	15 พ.ย. 2476	โดยอ้อม	78	เปลี่ยนแปลงการปกครอง
2	7 พ.ย. 2480	ทางตรง (แบ่งเขตฯ ละ 1 คน)	91	สภาฯ สิ้นสุดตามวาระ
3	12 พ.ย. 2481	ทางตรง (แบ่งเขตฯ ละ 1 คน)	91	ยุบสภาฯ
4	6 ม.ค. 2489	ทางตรง (แบ่งเขตฯ ละ 1 คน)	96	ยุบสภาฯ
5	5 ส.ค. 2489	ทางตรง (แบ่งเขตฯ ละ 1 คน)	82	ตามบทเฉพาะกาลของ รัฐธรรมนูญ
6	29 ม.ค. 2491	รวมเขตจังหวัด	99	ใช้รัฐธรรมนูญใหม่
7	5 มี.ย. 2492	รวมเขตจังหวัด	21	ตามบทเฉพาะกาลของ รัฐธรรมนูญ
8	26 ก.พ. 2495	รวมเขตจังหวัด	123	ใช้รัฐธรรมนูญใหม่
9	26 ก.พ. 2500	รวมเขตจังหวัด	160	สภาฯ สิ้นสุดตามวาระ
10	15 ธ.ค. 2500	รวมเขตจังหวัด	160	ใช้รัฐธรรมนูญใหม่
11	10 ก.พ. 2512	รวมเขตจังหวัด	219	ใช้รัฐธรรมนูญใหม่
12	26 ม.ค. 2518	แบบผสม (รวมเขต/แบ่งเขต)	296	ใช้รัฐธรรมนูญใหม่
13	4 เม.ย. 2519	แบบผสม (รวมเขต/แบ่งเขต)	279	ยุบสภาฯ
14	22 เม.ย. 2522	แบบผสม (รวมเขต/แบ่งเขต)	301	ใช้รัฐธรรมนูญใหม่
15	18 เม.ย. 2526	แบบผสม (รวมเขต/แบ่งเขต)	324	ยุบสภาฯ
16	27 ก.ค. 2529	แบบผสม (รวมเขต/แบ่งเขต)	347	ยุบสภาฯ
17	24 ก.ค. 2531	แบบผสม (รวมเขต/แบ่งเขต)	357	ยุบสภาฯ
18	22 มี.ค. 2535	แบบผสม (รวมเขต/แบ่งเขต)	360	ใช้รัฐธรรมนูญใหม่
19	13 ก.ค. 2535	แบบผสม (รวมเขต/แบ่งเขต)	360	ยุบสภาฯ
20	2 ก.ค. 2538	แบบผสม (รวมเขต/แบ่งเขต)	391	ยุบสภาฯ
21	17 พ.ย. 2539	แบบผสม (รวมเขต/แบ่งเขต)	393	ยุบสภาฯ
22	6 ม.ค. 2544	แบบผสม (บัญชีรายชื่อ/แบ่งเขต)	500	ยุบสภาฯ
23	6 ก.พ. 2548	แบบผสม (บัญชีรายชื่อ/แบ่งเขต)	500	ครบวาระ

หมายเหตุ : เทศกาลปิดฉบับพิเศษ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 17 พฤศจิกายน 2539 และ

<http://www.ect.go.th/thai/mp/history/>

2.2 ข้อมูลเขตบางเขน (เขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร)

2.2.1 ประวัติความเป็นมาของเขตบางเขน

เขตบางเขนเดิมเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดพระนคร คือ อำเภอบางเขน จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2440 สร้างเป็นอาคารเรือนไม้ 2 ชั้น ตั้งอยู่บริเวณสี่แยกบางเขน ตำบลคอนเมือง แขวงตลาดบางเขน

พ.ศ. 2484 ได้ย้ายที่ทำการอำเภอบางเขนจากเดิมไปตั้งอยู่ ณ ริมถนน พหลโยธิน ฝั่งตะวันออกตรงข้ามวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร ตำบลกุ่มแดง (ซึ่งเป็นสถานที่ตั้งสำนักงานเขตบางเขนทุกวันนี้)

พ.ศ. 2515 มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะการปกครองของจังหวัดพระนคร และเทศบาล กรุงเทพ-ธนบุรี โดยรวมเป็นองค์การเดียวกัน เรียกว่า "กรุงเทพมหานคร"

พ.ศ. 2518 ได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองจาก "อำเภอบางเขน" เป็น "ที่ว่าการเขตบางเขน" ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 มาตรา 11

พ.ศ. 2528 ได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองจาก ที่ว่าการเขตบางเขน เป็น สำนักงานเขตบางเขน ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 มาตรา 60 (6)

พ.ศ. 2532 ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย แบ่งพื้นที่เขตบางเขน โดยนำ แขวงลาดยาวไปตั้งเป็น เขตจตุจักร และแขวงทุ่งสองห้อง แขวงสีกัน แขวงตลาดบางเขน ไปตั้งเป็น เขตดอนเมือง เขตบางเขนจึงมีพื้นที่การปกครองแบ่งออกเป็น 5 แขวง คือ แขวงอนุสาวรีย์ แขวงท่าแร้ง แขวงคลองถนน แขวงสายไหม และแขวงออเงิน

พ.ศ. 2540 ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เปลี่ยนแปลงพื้นที่ปกครอง เขตต่างๆ ของกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2540 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2540 ส่งผลให้เขตบางเขนต้องลดพื้นที่การปกครองเขตไป และมีการปรับรวม แยกพื้นที่ใกล้เคียงของแต่ละเขตและแขวงใหม่ให้เหมาะสม เขตบางเขนจึงมีพื้นที่การปกครอง แบ่งออกเป็น 2 แขวง คือ แขวงอนุสาวรีย์และแขวงท่าแร้ง

2.2.2 สภาพภูมิศาสตร์

สำนักงานเขตบางเขน มีพื้นที่ จำนวน 37.285 ตารางกิโลเมตร แบ่งพื้นที่ การปกครอง ออกเป็น 2 แขวง คือ แขวงอนุสาวรีย์ มีพื้นที่ 17.005 ตารางกิโลเมตร และแขวง ท่าแร้ง มีพื้นที่ 20.280 ตารางกิโลเมตร

2.2.3 อาณาเขตท้องที่

ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตสายไหม (แขวงคลองถนน-แขวงออเงิน)

ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตคลองสามวา (แขวงบางชัน-แขวงสามวาตะวันออก)

ทิศใต้ ติดต่อกับเขตลาดพร้าว (แขวงจรเข้บัว) เขตบึงกุ่ม และเขตคันนายาว

ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตดอนเมือง เขตหลักสี่ และเขตจตุจักร

2.2.4 จำนวนประชากรและบ้านในพื้นที่เขตบางเขน

เขตบางเขนมีจำนวนประชากร 177,062 คน มีจำนวนบ้าน 75,291 หลังคาเรือน

ตารางที่ 2.2 ตารางแสดงจำนวนประชากรและบ้านในพื้นที่เขตบางเขน

แขวง	จำนวนประชากร			จำนวนบ้าน (หลังคาเรือน)
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	
แขวงอนุสาวรีย์	50,532	51,671	102,203	40,888
แขวงท่าแร้ง	35,373	39,486	74,859	34,403
รวม	85,905	91,157	177,062	75,291

หมายเหตุ : ฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตบางเขน ข้อมูล ณ สิ้นเดือนธันวาคม พ.ศ. 2547

2.2.5 จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และหน่วยเลือกตั้ง

เขตเลือกตั้งที่ 16 หรือเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 133,449 คน มีหน่วยเลือกตั้ง 202 หน่วย

ตารางที่ 2.3 ตารางแสดงจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและหน่วยเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548

แขวง	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง			จำนวนหน่วยเลือกตั้ง
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	
แขวงอนุสาวรีย์	37,139	39,836	76,975	117
แขวงท่าแร้ง	25,994	30,480	56,474	85
รวม	63,133	70,316	133,449	202

หมายเหตุ : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวน 99,918 คน (คิดเป็นร้อยละ 74.87 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง) ผู้มีสิทธิที่ได้ลงคะแนนให้ผู้สมัคร 96,300 คน (บัตรดี 93,874 ฉบับ บัตรเสีย 2,426 ฉบับ) และบัตรไม่ประสงค์ลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครคนใด 3,618 ฉบับ

2.3 ประวัติผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร มีผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน 4 คน ได้แก่

2.3.1 ร.ต.อ.กษิต เทียมสินุญ พรรคชาติไทย เกิดวันที่ 14 พฤษภาคม 2514 ที่จังหวัดอุดรธานี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต จากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ประสบการณ์การทำงานเป็นอดีตข้าราชการตำรวจ

2.3.2 นายสุริยะ ศึกษากิจ พรรคประชาธิปัตย์ เกิดวันที่ 8 สิงหาคม 2506 ที่เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร จบการศึกษาระดับปริญญาตรี บริหารการเงิน จาก University of Ottawa ระดับปริญญาโท บริหารธุรกิจ จาก Western Michigan University ประสบการณ์ทำงาน อาจารย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ กรรมการผู้จัดการโรงแรมสุดาพาเลซ และกรรมการผู้จัดการโรงแรมสุภาพ

2.3.3 นายอนุสรณ์ ปั่นทอง พรรคไทยรักไทย เกิดวันที่ 24 เมษายน 2506 ที่เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาพัฒนาชุมชน จากวิทยาลัยครู

พระนคร ระดับปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม ประสบการณ์ทำงาน สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เขตบางเขน 2 สมัย และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 สมัย

2.3.4 นายวุฒิโชค กาญจนภักดิ์ พรรคมหาชน เกิดวันที่ 9 เมษายน 2494 ที่จังหวัดชัยภูมิ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต จากสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา ประสบการณ์ทำงาน สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เขตบางเขน

2.4 นโยบายของพรรคการเมือง

ในเขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร มีพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเพียง 4 พรรคการเมือง ได้แก่ พรรคชาติไทย พรรคประชาธิปัตย์ พรรคไทยรักไทย และพรรคมหาชน ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอนโยบายของพรรคการเมืองเพียง 4 พรรคที่ส่งผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ดังนี้ (เอกสารแนะนำตัวผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร)

2.4.1 นโยบายพรรคชาติไทย คือ “สัจจะนิยม พูดในสิ่งที่เป็นจริง เสนอในสิ่งที่เป็นไปได้ มุ่งหมายในสิ่งที่เป็นธรรม” โดยมีนายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นหัวหน้าพรรค

2.4.2 นโยบายพรรคประชาธิปัตย์ คือ “สร้างคน สร้างอนาคต เรียนฟรี ฟรีทุกอย่าง อนุบาลถึง ม.6 เรียนจบมาทำงานทำ ประกันว่างงาน 1 ปี ล้างหนี้ด้วยงาน ปลุกป่าเพิ่มรายได้ ฯลฯ 60 ปี มีเบี้ยเลี้ยง เบี้ยยังชีพเดือนละพัน รักษาฟรีมีคุณภาพ” โดยมีนายบัญญัติ บรรทัดฐาน เป็นหัวหน้าพรรค

2.4.3 นโยบายพรรคไทยรักไทย คือ “1. สร้างโอกาสให้ประชาชนมีปัจจัย 4 ครบ เพื่อชีวิตที่มั่นคง 2. แปลงสินทรัพย์เป็นทุน มีแผงลอย มีที่ทำกินเพื่อสร้างรายได้ 3. สร้างโอกาสให้ทุกหมู่บ้าน ทุกชุมชนมีอำนาจพัฒนาแก้ไขปัญหาได้ด้วยงบประมาณ SML 4. สร้างปัญญาให้เด็กไทยทุกคนเรียนถึงมหาวิทยาลัย 5. สร้างโอกาสทางสังคมให้เยาวชนปลอดภัย ปลอดภัยยาเสพติด” โดยมีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นหัวหน้าพรรค

2.4.4 นโยบายพรรคมหาชน คือ “ปลดหนี้ เรียนฟรี มีโฉนดทำกิน มีทุนการเกษตร มีสวัสดิการผู้สูงอายุ เลิกหัวคิวแรงงานต่อต้านเผด็จการสายพันธุ์ใหม่ ขจัดทุจริตคอร์รัปชัน” โดยมีนายเอนก เหล่าธรรมทัศน์ เป็นหัวหน้าพรรค

3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พอสรุปได้ดังนี้

ศิวะพร ปัญจมาลา (2538) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชน : ศึกษากรณีการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครพนม เขต 1 พ.ศ. 2537 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนมากที่สุด ได้แก่ พรรคการเมือง คุณสมบัติผู้สมัครรับเลือกตั้ง และหัวคะแนน ตามลำดับ นอกจากนี้จากการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งพบว่า ประชาชนมีความสนใจในการเลือกตั้งค่อนข้างมาก และพรรคการเมืองมีบทบาทมากที่สุดในการเลือกตั้ง รองลงมาคือคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และหัวคะแนน

รวงทอง พดกษะวัน (2539) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจของผู้เลือกตั้งในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2539 พบว่า ประชาชนเขตพญาไทเกิดความเบื่อหน่ายต่อระบบพรรคการเมืองในระดับชาติ และหันมาให้ความนิยมต่อผู้สมัครอิสระ ประชาชนเขตพญาไทเกิดความเบื่อหน่ายต่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเดิมๆ และต้องการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้มีโอกาสเข้ามาบริหารกรุงเทพมหานครในรูปแบบใหม่ รูปแบบและวิธีการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ที่ประชาชนนำไปประกอบการพิจารณาตัดสินใจ ผลของการประชาสัมพันธ์การหยั่งเสียงคะแนนนิยมในตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งอยู่บ้าง

กฤษณ์ แจ็งแสง (2540) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษวิจัยพบว่า พฤติกรรมในการเลือกตั้งทั้งสองระดับในเรื่องเพศ อายุ การศึกษา ความเข้มข้นในการหาเสียง การติดป้าย กำขวัญ สโลแกนรูปแบบแปลกใหม่ ประชาชนเขตห้วยขวางส่วนใหญ่มีความเห็นแตกต่างกัน สำหรับในเรื่องที่มีความคิดเห็นตรงกัน คือ อาชีพ รายได้ เหตุผลการตัดสินใจ ความสนิทสนม ความพอใจ การวัดมติมหาชน การสื่อสาร นอกจากนี้ยังมีความเห็นว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีการซื้อเสียงมากกว่าการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร แต่มีความเห็นว่าผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้รวดเร็วกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

รักฎา บันเทิงสุข (2540) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิอายุ 18-19 ปี ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันที่ 2 กรกฎาคม 2538 : กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเพราะต้องการสนับสนุนและ

ส่งเสริมประชาธิปไตยและเลือกตั้งโดยพิจารณาพรรคการเมืองมากกว่าผู้สมัคร ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อยู่ในเขตเทศบาลไปใช้สิทธิในอัตราสูงกว่าผู้อยู่นอกเขต

ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความมีหน้าที่พลเมือง ความนิยมพรรคพลังธรรม ความนิยมพรรคประชาธิปัตย์ ความสนใจทางการเมือง ความรู้สึกทางการเมือง การตอบสนองต่อสื่อมวลชนที่หาเสียง การมีส่วนร่วมทางการเมือง การได้รับเงินจากการเลือกตั้งและความคุ้มค่าในการใช้สิทธิ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้สิทธิ

ส่วนจำนวนเงินที่ผู้มีสิทธิใช้มีความสัมพันธ์ทางลบกับการใช้สิทธิ ทั้งนี้ผู้มีสิทธิที่มีความสนใจที่มีความสนใจทางการเมืองมากจะตัดสินใจเลือกตั้ง ได้เร็วกว่าผู้มีสิทธิที่มีความสนใจทางการเมืองน้อยกว่า นอกจากนี้ผู้มีสิทธิที่มีครอบครัวมีรายได้สูง และผู้มีสิทธิที่มีความนิยมพรรคประชาธิปัตย์มากจะเลือกตั้งโดยพิจารณาพรรคการเมืองมากกว่า

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมกับปัจจัยด้านต่างๆ

1. เพศ มีความสัมพันธ์กับการตอบสนองต่อสื่อมวลชนที่หาเสียงและความคิดเห็นต่อการซื้อเสียง
 2. การศึกษา มีความสัมพันธ์กับความนิยมพรรค การพิจารณาลักษณะส่วนตัวของผู้สมัคร ความสนใจทางการเมือง ความรู้ด้านโครงสร้างและองค์กรทางการเมือง ความรู้ด้านกระบวนการทางการเมือง การตอบสนองต่อสื่อมวลชนที่หาเสียง ความคิดเห็นต่อการซื้อเสียงและการได้รับเงินจากการเลือกตั้ง
 3. อาชีพ มีความสัมพันธ์กับความรู้ด้านกระบวนการทางการเมืองและความคิดเห็นต่อการซื้อเสียง
 4. จำนวนเงินที่ใช้ มีความสัมพันธ์กับความคุ้มค่าในการใช้สิทธิ
 5. อาชีพมารดา มีความสัมพันธ์กับความสนใจทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง ความคิดเห็นต่อการซื้อเสียงและการได้รับเงินจากการเลือกตั้ง
 6. รายได้ครอบครัว มีความสัมพันธ์กับความนิยมพรรคการเมือง ความสนใจทางการเมือง ความรู้ทั่วไปทางการเมืองและความรู้ด้านกระบวนการทางการเมือง
 7. ถิ่นที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์กับความสนใจทางการเมือง
- รัชชชัย ยาหิรัญ (2540) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 เขตเลือกตั้งที่ 2 จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า
1. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
 2. ผู้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งส่วนใหญ่คำนึงถึงพรรคและผู้สมัคร

3. ระยะเวลาในการตัดสินใจว่าจะลงคะแนนเสียงให้ใคร ส่วนใหญ่ตัดสินใจก่อนวันเลือกตั้ง

4. ประชาชนส่วนมากมีทัศนคติในเชิงลบต่อระบบการเมือง และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

5. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

6. ทัศนคติที่มีต่อระบบการเมืองและการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เฉพาะในด้านข้อคำนึงในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

จิตรา พรหมชุติมา (2541) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการเมืองของประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานครจะรับรู้จากสื่อทางโทรทัศน์ สำหรับความสนใจทางการเมืองของประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร ปรากฏว่าจะให้ความสนใจไม่มากนักแต่ประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร จะมีความรู้ด้านการเมืองอยู่ในระดับสูง

การที่ประชาชนในชุมชนแออัดมีความรู้ด้านการเมืองมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานครได้รับอิทธิพลจากสื่อโดยเฉพาะโทรทัศน์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ย่อมมีส่วนช่วยให้ประชาชนในชุมชนแออัดได้รับความรู้ทางการเมืองเป็นอย่างดี

2. ทัศนคติ ความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการเลือกตั้ง ประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร มีความเห็นว่าเป็นสิทธิมากกว่าเป็นหน้าที่ สำหรับทัศนคติความคิดเห็นที่มีต่อนักการเมืองเป็นไปในเชิงลบมากกว่าเชิงบวก และเห็นว่าการเลือกตั้งมีการซื้อสิทธิขายเสียงกันมาก แต่อย่างไรก็ดีการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพราะต้องการคนดีเข้าสภา นอกจากนี้ประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร จะมีความเชื่อและอุดมการณ์ในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

3. การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานครจะมีบทบาทแค่กิจกรรมเฝ้ามองดูมากกว่าจะมีบทบาทในกิจกรรมเชื่อมโยงหรือเป็นกิจกรรมเข้าสู่การเมือง

4. ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจที่ทำให้ประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานครไปเลือกตั้งเพราะอยากได้ผู้แทนดี ดังนั้น คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ได้รับการเลือกตั้ง แต่อย่างไรก็ดีการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะได้รับการเลือกตั้งหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับ

ผู้นำในชุมชนและบทบาทของผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วย สำหรับพฤติกรรมการเลือกตั้งประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร จะพบเห็นพฤติกรรมแจกเงินมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม ประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร ไม่เห็นด้วยกับพฤติกรรมการแจกเงินของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือหัวคะแนน

5. เมื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปกับผู้ที่มีการศึกษาค่ากว่าระดับปริญญาตรี จะพบว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปจะมีความสนใจทางการเมือง มีทัศนคติความคิดเห็นในทางการเมือง มีบทบาทการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง และมีพฤติกรรมในการออกเสียงเลือกตั้งสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาการศึกษาค่ากว่าระดับปริญญาตรี

สุวิทย์ รุ่งวิสัย (2541) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยประกอบการตัดสินใจของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผลการวิจัย ได้พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยเข้าสนทนาทางการเมืองร้อยละ 23.2 ฟังการหาเสียงร้อยละ 60.2 ฟังวิทยุร้อยละ 46.6 และดูโทรทัศน์ร้อยละ 81.8 ทราบว่ามีการซื้อเสียงร้อยละ 75.3 ในการเลือกตั้งครั้งต่อไปจะเลือกผู้สมัครรายใหม่ร้อยละ 68.2 เห็นว่าผู้สมัครควรมีความรู้ระดับปริญญาขึ้นไปร้อยละ 81.2 เห็นว่าผู้สมัครเปลี่ยนพรรคไม่น่าเชื่อถือร้อยละ 90.3 เห็นว่าควรมีองค์กรอิสระดำเนินการเลือกตั้งร้อยละ 93.3 เห็นว่าไม่ควรมีบ ส.ส. ร้อยละ 52.1

ประชาชนส่วนมากยังเห็นว่าในการเลือกตั้งมีการซื้อเสียงกันมากและ ส.ส. มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมมีการแย่งชิงตำแหน่งทั้งในพรรคและในคณะรัฐบาล สมควรจะมีมาตรการที่เหมาะสมในการเลือกผู้บริหารและควบคุมพฤติกรรมของ ส.ส.

สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2543 พบว่ามีหลายปัจจัยที่ประชาชนใช้พิจารณาในการตัดสินใจเลือกผู้สมัคร ปัจจัยหลักคือภาวะผู้นำ กล่าวคือสมาชิกวุฒิสภาของเขาต้องพร้อมที่จะเป็นผู้นำ มีความซื่อสัตย์ต่องาน มีความคิดก้าวหน้า ไม่ทำสิ่งที่ผิดกฎหมาย ปัจจัยที่ 2 สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยที่ 3 ครอบครัวยของผู้สมัคร ปัจจัยที่ 4 การให้หรือสัญญาจะให้ของกำนัลหรือสิ่งต่างๆ แก่ท้องถิ่น การโจมตีผู้สมัครรายอื่น ปัจจัยที่ 5 สาขาวิชาชีพ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ปัจจัยที่ 6 การเป็นคนท้องถิ่น ปัจจัยที่ 7 บุคลิกลักษณะ ปัจจัยที่ 8 การทำงานเพื่อสังคม และปัจจัยที่ 9 การมีชื่อเสียง

สกนธ์ กรกฎ (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง : ศึกษากรณีเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2544 เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพัทลุง ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2544

2. ผู้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งส่วนใหญ่เลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งโดยคำนึงถึงทั้งผู้สมัครและพรรคการเมือง
3. ผู้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งส่วนใหญ่เลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อโดยคำนึงถึงผู้สมัครและพรรคการเมือง
4. ผู้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งส่วนใหญ่เลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้ง 2 แบบพรรคเดียวกัน
5. ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในเชิงเป็นกลางค่อนข้างไปในทางที่ดีต่อพรรคการเมือง นโยบายของพรรคการเมือง หัวหน้าพรรคการเมือง ผู้สมัครแบบระบบบัญชีรายชื่อและผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
6. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
7. ความคิดเห็นที่มีต่อพรรคการเมือง นโยบายพรรคการเมือง หัวหน้าพรรคการเมือง ผู้สมัครแบบระบบบัญชีรายชื่อและผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

คลฤดี วรรณสุทธะ (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2544 ในพื้นที่อำเภอภูซุ่ม จังหวัดยโสธร ผลการศึกษาพบว่า

1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพและรายได้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ส่วนปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนส่วนเพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน
2. ระบบอุปถัมภ์ ได้แก่ การซื้อเสียง การให้ผลประโยชน์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ส่วนกลุ่มเครือญาติไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน
3. คุณลักษณะทางประชากร (เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้) ที่ต่างกัน มีผลทำให้มีทัศนคติเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : กรณีศึกษาการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และวิเคราะห์ผลด้วยวิธีทางสถิติ ดังนั้นในส่วนของวิธีดำเนินการวิจัย ผู้ศึกษาจะได้กล่าวถึงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัย ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ผู้มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป) ในเขตเลือกตั้งที่ 16 (พื้นที่เขตบางเขน) กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 จำนวน 133,449 คน (ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ผู้มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป) ในเขตเลือกตั้งที่ 16 พื้นที่เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน (กำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จที่ใช้สูตรของ Taro Yamane) แล้วทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.2.1 กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามจากเนื้อหา ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้ทำการศึกษา

2.1.2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย

2.1.3 นำแบบสอบถามไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำ และได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามความเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.1.4 นำแบบสอบถามไปเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านรัฐศาสตร์ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องตามหลักวิชาและความครบถ้วนสมบูรณ์ของคำถามทุกข้อ หลังจากนั้นนำไปปรับแก้ไขตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ และนำไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มทดลอง

2.1.5 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มทดลองที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่ต้องการศึกษา จำนวน 40 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Method Alpha Coefficiency) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.7033

2.1.6 นำผลที่ได้จากการทดลองใช้ (try out) มาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ถูกต้องมากที่สุด และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ความเห็นชอบและนำไปจัดทำสำเนาเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.2 โครงสร้างของแบบสอบถาม แบบสอบถามที่สร้างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยคำถามปลายปิด (close ended question) เพื่อสะดวกกับผู้ตอบแบบสอบถามทุกกลุ่ม เนื่องจากคำถามมีจำนวนมาก และทำให้สะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการศึกษาวิจัย และคำถามปลายเปิด (open ended question) เพื่อให้ได้เสนอแนะและแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

2.2.1 ตอนที่ 1 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพทางครอบครัว และระยะเวลาการอาศัยอยู่ในพื้นที่เขตบางเขน มีจำนวน 7 ข้อ

2.2.2 ตอนที่ 2 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้สมัคร ที่ใช้พิจารณาในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวน 11 ข้อ

2.2.3 ตอนที่ 3 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านพรรคการเมือง ที่ใช้พิจารณาในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวน 8 ข้อ

2.2.4 ตอนที่ 4 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง ที่ใช้พิจารณาในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวน 12 ข้อ

2.2.5 ตอนที่ 5 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 ใช้แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (check list) มีจำนวน 8 ข้อ และมีคำถามปลายเปิด (open ended question) จำนวน 1 ข้อ เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้เสนอแนะและแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างอิสระ การกำหนดค่าคะแนนของความคิดเห็นของข้อคำถามตอนที่ 2, 3 และ 4 ซึ่งเป็นข้อคำถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) กำหนดค่าคะแนนตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้

1) คำถามเชิงบวก

ระดับความคิดเห็น	ค่าคะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

2) คำถามเชิงลบ

ระดับความคิดเห็น	ค่าคะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
เห็นด้วย	2
ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับค่าเฉลี่ยออกเป็นช่วง ดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย (กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์)
4.21 – 5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.41 – 4.20	เห็นด้วย
2.61 – 3.40	ไม่แน่ใจ
1.81 – 2.60	ไม่เห็นด้วย
1.00 – 1.80	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่นำมาศึกษาในการศึกษาวิจัยนี้ มีทั้งข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งแต่ละประเภทมีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ (Survey Method) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการทอดแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่าง (ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของเขตเลือกตั้งที่ 16 (เขตบางเขน) กรุงเทพมหานคร ที่ได้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548) ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเอง และมีผู้ช่วยวิจัย 1 คน ในการช่วยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนสิงหาคม 2548 มีจำนวน 400 ชุด ได้รับคืนกลับมา 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.0

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่มีอยู่ ได้แก่ เอกสารวิชาการ เอกสารทางราชการ ข้อมูลสถิติ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จากหน่วยงานของทางราชการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง และจากหน่วยงานราชการของกรุงเทพมหานคร

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลแบบผสม คือ วิเคราะห์เชิงปริมาณ และวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

4.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เทคนิคทางสถิติประกอบการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Science) ในการวิเคราะห์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) ค่าไคสแควร์ (Chi - Square) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติ (Level of Significance) ในการการวิเคราะห์ไว้ที่ระดับ 0.05

4.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ข้อมูลที่เป็นคำถามปลายเปิดจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหาด้วยการพรรณนา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : กรณีศึกษาการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้สมัคร ที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านพรรคการเมือง ที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง ที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ตอนที่ 6 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ปรากฏผลดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ข้อมูลสภาพทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	216	54.0
หญิง	184	46.0
รวม	400	100.0
อายุ		
18 – 25 ปี	141	35.3
26 – 35 ปี	122	30.5
36 – 45 ปี	75	18.8
46 – 55 ปี	37	9.2
56 ปีขึ้นไป	25	6.2
รวม	400	100.0
การศึกษา		
ประถมศึกษาหรือเทียบเท่า	69	17.3
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	49	12.3
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. หรือเทียบเท่า	63	15.7
ปวส. /อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	33	8.2
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	169	42.3
สูงกว่าปริญญาตรี	15	3.7
อื่นๆ (ไม่ได้เรียนหนังสือ)	2	0.5
รวม	400	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลสภาพทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
รับราชการ, รัฐวิสาหกิจ	76	19.0
ค้าขาย, ธุรกิจส่วนตัว	60	15.0
พนักงานบริษัทเอกชน	88	22.0
รับจ้างทั่วไป	64	16.0
เกษตรกร	10	2.5
กำลังศึกษาอยู่	79	19.7
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	23	5.8
รวม	400	100.0
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,001 บาท	108	27.0
5,001 – 10,000 บาท	160	40.0
10,001 – 15,000 บาท	58	14.5
15,001 – 20,000 บาท	33	8.3
20,001 บาทขึ้นไป	41	10.2
รวม	400	100.0
สถานภาพทางครอบครัว		
โสด	208	52.0
สมรส	143	35.7
อยู่ด้วยกันไม่ได้จดทะเบียนสมรส	21	5.3
หย่าร้าง	14	3.5
หม้าย	14	3.5
รวม	400	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลสภาพทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาการอยู่ในพื้นที่ (พื้นที่เขตบางเขน)		
น้อยกว่า 1 ปี	60	15.0
1 – 5 ปี	122	30.5
6 – 10 ปี	85	21.2
11 – 15 ปี	40	10.0
16 – 20 ปี	34	8.5
มากกว่า 20 ปี	59	14.8
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 54.0) ที่เหลือเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 46.0) โดยกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดมีอายุระหว่าง 18 – 25 ปี (ร้อยละ 35.3) รองลงมาคือ 26 – 35 ปี (ร้อยละ 30.5) มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 42.3) รองลงมาคือ ประถมศึกษาหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 17.3) ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 22.0) รองลงมาคือ ผู้ที่อยู่ระหว่างศึกษา (ร้อยละ 19.7) มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท (ร้อยละ 40.0) รองลงมาคือ มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 27.0) สถานภาพครอบครัว ส่วนใหญ่เป็นโสด (ร้อยละ 52.0) รองลงมาคือสมรสแล้ว (ร้อยละ 35.7) ระยะเวลาการอยู่ในพื้นที่ (พื้นที่เขตบางเขน) กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดอาศัยอยู่ในพื้นที่เขตบางเขนเป็นเวลาระหว่าง 1 – 5 ปี (ร้อยละ 30.5) รองลงมาคืออาศัยอยู่ระหว่าง 6 – 10 ปี (ร้อยละ 21.2)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้สมัคร
ที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้สมัคร ที่มีผลต่อการตัดสินใจ
ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปรากฏผลดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้สมัคร ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้พิจารณา
ในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.)

ปัจจัยด้านตัวผู้สมัคร	ความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	ระดับ
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (ร้อยละ)	เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ (ร้อยละ)	ไม่ เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (ร้อยละ)			
1. เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ	144 (36.0)	207 (51.7)	44 (11.0)	4 (1.0)	1 (0.3)	4.22	0.696	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
2. เป็นผู้ที่มิชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของ คนทั่วไป	41 (10.2)	209 (52.2)	111 (27.8)	36 (9.0)	3 (0.8)	3.62	0.816	เห็นด้วย
3. เป็นผู้ที่มีการศึกษาดี จบการศึกษา ระดับปริญญาตรีขึ้นไป	123 (30.8)	206 (51.5)	54 (13.5)	17 (4.2)	- (0.0)	4.09	0.779	เห็นด้วย
4. เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี	78 (19.5)	243 (60.7)	64 (16.0)	13 (3.3)	2 (0.5)	3.96	0.728	เห็นด้วย
5. เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต	172 (43.0)	106 (26.5)	102 (25.5)	17 (4.2)	3 (0.8)	4.07	0.959	เห็นด้วย
6. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์และดูจาก ผลงานที่ผ่านมา	111 (27.8)	185 (46.2)	80 (20.0)	17 (4.3)	7 (1.7)	3.94	0.896	เห็นด้วย
7. เป็นผู้ที่เคยเป็น ส.ส. มาก่อนเพราะมี ประสบการณ์ในการทำงาน	43 (10.7)	175 (43.7)	111 (27.8)	66 (16.5)	5 (1.3)	3.46	0.933	เห็นด้วย
8. เป็นคนในท้องถิ่น	60 (15.0)	181 (45.2)	116 (29.0)	38 (9.5)	5 (1.3)	3.63	0.894	เห็นด้วย
9. เป็นผู้ที่ทำงานเพื่อสังคม ทำงานเพื่อ ส่วนรวมและทำประโยชน์ให้กับ ชุมชนหรือท้องถิ่น	131 (32.7)	168 (42.0)	87 (21.7)	13 (3.3)	1 (0.3)	4.04	0.835	เห็นด้วย
10. เป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและ สังคมดี เป็นคนที่ชาวบ้านพึ่งพาได้ เช่น บริจาคเงินให้สังคม มีฐานะทาง การเงินดี ไม่มีหนี้สินส่วนตัว	49 (12.3)	188 (47.0)	108 (27.0)	51 (12.7)	4 (1.0)	3.57	0.899	เห็นด้วย
11. เป็นผู้ที่บริจาคเงินให้กับองค์กร การกุศลต่างๆ หรือให้ท้องถิ่นเสมอ	33 (8.3)	143 (35.7)	128 (32.0)	71 (17.7)	25 (6.3)	3.22	1.034	ไม่แน่ใจ
ค่าเฉลี่ยในภาพรวม						3.80	0.861	เห็นด้วย

จากตารางที่ 4.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้สมัครที่มีสิทธิเลือกตั้งใช้พิจารณาในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) นั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณาในรายประเด็นย่อยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 4.22$) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ได้แก่ เป็นผู้ที่มีการศึกษาดี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ($\bar{X} = 4.09$) รองลงมาคือ เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.07$) และกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับไม่แน่ใจ คือ เป็นผู้ที่บริจาคเงินให้กับองค์กรการกุศลต่างๆ หรือให้ท้องถิ่นเสมอ ($\bar{X} = 3.22$)

เมื่อศึกษาในรายประเด็นของปัจจัยด้านผู้สมัคร พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 60.7 เห็นด้วยกับการพิจารณาจากผู้ที่มิบุคลิกภาพที่ดี ร้อยละ 52.2 เห็นด้วยกับการพิจารณาจากผู้ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ร้อยละ 51.7 เห็นด้วยกับการเลือกผู้สมัครโดยพิจารณาจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ร้อยละ 51.5 เห็นด้วยกับการพิจารณาจากผู้ที่มีการศึกษาดี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ขณะที่กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 47.0 เห็นด้วยกับการพิจารณาจากผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมดี เป็นคนที่ชาวบ้านพึงพาได้ เช่น บริจาคเงินให้สังคม มีฐานะทางการเงินดี ไม่มีหนี้สินส่วนตัว ร้อยละ 46.2 เห็นด้วยกับการพิจารณาจากผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานและดูจากผลงานที่ผ่านมา ร้อยละ 45.2 เห็นด้วยกับการพิจารณาจากการเป็นคนในท้องถิ่น ร้อยละ 43.7 เห็นด้วยกับการพิจารณาจากผู้ที่เคยเป็น ส.ส. มาก่อนเพราะมีประสบการณ์ในการทำงาน ร้อยละ 43.0 เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการพิจารณาจากผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ร้อยละ 42.0 เห็นด้วยกับการพิจารณาจากผู้ที่ทำงานเพื่อสังคม ทำงานเพื่อส่วนรวมและทำประโยชน์ให้กับชุมชนหรือท้องถิ่น และร้อยละ 35.7 เห็นด้วยกับการพิจารณาจากผู้ที่บริจาคเงินให้กับองค์กรการกุศลต่างๆ หรือให้ท้องถิ่นเสมอ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านพรรคการเมือง ที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านพรรคการเมือง ที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปรากฏผลดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านพรรคการเมือง ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้พิจารณาในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.)

ปัจจัยด้านพรรคการเมือง	ความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	ระดับ
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (ร้อยละ)	เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ (ร้อยละ)	ไม่ เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (ร้อยละ)			
1. เป็นผู้ที่สังกัดพรรคการเมืองที่มีชื่อเสียง	35 (8.8)	197 (49.2)	97 (24.3)	63 (15.7)	8 (2.0)	3.47	0.928	เห็นด้วย
2. เป็นผู้ที่สังกัดพรรคการเมืองที่มีนโยบายที่ดี	91 (22.8)	208 (52.0)	64 (16.0)	31 (7.7)	6 (1.5)	3.87	0.904	เห็นด้วย
3. เป็นผู้ที่สังกัดพรรคการเมืองที่มีขนาดใหญ่	34 (8.5)	156 (39.0)	106 (26.5)	77 (19.3)	27 (6.7)	3.23	1.068	ไม่แน่ใจ
4. เป็นผู้ที่สังกัดพรรคการเมืองที่ประชาชนให้ความนิยม	41 (10.3)	154 (38.5)	103 (25.7)	75 (18.8)	27 (6.7)	3.27	1.088	ไม่แน่ใจ
5. เลือกผู้สมัครโดยดูที่หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นสำคัญ	50 (12.5)	164 (41.0)	82 (20.5)	65 (16.3)	39 (9.7)	3.30	1.172	ไม่แน่ใจ
6. พรรคการเมืองได้คัดเลือกบุคคลที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุดลงสมัครรับเลือกตั้งแล้ว	62 (15.5)	237 (59.3)	81 (20.2)	19 (4.7)	1 (0.3)	3.85	0.741	เห็นด้วย
7. เลือกผู้สมัครจากพรรคที่มีความศรัทธาหรือมีความชอบในพรรคการเมืองนั้น	36 (9.0)	214 (53.5)	102 (25.5)	44 (11.0)	4 (1.0)	3.59	0.839	เห็นด้วย
8. เลือกผู้สมัครจากพรรคการเมืองที่จะเข้าไปถ่วงดุลฝ่ายรัฐบาลในรัฐสภา	41 (10.3)	147 (36.7)	126 (31.5)	75 (18.8)	11 (2.7)	3.33	0.984	ไม่แน่ใจ
ค่าเฉลี่ยในภาพรวม						3.49	0.965	เห็นด้วย

จากตารางที่ 4.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านพรรคการเมือง ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้พิจารณาในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) นั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อพิจารณาใน

รายประเด็นย่อย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ได้แก่ เป็นผู้ที่สังกัดพรรคการเมืองที่มีนโยบายที่ดี ($\bar{X} = 3.87$) รองลงมาคือ เห็นว่าพรรคการเมืองได้คัดเลือกบุคคลที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุดลงสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ($\bar{X} = 3.85$) และเลือกผู้สมัครจากพรรคที่มีความศรัทธาหรือมีความชอบในพรรคการเมืองนั้น ($\bar{X} = 3.59$) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับไม่แน่ใจ ได้แก่ เป็นผู้สมัครจากพรรคการเมืองที่จะเข้าไปถ่วงดุลฝ่ายรัฐบาลในรัฐสภา ($\bar{X} = 3.33$) เลือกผู้สมัครโดยดูที่หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.30$)

เมื่อศึกษาในรายประเด็นของปัจจัยด้านพรรคการเมือง พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 59.3 เห็นด้วยว่าพรรคการเมืองได้คัดเลือกบุคคลที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุดลงสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ร้อยละ 53.5 เห็นด้วยกับการพิจารณาเลือกผู้สมัครจากพรรคที่มีความศรัทธา หรือมีความชอบในพรรคการเมืองนั้น ร้อยละ 52.0 เห็นด้วยกับการพิจารณาจากผู้ที่ตั้งกัพรรคการเมืองที่มีนโยบายที่ดี ขณะที่กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 49.2 เห็นด้วยกับการพิจารณาจากผู้ที่ตั้งกัพรรคการเมืองที่มีชื่อเสียง ร้อยละ 41.0 เห็นด้วยกับการพิจารณาเลือกผู้สมัครโดยดูที่หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นสำคัญ ร้อยละ 39.0 เห็นด้วยกับการพิจารณาจากผู้ที่ตั้งกัพรรคการเมืองที่มีขนาดใหญ่ ร้อยละ 38.5 เห็นด้วยกับการพิจารณาจากผู้ที่ตั้งกัพรรคการเมืองที่ประชาชนให้ความนิยม ร้อยละ 36.7 เห็นด้วยกับการพิจารณาเลือกผู้สมัครจากพรรคการเมืองที่จะเข้าไปถ่วงดุลฝ่ายรัฐบาลในรัฐสภา

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง ที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง ที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปรากฏผลดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้พิจารณา
ในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.)

ปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง	ความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	ระดับ
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง			
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)			
1. พิจารณาจากการโฆษณาหาเสียงของผู้สมัครในรูปแบบต่างๆ เพราะทำให้ผู้เลือกตั้งได้รับรู้นโยบายของผู้สมัครหรือของพรรคการเมือง สามารถนำมาประกอบการตัดสินใจเลือกตั้งได้	52 (13.0)	235 (58.7)	80 (20.0)	28 (7.0)	5 (1.3)	3.75	0.814	เห็นด้วย
2. พิจารณาจากการจัดทำแผ่นป้ายหาเสียงที่มีรูปสัญลักษณ์โดดเด่น ใช้ภาษาที่ผู้อ่านเข้าใจง่าย	30 (7.5)	199 (49.7)	103 (25.8)	59 (14.7)	9 (2.3)	3.46	0.911	เห็นด้วย
3. พิจารณาจากป้ายโฆษณาหาเสียงแผ่นพับ และใบปลิวแนะนำตัวผู้สมัคร	35 (8.8)	191 (47.7)	109 (27.3)	54 (13.5)	11 (2.7)	3.46	0.928	เห็นด้วย
4. พิจารณาจากการหาเสียงหรือประชาสัมพันธ์ทางรายการโทรทัศน์	28 (7.0)	198 (49.5)	114 (28.5)	54 (13.5)	6 (1.5)	3.47	0.867	เห็นด้วย
5. พิจารณาจากการหาเสียงหรือประชาสัมพันธ์ทางรายการวิทยุ	23 (5.8)	181 (45.2)	141 (35.2)	51 (12.8)	4 (1.0)	3.42	0.822	เห็นด้วย
6. พิจารณาจากการหาเสียงหรือประชาสัมพันธ์จากรถหาเสียง	29 (7.3)	183 (45.7)	135 (33.7)	51 (12.8)	2 (0.5)	3.47	0.825	เห็นด้วย
7. พิจารณาจากการหาเสียงหรือประชาสัมพันธ์ทางหนังสือพิมพ์	20 (5.0)	185 (46.3)	134 (33.5)	59 (14.7)	2 (0.5)	3.41	0.817	เห็นด้วย
8. พิจารณาจากการเข้าร่วมฟังการปราศรัยหาเสียงตามสถานที่ต่างๆ	49 (12.3)	203 (50.7)	110 (27.5)	30 (7.5)	8 (2.0)	3.64	0.865	เห็นด้วย
9. พิจารณาเลือกตามที่หัวหน้าคะแนนแนะนำ เพราะผู้สมัครที่หัวหน้าแนะนำเสนอ คือ คนดี มีความรู้ความสามารถ	38 (9.5)	158 (39.5)	71 (17.7)	89 (22.3)	44 (11.0)	2.86	1.192	ไม่แน่ใจ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง	ความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	ระดับ
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (ร้อยละ)	เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ (ร้อยละ)	ไม่ เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (ร้อยละ)			
10. พิจารณาจากการที่ผู้สมัครเข้าถึงตัวผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพราะเป็นการสร้างความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมกับชาวบ้าน	66 (16.5)	202 (50.5)	108 (27.0)	19 (4.7)	5 (1.3)	3.76	0.826	เห็นด้วย
11. พิจารณาจากการให้เงิน ของกำนัน หรือสิ่งของต่างๆ เพื่อตอบแทนการลงคะแนนเสียงให้	11 (2.7)	95 (23.7)	51 (12.8)	90 (22.5)	153 (38.3)	2.30	1.273	ไม่เห็น ด้วย
12. พิจารณาจากการที่สัญญาว่าจะให้เงิน หรือสิ่งของต่างๆ กับท้องถิ่นหรือชุมชน	15 (3.8)	88 (22.0)	78 (19.5)	88 (22.0)	131 (32.7)	2.42	1.252	ไม่เห็น ด้วย
ค่าเฉลี่ยในภาพรวม						3.29	0.949	ไม่แน่ใจ

จากตารางที่ 4.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้พิจารณาในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) นั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อพิจารณาในรายประเด็นย่อย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ได้แก่ พิจารณาจากการที่ผู้สมัครเข้าถึงตัวผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพราะเป็นการสร้างความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมกับชาวบ้าน ($\bar{X} = 3.76$) รองลงมาคือ พิจารณาจากการโฆษณาหาเสียงของผู้สมัครในรูปแบบต่างๆ เพราะทำให้ผู้เลือกตั้งได้รับรู้นโยบายของผู้สมัคร หรือของพรรคการเมือง สามารถนำมาประกอบการตัดสินใจเลือกตั้งได้ ($\bar{X} = 3.75$) และพิจารณาจากการเข้าร่วมฟังการปราศรัยหาเสียงตามสถานที่ต่างๆ ($\bar{X} = 3.64$) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับไม่เห็นด้วย คือ พิจารณาจากการที่สัญญาว่าจะให้เงินหรือสิ่งของต่างๆ กับท้องถิ่นหรือชุมชน ($\bar{X} = 2.42$) และพิจารณาจากการให้เงิน ของกำนัน หรือสิ่งของต่างๆ เพื่อตอบแทนการลงคะแนนเสียงให้ ($\bar{X} = 2.30$)

เมื่อศึกษาในรายประเด็นของปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 58.7 เห็นด้วยกับการพิจารณาจากการโฆษณาหาเสียงของผู้สมัครในรูปแบบต่างๆ เพราะทำให้ผู้เลือกตั้งได้รับรู้นโยบายของผู้สมัคร หรือของพรรคการเมือง สามารถนำมาประกอบการตัดสินใจเลือกตั้งได้ ร้อยละ 50.7 เห็นด้วยกับการพิจารณาจากการเข้าร่วมฟังการปราศรัยหาเสียงตามสถานที่ต่างๆ ร้อยละ 50.5 เห็นด้วยกับการพิจารณาจากการที่ผู้สมัครเข้าถึงตัวผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพราะเป็นการสร้างความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมกับชาวบ้าน ขณะที่กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด

ร้อยละ 49.7 เห็นด้วยกับการพิจารณาจากการจัดทำแผ่นป้ายหาเสียงที่มีรูปลักษณ์โดดเด่น ใช้ภาษา
ที่ผู้อ่านเข้าใจง่าย ร้อยละ 49.5 เห็นด้วยกับการพิจารณาจากการหาเสียงหรือประชาสัมพันธ์ทาง
รายการโทรทัศน์ ร้อยละ 47.7 เห็นด้วยกับการพิจารณาจากป้ายโฆษณาหาเสียง แผ่นพับ และ
ใบปลิวแนะนำตัวผู้สมัคร ร้อยละ 46.3 เห็นด้วยกับการพิจารณาจากการหาเสียงหรือ
ประชาสัมพันธ์ทางหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 45.7 เห็นด้วยกับการพิจารณาจากการหาเสียงหรือ
ประชาสัมพันธ์จากรถหาเสียง ร้อยละ 45.2 เห็นด้วยกับการพิจารณาจากการหาเสียงหรือ
ประชาสัมพันธ์ทางรายการวิทยุ ร้อยละ 39.5 เห็นด้วยกับการพิจารณาเลือกตามที่หัวหน้าคณะ
แนะนำ เพราะผู้สมัครที่หัวหน้าคณะสนับสนุน คือ คนดี มีความรู้ความสามารถ นอกจากนี้ร้อยละ
38.3 ไม่เห็นด้วยกับการพิจารณาจากการให้เงิน ของกำนันหรือสิ่งของต่างๆ เพื่อตอบแทนการ
ลงคะแนนเสียงให้ และร้อยละ 32.7 ไม่เห็นด้วยกับการพิจารณาจากการที่สัญญาว่าจะให้เงินหรือ
สิ่งของต่างๆ กับท้องถิ่นหรือชุมชน

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปรากฏผลดังตารางที่ 4.5 – 4.11

ตารางที่ 4.5 แสดงบุคคลที่มีส่วนชี้นำในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎรของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

บุคคลที่มีส่วนชี้นำในการตัดสินใจ	จำนวน	ร้อยละ
เชื่อตนเอง	330	82.5
สามี/ภรรยา/พ่อ แม่/ ญาติ	40	10.0
เพื่อน	10	2.5
ผู้นำท้องถิ่น เช่น กำนัน /ผู้ใหญ่บ้าน /ผู้นำชุมชน	5	1.2
นายจ้าง/ผู้บังคับบัญชา	1	0.3
ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	12	3.0
หัวคะแนน	2	0.5
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.5 บุคคลที่มีส่วนชี้นำในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เชื่อตนเอง (ร้อยละ 82.5) รองลงมาคือ
สามี/ภรรยา/พ่อแม่/ญาติ (ร้อยละ 10.0) และบุคคลที่มีส่วนชี้นำในการตัดสินใจน้อยที่สุดคือ
นายจ้าง/ผู้บังคับบัญชา (ร้อยละ 0.3)

ตารางที่ 4.6 แสดงช่วงระยะเวลาที่ตัดสินใจในการลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ระยะเวลาที่ตัดสินใจเลือก	จำนวน	ร้อยละ
ก่อนวันเลือกตั้งมากกว่า 20 วัน	179	44.8
ก่อนวันเลือกตั้ง 11 - 20 วัน	36	9.0
ก่อนวันเลือกตั้ง 6 - 10 วัน	73	18.2
ก่อนวันเลือกตั้ง 1 - 5 วัน	52	13.0
ในวันเลือกตั้ง	40	10.0
ในคูหาลงคะแนน	20	5.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.6 ช่วงระยะเวลาที่ตัดสินใจในการลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พบว่า กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดตัดสินใจเลือกผู้สมัครก่อนวันเลือกตั้งมากกว่า 20 วัน (ร้อยละ 44.8) รองลงมาคือ ก่อนวันเลือกตั้ง 6 - 10 วัน (ร้อยละ 18.2) และช่วงระยะเวลาที่ตัดสินใจน้อยที่สุด คือ ในคูหาลงคะแนน (ร้อยละ 5.0)

ตารางที่ 4.7 แสดงการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจที่จะลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อได้เลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่งไว้แล้ว

การเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เปลี่ยนแปลง	386	96.5
เปลี่ยนแปลง	14	3.5
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.7 การเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้เลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่งไว้แล้ว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เปลี่ยนแปลงการตัดสินใจ (ร้อยละ 96.5) ที่เหลือเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจ (ร้อยละ 3.5)

จากกลุ่มตัวอย่างที่เปลี่ยนแปลงการตัดสินใจ จำนวน 14 คน (ร้อยละ 3.5) นั้น มีสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจมาจากเหตุผลดังนี้

- 1) ได้รับทราบข้อมูลด้านต่างๆ ของผู้สมัครและของพรรคการเมือง รวมทั้งหัวหน้าพรรคการเมืองนั้นๆ มากขึ้นกว่าเดิม
- 2) มีข้อมูลใหม่ที่ไม่ตรงกับข้อมูลเดิมของผู้สมัคร ซึ่งมีความน่าเชื่อถือมากกว่า และมีความชัดเจนมากกว่าเดิม
- 3) ได้รับฟังนโยบาย แนวความคิดของผู้สมัครและของพรรคการเมืองเพิ่มเติมมากขึ้น จากสื่อต่างๆ และจากการหาเสียงรูปแบบต่างๆ ในภายหลังของผู้สมัครและของพรรคการเมือง
- 4) ดูจากนโยบายของพรรคการเมืองที่มีความชัดเจน มีความเป็นไปได้ และสามารถยอมรับได้

ตารางที่ 4.8 แสดงปัจจัยสำคัญที่สุดที่ใช้ในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ปัจจัยในการตัดสินใจลงคะแนนเสียง	จำนวน	ร้อยละ
คุณสมบัติของผู้สมัคร	259	64.8
พรรคการเมืองของผู้สมัคร	101	25.2
รูปแบบการหาเสียง	40	10.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.8 ปัจจัยสำคัญที่สุดที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้ในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พิจารณาจากคุณสมบัติของผู้สมัคร (ร้อยละ 64.8) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านพรรคการเมืองของผู้สมัคร (ร้อยละ 25.2) และปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง ใช้ในการพิจารณาตัดสินใจเลือกผู้สมัครน้อยที่สุด (ร้อยละ 10.0)

ตารางที่ 4.9 แสดงจุดเด่นหรือลักษณะสำคัญที่สุดในด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร
ในการที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ตัดสินใจเลือก

คุณสมบัติของผู้สมัคร	จำนวน	ร้อยละ
เป็นคนดีมีความรู้ความสามารถ	114	44.0
มีความซื่อสัตย์สุจริต	61	23.6
เป็นคนในท้องถิ่น	16	6.2
รู้จักกันเป็นการส่วนตัวหรือมีความคุ้นเคย	3	1.2
พูดจริง ทำจริง	48	18.5
มีประสบการณ์ในการทำงาน (เคยเป็น ส.ส.มาก่อน)	6	2.3
เคยทำประโยชน์ให้ตนเอง /ท้องถิ่น	11	4.2
รวม	259	100.0

จากตารางที่ 4.9 จุดเด่นหรือลักษณะสำคัญที่สุดในด้านคุณสมบัติของผู้สมัครที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ตัดสินใจเลือกผู้สมัคร จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัคร โดยพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้สมัคร จำนวน 259 คน พบว่า กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดตัดสินใจเลือกผู้สมัครโดยคำนึงถึงผู้ที่เป็นคนดีมีความรู้ความสามารถ (ร้อยละ 44.0) รองลงมาคือมีความซื่อสัตย์สุจริต (ร้อยละ 23.6) และคำนึงถึงน้อยที่สุดคือ คุณสมบัติเกี่ยวกับการรู้จักกันเป็นการส่วนตัวหรือมีความคุ้นเคย (ร้อยละ 1.2)

และจากข้อคำถามปลายเปิดที่ได้ให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างอิสระนั้น มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 37 คน (ร้อยละ 9.25) ที่ได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในด้านตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) ต้องการคนดีมีความรู้ความสามารถ มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เล่นพรรคเล่นพวก หรือญาติพี่น้อง เข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- 2) ต้องการผู้ที่อาสาเข้ามาแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนจริงๆ มาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- 3) ต้องการคนที่พูดจริงทำจริง และเข้าถึงประชาชนทุกชุมชน มาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

4) ต้องการคนที่พูดตรงๆ ไม่อ้อมค้อมและไม่โกหกประชาชน มาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ตารางที่ 4.10 แสดงจุดเด่นหรือเหตุผลสำคัญที่สุดในด้านพรรคการเมือง ในการที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตัดสินใจเลือกผู้สมัครโดยพิจารณาจากพรรคการเมืองของผู้สมัคร

พรรคการเมือง	จำนวน	ร้อยละ
เป็นผู้ที่สังกัดพรรคที่มีนโยบายที่ดี	35	34.7
เป็นผู้ที่สังกัดพรรคที่มีชื่อเสียงและมีขนาดใหญ่	2	2.0
คู่มือหัวหน้าพรรคการเมืองเป็นสำคัญ	15	14.9
เป็นผู้ที่สังกัดพรรคการเมืองที่คนส่วนใหญ่นิยม	4	4.0
เป็นผู้ที่สังกัดพรรคการเมืองที่มีความศรัทธา	13	12.9
เป็นผู้ที่สังกัดพรรคที่จะเข้าไปถ่วงดุลรัฐบาล	6	5.9
เลือกผู้สมัครเพราะพอใจในผลงานที่พรรคได้ทำในขณะที่เป็นรัฐบาล	10	9.9
เป็นผู้ที่สังกัดพรรคที่เชื่อว่าสามารถแก้ไขปัญหาสำคัญของประเทศได้	16	15.8
รวม	101	100.0

จากตารางที่ 4.10 จุดเด่นหรือลักษณะสำคัญที่สุดในด้านพรรคการเมืองของผู้สมัครที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ตัดสินใจเลือกผู้สมัคร จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัคร โดยพิจารณาจากพรรคการเมืองของผู้สมัคร จำนวน 101 คน พบว่า กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดตัดสินใจเลือกผู้สมัคร โดยคำนึงถึงผู้สมัครที่สังกัดพรรคที่มีนโยบายที่ดี (ร้อยละ 34.7) รองลงมาคือ ผู้ที่สังกัดพรรคที่เชื่อว่าสามารถแก้ไขปัญหาสำคัญของประเทศได้ (ร้อยละ 15.8) และคำนึงถึงน้อยที่สุดคือ ผู้ที่สังกัดพรรคที่มีชื่อเสียงและมีขนาดใหญ่ (ร้อยละ 2.0)

และจากข้อคำถามปลายเปิดที่ได้ให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างอิสระนั้น มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 37 คน (ร้อยละ 9.25) ที่ได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในด้านพรรคการเมือง ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1) พรรคการเมืองขนาดใหญ่ย่อมมีโอกาสและได้เปรียบทุกๆ ด้านมากกว่าพรรคการเมืองขนาดเล็ก โดยเฉพาะมีเงินมากกว่าก็จะสามารถประชาสัมพันธ์หรือโฆษณาหาเสียงในรูปแบบต่างๆ ได้มากกว่า รวมทั้งโฆษณาหาเสียงตามสื่อต่างๆ ได้มากกว่า

2) พรรคการเมืองที่เป็นรัฐบาลอยู่ก่อนการเลือกตั้งนั้นจะได้เปรียบพรรคการเมืองอื่นๆ ในการจัดทำโครงการหรือนโยบายต่างๆ ที่ทำให้ประชาชนพอใจและจะได้เลือกเข้าไปทำนโยบายนั้นๆ ต่อไป

3) พรรคการเมืองที่ได้เสนอนโยบายไว้ในตอนการหาเสียงเลือกตั้งนั้น เมื่อได้รับเลือกเข้าไปเป็นรัฐบาลแล้ว ก็ควรจะทำตามที่ได้หาเสียงไว้กับประชาชน

ตารางที่ 4.11 แสดงรูปแบบการหาเสียงสำคัญที่สุด ในการที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตัดสินใจเลือกผู้สมัคร โดยพิจารณาจากรูปแบบการหาเสียง

รูปแบบการหาเสียง	จำนวน	ร้อยละ
ป้ายโฆษณาหาเสียง แผ่นพับ และใบปลิวแนะนำตัวผู้สมัคร	21	52.5
จากการหาเสียงหรือประชาสัมพันธ์ทางรายการโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ รถหาเสียง	4	10.0
จากการปราศรัยหาเสียง	8	20.0
ผู้สมัครที่เข้าถึงตัวผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	5	12.5
ห้วคะแนน	-	0
สัญญาว่าจะให้เงินหรือสิ่งของต่างๆ กับท้องถิ่นหรือชุมชน	2	5.0
ให้เงินหรือสิ่งของต่างๆ เพื่อตอบแทนการลงคะแนนเสียงให้	-	0
รวม	40	100.0

จากตารางที่ 4.11 รูปแบบการหาเสียงที่สำคัญที่สุดของผู้สมัครที่มีสิทธิเลือกตั้งได้ตัดสินใจเลือกผู้สมัคร จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัคร โดยพิจารณาจากรูปแบบการหาเสียงของผู้สมัคร จำนวน 40 คน พบว่า กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดตัดสินใจเลือกผู้สมัครโดยพิจารณาจากป้ายโฆษณาหาเสียง แผ่นพับ และใบปลิวแนะนำตัวผู้สมัคร (ร้อยละ 52.5) รองลงมาคือ พิจารณาจากการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัคร (ร้อยละ 20.0) และรูปแบบการหาเสียงที่มีสิทธิเลือกตั้งไม่ได้คำนึงถึงคือ การใช้ห้วคะแนนในการหาเสียง และการให้เงินหรือสิ่งของต่างๆ เพื่อตอบแทนการลงคะแนนเสียงให้ (ร้อยละ 0) (การตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างนั้น อาจตอบในสิ่งที่ดี และตอบไม่เป็นผลลบ ซึ่งไม่ใช่ข้อมูลที่จะล่วงลึกได้จากแบบสอบถาม)

และจากข้อคำถามปลายเปิดที่ได้ให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างอิสระนั้น มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 37 คน (ร้อยละ 9.25) ที่ได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในด้านรูปแบบการหาเสียง ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครมีไม่มากพอ ทำให้ตัดสินใจเลือกลำบาก
- 2) เมื่อได้หาเสียงไว้แล้วว่าถ้าได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว จะทำโครงการต่างๆ นั้น เมื่อได้เป็นแล้วก็ขอให้ทำตามสัญญาที่ได้ให้ไว้กับประชาชนด้วย
- 3) ในการหาเสียงก่อนการเลือกตั้งสัญญาว่าจะทำโครงการต่างๆ จะช่วยเหลือด้านต่างๆ แต่พอได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ไม่ปฏิบัติตามที่ได้สัญญาไว้ ก็ไม่ควรที่จะเลือกบุคคลนั้นเข้าไปอีกในการเลือกตั้งครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะด้านอื่นๆ

- 1) รัฐควรให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากกว่านี้ และอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะทำให้ระดับความคิดและการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกผู้สมัครนั้น อยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงมากกว่านี้
- 2) ในการเลือกตั้งครั้งต่อไปทางราชการควรประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งให้มากกว่านี้ และควรประชาสัมพันธ์ก่อนการเลือกตั้งมากกว่านี้
- 3) อยากให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใกล้ชิดประชาชน เพื่อจะได้ดูแลทุกข์สุขของประชาชนได้อย่างทั่วถึง
- 4) บุคคลที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรมีมากกว่านี้ เพราะมีแต่ผู้สมัครคนเก่าที่เคยลงสมัครครั้งที่ผ่านมา จึงทำให้ปัจจัยที่จะตัดสินใจเลือกผู้สมัครนั้น ขึ้นอยู่กับพรรคการเมือง หัวหน้าพรรคการเมืองมากกว่าคุณสมบัติของผู้สมัคร

ตอนที่ 6 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

จากสมมติฐานการวิจัยที่ได้กำหนดไว้สามารถนำมาทดสอบค่าสถิติไคสแควร์ (Chi - Square) โดยกำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ปรากฏผลดังตารางที่ 4.12 – 4.21

ตารางที่ 4.12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้สมัครกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัจจัยด้านตัวผู้สมัคร	การตัดสินใจลงคะแนนเสียง							
	คุณสมบัติของ ผู้สมัคร		พรรคการเมือง ของผู้สมัคร		รูปแบบ การหาเสียง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เห็นด้วย	9	3.5	7	6.9	6	15.0	22	5.5
เห็นด้วย	250	96.5	94	93.1	34	85.0	378	94.5
รวม	259	100.0	101	100.0	40	100.0	400	100.0

ค่าสถิติ $\chi^2 = 9.387$ df. = 2 Sig. = 0.009* (*P < 0.05)

จากการทดสอบสมมติฐานทางสถิติหาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้สมัครกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง พบว่า ปัจจัยด้านผู้สมัครมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และจากตารางที่ 4.12 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้สมัครเมื่อจำแนกตามการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ปรากฏผลดังนี้

การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้สมัครสำคัญที่สุดจำนวน 259 คน ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยกับปัจจัยด้านผู้สมัคร (ร้อยละ 96.5) ที่เหลือไม่เห็นด้วย (ร้อยละ 3.5)

การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาจากพรรคการเมืองของผู้สมัครสำคัญที่สุด จำนวน 101 คน ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยกับปัจจัยด้านผู้สมัคร (ร้อยละ 93.1) ที่เหลือไม่เห็นด้วย (ร้อยละ 6.9)

การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาจากรูปแบบการหาเสียงสำคัญที่สุด จำนวน 40 คน ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยกับปัจจัยด้านผู้สมัคร (ร้อยละ 85.0) ที่เหลือไม่เห็นด้วย (ร้อยละ 15.0)

ตารางที่ 4.13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านพรรคการเมืองกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัจจัยด้านพรรคการเมือง	การตัดสินใจลงคะแนนเสียง							
	คุณสมบัติของ ผู้สมัคร		พรรคการเมือง ของผู้สมัคร		รูปแบบ การหาเสียง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เห็นด้วย	61	23.6	23	22.8	11	27.5	95	23.7
เห็นด้วย	198	76.4	78	77.2	29	72.5	305	76.3
รวม	259	100.0	101	100.0	40	100.0	400	100.0

ค่าสถิติ $\chi^2 = 0.370$ df. = 2 Sig. = 0.831

จากการทดสอบสมมติฐานทางสถิติหาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านพรรคการเมืองกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง พบว่า ปัจจัยด้านพรรคการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และจากตารางที่ 4.13 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านพรรคการเมืองเมื่อจำแนกตามการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ปรากฏผลดังนี้

การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้สมัครสำคัญที่สุด จำนวน 259 คน ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยกับปัจจัยด้านพรรคการเมือง (ร้อยละ 76.4) ที่เหลือไม่เห็นด้วย (ร้อยละ 23.6)

การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาจากพรรคการเมืองของผู้สมัครสำคัญที่สุด จำนวน 101 คน ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยกับปัจจัยด้านพรรคการเมือง (ร้อยละ 77.2) ที่เหลือไม่เห็นด้วย (ร้อยละ 22.8)

การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาจากรูปแบบการหาเสียงสำคัญที่สุด จำนวน 40 คน ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยกับปัจจัยด้านพรรคการเมือง (ร้อยละ 72.5) ที่เหลือไม่เห็นด้วย (ร้อยละ 27.5)

ตารางที่ 4.14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียงกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง	การตัดสินใจลงคะแนนเสียง							
	คุณสมบัติของ ผู้สมัคร		พรรคการเมือง ของผู้สมัคร		รูปแบบ การหาเสียง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เห็นด้วย	28	10.8	15	14.9	9	22.5	52	13.0
เห็นด้วย	231	89.2	86	85.1	31	77.5	348	87.0
รวม	259	100.0	101	100.0	40	100.0	400	100.0

ค่าสถิติ $\chi^2 = 4.595$ df. = 2 Sig. = 0.100

จากการทดสอบสมมติฐานทางสถิติหาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียงกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง พบว่า ปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียงไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และจากตารางที่ 4.14 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียงเมื่อจำแนกตามการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ปรากฏผลดังนี้

การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้สมัครสำคัญที่สุด จำนวน 259 คน ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยกับปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง (ร้อยละ 89.2) ที่เหลือไม่เห็นด้วย (ร้อยละ 10.8)

การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาจากพรรคการเมืองของผู้สมัครสำคัญที่สุด จำนวน 101 คน ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยกับปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง (ร้อยละ 85.1) ที่เหลือไม่เห็นด้วย (ร้อยละ 14.9)

การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาจากรูปแบบการหาเสียงสำคัญที่สุด จำนวน 40 คน ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยกับปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง (ร้อยละ 77.5) ที่เหลือไม่เห็นด้วย (ร้อยละ 22.5)

ตารางที่ 4.15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพด้านเพศกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

เพศ	การตัดสินใจลงคะแนนเสียง							
	คุณสมบัติของผู้สมัคร		พรรคการเมืองของผู้สมัคร		รูปแบบการหาเสียง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	135	52.1	59	58.4	22	55.0	216	54.0
หญิง	124	47.9	42	41.6	18	45.0	184	46.0
รวม	259	100.0	101	100.0	40	100.0	400	100.0

ค่าสถิติ $\chi^2 = 1.176$ df. = 2 Sig. = 0.555

จากการทดสอบสมมติฐานทางสถิติหาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพด้านเพศกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง พบว่า สถานภาพด้านเพศไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และจากตารางที่ 4.15 พบว่า สถานภาพด้านเพศเมื่อจำแนกตามการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ปรากฏผลดังนี้

ผู้ที่ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้สมัครสำคัญที่สุด จำนวน 259 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 52.1) ที่เหลือเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 47.9)

ผู้ที่ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาจากพรรคการเมืองของผู้สมัครสำคัญที่สุด จำนวน 101 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 58.4) ที่เหลือเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 41.6)

ผู้ที่ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาจากรูปแบบการหาเสียงสำคัญที่สุด
จำนวน 40 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 55.0) ที่เหลือเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 45.0)

ตารางที่ 4.16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพด้านอายุกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียง
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

อายุ	การตัดสินใจลงคะแนนเสียง							
	คุณสมบัติของ ผู้สมัคร		พรรคการเมือง ของผู้สมัคร		รูปแบบ การหาเสียง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
18 – 25 ปี	107	41.3	19	18.8	15	37.5	141	35.3
26 – 35 ปี	73	28.2	36	35.6	13	32.5	122	30.5
36 – 45 ปี	46	17.8	25	24.8	4	10.0	75	18.7
46 – 55 ปี	22	8.5	13	12.9	2	5.0	37	9.2
56 ปีขึ้นไป	11	4.2	8	7.9	6	15.0	25	6.3
รวม	259	100.0	101	100.0	40	100.0	400	100.0

ค่าสถิติ $\chi^2 = 24.980$ df. = 8 Sig. = 0.002* (*P < 0.05)

จากการทดสอบสมมติฐานทางสถิติหาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพด้านอายุกับการ
ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง พบว่า สถานภาพ
ด้านอายุมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่ง
เขตเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และจากตารางที่ 4.16 พบว่า สถานภาพด้านอายุเมื่อจำแนกตามการตัดสินใจ
ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน
400 คน ปรากฏผลดังนี้

ผู้ที่ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้สมัครสำคัญที่สุด
จำนวน 259 คน กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดมีอายุระหว่าง 18 – 25 ปี (ร้อยละ 41.3) รองลงมาคือ
ผู้ที่มีอายุระหว่าง 26 – 35 ปี (ร้อยละ 28.2) และน้อยที่สุดมีอายุ 56 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 4.2)

ผู้ที่ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาจากพรรคการเมืองของผู้สมัครสำคัญ
ที่สุด จำนวน 101 คน กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดมีอายุระหว่าง 26 – 35 ปี (ร้อยละ 35.6)

รองลงมาคือ ผู้ที่มีอายุระหว่าง 36 – 45 ปี (ร้อยละ 24.8) และน้อยที่สุดมีอายุ 56 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 7.9)

ผู้ที่ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาจากรูปแบบการหาเสียงสำคัญที่สุด จำนวน 40 คน กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดมีอายุระหว่าง 18 – 25 ปี (ร้อยละ 37.5) รองลงมาคือ ผู้ที่มีอายุระหว่าง 26 – 35 ปี (ร้อยละ 32.5) และน้อยที่สุดมีอายุ 46 - 55 ปี (ร้อยละ 5.0)

ตารางที่ 4.17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพด้านระดับการศึกษากับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ระดับการศึกษา	การตัดสินใจลงคะแนนเสียง							
	คุณสมบัติของผู้สมัคร		พรรคการเมืองของผู้สมัคร		รูปแบบการหาเสียง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษาหรือเทียบเท่า	46	17.8	17	16.8	6	15.0	69	17.3
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	33	12.7	10	9.9	6	15.0	49	12.3
มัธยมศึกษาตอนปลาย /ปวช. หรือเทียบเท่า	44	17.0	9	8.9	10	25.0	63	15.7
ปวส. /อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	21	8.1	10	9.9	2	5.0	33	8.2
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	105	40.5	49	48.5	15	37.5	169	42.3
สูงกว่าปริญญาตรี	9	3.5	5	5.0	1	2.5	15	3.7
อื่นๆ (ไม่ได้เรียนหนังสือ)	1	0.4	1	1.0	0	0.0	2	0.5
รวม	259	100.0	101	100.0	40	100.0	400	100.0

ค่าสถิติ $\chi^2 = 9.887$ df. = 12 Sig. = 0.626

จากการทดสอบสมมติฐานทางสถิติหาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพด้านระดับการศึกษากับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง พบว่า สถานภาพด้านระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และจากตารางที่ 4.17 พบว่า สถานภาพด้านระดับการศึกษาเมื่อจำแนกตามการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ปรากฏผลดังนี้

ผู้ที่ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้สมัครสำคัญที่สุด จำนวน 259 คน กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดมีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 40.5) รองลงมาคือ ประถมศึกษาหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 17.8) และน้อยที่สุดคือไม่ได้เรียนหนังสือ (ร้อยละ 0.4)

ผู้ที่ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาจากพรรคการเมืองของผู้สมัครสำคัญที่สุด จำนวน 101 คน กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดมีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 48.5) รองลงมาคือ ประถมศึกษาหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 16.8) และน้อยที่สุดคือไม่ได้เรียนหนังสือ (ร้อยละ 1.0)

ผู้ที่ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาจากรูปแบบการหาเสียงสำคัญที่สุด จำนวน 40 คน กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดมีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 37.5) รองลงมาคือ ประถมศึกษาหรือเทียบเท่าและมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 15.0) เท่ากัน และน้อยที่สุดคือไม่ได้เรียนหนังสือ (ร้อยละ 0.0)

ตารางที่ 4.18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพด้านอาชีพกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

อาชีพ	การตัดสินใจลงคะแนนเสียง							
	คุณสมบัติของผู้สมัคร		พรรคการเมืองของผู้สมัคร		รูปแบบการหาเสียง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการ, รัฐวิสาหกิจ	48	18.5	25	24.8	3	7.5	76	19.0
ค้าขาย, ธุรกิจส่วนตัว	36	13.9	21	20.7	3	7.5	60	15.0
พนักงานบริษัทเอกชน	52	20.1	29	28.7	7	17.5	88	22.0
รับจ้างทั่วไป	44	17.0	10	9.9	10	25.0	64	16.0
เกษตรกร	3	1.2	3	3.0	4	10.0	10	2.5
กำลังศึกษาอยู่	60	23.2	8	7.9	11	27.5	79	19.8
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	16	6.2	5	5.0	2	5.0	23	5.7
รวม	259	100.0	101	100.0	40	100.0	400	100.0

ค่าสถิติ $\chi^2 = 37.035$ df. = 12 Sig. = 0.000* (*P < 0.05)

จากการทดสอบสมมติฐานทางสถิติหาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพด้านอาชีพกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง พบว่า สถานภาพด้านอาชีพมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และจากตารางที่ 4.18 พบว่า สถานภาพด้านอาชีพเมื่อจำแนกตามการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ปรากฏผลดังนี้

ผู้ที่ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้สมัครสำคัญที่สุด จำนวน 259 คน กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดเป็นผู้ที่อยู่ระหว่างการศึกษา (ร้อยละ 23.2) รองลงมา คือ อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 20.1) และน้อยที่สุดมีอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 1.2)

ผู้ที่ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาจากพรรคการเมืองของผู้สมัครสำคัญที่สุด จำนวน 101 คน กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดมีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 28.7) รองลงมาคือ อาชีพรับราชการ, รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 24.8) และน้อยที่สุดมีอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 3.0)

ผู้ที่ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาจากรูปแบบการหาเสียงสำคัญที่สุด จำนวน 40 คน กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดเป็นผู้ที่อยู่ระหว่างการศึกษา (ร้อยละ 27.5) รองลงมาคือ อาชีพรับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 25.0) และน้อยที่สุดคือ ไม่ได้ประกอบอาชีพ (ร้อยละ 5.0)

ตารางที่ 4.19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพด้านรายได้ต่อเดือนกับการตัดสินใจ
ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

รายได้ต่อเดือน	การตัดสินใจลงคะแนนเสียง							
	คุณสมบัติของ ผู้สมัคร		พรรคการเมือง ของผู้สมัคร		รูปแบบ การหาเสียง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,001 บาท	73	28.2	17	16.8	18	45.0	108	27.0
5,001 – 10,000 บาท	107	41.3	38	37.7	15	37.5	160	40.0
10,001 – 15,000 บาท	36	13.9	18	17.8	4	10.0	58	14.5
15,001 – 20,000 บาท	21	8.1	9	8.9	3	7.5	33	8.3
20,001 บาทขึ้นไป	22	8.5	19	18.8	0	0.0	41	10.2
รวม	259	100.0	101	100.0	40	100.0	400	100.0

ค่าสถิติ $\chi^2 = 22.700$ df. = 8 Sig. = 0.004* (*P < 0.05)

จากการทดสอบสมมติฐานทางสถิติหาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพด้านรายได้ต่อเดือนกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง พบว่า สถานภาพด้านรายได้มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และจากตารางที่ 4.19 พบว่า สถานภาพด้านรายได้ต่อเดือนเมื่อจำแนกตามการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ปรากฏผลดังนี้

ผู้ที่ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้สมัครสำคัญที่สุดจำนวน 259 คน กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดมีรายได้อยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท (ร้อยละ 41.3) รองลงมาคือ มีรายได้ต่ำกว่า 5,001 บาท และน้อยที่สุดมีรายได้อยู่ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท (ร้อยละ 8.1)

ผู้ที่ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยพิจารณาจากพรรคการเมืองของผู้สมัครสำคัญที่สุด จำนวน 101 คน กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดมีรายได้อยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท (ร้อยละ 37.7) รองลงมาคือ มีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 18.8) และน้อยที่สุดมีรายได้ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท (ร้อยละ 8.9)

ผู้ที่ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาจากรูปแบบการหาเสียงสำคัญที่สุด จำนวน 40 คน กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดมีรายได้ต่ำกว่า 5,001 บาท (ร้อยละ 45.0) รองลงมาคือ มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท (ร้อยละ 37.5) และน้อยที่สุดมีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 0.0)

ตารางที่ 4.20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางครอบครัวกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

สถานภาพทางครอบครัว	การตัดสินใจลงคะแนนเสียง							
	คุณสมบัติของผู้สมัคร		พรรคการเมืองของผู้สมัคร		รูปแบบการหาเสียง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	139	53.7	47	46.5	22	55.0	208	52.0
สมรส	88	34.0	43	42.5	12	30.0	143	38.5
อยู่ด้วยกันไม่ได้จดทะเบียนสมรส	17	6.5	3	3.0	1	2.5	21	5.2
หย่าร้าง	9	3.5	3	3.0	2	5.0	14	3.5
หม้าย	6	2.3	5	5.0	3	7.5	14	3.5
รวม	259	100.0	101	100.0	40	100.0	400	100.0

ค่าสถิติ $\chi^2 = 8.939$ df. = 8 Sig. = 0.347

จากการทดสอบสมมติฐานทางสถิติหาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางครอบครัวกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง พบว่า สถานภาพด้านครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และจากตารางที่ 4.20 พบว่า สถานภาพทางครอบครัวเมื่อจำแนกตามการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ปรากฏผลดังนี้

ผู้ที่ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้สมัครสำคัญที่สุด จำนวน 259 คน ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด (ร้อยละ 53.7) รองลงมาคือ มีสถานภาพสมรสแล้ว (ร้อยละ 34.0) และน้อยที่สุดมีสถานภาพเป็นหม้าย (ร้อยละ 2.3)

ผู้ที่ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาจากพรรคการเมืองของผู้สมัครสำคัญที่สุด จำนวน 101 คน กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดมีสถานภาพโสด (ร้อยละ 46.5) รองลงมาคือ มีสถานภาพสมรสแล้ว (ร้อยละ 42.5) และน้อยที่สุดมีสถานภาพหย่าร้าง (ร้อยละ 3.0)

ผู้ที่ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาจากรูปแบบการหาเสียงสำคัญที่สุด จำนวน 40 คน ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด (ร้อยละ 55.0) รองลงมาคือ มีสถานภาพสมรสแล้ว (ร้อยละ 30.0) และน้อยที่สุดมีสถานภาพอยู่ด้วยกันไม่ได้จดทะเบียนสมรส (ร้อยละ 2.5)

ตารางที่ 4.21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการอยู่ในพื้นที่กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ระยะเวลาการอยู่ในพื้นที่	การตัดสินใจลงคะแนนเสียง							
	คุณสมบัติของผู้สมัคร		พรรคการเมืองของผู้สมัคร		รูปแบบการหาเสียง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	41	15.7	11	10.9	8	20.0	60	15.0
1 – 5 ปี	81	31.3	32	31.7	9	22.5	122	30.5
6 – 10 ปี	53	20.5	22	21.8	10	25.0	85	21.2
11 – 15 ปี	25	9.7	10	9.9	5	12.5	40	10.0
16 – 20 ปี	25	9.7	8	7.9	1	2.5	34	8.5
มากกว่า 20 ปี	34	13.1	18	17.8	7	17.5	59	14.8
รวม	259	100.0	101	100.0	40	100.0	400	100.0

ค่าสถิติ $\chi^2 = 6.947$ df. = 10 Sig. = 0.730

จากการทดสอบสมมติฐานทางสถิติหาความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการอยู่ในพื้นที่กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง พบว่าระยะเวลาการอยู่ในพื้นที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และจากตารางที่ 4.21 พบว่า ระยะเวลาการอยู่ในพื้นที่เมื่อจำแนกตามการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ปรากฏผลดังนี้

ผู้ที่ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้สมัครสำคัญที่สุด จำนวน 259 คน กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดอาศัยอยู่ในพื้นที่เขตบางเขนเป็นเวลาระหว่าง 1-5 ปี (ร้อยละ 31.3) รองลงมาคืออาศัยอยู่ระหว่าง 6-10 ปี (ร้อยละ 20.5) และน้อยที่สุดอาศัยอยู่ระหว่าง 11-15 ปี และ 16-20 ปี (ร้อยละ 9.7) เท่ากัน

ผู้ที่ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยพิจารณาจากพรรคการเมืองของผู้สมัครสำคัญที่สุด จำนวน 101 คน กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดอาศัยอยู่ในพื้นที่เขตบางเขนเป็นเวลาระหว่าง 1-5 ปี (ร้อยละ 31.7) รองลงมาคืออาศัยอยู่ระหว่าง 6-10 ปี (ร้อยละ 21.8) และน้อยที่สุดอาศัยอยู่ระหว่าง 16-20 ปี (ร้อยละ 7.9)

ผู้ที่ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยพิจารณาจากรูปแบบการหาเสียงสำคัญที่สุด จำนวน 40 คน กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดอาศัยอยู่ในพื้นที่เขตบางเขนเป็นเวลาระหว่าง 6-10 ปี (ร้อยละ 25.0) รองลงมาคืออาศัยอยู่ระหว่าง 1-5 ปี (ร้อยละ 22.5) และน้อยที่สุดอาศัยอยู่ระหว่าง 16-20 ปี (ร้อยละ 2.5)

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : กรณีศึกษาการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.1.1 เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- 1.1.2 เพื่อศึกษาถึงการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชน
- 1.1.3 เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตเลือกตั้งที่ 16 (พื้นที่เขตบางเขน) กรุงเทพมหานคร จำนวน 133,449 คน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ (Survey Method) การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และค่าไคสแควร์ (Chi - Square)

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 54.0) สถานภาพโสด (ร้อยละ 52.0) โดยกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดมีอายุระหว่าง 18 - 25 ปี (ร้อยละ 35.3) ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 42.3)

ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 22.0) มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท (ร้อยละ 40.0) อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตบางเขนเป็นเวลาระหว่าง 1 – 5 ปี (ร้อยละ 30.5)

1.3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้สมัครที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณาในรายประเด็นย่อย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 4.22$) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับไม่แน่ใจ คือ เป็นผู้ที่มีบริจาดเงินให้กับองค์กรการกุศลต่างๆ หรือให้ท้องถิ่นเสมอ ($\bar{X} = 3.22$)

1.3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านพรรคการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อพิจารณาในรายประเด็นย่อย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย คือ เป็นผู้ที่สังกัดพรรคการเมืองที่มีนโยบายที่ดี ($\bar{X} = 3.87$) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับไม่แน่ใจ คือ เป็นผู้สมัครจากพรรคการเมืองที่จะเข้าไปถ่วงดุลฝ่ายรัฐบาลในรัฐสภา ($\bar{X} = 3.33$)

1.3.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียงที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อพิจารณาในรายประเด็นย่อย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย คือ พิจารณาจากการที่ผู้สมัครเข้าถึงตัวผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพราะเป็นการสร้างความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมกับชาวบ้าน ($\bar{X} = 3.76$) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับไม่เห็นด้วย คือ พิจารณาจากการให้เงิน ของกำนัลหรือสิ่งของต่างๆ เพื่อตอบแทนการลงคะแนนเสียงให้ ($\bar{X} = 2.30$)

1.3.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พบว่า

บุคคลที่มีส่วนชี้นำในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เชื่อตนเองมากที่สุด (ร้อยละ 82.5)

ช่วงระยะเวลาที่ตัดสินใจในการลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พบว่า กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดตัดสินใจเลือกผู้สมัครก่อนวันเลือกตั้งมากกว่า 20 วัน (ร้อยละ 44.8)

การเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจที่จะลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัคร พบว่า ส่วนใหญ่เมื่อได้ตัดสินใจที่จะลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครคนใดคนหนึ่งแล้วจะไม่เปลี่ยนแปลงการตัดสินใจ (ร้อยละ 96.5)

ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ใช้ในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ 16 หรือเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 พบว่า ส่วนใหญ่พิจารณาจากคุณสมบัติของผู้สมัครสำคัญที่สุด (ร้อยละ 64.8)

จุดเด่นหรือลักษณะที่สำคัญที่สุดในด้านคุณสมบัติของผู้สมัครที่กลุ่มตัวอย่างพิจารณาเลือก พบว่า กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดตัดสินใจเลือกผู้สมัครโดยคำนึงถึงผู้ที่เป็นคนดีมีความรู้ความสามารถ (ร้อยละ 44.0)

จุดเด่นหรือเหตุผลสำคัญที่สุดในด้านพรรคการเมืองของผู้สมัคร ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ตัดสินใจเลือกผู้สมัคร พบว่า กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดตัดสินใจเลือกผู้สมัครที่สังกัดพรรคการเมืองที่มีนโยบายที่ดี (ร้อยละ 34.7)

รูปแบบการหาเสียงที่สำคัญที่สุดของผู้สมัคร ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ตัดสินใจเลือกผู้สมัคร พบว่า กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดตัดสินใจเลือกผู้สมัครโดยพิจารณาจากป้ายโฆษณาหาเสียง แผ่นพับ และใบปลิวแนะนำตัวผู้สมัคร (ร้อยละ 52.5)

1.4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ คือ “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” ผลการวิจัยพบว่า

1.4.1 ปัจจัยด้านตัวผู้สมัคร มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.4.2 ปัจจัยด้านพรรคการเมือง ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.4.3 ปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.4.4 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ดังนี้

1) **เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- 2) อายุ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- 3) ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- 4) อาชีพ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- 5) รายได้ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- 6) สถานภาพทางครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- 7) ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในพื้นที่ ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : กรณีศึกษาการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ตัวแปรปัจจัยด้านผู้สมัคร

จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้สมัคร ซึ่งคุณสมบัติที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 ของเขตเลือกตั้งที่ 16 หรือเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยพิจารณาที่ปัจจัยด้านผู้สมัครสำคัญที่สุด ซึ่งจุดเด่นหรือลักษณะที่สำคัญที่สุดในด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้ในการพิจารณาตัดสินใจเลือกคือ เป็นคนมีความรู้ความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน “ที่จะเลือกบุคคลกลุ่มใดหรือบุคคลใดเข้ามากำหนดวิถีชีวิตของตนนั้น มักจะเกิดจากแรงจูงใจที่เลือกคนที่จะสามารถสนองตอบต่อความต้องการของตนได้มากที่สุดและดีที่สุด” และ

สอดคล้องกับแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ที่ว่า “การตัดสินใจลงคะแนนเสียงของผู้ลงคะแนนเสียงจะพิจารณาจากผลประโยชน์ของตนเป็นที่ตั้ง” ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของจิตรา พรหมชุตติมา (2541) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร พบว่า “คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ได้รับการเลือกตั้งเนื่องจากประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานครไปเลือกตั้งเพราะอยากได้ผู้แทนดี” สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของสำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า (2543) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2543 พบว่า “ปัจจัยหลักที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ตัดสินใจเลือกผู้สมัครคือ ภาวะผู้นำ (สมาชิกวุฒิสภาของเขาต้องพร้อมที่จะเป็นผู้นำ มีความซื่อสัตย์ต่องาน มีความคิดก้าวหน้า ไม่ทำสิ่งที่ผิดกฎหมาย) ซึ่งนั่นก็คือปัจจัยด้านตัวผู้สมัคร” และสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของสุวิทย์ รุ่งวิสัย (2541) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยประกอบการตัดสินใจของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พบว่า “ประชาชนเห็นว่าผู้สมัครควรมีความรู้ระดับปริญญาตรีขึ้นไป (ร้อยละ 81.2)” แต่แตกต่างจากผลการศึกษาวิจัยของศิระพร ปัญจมาลา (2538) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชน : ศึกษากรณีการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครพนม เขต 1 พ.ศ. 2537 พบว่า “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนมากที่สุดคือ พรรคการเมือง รองลงมาคือ คุณสมบัติผู้สมัครรับเลือกตั้ง และหวั่นเสาะ ตามลำดับ” และแตกต่างจากผลการศึกษาวิจัยของรักฎา บันเทิงสุข (2540) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิอายุ 18-19 ปี ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันที่ 2 กรกฎาคม 2538 : กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า “ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเลือกผู้สมัครโดยพิจารณาจากพรรคการเมืองมากกว่าผู้สมัคร” ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความแตกต่างของพื้นที่ หรือระหว่างชุมชนเมืองกับชุมชนชนบท หรือระยะเวลาได้เปลี่ยนแปลงไป หรือการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนที่แตกต่างกัน

จากผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งที่ 16 (เขตบางเขน) กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 ที่นายอนุสรณ์ ปั่นทอง พรรคไทยรักไทย ได้คะแนนเสียงมาเป็นอันดับหนึ่ง (56,596 คะแนน) ซึ่งมากกว่าอันดับสองคือ นายสุริยะ ศึกษากิจ พรรคประชาธิปัตย์ ถึงหนึ่งเท่าตัว (27,986 คะแนน) และยังได้คะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง (99,918 คน) เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาวิจัยจะเห็นได้ว่าคุณสมบัติด้านผู้สมัครของนายอนุสรณ์ ปั่นทอง มีความโดดเด่นมากกว่าผู้สมัครคนอื่นๆ จึงทำให้ได้รับคะแนนเสียงมาเป็นอันดับหนึ่ง และได้คะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

2.2 ตัวแปรปัจจัยด้านพรรคการเมือง

จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยเกี่ยวกับปัจจัยด้านพรรคการเมือง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุด คือเป็นผู้ที่สังกัดพรรคการเมืองที่มีนโยบายที่ดีสำหรับประชาชน (มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เป็นประโยชน์กับประชาชนโดยรวม และมีความเป็นไปได้) และในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 ของเขตเลือกตั้งที่ 16 หรือเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยพิจารณาที่ปัจจัยด้านพรรคการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญรองลงมาจากปัจจัยด้านตัวผู้สมัคร ซึ่งจุดเด่นหรือลักษณะที่สำคัญที่สุดในด้านพรรคการเมืองของผู้สมัคร ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้ในการพิจารณาตัดสินใจเลือกคือ เป็นผู้ที่สังกัดพรรคการเมืองที่มีนโยบายที่ดีสำหรับประชาชน (มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เป็นประโยชน์กับประชาชนโดยรวม และมีความเป็นไปได้) ซึ่งการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยพิจารณาจากปัจจัยด้านพรรคการเมืองนั้น เป็นไปตามแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับการเลือกตั้งของดาวนส์ ที่ว่า “การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง ผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแต่ละคนจะปฏิบัติอย่างสมเหตุสมผล โดยจะตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครที่สังกัดพรรคการเมืองที่นโยบายสอดคล้องกับผลประโยชน์และค่านิยมของตนเองมากที่สุด การตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองใด ก็โดยคาดหวังว่าตนเองจะได้รับประโยชน์หากพรรคการเมืองนั้นได้เป็นรัฐบาล การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งดังกล่าวเรียกว่า “Rational Voter Model” คือ ตัวแบบของการลงคะแนนเสียงเพื่อผลประโยชน์ของผู้ลงคะแนนเสียงเอง นั้นหมายความว่า “ผู้ลงคะแนนเสียงจะตัดสินใจว่าจะไปลงคะแนนเสียงหรือไม่และลงให้ใครตามเหตุผลของตน ทั้งนี้ โดยพิจารณาว่าพฤติกรรมใดจะก่อผลประโยชน์ให้เขามากกว่ากัน ซึ่งตามปกติแล้วเขาจะลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่สังกัดพรรคการเมืองที่มีนโยบายใกล้เคียงกับเขามากที่สุด” และสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ สกนธ์ กรกฎ (2544) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง : ศึกษากรณีเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2544 เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพัทลุง พบว่า “ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในเชิงเป็นกลางค่อนข้างไปในทางที่ดีต่อพรรคการเมือง นโยบายของพรรคการเมือง หัวหน้าพรรคการเมือง” ซึ่งแตกต่างจากผลการศึกษาวิจัยของศิวัชร ปัญจมาลา (2538) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชน : ศึกษากรณีการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครพนม เขต 1 พ.ศ. 2537 พบว่า “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนมากที่สุดคือ

พรรคการเมือง รองลงมาคือ คุณสมบัติผู้สมัครรับเลือกตั้ง และหวัหะแนน ตามลำดับ” และแตกต่างจากผลการศึกษาวิจัยของรภัฎา บันเทิงสุข (2540) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิอายุ 18-19 ปี ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันที่ 2 กรกฎาคม 2538 : กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า “ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเลือกผู้สมัคร โดยพิจารณาจากพรรคการเมืองมากกว่าผู้สมัคร”

2.3 ตัวแปรปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง

จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจเกี่ยวกับปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุดคือ พิจารณาจากการที่ผู้สมัครเข้าถึงตัวผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพราะเป็นการสร้างความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมกับชาวบ้าน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ในรูปแบบการหาเสียงที่เปิดเผยหรือเป็นทางการ โดยการเข้าถึงตัวผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ที่เรียกว่า “เคาะประตูบ้าน” ซึ่งเป็นที่นิยมกันมากในหมู่ผู้สมัครหน้าใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่มีคนอาศัยอยู่หนาแน่น เพราะนอกจากจะได้ภาพพจน์ว่าเป็นผู้สมัครที่เข้าถึงได้แล้ว ยังจะดูเป็นการสร้างความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมและเป็นกันเองกับชาวบ้านในระยะเวลาอันสั้น และในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 ของเขตเลือกตั้งที่ 16 หรือเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยพิจารณาจากปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง เป็นปัจจัยสำคัญรองลงมาจากปัจจัยด้านตัวผู้สมัครและปัจจัยด้านพรรคการเมือง และรูปแบบการหาเสียงที่สำคัญที่สุดของผู้สมัคร ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้ในการพิจารณาตัดสินใจเลือกคือ จากป้ายโฆษณาหาเสียง แผ่นพับ และใบปลิวแนะนำตัวผู้สมัคร ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ในรูปแบบการหาเสียงที่เปิดเผยหรือเป็นทางการ โดยใช้สิ่งพิมพ์และการประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนในเขตเลือกตั้งได้รู้จักผู้สมัคร เช่น ประวัติการศึกษา ประวัติการทำงาน นโยบายของผู้สมัครและนโยบายของพรรคการเมือง ในกรณีผู้สมัครไม่ได้ออกไปสัมผัสกับประชาชนโดยตรง หรือทำให้ประชาชนได้รู้จักผู้สมัครมากขึ้น

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 ในเขตเลือกตั้งที่ 16 (เขตบางเขน) กรุงเทพมหานคร นั้นมีผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน 4 คน คือ หมายเลข 1 ร.ต.อ.กษิตศึ เทียกสิบุญ พรรคชาติไทย หมายเลข 4 นายสุริยะ ศึศึกษาถึ พรรคประชาธิปัตย์ หมายเลข 9 นายอนุสรณ์ ปันทอง พรรคไทยรักไทย และหมายเลข 11 นายฐิติโชค กาญจนภักถึ พรรคมหาชน ซึ่งผู้สมัครทั้ง 4 คนนั้น ได้เน้นการหาเสียงโดยใช้สิ่งพิมพ์และการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในเขตเลือกตั้งได้รู้จักผู้สมัคร ซึ่งได้แก่

แผ่นป้ายขนาดใหญ่ โปสเตอร์ แผ่นพับ ใบปลิว สำหรับแนะนำตัวผู้สมัคร ประวัติส่วนตัวของ ผู้สมัคร เกียรติประวัติและผลงานที่ผ่านมาของผู้สมัคร นโยบายของพรรคที่สังกัด นอกจากนี้ยังมี การใช้รณรงค์เสียงซึ่งมีโปสเตอร์ แผ่นป้ายโฆษณาชื่อ รูป และหมายเลขผู้สมัคร รวมทั้งรูปหัวหน้า พรรคการเมืองหรือแกนนำพรรคการเมืองที่สำคัญ โดยวิ่งกระจายเสียงไปตามถนน ตรอก ซอย หรือตามชุมชนต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบประวัติ ผลงานที่ผ่านมาของผู้สมัคร นโยบาย ของพรรคการเมือง การออกพบปะประชาชนในพื้นที่ตามชุมชนต่างๆ การปราศรัยหาเสียงของ ผู้สมัครนั้นยังมีน้อยมาก รวมทั้งการใช้สื่อมวลชนในการหาเสียงของผู้สมัครมีน้อยมาก เพราะส่วน ใหญ่แล้วการใช้สื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ จะเป็นการหาเสียงของพรรค การเมือง หัวหน้าพรรคการเมือง หรือแกนนำพรรคการเมืองคนสำคัญๆ เท่านั้น โดยจะออกมาใน รูปของนโยบายของพรรคการเมืองนั้นๆ

2.4 ตัวแปรด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ได้แก่ อายุ อาชีพ และรายได้ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งที่ 16 (เขตบางเขน) กรุงเทพมหานคร กล่าวคือ อายุ แยกต่างหาก อาชีพแยกต่างหาก และรายได้แยกต่างหาก มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแยกต่างหากไปด้วย ส่วนปัจจัยด้านเศรษฐกิจและ สังคมของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพทางครอบครัว และระยะเวลา การอาศัยอยู่ในพื้นที่ ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งที่ 16 (เขตบางเขน) กรุงเทพมหานคร กล่าวคือ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพทางครอบครัว และระยะเวลาการอาศัยอยู่ในพื้นที่แยกต่างหาก ไม่มีผล ต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ซึ่ง สอดคล้องกับทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนด ที่ว่า “ปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคมเป็นตัวกำหนด พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และทฤษฎีดังกล่าวเสนอว่า ปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคม อันเป็นภูมิหลังของบุคคล ทั้งในระดับกว้างและลึกลงมาจนถึงช่วงที่จะมีการตัดสินใจมีอิทธิพล อย่างสำคัญต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง” และสอดคล้องกับแนวคิดทางสังคมวิทยา เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ที่ว่า “สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล (socio economic status) ฐานะตำแหน่งทางสังคมเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดความแตกต่างในพฤติกรรมของคน ฐานะ ตำแหน่งดังกล่าวอาจได้มาโดยกำเนิด เช่น เพศ ตระกูล หรือได้มาจากการกระทำขึ้นในภายหลัง เช่น ความร่ำรวย ระดับการศึกษา ฯลฯ โดยสรุปสังคมจึงประกอบด้วยชนชั้น (social class) ชนชั้นดังกล่าวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงของบุคคล บุคคลต่างชนชั้นกันจะมีแบบ

แผนพฤติกรรมที่แตกต่างกัน โดยการสันนิษฐานเบื้องต้นเชื่อว่าบุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมเหมือนกัน มักจะได้รับประสบการณ์และการอบรมกล่อมเกลาที่คล้ายคลึงกัน เพราะฉะนั้นจึงมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าคล้ายคลึงกัน ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่อยู่ในสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมแตกต่างกันจะถูกหล่อหลอมโดยประสบการณ์ให้มีบุคลิกภาพ ทักษะสติ แรงจูงใจ และความรู้สึกนึกคิดที่แตกต่างกัน ดังนั้น บุคคลจะแสดงออกในแบบแผนที่แตกต่างกัน” ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยบางส่วนของคลอดี วรรณสุทธะ (2545) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2544 ในพื้นที่อำเภออุทุมพร จังหวัดยโสธร พบว่า “ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ และรายได้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ส่วนปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนส่วนเพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน” ซึ่งผลการศึกษาวิจัยในส่วนที่สอดคล้องกันคือ อายุ อาชีพ รายได้ และเพศ ในส่วนที่แตกต่างกันคือ ระดับการศึกษา และแตกต่างจากผลการศึกษาวิจัยของรัชชัช ยาหิรัญ (2540) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 เขตเลือกตั้งที่ 2 จังหวัดนนทบุรี พบว่า “ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง” และแตกต่างจากผลการศึกษาวิจัยของสกนธ์ กรกฏ (2544) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง : ศึกษากรณีเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2544 เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพัทลุง พบว่า “ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง”

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง พรรคการเมือง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และประชาชนทั่วไป ดังนี้

3.1.1 ด้านผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้ที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ 16 (เขตบางเขน) กรุงเทพมหานคร ควรมีคุณสมบัติที่สำคัญ ดังนี้

- 1) ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป และควรต้องพัฒนาตัวเองให้มีความรู้สูงกว่าระดับปริญญาตรี ซึ่งอาจทำให้ได้เปรียบผู้สมัครคนอื่น เพราะเป็นสิ่งที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ความสำคัญมากที่สุดในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
- 2) ต้องเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต โดยจะต้องเป็นที่ประจักษ์ให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ
- 3) ต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี ซึ่งสามารถปรับปรุงหรือแก้ไขได้โดยการเข้ารับการอบรมพัฒนาด้านบุคลิกภาพจากสถาบันของหน่วยงานราชการหรือเอกชน
- 4) ต้องเป็นผู้ที่ทำงานเพื่อสังคมหรือเพื่อส่วนรวม ทำประโยชน์ให้กับชุมชนหรือท้องถิ่นอยู่เสมอ ซึ่งจะทำให้ประชาชนได้รู้จักและให้ความไว้วางใจที่จะให้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของตน

3.1.2 ด้านพรรคการเมือง ควรดำเนินการดังนี้

- 1) ต้องมีนโยบายที่ดีสำหรับประชาชน โดยหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรค หรือผู้ที่มีส่วนที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายของพรรค ควรกำหนดนโยบายให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เป็นประโยชน์กับประชาชนโดยรวม และมีความเป็นไปได้ สามารถแก้ปัญหาสำคัญให้กับประชาชนและประเทศชาติได้ ซึ่งโดยการรวบรวมข้อคิดเห็นจากสมาชิกพรรค และข้อเรียกร้องหรือความต้องการจากประชาชน แล้วจึงนำมากำหนดเป็นนโยบายเพื่อใช้ในการรณรงค์หาเสียง
- 2) พรรคการเมืองควรสรรหาหรือแสวงหาตัวแทนของพรรคที่มีคุณสมบัติ และคุณภาพที่ดี ต้องเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความซื่อสัตย์สุจริต มีบุคลิกภาพดี ทำงานเพื่อสังคมหรือเพื่อส่วนรวม ทำประโยชน์ให้กับชุมชนหรือท้องถิ่นอยู่เสมอ มีประสบการณ์ในการทำงาน ต้องเป็นคนในท้องถิ่นหรือในพื้นที่ มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมดี ไม่มีหนี้สินส่วนตัว และต้องเป็นคนที่ชาวบ้านพึงพาได้ ส่งสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนได้เลือกคนที่ดีที่สุดในหมู่ผู้สมัครที่ดีทั้งหลายนั้นเพื่อให้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในเขตเลือกตั้งนั้น รวมทั้งต้องฝึกอบรมให้มีความรู้เกี่ยวกับการทำหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- 3) ต้องมีหัวหน้าพรรคที่ดี มีความรู้ความสามารถ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีภาวะผู้นำ และพร้อมที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีได้ ซึ่งพรรคการเมืองอาจดูจากประวัติความเป็นมา และการยอมรับจากประชาชน

3.1.3 ด้านรูปแบบการหาเสียง ควรดำเนินการดังนี้ ดังนี้

1) ผู้สมัครรับเลือกตั้งควรเน้นการรณรงค์หาเสียงโดยการเข้าถึงตัวผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ครอบคลุมพื้นที่ให้มากที่สุด หรือที่เรียกว่า “เคาะประตูบ้าน” เพื่อเป็นการทักทายหรือทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้รู้จักมากขึ้น เป็นการสร้างความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมกับชาวบ้าน และยังเป็นการให้ความสำคัญกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งอีกด้วย

2) ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง ควรใช้การโฆษณาหาเสียงในรูปแบบต่างๆ เพราะทำให้ผู้เลือกตั้งได้รับรู้นโยบายของพรรคการเมือง และของผู้สมัคร ได้แก่ ป้ายโฆษณาหาเสียง แผ่นพับ ใบปลิวแนะนำตัวผู้สมัคร หาเสียงผ่านโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

3) ผู้สมัครรับเลือกตั้งควรให้ความสำคัญกับป้ายโฆษณาหาเสียง แผ่นพับ และใบปลิวแนะนำตัวผู้สมัครให้มาก โดยให้มีรูปลักษณะโดดเด่น ใช้ภาษาที่ผู้อ่านเข้าใจง่าย เพราะประชาชนส่วนใหญ่ได้รู้จักผู้สมัครจากสื่อนี้มากที่สุด และจะพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้สมัครจากสื่อนี้เป็นสำคัญ

4) ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องปราศรัยหาเสียงตามสถานที่ต่างๆ เช่น สถานที่ซึ่งทางหน่วยงานราชการจัดไว้ให้ หรือตามชุมชนต่างๆ เพื่อจะได้แสดงแนวความคิดหรืออธิบายนโยบายของพรรคได้ชัดเจนหรือให้เห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้น เพื่อประชาชนจะได้เข้าใจในแนวนโยบายของพรรค รวมทั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยพรรคการเมืองควรส่งหัวหน้าพรรคหรือแกนนำคนสำคัญของพรรคเข้าร่วมในการปราศรัยหาเสียงด้วย เพราะจะทำให้ประชาชนมีความสนใจที่จะเข้าร่วมรับฟังการปราศรัยมากขึ้น

5) ผู้สมัครรับเลือกตั้งควรใช้รถหาเสียง วิ่งตามถนน ตรอก และซอยต่างๆ ให้ครอบคลุมในพื้นที่เขตเลือกตั้ง เพราะเป็นอีกวิธีที่ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้รู้จักผู้สมัครหรือประวัติความเป็นมาของผู้สมัคร ได้รับทราบนโยบายของพรรคการเมืองและของผู้สมัครมากขึ้น

6) ผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมืองไม่ควรใช้อามิสสินจ้างหรือผลประโยชน์ต่างตอบแทนในรูปแบบต่างๆ (การซื้อเสียง) หรือการสัญญาว่าจะให้เงินหรือสิ่งของต่างๆ กับท้องถิ่นหรือชุมชน เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงให้ตน เพราะเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย และจากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ 16 (เขตบางเขน) กรุงเทพมหานคร ก็ไม่ได้คำนึงถึงหรือนำมาประกอบการตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้แต่อย่างใด

7) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เช่น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและประจำเขตเลือกตั้ง ต้องเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งหรือของผู้สมัครรับเลือกตั้งให้

ประชาชนในพื้นที่เลือกตั้งได้รับทราบ โดยผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ป้ายประชาสัมพันธ์ หรือการส่งเอกสารไปยังบ้านของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ และมีข้อมูลในการประกอบการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยถึงวิธีการสรรหาผู้สมัครของพรรคการเมืองในการส่งเข้ารับการสมัครเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ว่าพรรคการเมืองนั้นๆ เลือกส่งผู้สมัครโดยดูที่คุณสมบัติใดของผู้สมัคร

3.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยถึงการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อประชาชนในเขตเลือกตั้ง

3.2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยถึงรูปแบบการหาเสียงที่ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

3.2.4 ควรมีการศึกษาวิจัยในเขตเลือกตั้งอื่นๆ ในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด

3.2.5 ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบระหว่างเขตเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครกับต่างจังหวัด

3.2.6 ควรมีการศึกษาวิจัยถึงปัญหาและอุปสรรคจากการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการจัดการเลือกตั้งในครั้งต่อไป โดยศึกษาว่าในการเลือกตั้งที่ผ่านมามีปัญหาติดขัดอะไร อุปสรรคต่างๆ มีสาเหตุมาจากอะไร และควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (แบบสอบถาม)

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (แบบสอบถาม)

- | | |
|--|---|
| 1. รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ | ผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันพระปกเกล้า
สถานที่ทำงาน สถาบันพระปกเกล้า
อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี |
| 2. รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สุจริตชนารักษ์ | อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยปทุมธานี
สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยปทุมธานี
อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี |
| 3. รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ | นักวิชาการอิสระ
อาจารย์พิเศษ คณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย |

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เลขที่

การวิจัยประกอบการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

เรื่อง บัณฑิตที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : กรณีศึกษาการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2548

คำชี้แจง : 1) ข้อมูลจากแบบสอบถามชุดนี้ ผู้วิจัยมุ่งหวังที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียง
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : กรณีศึกษาการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
เขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น
ซึ่งคำตอบของท่านทุกข้อมีความสำคัญยิ่งต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงขอความกรุณาท่านตอบคำถามตามความเป็นจริง
และตามความคิดเห็นที่แท้จริง โดยข้อมูลที่ได้อาจถือเป็น "ความลับ" และจะนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น
โดยไม่ส่งผลถึงตัวผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด

2) เขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร คือ พื้นที่เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

คำอธิบาย : 1) แบบสอบถามแบ่งเป็น 5 ตอน รวมทั้งสิ้น 47 ข้อคำถาม ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม (ข้อ 1 – 7)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านตัวผู้สมัคร ที่ท่านใช้พิจารณาในการตัดสินใจ
ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548
(ข้อ 8 – 18)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านพรรคการเมือง ที่ท่านใช้พิจารณาในการตัดสินใจ
ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548
(ข้อ 19 – 26)

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง ที่ท่านใช้พิจารณาในการตัดสินใจ
ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548
(ข้อ 27 – 38)

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ส.ส. เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548
(ข้อ 39 – 47)

2) โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความที่ผู้ตอบเลือกเพียงข้อเดียวหรือในช่องว่าง
ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านและเป็นความจริงมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

- 1) ชาย 2) หญิง

2. อายุ

- 1) 18 – 25 ปี 2) 26 – 35 ปี
 3) 36 – 45 ปี 4) 46 – 55 ปี
 5) 56 ปีขึ้นไป

3. การศึกษา

- 1) ประถมศึกษาหรือเทียบเท่า 2) มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า
 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.หรือเทียบเท่า 4) ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
 5) ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า 6) สูงกว่าปริญญาตรี
 7) อื่นๆ (โปรดระบุ)

4. อาชีพ

- 1) รับราชการ, รัฐวิสาหกิจ 2) ค้าขาย, ธุรกิจส่วนตัว
 3) พนักงานบริษัทเอกชน 4) รับจ้างทั่วไป
 5) เกษตรกร 6) กำลังศึกษาอยู่
 7) ไม่ได้ประกอบอาชีพ

5. รายได้ต่อเดือน

- 1) ต่ำกว่า 5,001 บาท 2) 5,001 – 10,000 บาท
 3) 10,001 – 15,000 บาท 4) 15,001 – 20,000 บาท
 5) 20,001 บาทขึ้นไป

6. สถานภาพทางครอบครัว

- 1) โสด 2) สมรส
 3) อยู่ด้วยกัน ไม่ได้จดทะเบียนสมรส 4) หย่าร้าง
 5) หม้าย

7. การอยู่ในภูมิภาคนี้ (พื้นที่เขตบางเขน) ท่านอยู่มาแล้ว

- 1) น้อยกว่า 1 ปี 2) 1 – 5 ปี
 3) 6 – 10 ปี 4) 11 – 15 ปี
 5) 16 – 20 ปี 6) มากกว่า 20 ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านตัวผู้สมัคร ที่ท่านใช้พิจารณาในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548

ข้อ	ปัจจัยด้านตัวผู้สมัคร	ความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
8	เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ					
9	เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป					
10	เป็นผู้ที่มีการศึกษาดี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป					
11	เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี					
12	เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต					
13	เป็นผู้ที่มีประสบการณ์และดูจากผลงานที่ผ่านมา					
14	เป็นผู้ที่เคยเป็น ส.ส. มาก่อนเพราะมีประสบการณ์ในการทำงาน					
15	เป็นคนในท้องถิ่น					
16	เป็นผู้ที่ทำงานเพื่อสังคม ทำงานเพื่อส่วนรวมและทำประโยชน์ให้กับชุมชนหรือท้องถิ่น					
17	เป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมดี เป็นคนที่ชาวบ้านพึ่งพาได้ เช่น บริจาคเงินให้สังคม มีฐานะทางการเงินดี ไม่มีหนี้สินส่วนตัว					
18	เป็นผู้ที่บริจาคเงินให้กับองค์กรการกุศลต่างๆ หรือให้ท้องถิ่นเสมอ					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านพรรคการเมือง ที่ท่านใช้พิจารณาในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548

ข้อ	ปัจจัยด้านพรรคการเมือง	ความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
19	เป็นผู้ที่สังกัดพรรคการเมืองที่มีชื่อเสียง					
20	เป็นผู้ที่สังกัดพรรคการเมืองที่มีนโยบายที่ดี					
21	เป็นผู้ที่สังกัดพรรคการเมืองที่มีขนาดใหญ่					
22	เป็นผู้ที่สังกัดพรรคการเมืองที่ประชาชนให้ความนิยม					
23	เลือกผู้สมัคร โดยดูที่หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นสำคัญ					

ข้อ	ปัจจัยด้านพรรคการเมือง	ความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
24	พรรคการเมืองได้คัดเลือกบุคคลที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุดลงสมัครรับเลือกตั้งแล้ว					
25	เลือกผู้สมัครจากพรรคที่มีความศรัทธา หรือมีความชอบในพรรคการเมืองนั้น					
26	เลือกผู้สมัครจากพรรคการเมืองที่จะเข้าไปถ่วงดุลฝ่ายรัฐบาลในรัฐสภา					

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง ที่ท่านใช้พิจารณาในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548

ข้อ	ปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง	ความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
27	พิจารณาจากการโฆษณาหาเสียงของผู้สมัครในรูปแบบต่างๆ เพราะทำให้ผู้เลือกตั้งได้รับรู้นโยบายของผู้สมัครหรือของพรรคการเมือง สามารถนำมาประกอบการตัดสินใจเลือกตั้งได้					
28	พิจารณาจากการจัดทำแผ่นป้ายหาเสียงที่มีรูปลักษณ์โดดเด่น ใช้ภาษาที่ผู้อ่านเข้าใจง่าย					
29	พิจารณาจากป้ายโฆษณาหาเสียง แผ่นพับ และใบปลิวแนะนำตัวผู้สมัคร					
30	พิจารณาจากการหาเสียงหรือประชาสัมพันธ์ทางรายการโทรทัศน์					
31	พิจารณาจากการหาเสียงหรือประชาสัมพันธ์ทางรายการวิทยุ					
32	พิจารณาจากการหาเสียงหรือประชาสัมพันธ์จากรถหาเสียง					
33	พิจารณาจากการหาเสียงหรือประชาสัมพันธ์ทางหนังสือพิมพ์					
34	พิจารณาจากการเข้าร่วมฟังการปราศรัยหาเสียงตามสถานที่ต่างๆ					

ข้อ	ปัจจัยด้านรูปแบบการหาเสียง	ความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
35	พิจารณาเลือกตามที่หัวหน้าแนะนำ เพราะผู้สมัครที่หัวหน้าแนะนำสนับสนุนคือ คนดี มีความรู้ความสามารถ					
36	พิจารณาจากการที่ผู้สมัครเข้าถึงตัวผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพราะเป็นการสร้างความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมกับชาวบ้าน					
37	พิจารณาจากการให้เงิน ของกำนัล หรือสิ่งของต่างๆ เพื่อตอบแทนการลงคะแนนเสียงให้					
38	พิจารณาจากการที่สัญญาว่าจะให้เงินหรือสิ่งของต่างๆ กับท้องถิ่นหรือชุมชน					

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ส.ส. เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548

39. ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 ท่านไปใช้สิทธิหรือไม่

1) ไป

2) ไม่ได้ไป เพราะ.....

40. ผู้สมัครที่ท่านลงคะแนนเสียงให้ บุคคลใดที่มีส่วนในการขึ้นการตัดสินใจลงคะแนนเสียงของท่านมากที่สุด

1) เชื้อตนเอง

2) สามเณร/ภรรยา/พ่อแม่/ญาติ

3) เพื่อน

4) ผู้นำท้องถิ่น เช่น กำนัน /ผู้ใหญ่บ้าน /ผู้นำชุมชน

5) นายจ้าง/ผู้บังคับบัญชา

6) ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

7) หัวหน้า

8) อื่นๆ (โปรดระบุ)

41. ผู้สมัครที่ท่านลงคะแนนเสียงให้ ท่านตัดสินใจเลือกตั้งตั้งแต่เมื่อใด

1) ก่อนวันเลือกตั้งมากกว่า 20 วัน

2) ก่อนวันเลือกตั้ง 11 - 20 วัน

3) ก่อนวันเลือกตั้ง 6 - 10 วัน

4) ก่อนวันเลือกตั้ง 1 - 5 วัน

5) ในวันเลือกตั้ง

6) ในคูหาลงคะแนน

42. หลังจากที่ท่านได้ตัดสินใจจะลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครคนใดแล้ว ท่านได้มีการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจอีกหรือไม่ เพราะเหตุใด

1) ไม่เปลี่ยนแปลง

2) เปลี่ยนแปลง เพราะ.....

.....

43. ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
ในเขตเลือกตั้งที่16 กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 โดยพิจารณาจากปัจจัยใดสำคัญที่สุด
- 1) คุณสมบัติของผู้สมัคร (ข้ามไปตอบข้อ 44) 2) พรรคการเมืองของผู้สมัคร (ข้ามไปตอบข้อ 45)
- 3) รูปแบบการหาเสียง (ข้ามไปตอบข้อ 46) 4) อื่นๆ (โปรดระบุ)
44. หากท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครโดยพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้สมัคร ท่านพิจารณาจากเหตุผลใดสำคัญที่สุด
(ถามเฉพาะผู้ที่เลือกตอบ 1) คุณสมบัติของผู้สมัคร ในข้อ 43)
- 1) เป็นคนดีมีความรู้ความสามารถ 2) มีความซื่อสัตย์สุจริต
- 3) เป็นคนในท้องถิ่น 4) รู้จักกันเป็นการส่วนตัวหรือมีความคุ้นเคย
- 5) พูดจริง ทำจริง 6) มีประสบการณ์ในการทำงาน(เคยเป็น ส.ส.มาก่อน)
- 7) เคยทำประโยชน์ให้ตนเอง /ท้องถิ่น 8) อื่นๆ (โปรดระบุ)
45. หากท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครโดยพิจารณาจากพรรคการเมืองของผู้สมัคร
ท่านพิจารณาจากเหตุผลใดสำคัญที่สุด (ถามเฉพาะผู้ที่เลือกตอบ 2) พรรคการเมืองของผู้สมัคร ในข้อ 43)
- 1) เป็นผู้ที่สังกัดพรรคที่มีนโยบายที่ดี 2) เป็นผู้ที่สังกัดพรรคที่มีชื่อเสียงและมีขนาดใหญ่
- 3) ดูที่หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นสำคัญ 4) เป็นผู้ที่สังกัดพรรคการเมืองที่คนส่วนใหญ่นิยม
- 5) เป็นผู้ที่สังกัดพรรคการเมืองที่มีความศรัทธา 6) เป็นผู้ที่สังกัดพรรคที่จะเข้าไปดำรงรัฐบาล
- 7) เลือกผู้สมัครเพราะพอใจในผลงานที่พรรคได้ทำในขณะที่เป็นรัฐบาล
- 8) เป็นผู้ที่สังกัดพรรคที่เชื่อว่าสามารถแก้ไขปัญหาสำคัญของประเทศได้
- 9) อื่นๆ (โปรดระบุ)
46. หากท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครโดยพิจารณาจากรูปแบบการหาเสียง ท่านพิจารณาจากสิ่งใดสำคัญที่สุด
(ถามเฉพาะผู้ที่เลือกตอบ 3) รูปแบบการหาเสียง ในข้อ 43)
- 1) ป้ายโฆษณาหาเสียง แผ่นพับ และใบปลิวแนะนำตัวผู้สมัคร
- 2) จากการหาเสียงหรือประชาสัมพันธ์ทางรายการโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ รถหาเสียง
- 3) จากการปราศรัยหาเสียง 4) ผู้สมัครที่เข้าถึงตัวผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
- 5) หัวคะแนน 6) สัญญาว่าจะให้เงินหรือสิ่งของต่างๆ กับท้องถิ่นหรือชุมชน
- 7) ให้เงินหรือสิ่งของต่างๆ เพื่อตอบแทนการลงคะแนนเสียงให้
- 8) อื่นๆ (โปรดระบุ)
47. ข้อคิดเห็นและเสนอแนะอื่นๆ

😊 ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านได้กรุณาให้ความร่วมมือและเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ 😊

ภาคผนวก ก

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548

**ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548**

ประมวลเหตุการณ์สำคัญที่น่าสนใจ	
วันที่ 5 มกราคม 2548	- อายุของสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 21 ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2544 สิ้นสุดลง (เป็นสภาผู้แทนราษฎรชุดแรกที่มีอายุครบ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง)
วันที่ 6 มกราคม 2548	- มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548
วันที่ 7-9 มกราคม 2548	- รับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ
วันที่ 10-14 มกราคม 2548	- รับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548	- วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเลือกตั้งทั่วไป จำนวน 500 คน ได้แก่ แบบบัญชีรายชื่อ 100 คน (ถือเขตประเทศ เป็นเขตเลือกตั้ง) และแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง 400 คน 400 เขตเลือกตั้ง
วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2548	- คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน 100 คน และแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง 210 คน
วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2548	- คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ จำนวน 2 จังหวัด 2 เขตเลือกตั้ง คือ เขตเลือกตั้งที่ 3 จังหวัดอุบลราชธานี และเขตเลือกตั้งที่ 3 จังหวัดกาญจนบุรี
วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2548	- วันลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ จำนวน 2 จังหวัด 2 เขตเลือกตั้ง
วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2548	- คณะกรรมการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งอีก 190 คน (มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งครบ 400 คน และทำให้สภาสมาชิกผู้แทนราษฎรมีจำนวนสมาชิกครบ 500 คน)
วันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2548	- สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบในการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี - ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี

สรุปข้อมูล

1. วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นทางการทั่วไป	6 กุมภาพันธ์ 2548	
2. วันสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ	7 - 9 มกราคม 2548	
3. วันสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง	10 - 14 มกราคม 2548	
4. วันลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร	18 - 30 มกราคม 2548	
5. วันลงคะแนนล่วงหน้า ณ ที่เลือกตั้งกลางนอกเขตจังหวัด	29 - 30 มกราคม 2548	
6. วันลงคะแนนล่วงหน้า ณ ที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้ง	29 - 30 มกราคม 2548	
7. จำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ	582	คน
- ชาย	483 คน	(82.99%)
- หญิง	99 คน	(17.01%)
8. จำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง	1,707	คน
- ชาย	1,523 คน	(89.22%)
- หญิง	184 คน	(10.78%)
9. จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ	100	คน
- ชาย	94 คน	(94.00%)
- หญิง	6 คน	(6.00%)
10. จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง	400	คน
- ชาย	353 คน	(88.25%)
- หญิง	47 คน	(11.75%)
11. จำนวนพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ	20	พรรค
12. จำนวนพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง	24	พรรค
13. ที่เลือกตั้งนอกราชอาณาจักร	83	แห่ง
14. ที่เลือกตั้งกลางนอกเขตจังหวัด 76 จังหวัด	125	แห่ง (กรุงเทพฯ 50 แห่ง)
15. ที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้ง 400 เขตเลือกตั้ง	413	แห่ง (กรุงเทพฯ 50 แห่ง)
16. จำนวนราษฎร	63,079,765	คน
17. จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	44,572,101	คน
18. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคนต่อจำนวนราษฎร	157,699	คน
19. จำนวนเขตเลือกตั้ง	400	เขตเลือกตั้ง
20. จำนวนหน่วยเลือกตั้ง	84,590	หน่วย
21. การใช้สิทธิเลือกตั้ง		
21.1 จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร		
- ผู้ลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้ง	104,136	คน
- ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง	41,882	คน (40.22%)

21.2	จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้า ณ ที่เลือกตั้งกลางนอกเขตจังหวัด		
	- ผู้ลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้ง	348,739	คน
	- ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง	143,153	คน (41.05%)
21.3	จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้า ณ ที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้ง		
	- ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง วันที่ 29 มกราคม 2548	259,046	คน
	- ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง วันที่ 30 มกราคม 2548	270,270	คน
21.4	จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง		
	- แบบบัญชีรายชื่อ	32,341,330	คน (72.56%)
	จำนวนบัตรเสีย	935,586	บัตร (2.89%)
	จำนวนบัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน	357,515	บัตร (1.11%)
	- แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง	32,337,611	คน (72.55%)
	จำนวนบัตรเสีย	1,938,590	บัตร (5.99%)
	จำนวนบัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน	741,276	บัตร (2.29%)

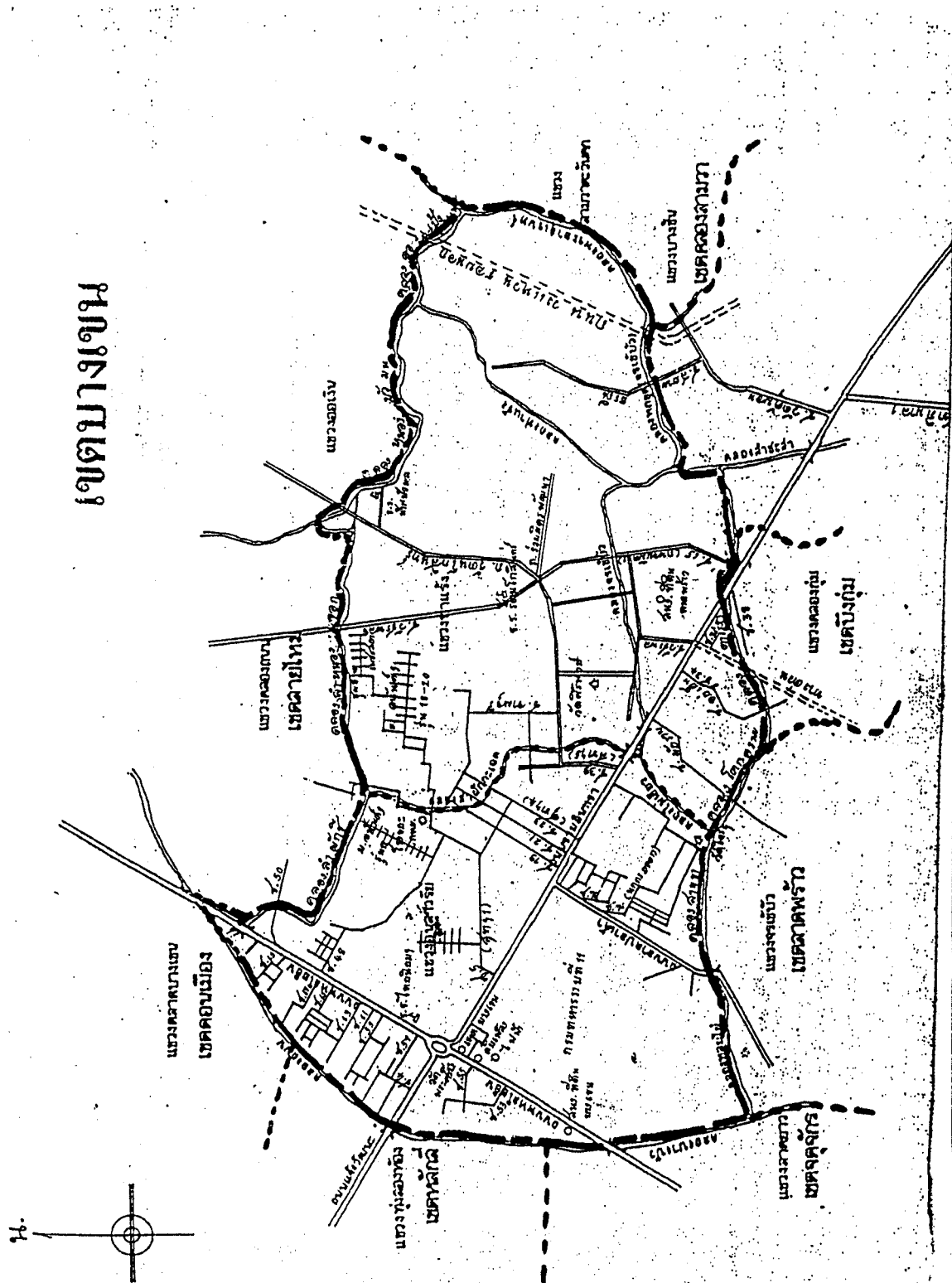
ภาคผนวก ง

ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548
ของเขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร

แผนที่

เขตเลือกตั้งที่ 16 (เขตบางเขน) กรุงเทพมหานคร

เขตบางเขน



รายงานจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เขตเลือกตั้งที่ 16 (เขตบางเขน) กรุงเทพมหานคร

ณ วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548

แขวง	หน่วยเลือกตั้งที่	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (คน)			หมายเหตุ
		ชาย	หญิง	รวม	
แขวงอนุสาวรีย์	1	293	292	585	
	2	408	316	724	
	3	338	380	718	
	4	327	418	745	
	5	268	350	618	
	6	313	375	688	
	7	287	353	640	
	8	301	366	667	
	9	304	362	666	
	10	284	330	614	
	11	299	356	655	
	12	301	338	639	
	13	285	403	688	
	14	353	338	691	
	15	352	329	681	
	16	354	260	614	
	17	314	168	482	
	18	333	118	451	
	19	282	161	443	
	20	343	347	690	
	21	308	416	724	
	22	220	258	478	
	23	299	379	678	

แขวง	หน่วยเลือกตั้งที่	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (คน)			หมายเหตุ
		ชาย	หญิง	รวม	
	24	242	287	529	
	25	275	338	613	
	26	316	350	666	
	27	297	387	684	
	28	354	331	685	
	29	314	362	676	
	30	486	223	709	
	31	288	292	580	
	32	589	24	613	
	33	244	226	470	
	34	563	86	649	
	35	277	237	514	
	36	266	203	469	
	37	452	355	807	
	38	387	328	715	
	39	319	398	717	
	40	361	365	726	
	41	294	351	645	
	42	329	391	720	
	43	353	405	758	
	44	312	348	660	
	45	282	378	660	
	46	290	352	642	
	47	274	346	620	
	48	311	347	658	
	49	243	331	574	
	50	294	339	633	

แขวง	หน่วยเลือกตั้งที่	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (คน)			หมายเหตุ
		ชาย	หญิง	รวม	
	51	318	380	698	
	52	455	271	726	
	53	237	277	514	
	54	260	295	555	
	55	263	316	579	
	56	271	314	585	
	57	254	331	585	
	58	281	361	642	
	59	284	386	670	
	60	308	341	649	
	61	303	366	669	
	62	437	375	812	
	63	334	195	529	
	64	365	305	670	
	65	422	257	679	
	66	288	352	640	
	67	320	330	650	
	68	270	375	645	
	69	298	343	641	
	70	285	346	631	
	71	239	305	544	
	72	352	353	705	
	73	344	365	709	
	74	333	378	711	
	75	303	331	634	
	76	339	339	678	
	77	344	357	701	

แขวง	หน่วยเลือกตั้งที่	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (คน)			หมายเหตุ
		ชาย	หญิง	รวม	
	78	266	358	624	
	79	304	376	680	
	80	438	300	738	
	81	376	384	760	
	82	332	403	735	
	83	327	434	761	
	84	315	399	714	
	85	338	430	768	
	86	353	415	768	
	87	332	395	727	
	88	316	428	744	
	89	355	399	754	
	90	313	454	767	
	91	319	399	718	
	92	324	368	692	
	93	304	423	727	
	94	339	388	727	
	95	347	382	729	
	96	387	438	825	
	97	341	370	711	
	98	301	394	695	
	99	287	361	648	
	100	329	357	686	
	101	302	395	697	
	102	315	372	687	
	103	255	293	548	
	104	241	305	546	

แขวง	หน่วยเลือกตั้งที่	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (คน)			หมายเหตุ
		ชาย	หญิง	รวม	
	105	281	307	588	
	106	300	323	623	
	107	230	318	548	
	108	232	272	504	
	109	235	248	483	
	110	332	415	747	
	111	315	452	767	
	112	318	405	723	
	113	312	443	755	
	114	320	488	808	
	115	291	369	660	
	116	255	302	557	
	117	277	337	614	
รวมทั้งแขวง		37,139	39,836	76,975	
แขวงท่าแร่	1	372	413	785	
	2	364	407	771	
	3	380	424	804	
	4	374	397	771	
	5	363	414	777	
	6	370	407	777	
	7	367	440	807	
	8	347	439	786	
	9	340	396	736	
	10	277	357	634	
	11	348	387	735	
	12	305	365	670	
	13	342	411	753	

แขวง	หน่วยเลือกตั้งที่	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (คน)			หมายเหตุ
		ชาย	หญิง	รวม	
	14	329	381	710	
	15	367	377	744	
	16	347	388	735	
	17	290	365	655	
	18	325	437	762	
	19	330	346	676	
	20	307	403	710	
	21	332	410	742	
	22	313	429	742	
	23	314	378	692	
	24	241	281	522	
	25	375	498	873	
	26	314	367	681	
	27	317	424	741	
	28	233	323	556	
	29	263	330	593	
	30	331	427	758	
	31	334	429	763	
	32	351	388	739	
	33	344	382	726	
	34	295	369	664	
	35	278	340	618	
	36	275	360	635	
	37	318	354	672	
	38	296	360	656	
	39	348	426	774	
	40	311	453	764	

แขวง	หน่วยเลือกตั้งที่	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (คน)			หมายเหตุ
		ชาย	หญิง	รวม	
	41	375	457	832	
	42	284	371	655	
	43	293	357	650	
	44	358	466	824	
	45	333	397	730	
	46	263	329	592	
	47	235	298	533	
	48	240	306	546	
	49	299	384	683	
	50	300	298	598	
	51	297	341	638	
	52	301	331	632	
	53	289	192	481	
	54	368	257	625	
	55	266	315	581	
	56	187	226	413	
	57	234	275	509	
	58	229	296	525	
	59	252	365	617	
	60	254	352	606	
	61	296	304	600	
	62	476	138	614	
	63	229	248	477	
	64	208	235	443	
	65	232	294	526	
	66	229	293	522	
	67	314	394	708	

แขวง	หน่วยเลือกตั้งที่	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (คน)			หมายเหตุ
		ชาย	หญิง	รวม	
	68	349	423	772	
	69	275	346	621	
	70	278	351	629	
	71	302	372	674	
	72	330	352	682	
	73	276	308	584	
	74	293	322	615	
	75	342	430	772	
	76	375	395	770	
	77	266	323	589	
	78	243	298	541	
	79	238	290	528	
	80	259	303	562	
	81	200	223	423	
	82	328	385	713	
	83	335	382	717	
	84	317	390	707	
	85	320	386	706	
	รวมทั้งแขวง	25,994	30,480	56,474	
	รวมทั้งเขต	63,133	70,316	133,449	

สถานที่เลือกตั้งของเขตเลือกตั้งที่ 16 (เขตบางเขน) กรุงเทพมหานคร
ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548

แขวงอนุสาวรีย์

หน่วยเลือกตั้งที่	สถานที่เลือกตั้ง	หมายเหตุ
1	เดินที่ลานจอดรถร้านอาหารครัวโชคชัย (ช. ลาดปลาเค้า 73)	
2	เดินที่บ้านพักหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา (ช. ลาดปลาเค้า 63)	
3 - 11	โรงเรียนวัดไตรรัตนาราม (ช. रामอินทรา 8)	
12 - 17	โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ (ถ. พหลโยธิน)	
18 - 19	เดินที่หน้าสโมสรกองพันทหารช่างที่ 1 รอ. (ช. ลาดปลาเค้า 63)	
20 - 21	เดินที่บริเวณด้านข้างสระว่ายน้ำหมู่บ้านอัมรินทร์ฯ	
22 - 23	เดินที่หน้าหมู่บ้านเชียรสวน (ช. रामอินทรา 5)	
24 - 25	เดินที่หน้าหมู่บ้านทิมเรืองเวช (ช. พหลโยธิน 48)	
26 - 29	โรงเรียนปราโมชวิทยารามอินทรา (ช. रामอินทรา 7)	
30 - 36	เดินที่บริเวณศูนย์เยาวชนบางเขน (ถ. พหลโยธิน)	
37 - 38	วัดบางบัว (ช. พหลโยธิน 46)	
39 - 40	เดินที่หน้าหมู่บ้านไพบรณีย์นิเวศน์ (ช. พหลโยธิน 48)	
41	เดินที่ภายในหมู่บ้านอนันต์สุขสันต์ รุ่นที่ 12 (ช. พหลโยธิน 48)	
42 - 43	เดินที่บริเวณลานอเนกประสงค์ชุมชนร่วมพัฒนา 33	
44 - 51	เดินที่บริเวณศูนย์การค้ารามอินทรา (ตลาด กม. 2)	
52	เดินที่หน้าอาคารกองกำกับการ 4 กองตำรวจสันติบาล 2	
53 - 54	เดินที่บริเวณสนามหมู่บ้านทหารผ่านศึกเกาหลี (ช. रामอินทรา 27)	
55 - 58	โรงเรียนเอี่ยมพานิชวิทยา (ช. रामอินทรา 13)	
59 - 61	เดินที่บริเวณอาคารสงเคราะห์ข้าราชการ กทม. (ช. रामอินทรา 39)	
62 - 65	เดินที่หน้าบ้านพักศูนย์รักษาความปลอดภัย (ช. ลาดปลาเค้า 68)	
66 - 71	เดินที่ลานจอดรถร้านอาหารดีดีหูกะทะ (ช. ลาดปลาเค้า 60)	
72 - 79	เดินที่บริเวณวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร บางเขน (ถ. พหลโยธิน)	
80 - 81	เดินที่บริเวณหน้าบ้านพักข้าราชการกรมการทหารสื่อสาร (ช. พหลโยธิน 49/2)	
82 - 98	เดินที่บริเวณโรงเจโพธิภาวนาสงเคราะห์ สะพานใหม่	
99 - 102	เดินที่บริเวณตลาดยิ่งเจริญ สะพานใหม่	
103 - 106	เดินที่บริเวณลานจอดรถด้านหลังห้างบิ๊กซี สะพานใหม่	

หน่วยเลือกตั้งที่	สถานที่เลือกตั้ง	หมายเหตุ
107 - 109	เต็นท์หน้าโรงพยาบาลเซ็นทรัล เชนเนอร์ล สะพานใหม่	
110 - 113	เต็นท์บริเวณลานจอดรถอาคารชุดบ้านสวนบางเขน (ช. พหลโยธิน 48)	
114	เต็นท์บริเวณสนามเด็กเล่นหมู่บ้านอยู่เจริญ (ช. พหลโยธิน 50)	
115 - 117	เต็นท์ภายในหมู่บ้านสินทรัพย์นคร (ช. พหลโยธิน 50)	

แขวงท่าแร้ง

หน่วยเลือกตั้งที่	สถานที่เลือกตั้ง	หมายเหตุ
1 - 6	เต็นท์ภายในหมู่บ้านอนันต์สุขสันต์ รุ่นที่ 18 - 20 (ช. รามอินทรา 5)	
7 - 9	โรงเรียนบ้านบัวมด (ถ. สุขุมวิท 5)	
10	เต็นท์บริเวณสนามเด็กเล่นหมู่บ้านอารีนาพาร์ค (ช. สยามธานี)	
11 - 18	เต็นท์หน้าหมู่บ้านบดินทรรักษา (ช. สยามธานี)	
19	ศาลาอเนกประสงค์หมู่บ้านพัชรรัฐ (ช. สยามธานี)	
20	เต็นท์ข้างศาลาอเนกประสงค์หมู่บ้านพัชรรัฐ (ช. สยามธานี)	
21 - 25	เต็นท์หน้าหมู่บ้านเสนาวิลล่า โครงการ 1 (ช. สยามธานี)	
26 - 27	เต็นท์บริเวณสนามเด็กเล่นหมู่บ้านเสนาวิลล่า โครงการ 2	
28 - 29	เต็นท์ภายในหมู่บ้านเสนาวิลล่า โครงการ 3 (ช. สยามธานี)	
30 - 33	เต็นท์หน้าหมู่บ้านทิมาพร (ช. จามจุรี)	
34 - 38	โรงเรียนบ้านคลองบัว (ถ. สุขุมวิท 5)	
39 - 40	เต็นท์บริเวณหน้าสำนักงานหมู่บ้านชัยพฤกษ์ (ถ. สุขุมวิท 5)	
41	เต็นท์บริเวณลานกีฬาชุมชนวัชรปารณ์ (ถ. ร่วมมิตรพัฒนา)	
42 - 43	เต็นท์หน้าหมู่บ้านเลิศบุล (ถ. ร่วมมิตรพัฒนา)	
44 - 45	เต็นท์หน้าหมู่บ้านโนเบิล จีโอ	
46 - 48	ใต้ถุนแฟลตการเคหะรามอินทรา หลังที่ 3 (ถ.รามอินทรา กม.4)	
49 - 52	ใต้ถุนแฟลตการเคหะรามอินทรา หลังที่ 2 (ถ.รามอินทรา กม.4)	
53 - 54	โรงรถกองบินตำรวจ (ถ. สุขุมวิท 5)	
55	เต็นท์บริเวณปากซอยรามอินทรา 49	
56	เต็นท์บริเวณปากซอยรามอินทรา 43	
57 - 58	เต็นท์บริเวณปากซอยรามอินทรา 57	
59 - 62	เต็นท์บริเวณสระว่ายน้ำถนอมมิตรปาร์ค (ถ. วัชรพล)	
63 - 64	เต็นท์บริเวณปากซอยรามอินทรา 65	

หน่วยเลือกตั้งที่	สถานที่เลือกตั้ง	หมายเหตุ
65 - 66	เขตพื้นที่บริเวณสนามเด็กเล่นหมู่บ้านสุขใจวิลเลจ (ช. รามอินทรา 65)	
67 - 68	เขตพื้นที่สมาคมหมู่บ้านสวัสดิการทหารบก (ช. รามอินทรา 34)	
69 - 74	เขตพื้นที่บริเวณหมู่บ้านในฝันเคหะธานี (ช. รามอินทรา 14)	
75 - 76	เขตพื้นที่บริเวณทางเท้าหน้าหมู่บ้านอยู่เย็น ซอย 1 (ช. รามอินทรา 34)	
77 - 78	เขตพื้นที่บริเวณหน้าหมู่บ้านมิตรอนันต์ (ช. รามอินทรา 34)	
79 - 80	เขตพื้นที่บริเวณทางเท้าริมคลองตาแร่ (ช. รามอินทรา 67)	
81	เขตพื้นที่ภายในหมู่บ้านสวยริมบึง (ช. รามอินทรา 67)	
82 - 85	เขตพื้นที่บริเวณลานอเนกประสงค์ชุมชนไปรษณีย์ 65 (ช. รามอินทรา 65)	



ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 16 จังหวัด กรุงเทพมหานคร
เรื่อง ผลการนับคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ในวันที่ 6 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ดำเนินการนับคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ของเขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร เสร็จเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร จึงขอประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งดังกล่าว ดังนี้

1. จำนวนคะแนนที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนได้รับเรียงตามลำดับหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร

หมายเลข ประจำตัว	ชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง	สังกัดพรรค การเมือง	ได้คะแนน (ให้กรอกทั้งตัวเลขและตัวอักษร)
1	ร้อยตำรวจเอก กษิตศ เทียกสิบุญญ	ชาติไทย	3,507 (สามพันห้าร้อยเจ็ดคะแนน)
4	นายสุริยะ ศึกษากิจ	ประชาธิปไตย	27,986 (สองหมื่นเจ็ดพันเก้าร้อยแปดสิบหกคะแนน)
9	นายอนุสรณ์ ปิ่นทอง	ไทยรักไทย	56,596 (ห้าหมื่นหกพันห้าร้อยเก้าสิบหกคะแนน)
11	นายรัฐโชค กาญจนภักดี	มหาชน	5,785 (ห้าพันเจ็ดร้อยแปดสิบห้าคะแนน)
รวมคะแนนทั้งสิ้น			93,874 (เก้าหมื่นสามพันแปดร้อยเจ็ดสิบสี่คะแนน)

2. จำนวนบัตรเลือกตั้ง

2.1 จำนวนบัตรเลือกตั้งที่มีอยู่ทั้งหมด 138,300 ฉบับ (หนึ่งแสนสามหมื่นแปดพันสามร้อย ฉบับ)

2.2 จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ลงคะแนน 99,918 ฉบับ (เก้าหมื่นเก้าพันเก้าร้อยสิบแปดฉบับ)


2.2.1 บัตรดี 93,874 ฉบับ (เก้าหมื่นสามพันแปดร้อยเจ็ดสิบสี่ฉบับ)

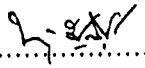
2.2.2 บัตรเสีย 2,426 ฉบับ (สองพันสี่ร้อยยี่สิบหกฉบับ)

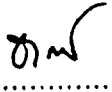
2.2.3 บัตรที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนน 3,618 ฉบับ (สามพันหกร้อยสิบแปดฉบับ)

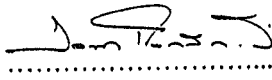
2.3 จำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือจากการลงคะแนน 38,382 ฉบับ (สามหมื่นแปดพันสามร้อยแปดสิบสองฉบับ)

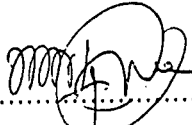
ประกาศ ณ วันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548

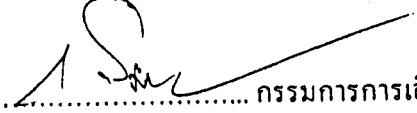
(ลงชื่อ)  ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 16
(นายยุทธศักดิ์ ร่มฉัตรทอง)


(ลงชื่อ)  กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 16
(นายจิต ชัchwานิชย์)

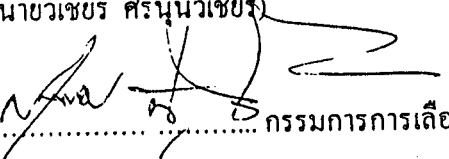
(ลงชื่อ)  กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 16
(ว่าที่ร้อยตรี ภาณุพงษ์ สุทธิสาร)

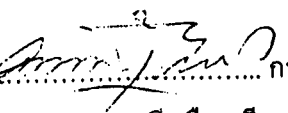
(ลงชื่อ)  กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 16
(นางสาวรจนา ศิริทรัพย์ากร)

(ลงชื่อ)  กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 16
(นายพิศม เจริญุกูล)

(ลงชื่อ)  กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 16
(นายเสมอ กิกสันเทียะ)

(ลงชื่อ)  กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 16
(นายวิเชย ศรีนูนวิเชย)

(ลงชื่อ)  กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 16
(นายสุธรรม ป่ารุ่งนง)

(ลงชื่อ)  กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 16
(นางสาวพรณี เรืองศรี)



ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 16 จังหวัด กรุงเทพมหานคร
เรื่อง ผลการนับคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ในวันที่ 6 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้ดำเนินการนับคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของเขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร เสร็จเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร จึงขอประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งดังกล่าว ดังนี้

1. จำนวนคะแนนที่พรรคการเมืองแต่ละพรรคได้รับเรียงตามลำดับหมายเลขประจำพรรคการเมือง

หมายเลขประจำพรรคการเมือง	ชื่อพรรคการเมือง	ได้คะแนน (ให้กรอกทั้งตัวเลขและตัวอักษร)
1	ชาติไทย	5,600 (ห้าพันหกร้อยคะแนน)
2	กิจสังคม	31 (สามสิบเอ็ดคะแนน)
3	พัฒนาชาติไทย	60 (หกสิบคะแนน)
4	ประชาธิปไตย	25,165 (สองหมื่นห้าพันหนึ่งร้อยหกสิบห้าคะแนน)
5	ประชาชนไทย	63 (หกสิบสามคะแนน)
6	คนขอปลดหนี้	96 (เก้าสิบหกคะแนน)
7	ธรรมชาติไทย	47 (สี่สิบเจ็ดคะแนน)
8	แผ่นดินไทย	61 (หกสิบเอ็ดคะแนน)
9	ไทยรักไทย	61,897 (หกหมื่นหนึ่งพันแปดร้อยเก้าสิบเจ็ดคะแนน)
10	ความหวังใหม่	55 (ห้าสิบบ้าคะแนน)
11	มหาชน	3,246 (สามพันสองร้อยสี่สิบบ้าคะแนน)
12	ประชากรไทย	179 (หนึ่งร้อยเจ็ดสิบบ้าคะแนน)
13	ไทยช่วยไทย	47 (สี่สิบเจ็ดคะแนน)
14	แรงงาน	117 (หนึ่งร้อยสิบบ้าคะแนน)
15	ชาติประชาธิปไตย	188 (หนึ่งร้อยแปดสิบบ้าคะแนน)

หมายเลขประจำ พรรคการเมือง	ชื่อพรรคการเมือง	ได้คะแนน (ให้กรอกทั้งตัวเลขและตัวอักษร)
16	กสิกรไทย	21 (ยี่สิบเอ็ดคะแนน)
17	ทางเลือกที่สาม	30 (สามสิบคะแนน)
18	รักถิ่นไทย	20 (ยี่สิบคะแนน)
19	พลังเกษตรกร	209 (สองร้อยเก้าคะแนน)
20	พลังประชาชน	22 (ยี่สิบสองคะแนน)
รวมคะแนนทั้งสิ้น		97,154 (เก้าหมื่นเจ็ดพันหนึ่งร้อยห้าสิบลีคะแนน)

2. จำนวนบัตรเลือกตั้ง

2.1 จำนวนบัตรเลือกตั้งที่มีอยู่ทั้งหมด 138,300 ฉบับ (หนึ่งแสนสามหมื่นแปดพันสามร้อย
ฉบับ)

2.2 จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ลงคะแนน 99,920 ฉบับ (เก้าหมื่นเก้าพันเก้าร้อยยี่สิบฉบับ)

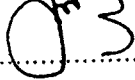
2.2.1 บัตรดี 97,154 ฉบับ (เก้าหมื่นเจ็ดพันหนึ่งร้อยห้าสิบลีฉบับ)

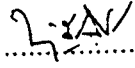
2.2.2 บัตรเสีย 1,346 ฉบับ (หนึ่งพันสามร้อยสี่สิบลีฉบับ)


2.2.3 บัตรที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนน 1,420 ฉบับ (หนึ่งพันสี่ร้อยยี่สิบฉบับ)

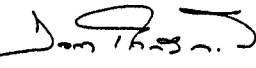
2.3 จำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือจากการลงคะแนน 38,380 ฉบับ (สามหมื่นแปดพันสามร้อย
แปดสิบลีฉบับ)

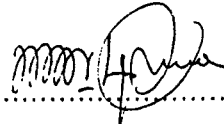
ประกาศ ณ วันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548

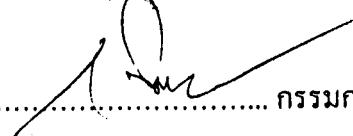
(ลงชื่อ)  ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 16
(นายพุทศศักดิ์ ร่มจักรทอง)

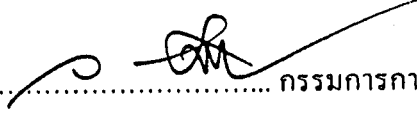
(ลงชื่อ)  กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 16
(นายขจิต ชั้ววานิชย์)

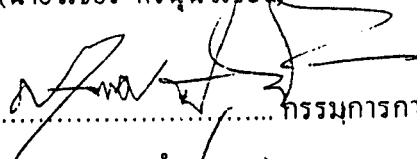
(ลงชื่อ)  กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 16
(ว่าที่ร้อยตรี ภาณุพงษ์ สุทธิสาร)

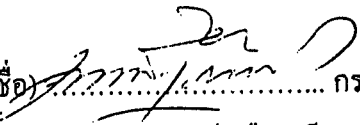
(ลงชื่อ)  กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 16
(นางสาวรจนา ศิริทรัพย์ากร)

(ลงชื่อ)  กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 16
(นายพิศณุ เจริญนุกูล)

(ลงชื่อ)  กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 16
(นายเสมอ กิกสันเทียะ)

(ลงชื่อ)  กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 16
(นายวิเชียร ศรีนุ่นวิเชียร)

(ลงชื่อ)  กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 16
(นายสุธรรม บำรุงนคร)

(ลงชื่อ)  กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 16
(นางสาวพรณี เรืองศรี)

ภาคผนวก จ

เอกสารแนะนำตัวผู้สมัคร ภาพป้ายหาเสียง แผ่นพับ และใบปลิวของผู้สมัคร
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ 16 กรุงเทพมหานคร

เอกสารแนะนำตัวผู้สมัคร
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขต
เขตเลือกตั้งที่ 16 ประกอบด้วย เขตบางเขน

หมายเลข พรรคการเมือง	ชื่อ - นามสกุล อาชีพ	การศึกษาสูงสุด	ประสบการณ์
1 พรรคชาติไทย	ร.ต.อ.กษิธิศ เทียมสีบุญ นักการเมือง	ปริญญาตรี	อดีตข้าราชการตำรวจ
4 พรรคประชาธิปัตย์	นายสุริยะ ศึกษากิจ นักธุรกิจ	ปริญญาโท (บริหารธุรกิจ)	อาจารย์ ม.อัสสัมชัญ , กก.ผจก. โรงแรม สุคาพาเลซ , กก.ผจก. โรงแรมสุภาพ
9 พรรคไทยรักไทย	นายอนุสรณ์ ปั่นทอง นักธุรกิจ	ปริญญาโท	สมาชิกสภากรุงเทพฯ 2 สมัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 สมัย
11 พรรคมหาชน	นายฐิติโชค กาญจนภักดิ์ นักการเมือง	ปริญญาตรี (ศิลปศาสตร์)	สมาชิกสภากรุงเทพฯ เขตบางเขน

จัดทำโดย สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร
 ข้อมูล ณ วันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2548
 (โปรดตรวจสอบรายชื่อผู้สมัคร ณ ที่เลือกตั้งอีกครั้ง)

ข้อมูลเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัคร ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อ
และรายชื่อผู้สมัครส.ส.แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

6 กุมภาพันธ์ อย่าลืมไปเลือกตั้ง ส.ส. เลือกตั้งเป็นหน้าที่ เลือกคนดีเข้าสภา กา X บัตร 2 ใบ 1ใบเลือกคนที่รัก อีกใบเลือกพรรคที่ชอบ

- **หน้าที่ของ ส.ส.**

1. ออกกฎหมายเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ และประชาชน
2. เป็นผู้เลือกส.ส. ที่จะดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี
3. ควบคุมการบริหารงานของรัฐบาล
4. อนุมัติงบประมาณแผ่นดินเพื่อการพัฒนาประเทศ
5. นำปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชนเสนอต่อรัฐบาล

- **เตรียมพร้อมก่อนไปเลือกตั้ง**

1. ตรวจสอบชื่อ-นามสกุลและที่เลือกตั้งได้ ณ สำนักงานเขต และเอกสารที่ส่งถึงเจ้าบ้าน
2. หากพบชื่อตกหล่นหรือเกินมาให้แจ้งเพิ่มชื่อ-ถอนชื่อ ที่นายทะเบียนสำนักงานเขต ภายในวันที่ 26 มกราคม 2548
3. แจ้งเหตุไม่สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้จนถึง วันที่ 29 มกราคม 2548 โดยขอรับและยื่นหนังสือแจ้งเหตุที่ ผู้อำนวยการเขต หรือมอบหมายผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งให้ หรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้

- **ไปใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้า**

ผู้ที่มีฐานะไม่สามารถไปใช้สิทธิในวันเลือกตั้ง ให้เลือกตั้งล่วงหน้าได้โดยลงคะแนนเลือกตั้งล่วงหน้า ณ ที่เลือกตั้งกลางของเขตเลือกตั้ง ตั้งแต่ 29-30 มกราคม 2548 และเมื่อลงคะแนนล่วงหน้าแล้ว จะไปลงคะแนนในวันเลือกตั้งอีกไม่ได้

- **หลักฐานที่ต้องใช้ในวันเลือกตั้ง** อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้
 1. บัตรประจำตัวประชาชน (หมดอายุก็สามารถใช้ได้)
 2. ใบรับคำขอมีบัตรหรือเปลี่ยนบัตรใหม่ที่ติดรูปถ่ายและประทับตราเจ้าหน้าที่(ใบเหลือง)
 3. ใบแทนใบรับคำขอมีบัตรที่ติดรูปถ่ายและประทับตราเจ้าหน้าที่(ใบชมพู)
 4. บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับบำเหน็จบำนาญ
 5. ใบอนุญาตขับรถ ที่ออกโดยกรมการขนส่งทางบกที่มีหมายเลขประจำตัวประชาชน และรูปถ่าย
 6. หนังสือเดินทางที่ออกโดยกระทรวงการต่างประเทศที่มีหมายเลขประจำตัวประชาชน และรูปถ่าย
- **ขั้นตอนการลงคะแนน**
 1. ตรวจสอบลำดับที่ของตนในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ปิดประกาศไว้
 2. ยื่นบัตรประจำตัวประชาชน ลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
 3. ลงลายมือชื่อที่ต้นขั้วบัตร รับบัตรเลือกตั้ง 2 ใบ คือ บัตรเลือกตั้ง ส.ส.แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และแบบบัญชีรายชื่อ
 4. เข้าคูหา ทำเครื่องหมายกากบาท(X) บัตรละ 1 กากบาท และถ้าหากไม่ต้องการเลือกใครก็กากบาท(X)ที่ช่องไม่ลงคะแนน
 5. หย่อนบัตรทั้ง 2 ใบลงในหีบบัตร 2 หีบ หีบละ 1 ใบ
- **ผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีได้แจ้งเหตุ จะต้องเสียสิทธิ 8 ประการดังนี้**
 1. สมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. ส.ว. สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
 2. สมัครรับเลือกเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
 3. ร้องคัดค้านการเลือกตั้ง ส.ส. ส.ว. สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
 4. ร้องคัดค้านการเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
 5. เข้าชื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมาย
 6. เข้าชื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่น
 7. เข้าชื่อให้ ส.ว. ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง
 8. เข้าชื่อให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

การเสียสิทธิ 8 ประการนี้จะได้สิทธิคืนมาเมื่อไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. หรือ ส.ว. ครั้งต่อไป

สอบถามข้อมูล - แจ้งเหตุทุจริตเลือกตั้ง โทร. 0 2860 4224 - 6
และสายด่วนเลือกตั้ง 1171

หมายเลข	พรรค ชาตไทย	
1	หัวหน้าพรรค นายบรรหาร ศิลปอาชา	เลขานุการพรรค นายประภัตร โพธสุธน
นโยบายพรรค		
สัจจะนิยม สร้างสังคมให้สมดุล - พุดในสิ่งที่จริง - เสนอในสิ่งที่เป็นไปได้ - มุ่งหมายในสิ่งที่เป็นธรรม		
หมายเลข	พรรค กิจสังคม	
2	หัวหน้าพรรค นายอรรถพล ชัยนันท์สมิตย์	เลขานุการพรรค นายอำนาจ ศิริทองสุข
นโยบายพรรค		
การดำเนินกิจการทางการเมือง เพื่อสร้างสังคมให้เป็นสังคมที่มีความเป็นธรรมและผาสุก ตามแนวปรัชญามูลฐาน และอุดมการณ์ของพรรค โดยสร้างเสถียรภาพทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ		
หมายเลข	พรรค พัฒนาชาติไทย	
3	หัวหน้าพรรค นายประสาธ เผ่าชัย	เลขานุการพรรค นายบุญทวีศักดิ์ อมรสินธุ์
นโยบายพรรค		
กระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางสู่ภูมิภาคอย่างมีระบบ ให้การสนับสนุนป้องกันและปราบปรามทุจริตคอร์รัปชัน ทุกรูปแบบปฏิรูปที่ดินเพื่อให้เกษตรกรมีที่ทำกินเป็นของตนเอง ให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนในการนับถือศาสนาและสามารถประกอบศาสนพิธี ที่ประชาชนเลื่อมใส		
หมายเลข	พรรค ประชาธิปัตย์	
4	หัวหน้าพรรค นายบัญญัติ บรรทัดฐาน	เลขานุการพรรค นายประดิษฐ์ ภัทรประสิทธิ์
นโยบายพรรค		
สร้างคน สร้างอนาคต เรือนฟรี ฟรีทุกอย่าง อนุบาลถึง ม.6 เรือนจบมาทำงานทำ ประกันว่างงาน 1 ปี ล้างหนี้ด้วยงาน ปลุกป่าเพิ่มรายได้ ฯลฯ 60 ปี มีเบี้ยเลี้ยง เบี้ยยังชีพเดือนละพัน รักษาฟรีมีคุณภาพ		

หมายเลข	พรรค ประชาชนไทย	
5	หัวหน้าพรรค นายไกร พลสุวรรณ	เลขาธิการพรรค นางมยุรา อูร์เคนทร์
นโยบายพรรค		
1. เราจะจัดตั้งกระทรวงพระพุทธศาสนา 2. จะปลดหนี้สินนอกระบบ 3. จะพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์		
หมายเลข	พรรค คนขอปลดหนี้	
6	หัวหน้าพรรค นายดาร์ณ หมีเทศ	เลขาธิการพรรค นายพัฒนชัย มาตรสุรีย์
นโยบายพรรค		
1. ออกกฎหมายปลดหนี้ให้คนละไม่เกิน 5 แสนบาท ไม่เอาคืน 2. สมาชิกพรรคได้ค่าตอบแทนคนละ 9 หมื่นบาท 3. มีเงินกองทุนหมู่บ้านละ 5 ล้านบาท ไม่เอาคืน 4. ออกกฎหมายประกันราคาสลิตทางการเกษตร		
หมายเลข	พรรค ธรรมชาติไทย	
7	หัวหน้าพรรค พลเรือเอกชัย สุวรรณภาพ	เลขาธิการพรรค นาวาเอกประจักษ์ วังกานนท์
นโยบายพรรค		
1. ให้ภาคเกษตรกรรมนำ ภาคอุตสาหกรรมหนุน ภาคธุรกิจบริการเสริม 2. ใช้หลักเมตตาธรรมสร้างสรรค์สังคมไทย 3. ยึดแนวเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาอย่างยั่งยืน 4. มุ่งเน้นคืนสีเขียวให้กับธรรมชาติและคืนอำนาจให้กับประชาชน		
หมายเลข	พรรค แผ่นดินไทย	
8	หัวหน้าพรรค นายบุญอธิพล ชิมราช	เลขาธิการพรรค นายศุภกิจ ดุลยเกียรติ
นโยบายพรรค		
4 ต้องและ 4 ไม่ ตั้งกองทุนปลดหนี้ กองทุนประกันชีวิตฟรี สร้างการเกษตรให้พอเพียง สร้างพรรคการเมืองเป็นของประชาชน และไม่ทุจริตการเลือกตั้ง ไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง ไม่ขายชาติ ไม่ชักช้าในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชนในชาติ		

หมายเลข	พรรค ไทยรักไทย	
9	หัวหน้าพรรค พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เลขานุการพรรค นายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ	
นโยบายพรรค		
<p>1.สร้างโอกาสให้ประชาชนมีปัจจัย 4 ครบ เพื่อชีวิตที่มั่นคง 2.แปลงสินทรัพย์เป็นทุน มีแผนลอย มีที่ทำกินเพื่อสร้างรายได้</p> <p>3.สร้างโอกาสให้ทุกหมู่บ้าน ทุกชุมชนมีอำนาจพัฒนาแก้ไขปัญหาได้ด้วยบSML 4.สร้างปัญญาให้เด็กไทยทุกคนเรียนถึงมหาวิทยาลัย</p> <p>5. สร้างโอกาสทางสังคมให้เยาวชนปลอดภัย ปลอดภัยาเสพติด</p>		
หมายเลข	พรรค ความหวังใหม่	
10	หัวหน้าพรรค นายชิงชัย มงคลธรรม เลขานุการพรรค พลตรีพีรพงษ์ สรรพพาทย์พิสุทธิ์	
นโยบายพรรค		
<p>นโยบายหนึ่งไม่ สองมี : หนึ่งมีจริยธรรมคุณธรรม สองไม่มีหนี้ สามมีที่ทำกิน</p> <p>“ปฏิวัติประชาธิปไตย” คือ ความหวังใหม่ของประชาชน</p>		
หมายเลข	พรรค มหาชน	
11	หัวหน้าพรรค นายเอนก เหล่าธรรมทัศน์ เลขานุการพรรค นายจเด็จ อินสว่าง	
นโยบายพรรค		
<p>ปลดหนี้ เรียนฟรี รักษาฟรี มีโฉนดทำกิน มีทุนการเกษตร มีสวัสดิการผู้สูงอายุ เลิกหัวคิวแรงงาน ต่อต้านเผด็จการสายพันธุ์ใหม่</p> <p>จัดทูลจรีดคอร์รัปชัน</p>		
หมายเลข	พรรค ประชากรไทย	
12	หัวหน้าพรรค นายสมิตรี สุนทรเวช เลขานุการพรรค นายวิเชียร อิศรานุวัตร	
นโยบายพรรค		
ยึดถือประโยชน์สุขของประชาชนเป็นความสำคัญสูงสุด		

หมายเลข	พรรค ไทยช่วยไทย	
13	หัวหน้าพรรค นางสาวรณทิพย์ ทับทิมเทศ เลขานุการพรรค นายเสณีย์ ส่งศรี นโยบายพรรค มุ่งเน้นขยายการลงทุน ผู้ประกอบการรายย่อย ทั้งเกษตรกรกรรม และอุตสาหกรรม อย่างเท่าเทียม	
หมายเลข	พรรค แรงงาน	
14	หัวหน้าพรรค พันจ่าเอกชิน ทับพลี เลขานุการพรรค นายบรรจง บุญรัตน์ นโยบายพรรค เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย จัดสวัสดิการ ตั้งเขตเศรษฐกิจการค้าเสรี ลดภาษี ปรับค่าจ้าง ล้างหนี้เงินกู้ บรรจุลูกจ้าง สร้างบ้านที่อยู่อาศัย ควบคุมราคาสินค้า สร้างระบบชลประทาน ปฏิรูปที่ดิน สร้างความมั่นคงเพื่อชนชาติไทย	
หมายเลข	พรรค ชาติประชาธิปไตย	
15	หัวหน้าพรรค พันเอกสุบรรณ แสงพันธุ์ เลขานุการพรรค พลตรีสมศักดิ์ พันธุ์เยี่ยม นโยบายพรรค 1. เกษตรกรจะต้องมีที่ดินทำกินทุกคน 2. ประชาชนจะได้รับการรักษาพยาบาลชั้น 1 ฟรี 3. ประชาชนจะมีบำเหน็จบำนาญกินตลอดชีวิต 4. ประชาชนจะได้รับการปลดหนี้ที่ชั่วช้าก	
หมายเลข	พรรค กสิกรไทย	
16	หัวหน้าพรรค นายจำลอง คำลิม เลขานุการพรรค นายบุญเลิศ คำลิม นโยบายพรรค พัฒนาเศรษฐกิจชนบท ลดความแออัดของคนเมือง กระจายคนรวยที่กระจุก ชักจูงทุกชั้นชนที่กระจาย	

หมายเลข	พรรค ทางเลือกที่สาม	
17	หัวหน้าพรรค นายอรุณ คงมัน	เลขาธิการพรรค นายกาลสมัย มะณีแสง
นโยบายพรรค		
<p>1. มุ่งปฏิรูปการเมืองด้วยการแก้ไขรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ให้เป็นประชาธิปไตยยิ่งขึ้นโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมแก้ไขรัฐธรรมนูญ</p> <p>2. เสนอให้มีการปฏิรูประบบการบริหารงานของรัฐด้วยการกำหนดการใช้อำนาจโดยเจ้าหน้าที่รัฐอย่างโปร่งใส 3. เสนอทบทวนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ 4.จัดการทุจริตคอร์รัปชันด้วยการตรวจกฎหมายและตรวจสอบโดยรัฐสภา</p>		
หมายเลข	พรรค รักษ์ถิ่นไทย	
18	หัวหน้าพรรค ว่าที่ร้อยตรีวิฑูรย์ ต.แสงจันทร์	เลขาธิการพรรค นาย สัญญา สุกระสร
นโยบายพรรค		
<p>ชูจริยธรรม หนุนนำท้องถิ่น รักชาติไทย สร้างป่าไม้ชุมชน ศาสนธรรมพื้นฐาน มาตรฐานความเป็นคน ถ้ำสมัยเทคโนโลยี เศรษฐกิจพอเพียง พลังงานทางเลือก ฯลฯ</p>		
หมายเลข	พรรค พลังเกษตรกร	
19	หัวหน้าพรรค นายอนันต์ กาญจนสุวรรณ	เลขาธิการพรรค นายผวน เส็งนนท์
นโยบายพรรค		
<p>ตั้งสภาเกษตรกร ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และระดับชาติ โดยเกษตรกร เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเกษตรโดยรัฐบาลให้การสนับสนุน เพราะถ้าเกษตรกรไม่มีปัญหา ประชาชนทุกชนชั้นในชาติ ปราศจากความเดือดร้อน</p>		
หมายเลข	พรรค พลังประชาชน	
20	หัวหน้าพรรค นางสาวสุภาพร เทียนแก้ว	เลขาธิการพรรค นางสาวปิยะรัตน์ เทียนแก้ว
นโยบายพรรค		
<p>เสนอกฎหมายจ่ายเงินเดือนให้ประชาชนคนละ 500 บาท/เดือน, อายุ 18 ปีขึ้นไป ทุ่ได้คนละ 1 หมื่นบาท เพิ่มค่าแรงขั้นต่ำเป็นวันละ 200 บาท, จัดตั้งกองทุนปลดหนี้ให้คนไทยทุกคนครบครัวปีละ 1 แสนล้านบาท</p>		

Electoral MOIการตรวจสอบรายการผู้สมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ค้นหาด้วย : จังหวัด กรุงเทพมหานคร เขตเลือกตั้งที่ 16

สำหรับการเลือกตั้งในวันที่ : 6 กุมภาพันธ์ 2548

จำนวน : 4 ราย

หมายเลขผู้สมัคร	ชื่อ-นามสกุล	วัน เดือน ปีเกิด	อายุ	วัน เดือน ปีที่สมัคร	เพศ	พรรค	ยืนยันโดยกกต.
0001	ร.ต.อ.กวีดิศ เทียกสิบุญ	14 พฤษภาคม 2514	34	13 มกราคม 2548	ชาย	ชาติไทย	-
0004	นายสุริยะ ศึกษากิจ	8 สิงหาคม 2506	41	10 มกราคม 2548	ชาย	ประชาธิปัตย์	-
0009	นายอนุสรณ์ ปิ่นทอง	24 เมษายน 2506	41	10 มกราคม 2548	ชาย	ไทยรักไทย	-
0011	นายฐิติโชค กาญจนภักดิ์	9 เมษายน 2494	53	11 มกราคม 2548	ชาย	มหาชน	-

หมายเหตุ : หมายถึง ไม่ผ่านคุณสมบัติ

กลับเมนู

จังหวัดต่อไป

ElectorabMOIการตรวจสอบรายการผู้สมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

รายละเอียดผู้สมัคร : แขวงเขต เขตเลือกตั้งที่ 16 สำหรับการเลือกตั้งในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548

ใบสมัครเลขที่ : 1 พรรค :ชาติไทย หมายเลขผู้สมัคร : 1

เลขประจำตัวประชาชน : 3-4109-00038-20-0

ชื่อ-นามสกุล : ร.ต.อ.กษิต เทียกสิบุญ สัญชาติ : ไทย

วัน เดือน ปีเกิด : 14 พฤษภาคม 2514 อายุ : 34 ปี เพศ : ชาย

ที่เกิด : 34 หมู่ที่ 1 ต.หนองนาเบียน อ.ศรีธาตุ จ.อุดรธานี 11230

ที่อยู่ปัจจุบัน : 31/115 หมู่ที่ 1 ซอย 18 ต.รังสิต อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี

สถานที่ติดต่อ : 31/115 หมู่ที่ 1 ต.รังสิต อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี

โทรศัพท์ : 02-9861379 โทรสาร : 02-9861379

บิดา : วิจารณ์ สัญชาติ : ไทย

มารดา : สาย สัญชาติ : ไทย

วุฒิการศึกษา

ระดับ	สาขาวิชา	สถานศึกษา	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ระดับปริญญาตรี	รัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ	2540

อาชีพ : ข้าราชการประจำ

คุณสมบัติอื่น ๆ ตามรัฐธรรมนูญ

15.5 เคยรับราชการในตำแหน่ง : พงส.(สบ.1) งาน 2 กก.2 ระหว่างวันที่ : 1 มกราคม 2542 ถึงวันที่ : 31 ธันวาคม 2547

เคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่ : 89/1327 ถ. ภิภาวดี ต. ตลาดบางเขน อ. หลักสี่ จ. 36 ชัยภูมิ

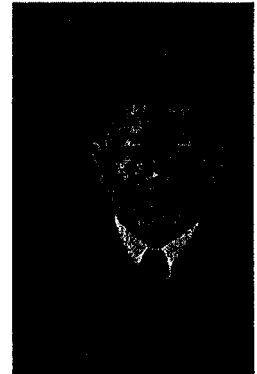
ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าสองปีระหว่างวันที่ : 21 พฤศจิกายน 2543 ถึงวันที่ : 16 สิงหาคม 2547

คำแนะนำ : ท่านสามารถคลิกปุ่มด้านบนเพื่อดูภาพขยายได้

<- กลับ

เริ่ม

กลับเมนู



Electorat MOI

การตรวจสอบรายการผู้สมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

รายละเอียดผู้สมัคร : แบ่งเขต เขตเลือกตั้งที่ 16 สำหรับการเลือกตั้งในวันที่ : 6 กุมภาพันธ์ 2548
ใบสมัครเลขที่ : 4 พรรค : ประชาธิปัตย์ หมายเลขผู้สมัคร : 4
เลขประจำตัวประชาชน : 3-1014-01193-07-6
ชื่อ-นามสกุล : นายสุริยะ ศึกษากิจ สัญชาติ : ไทย
วัน เดือน ปีเกิด : 8 สิงหาคม 2506 อายุ : 41 ปี เพศ : ชาย
ที่เกิด : 24 ซอย อินทราชมระ 1 ถ. สุทธิสาร แขวง สามเสน เขต พญาไท กรุงเทพมหานคร 10400
ที่อยู่ปัจจุบัน : 32/9 หมู่ที่ 8 แขวง ท่าแร้ง เขต เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร 10200
สถานที่ติดต่อ : ร.ร.สุดาพาเลซ สุทธิสาร สะพานควาย
โทรศัพท์ : 01-931-4978 โทรสาร : 02-270-0585
บิดา : พล.อ.ต.ดิภาพ สัญชาติ : ไทย
มารดา : สุดา สัญชาติ : ไทย



วุฒิการศึกษา

ระดับ	สาขาวิชา	สถานศึกษา	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ระดับปริญญาตรี	บริหารการเงิน	UNIVERSITY OF OTTAWA	MAY86, MAY 87
ระดับปริญญาโท	บริหารธุรกิจ	WESTERN MICHIGAN UNIVERSITY	

อาชีพ : ธุรกิจส่วนตัว

คุณสมบัติอื่น ๆ ตามรัฐธรรมนูญ

15.1 มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัคร ระหว่างวันที่ : 13 กรกฎาคม 2543

ถึงวันที่ : 10 มกราคม 2548

15.3 เกิดในจังหวัด : กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

คำแนะนำ : หากสามารถคลิกรูปด้านบนเพื่อดูภาพขยายได้

<< กลับ ยืนยัน กลับเมนู

Electorab MOI

การตรวจสอบรายการผู้สมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

รายละเอียดผู้สมัคร : แบ่งเขต เขตเลือกตั้งที่ 16 สำหรับการเลือกตั้งในวันที่ : 6 กุมภาพันธ์ 2548

ใบสมัครเลขที่ : 9 พรรค : ไทยรักไทย หมายเลขผู้สมัคร : 9

เลขประจำตัวประชาชน : 3-1005-02578-36-3

ชื่อ-นามสกุล : นายอนุสรณ์ ปิ่นทอง สัญชาติ : ไทย

วัน เดือน ปีเกิด : 24 เมษายน 2506 อายุ : 41 ปี เพศ : ชาย

ที่เกิด : 30/4 หมู่ที่ 4 ซอย รามอินทรา 39 ถ. รามอินทรา แขวง อนุสาวรีย์ เขต บางเขน กรุงเทพมหานคร 10220

ที่อยู่ปัจจุบัน : 30/4 หมู่ที่ 4 ซอย รามอินทรา 39 ถ. รามอินทรา แขวง อนุสาวรีย์ เขต บางเขน กรุงเทพมหานคร 10220

สถานที่ติดต่อ : 30/4 หรือ 31/13 ม.4 ซ.รามอินทรา 39 ถ.รามอินทรา เขตบางเขน กทม.

โทรศัพท์ : 02-973-1593 โทรสาร : 02-973-1594

บิดา : สงวน สัญชาติ : ไทย

มารดา : อำนวย สัญชาติ : ไทย

วุฒิการศึกษา

ระดับ	สาขาวิชา	สถานศึกษา	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ระดับปริญญาตรี	พัฒนาชุมชน	วิทยาลัยครูพระนคร	2536
ระดับปริญญาโท	รัฐประศาสนศาสตร์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	2542

เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัด : กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ : 6 มกราคม 2544

ถึงวันที่ : 5 มกราคม 2548

อาชีพ : นักการเมือง

คุณสมบัติอื่น ๆ ตามรัฐธรรมนูญ

15.1 มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัคร ระหว่างวันที่ : 17 ธันวาคม 2529

ถึงวันที่ : 10 มกราคม 2548

15.2 เคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในตำแหน่ง : สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

15.3 เกิดในจังหวัด : กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

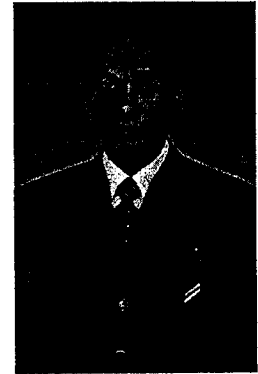
15.4 เคยศึกษาในสถานศึกษา : มหาวิทยาลัยศรีปทุม ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่รับสมัครเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกัน ไม่น้อยกว่าสองปีการศึกษา

คำแนะนำ : ท่านสามารถคลิกรูปด้านบนเพื่อดูภาพขยายได้

<- กลับ

พิมพ์

กลับเมนู



Electoral MOI

การตรวจสอบรายการผู้สมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

รายละเอียดผู้สมัคร : แบ่งเขต เขตเลือกตั้งที่ 16 สำหรับการเลือกตั้งในวันที่ : 6 กุมภาพันธ์ 2548

ใบสมัครเลขที่ : 11

พรรค : มหาชน

หมายเลขผู้สมัคร : 11

เลขประจำตัวประชาชน : 3-3699-00151-62-5

ชื่อ-นามสกุล : นายรัฐดิโชด กาญจนภักดิ์

สัญชาติ : ไทย

วัน เดือน ปีเกิด : 9 เมษายน 2494

อายุ : 53 ปี

เพศ : ชาย

ที่เกิด : 11 ถ. บรรณการ ต. ในเมือง อ. เมือง จ. ชัยภูมิ

ที่อยู่ปัจจุบัน : 3/1135 หมู่ที่ 8 ถ. พหลโยธิน แขวง อนุสาวรีย์ เขต บางเขน กรุงเทพมหานคร 10220

สถานที่ติดต่อ : 3/1135 หมู่ที่ 8 ถ. พหลโยธิน แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ

โทรศัพท์ : 02-5522161

โทรสาร : 02-8522161

บิดา : บุทรชัย

สัญชาติ : ไทย

มารดา : สำรอง

สัญชาติ : ไทย

วุฒิการศึกษา

ระดับ

สาขาวิชา

สถานศึกษา

ปีที่สำเร็จการศึกษา

ระดับปริญญาตรี

ศิลปศาสตรบัณฑิต

สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

2545

อาชีพ : นักการเมือง

คุณสมบัติอื่น ๆ ตามรัฐธรรมนูญ

15.1 มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัคร ระหว่างวันที่ : 22 กันยายน 2536

ถึงวันที่ : 11 มกราคม 2548

คำแนะนำ : ท่านสามารถคลิกรูปด้านบนเพื่อดูภาพขยายได้

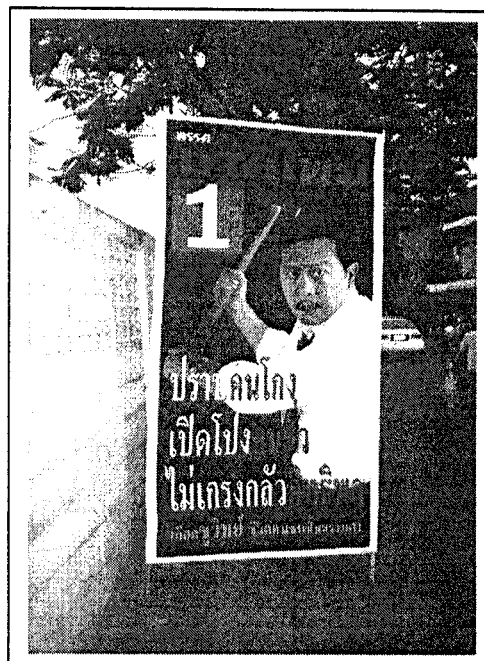
<- กลับ

พิมพ์

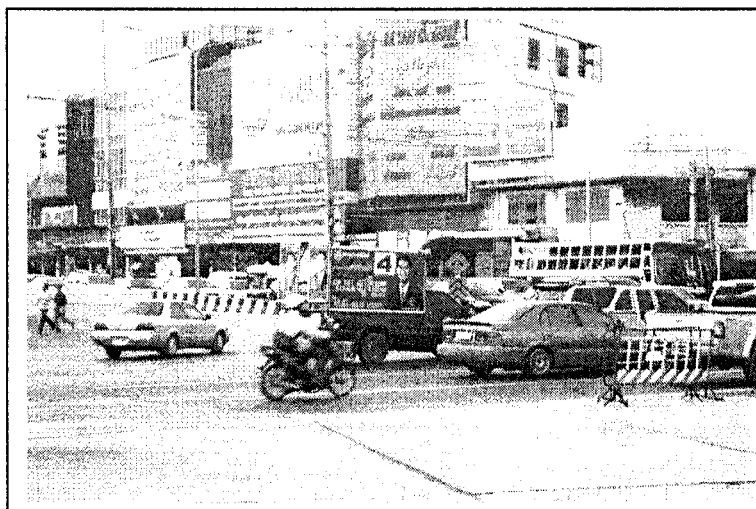
กลับเมนู



ภาพป้ายการโฆษณาหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ในเขตเลือกตั้งที่ 16 (เขตบางเขน) กรุงเทพมหานคร ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548









ภาพการโฆษณาหาเสียงของพรรคการเมืองและของผู้สมัคร
ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548

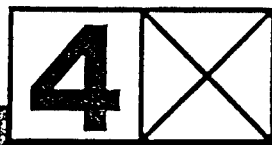
พรรคชาติไทย





ประเทศนี้
 ประชาชนไม่ใช่แค่คนอาศัย
 ยืนยันสิทธิเจ้าของประเทศ
 เลือกประชาธิปไตย
 ให้ถึง **201** เสียง

201 เลขดี
 ของคนไทย
 เพื่อวันนี้
 และอีก 4 ปี
 ข้างหน้า



เลือกเบอร์

ประเทศไทยเป็นของประชาชนทุกคน 201 เพื่อรักษาสิทธิของคุณ ในฐานะเจ้าของประเทศ

- สิทธิขั้นพื้นฐานของคุณในฐานะมนุษย์ชน ที่จะมีความคิดเห็นแตกต่าง ได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง ได้รับความเคารพ ไม่มีใครสามารถกระทำกับคุณ โดยใช้อำนาจและความรุนแรง
- สิทธิที่จะให้ผู้บริหารต้องนำเรื่องสำคัญมานำเสนอในที่เปิดเผยให้ประชาชน ได้รับรู้ และมีส่วนร่วมตัดสินใจ
- สิทธิที่จะตรวจสอบการตัดสินใจของภาครัฐ ว่าเป็นประโยชน์แก่สังคมและชุมชน หรือเอื้อประโยชน์ให้กลุ่มทุนใดหนึ่งหรือไม่
- สิทธิที่จะเรียกร้องคำอธิบายจากผู้บริหารได้ในทุกกรณี ป้องกันไม่ให้ผู้บริหารพลีความรับผิดชอบ
- สิทธิที่จะได้รับความใส่ใจ เพราะคุณยังมี 201 เสียง เป็นอำนาจต่อรอง

"เมื่อกลุ่มทุนผูกขาดรวบอำนาจรัฐ
ประชาชนก็เป็นได้แค่ลูกจ้างหรือ
ผู้บริโภคร"

6 กุมภาพันธ์นี้ เลือกอนาคตให้ประเทศ
และตัวเราเอง ถึงเวลาต้องทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้น
แยกแยะภาพลวงตาที่กำกวม เพื่อให้เห็นได้ชัด
เลือกได้ถูก ว่าอีก 4 ปีข้างหน้า เราต้องการอะไร



6 กุมภาพันธ์ ใช้สิทธิ ในฐานะเจ้าของประเทศ เลือก

201 เพื่อทางเลือกที่ดีกว่า สร้างรัฐบาลและการเมืองที่ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนด

- พรรคประชาธิปัตย์พร้อมทำการเมืองให้เป็นของทุกคน การเมืองที่ท่าประโยชน์เพื่อสังคมและชุมชน ไม่ใช่การเมืองเพื่อแสวงประโยชน์
- เราเชื่อว่า รัฐบาลที่ดีที่สุด รัฐสภาที่ดีที่สุด หรือแม้แต่นายกรัฐมนตรีที่เก่งที่สุด ก็ไม่สามารถสร้างประเทศและสังคมไปโดยลำพัง การตั้งความหวังว่าผู้นำหรือรัฐบาล จะแก้ปัญหาทุกอย่างให้ได้ เป็นเรื่องที่ไม่จริง การมีส่วนร่วมและการร่วมกันรับผิดชอบ เป็นสิ่งซึ่งพึงสร้างให้เกิดขึ้น ในสังคมแห่งเสรีภาพและประชาธิปไตย
- เราเชื่อในการปฏิรูประบบกฎหมาย จากการควบคุมโดยรัฐ เป็นการกำกับดูแล และอำนวยความสะดวกความร่วมมือกับภาคประชาชน
- สิทธิมนุษยชน และ เสรีภาพของสื่อ ต้องได้รับความคุ้มครอง
- เราเคารพในความแตกต่าง และแสวงหาการอยู่ร่วมกันโดยสันติ



ท.ประหารมตยโหลง 201 เสียง



พรรคประชาธิปัตย์



พรรคประชาธิปัตย์ สร้างคน สร้างอนาคต

มนุษย์

“ขณะนี้ประเทศไทยต้องการผู้บริหารที่มีความสามารถ ไม่รังสี ลือลือศัย สุจริต และมีคุณธรรม มุ่งมั่นให้เกิดจุดเปลี่ยนของการเมืองไทย เพื่อประชาธิปไตยที่สมบูรณ์”

ชีวิต

“ผมมีความตั้งใจที่จะพัฒนา เขตบางเขนให้ก้าวหน้า ชัดปัญหา ยาเสพติด เสริมสร้างคุณภาพชีวิต ชัดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน สร้างสรรค์สังคมดี”

พร้อมรับใช้พี่น้องประชาชน

“ด้วยความรู้ความสามารถและประสบการณ์ รวมทั้งความตั้งใจจริง ในการที่จะพัฒนาและยกระดับความเป็นอยู่ของชาวบางเขน ให้ดียิ่งขึ้น ผมพร้อมอย่างเต็มที่ในการอาสาเป็นตัวแทนของชาวบางเขน”



ผู้สมัครหมายเลข

4

ลือ-ลือศัย สุจริต

สมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. กรุงเทพมหานคร เขตบางเขน



“คุณสุริยะเป็นผู้ที่มีความพร้อมทุกๆ ด้าน มีประสบการณ์ และวุฒิการศึกษา ที่ผ่านมากได้รับมอบหมายให้เข้ามา ร่วมในการจัดทำนโยบายของพรรค ผมอยากให้ทุกท่าน มั่นใจเหมือนผมว่าด้วยคุณสมบัติ และความสามารถของคุณสุริยะ พี่น้องชาวบางเขนทุกท่านจะได้ผู้แทนที่เปี่ยมไปด้วยคุณภาพ”

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ



“ดิฉันได้มีโอกาสทำงานร่วมกับคุณสุริยะมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง ได้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการที่จะพัฒนา และยกระดับ ความเป็นอยู่ของชาวบางเขน ให้มีความเจริญมากยิ่งขึ้น และได้เห็นถึงแนวความคิดและวิสัยทัศน์ ทำให้ดิฉันเชื่อว่า คุณสุริยะสามารถเป็นตัวแทนของพวกเขาชาวบางเขนได้อย่างภาคภูมิใจ”

ปราณี เชื้อเกตุ
สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เขตบางเขน



“ผมเห็นถึงความตั้งใจของคุณสุริยะ ในระหว่างที่มีโอกาส ได้ลงพื้นที่ เข้าไปร่วมรับฟังปัญหาของพี่น้องประชาชน ชาวบางเขน ต้องยอมรับว่าคุณสุริยะมีความขยันลงพื้นที่ สม่ำเสมอ และเสียสละอย่างมาก ที่สำคัญด้วยคุณสมบัติ ที่พร้อม ผมเชื่อว่าคุณสุริยะจะเป็นผู้แทนของชาวบางเขน ที่พวกเราจะไม่ผิดหวัง”

ชันท ไชยชนะไพศาล
ประธานสภาเขตบางเขน



ลือ-ลือศัย สุจริต ศึกษากิจ

เกิด พฤศจิกายน 8 สิงหาคม 2506 ที่ รพ. พญิง บิดา พลอากาศโท ติภาพ ศึกษากิจ มารดา นางสุดา ศึกษากิจ มีพี่น้องรวม 3 คน

1. รอยเอก ชาควิต ศึกษากิจ
 2. รืออากาศเอก แพทย์หญิง ภาวดี สิลเสรษฐพร
 3. รืออากาศเอก สุริยะ ศึกษากิจ
- ประวัติการศึกษา**
 ประถม - โรงเรียนเสด็จฟ้า
 มัธยมศึกษา Lisgar Collegiate Institute
 บริหารธุรกิจ (BA) วิทยาลัยธุรกิจ University of Ottawa, Canada
 บริหารการเงิน (BCOMM) University of Ottawa Canada
ปริญญาโท บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (การเงิน) Western Michigan University
ปริญญาเอก โครงการปริญญาเอกรวมสหกิจบริหารธุรกิจ (ธุรกิจระหว่างประเทศ) JDBA มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, นิด้า, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ประวัติการทำงาน**
 อาจารย์สอนวิชาการเงิน มหาวิทยาลัย ABAC
 นายทหารพิทักษ์ กองการต่างประเทศ
 ผู้จัดการส่วนการเงินและการลงทุน บริษัท เคาโฮลดิ้ง จำกัดมหาชน
 กรรมการผู้จัดการโรงแรม สูดพาศ
 ที่ปรึกษาด้านการเงิน บริษัท โรงพยาบาลพระราม 9 จำกัด
ประวัติทางด้านการเมือง
 ที่ปรึกษาดูติดรองนายกรัฐมนตรี
 ลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตบางเขน ปี 2544



พรรคไทยรักไทย

**“หนึ่งเสียงของท่าน
จะเป็นพลังให้ผม
ทำงานหนัก ต่อเนื่อง
เพื่อโอกาสและอนาคตของลูกหลานเรา”**

การเลือกตั้งทั่วไปในอีกไม่กี่วันข้างหน้า
ทั้ง 3 พรรคการเมืองใหญ่จะต่างหาเสียงกันอย่างเต็มที่
เพื่อเป็นตัวแทนประชาชนชาวไทยไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
เพื่อเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา
ซึ่งจะเข้ามาบริหารประเทศต่อไป

พรรคไทยรักไทย
พร้อมที่จะรับฟังเสียงของท่าน
และจะทำงานหนัก ต่อเนื่อง
เพื่อโอกาสและอนาคตของลูกหลานเรา

เลือก **ทักษิณ ชินวัตร**
หมายเลข 9 ทางสองใบ



**โอกาส
คืออนาคต**




เลือก **ทักษิณ ชินวัตร**
หมายเลข 9 ทางสองใบ



**เศรษฐกิจ
เพิ่งจะฟื้น!
ความกล้าตัดสินใจและ
รัฐบาลที่มี
เสถียรภาพ
คือหัวใจสำคัญ**

เลือก **ทักษิณ ชินวัตร** ทำงานต่อ
หมายเลข 9 ทางสองใบ



**4 ปี สร้างชาติให้แข็งแกร่งยั่งยืน
อีก 4 ปี ชีวชนมั่นคงพอ**

4 ปี บัณฑิต

4 ปี สร้าง



4 ปี **ซ่อม**
 ความหมายจากวิกฤต

4 ปี **สร้าง**
 ชาติให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น

11 พรรคไทย
 ทั่วประเทศ
 ประชาชน

พรรคไทยรักไทย

PTV2 โทรทัศน์ไทยรักไทย ช่อง 11 กรุงเทพฯ โทร. 0-2009-2000 โทรสาร 0-2009-2400 Web Site: thairakthai.or.th

**ขอรับใช้พี่น้อง
 ประชาชนอีกสมัย**
 เพื่อวางระบบเศรษฐกิจให้แข็งแกร่ง
 สร้างสังคมใหม่มั่นคง และระบบราชการ
 ที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง
 เพื่อนาคตลูกหลานไทย

**เลือก
 พรรคไทยรักไทย**

4 ปี ซ่อม ความเสียหายจากวิกฤต สัญญาแล้วต้องทำ และทำมากกว่าที่สัญญา

1 ซ่อมเศรษฐกิจ ให้แข็งแกร่ง

ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (จีดีพี)
เพิ่มขึ้น 1.7 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้น 34.7%

ปี 2543 รัฐบาลทักษิณ 1	ปี 2547 รัฐบาลทักษิณ 2
4.9 ล้านล้านบาท	16.6 ล้านล้านบาท

ดัชนี IMF ก่อนกำหนด 2 ปี
ดัชนีชี้วัดให้ประเทศชาติและประชาชน

รัฐบาลทักษิณ 1	รัฐบาลทักษิณ 2
33,866 ลำดับ	470,270 ลำดับ

เงินทุนสำรองทางการระหว่างประเทศ
เพิ่มขึ้นกว่า 12,802 ล้านดอลลาร์

ค.ศ. 2544 รัฐบาลทักษิณ 1	ค.ศ. 2547 รัฐบาลทักษิณ 2
32,300 ล้านดอลลาร์	44,902 ล้านดอลลาร์

ประเทศชาติมีเสถียรภาพมั่นคง
ดัชนีคงตัวในประเทศเพิ่มขึ้น 3 เท่า

ปี 2543 รัฐบาลทักษิณ 1	ปี 2547 รัฐบาลทักษิณ 2
40,000 ลำดับ	150,000 ลำดับ

ดัชนีตลาดหุ้นเพิ่มขึ้น 357 จุด
มูลค่าตลาด 4 ล้านล้านบาท

ปี 2543 รัฐบาลทักษิณ 1	ค.ศ. 2547 รัฐบาลทักษิณ 2
269 จุด	626 จุด

ส่งออกเพิ่มขึ้น
1.1 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้น 40.7%

ปี 2543 รัฐบาลทักษิณ 1	ปี 2547 รัฐบาลทักษิณ 2
27 ล้านล้านบาท	138 ล้านล้านบาท

2 ซ่อมรายได้ ภาคประชาชนให้เพิ่มขึ้น

เศรษฐกิจขยายตัวประชาชนมีรายได้เฉลี่ย
เพิ่มขึ้น 24,102 บาทต่อปี เพิ่มขึ้น 30%

ปี 2543 รัฐบาลทักษิณ 1	ปี 2547 รัฐบาลทักษิณ 2
80,545 บาท	104,647 บาท

ประชาชนมีงานทำเพิ่มขึ้น
4.8 ล้านคนใน 4 ปี เพิ่มขึ้น 15.3%

ปี 2543 รัฐบาลทักษิณ 1	ปี 2547 รัฐบาลทักษิณ 2
31.29 ล้านคน	36.09 ล้านคน



3 ซ่อมราคาสินค้าเกษตร ให้ดีดตัวสูงขึ้น

ขายข้าวได้ 30.34 ล้านตัน
ข้าวหอมมะลิขายได้ราคาสูงสุดถึง 9,315 บาทต่อตัน

ยางพาราขายได้ราคาสูงขึ้น 25 บาท/ก.ก.
สูงขึ้น 110%

ปี 2543 รัฐบาลทักษิณ 1	ปี 2547 รัฐบาลทักษิณ 2
21 บาท/ก.ก.	46 บาท/ก.ก.

ปาล์มราคาสูงขึ้นอีก 1.50 บาท
สูงขึ้น 84.2%

ปี 2543 รัฐบาลทักษิณ 1	ปี 2547 รัฐบาลทักษิณ 2
1.83 บาท/ก.ก.	3.37 บาท/ก.ก.

ฟื้นคุณภาพดินพื้นที่ 23 ล้านไร่
ช่วยเหลือเกษตรกร 2 ล้านครอบครัว

4 ซ่อมคุณภาพชีวิต คนไทยให้ดีขึ้น

โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค
สร้างสุขภาพคนไทย 46 ล้านคน จะดำเนินต่อไปให้ดียิ่งขึ้น

กองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท
ช่วยสร้างงานสร้างรายได้คนไทย 13 ล้านคน

โครงการพัฒนาเกษตรกรรายย่อย
เกษตรกร 2.3 ล้านคนได้ประโยชน์ คิดเป็นเงิน 75,000 ล้านบาท

โครงการ OTOP
สร้างรายได้ปีละกว่า 40,000 ล้านบาท ถึงมือประชาชน 26,000 ชุมชน

เอาชนะยาเสพติด
ค้นพบหลาสน้ำมันก๊าด 470,000 คน สู้งอมไทย

เงินกู้ยืมกระบบลดลง
จากเดิมร้อยละ 240 ต่อปี เหลือร้อยละ 7 ต่อปี จากธนาคารประชาชนและกองทุนหมู่บ้าน

บ้านเอื้ออาทรและบ้านมั่นคง
ทำให้คนไทย 60,000 ครอบครัว มีบ้านอยู่ อีก 4 ปี สร้างครบ 600,000 หลัง

จัดสรรงบประมาณ
ดำเนินการแล้ว 1,002 หมู่บ้าน และในปี 2548 จะดำเนินการครบ 80,000 หมู่บ้าน

ทั้งหมดนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของความพยายามมุ่งมั่นที่จะทำงานเพื่อประเทศชาติและพี่น้องประชาชนอย่างเข้มแข็ง อดทน ไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยตลอด 4 ปี ที่ต้องเผชิญความเสียหายจากวิกฤต เศรษฐกิจเข้มแข็งได้รับบทเรียนและรากแก้วให้ตัวเองได้ ตลอด 4 ปีต่อไปนี้ เป็นเวลาที่จะสร้างความสุขให้แก่พี่น้องประชาชน และเป็น 4 ปีที่จะต้องร่วมมือกันสร้างชาติ สร้างแผ่นดินไทยของเราให้มั่นคง แข็งแรงยิ่งขึ้น. พรรคไทยรักไทย พร้อมรับใช้พี่น้องประชาชนทั่วประเทศ. อีกสมัย



4 ปี สร้างชาติให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น อีก 4 ปี ข้างหน้าผมจะทำ...

4 ปี
ซ่อม
2547-2547
ความหมายและโอกาสที่
4 ปี
สร้าง
2548-2551
ชาติให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น

- 1 คาราวานแก้จน บุคคลหลังคาเรือน
ให้ความรู้ ให้ความรู้ ให้ความรู้ ให้ความรู้
นำลูกหลานไปเข้าโรงเรียน
- 2 คาราวานเสริมสร้างเด็ก
บุทุกบ้าน ให้ความรู้ในการเลี้ยงดูลูก
เพื่อเติบโตอย่างมีคุณภาพ
- 3 โครงการเอส ซี วี เกษตรกรที่สร้างอาชีพ
ใช้หนี้ด้วยผลผลิต แต่ได้กำไรเป็นเงิน
- 4 แปลงกองทุนหมู่บ้านที่มีความพร้อม
ให้เป็นธนาคารหมู่บ้าน
- 5 จัดสรรโครงการประเภทบ้านให้ครบทุกหมู่บ้าน
และทุกหลังคาเรือนต้องมีไฟฟ้า
หากสายไฟหาไม่ถึง ใช้โซลาร์เซลล์
- 6 จัดสรรงบ 10 ส. เอ็ม. แอล
ให้ทุกหมู่บ้านและชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีงบประมาณ
แก้ปัญหาของท้องถิ่นด้วยตนเอง
- 7 จัดสรรไว้ 2 ล้านตัว
กระจายผู้คงครกที่อยากจะทำ เลี้ยงวัว ทั่วประเทศ
- 8 ขุดบ่อเก็บน้ำ 1,260 คูวิกรมเขต
ให้เกษตรกรไม่อื่น งบประมาณประมาณ 2,500 บาท
- 9 ถูกหลานไทยเรียนไม่ต้องจ่ายจนถึงมหาวิทยาลัย
จนแล้วค่อยค่อยให้คืนเมื่อมีงานทำ

- 10 ติดตามทีวีเตอร์และอินเทอร์เน็ต
ทุกโรงเรียนทั่วประเทศ
- 11 ประชาชนที่มีรายได้อาจต้องมีบ้าน
เป็นของตนเอง
และบ้านในชุมชนแออัด
จะถูกเปลี่ยนเป็นบ้านมั่นคง
- 12 จัดสรรงบ 1 ล้านล้านบาท
สร้างระบบรถไฟฟ้า
ทั้งใต้ดินบนดิน ระยะทาง 291 กม.
เพื่อเชื่อมกรุงเทพฯ และภูมิภาค
พร้อมทั้งขยายโรงเรียน โรงพยาบาล
และดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อม
เพื่อพี่น้องประชาชนทุกคน.

13 ลดภาษีให้ลูกกตัญญูที่เลี้ยงดูพ่อแม่
รวมทั้งพ่อตาแม่ยาย



14 ทำสงครามกับยาเสพติด
อย่างไม่หวั่นเกรง
เพื่อสังคมที่ปลอดภัย
ของลูกหลานไทย
สำนักข่าวไทย
สำนักข่าวไทย

เลือก
14

ขอโอกาสรับใช้พี่น้องของอีก 4 ปี
เพื่อสานต่อโครงการของอีก 4 ปี

ไทยรักไทย หัวใจคือประชาชน

พรรคมหาชน

พรรคมหาชน
PARTY OF THE PEOPLE

พรรคมหาชน..สวัสดิการก้าวหน้า

- ปลดหนี้ 5 ล้านครัวเรือน
- เงินฟรี 4 แสน คน เกษตรกรรายละ
- วัคซีนฟรี 6 ล้านคน
- เบี้ยอสังหาริมทรัพย์ 2 แสน คน รายละ 2 แสน
- ยุติหนี้ค่าเกณฑ์ 100 บาท รายละ 1 แสน

ดร.ไอศุก ทาสระมัทสน์
หัวหน้าพรรคมหาชน

“พรรคมหาชนจะยกระดับชีวิตคนไทยให้ดีขึ้นกว่าเดิม... ไม่ใช่แค่พูดแต่คำ
สวยหรู... เราจะไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง... เราจะสร้างสังคมไทยที่ทุกคน
มีความสุข... เราจะสร้างสังคมไทยที่ทุกคนมีโอกาส... เราจะสร้างสังคมไทย
ที่ทุกคนมีความหวัง... เราจะสร้างสังคมไทยที่ทุกคนมีความภูมิใจ...”

“หากประเทศไทยเดินถอยหลัง เราจะต้องหยุด... ในทางตรงกันข้าม
กับคนที่มีความก้าวหน้า... การเมืองเป็นของเรา... เราจะไม่
ทำให้เราไม่สนใจว่าคนที่เดินใจจะเป็นอะไร... ใครที่ไม่ใช่ประเทศ
หรือเป็นอะไร... ใครที่ไม่ใช่ทุกสิ่งทุกอย่าง...
ที่เป็นมาของรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี...”

**4 ปี..นี้ เพิ่มทุกบ้าน
ได้รัฐบาลเดิม อีก 4 ปี ไม่ทำขงจนแน่ !
โดยกำหนดขนาดของลูกหลาน.. มีดมบนพระราชทาน**



มั่นคงในนโยบาย มั่นใจในผลงาน



เบอร์
11

โปรดเลือก
สุทิน โชค กามวงศ์

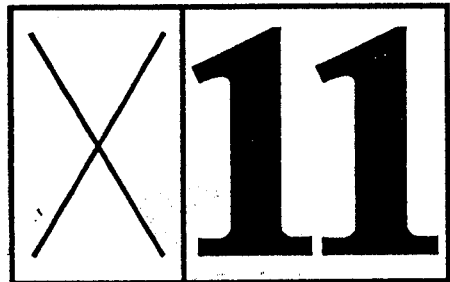
เป็น ส.ส. เขต 16 บางเขน
คนจริง พูดจริง ทำจริง



กล้ายืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง
พร้อมเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนา
สถานที่เรียน อาชีพ โรงพยาบาล
สาธารณูปโภคทุกอย่าง

6 ก.พ.48

เข้าคูหาเบอร์

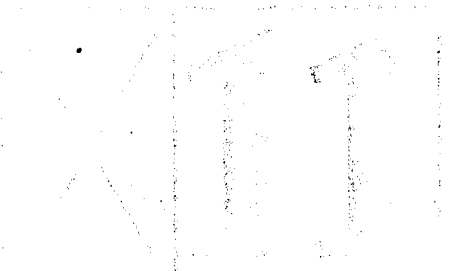


สำนักงานประสานงานบางเขน Tel. 0-2552-2161

สำนักงานประสานงานบางเขน
เลขที่ 111 ซอย 111 แขวงบางเขน
เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

6 ก.พ.48

เข้าคูหาเบอร์



บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง (2539) รายงานการวิจัยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2 กรกฎาคม 2538
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง
- _____ . (2540) รายงานการวิจัยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 17 พฤศจิกายน 2539
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง
- กระมล ทองธรรมชาติ สมบูรณ์ สุขสำราญ และปรีชา หงษ์ไกรเลิศ (2531) การเลือกตั้ง พรรค
การเมือง และเสถียรภาพของรัฐบาล กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- กระมล ทองธรรมชาติ และคนอื่นๆ (2525) การเมืองและการปกครองไทย พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- โกสินทร์ วงศ์สุรวัฒน์ และนรนิติ เศรษฐบุตร (2517) เมืองไทยในรัฐสภา กรุงเทพมหานคร
แพรววิทยา
- กฤษณ์ แจ่มแสง (2540) "พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานคร" วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จิตรา พรหมชุติมา (2541) รายงานการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในชุมชน
แออัดในกรุงเทพมหานคร กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- จุฑาทิพย์ สุขรังสรรค์ (2529) "พฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานคร" วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2523) ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์กับการเมือง พิมพ์ครั้งที่ 3
กรุงเทพมหานคร บรรณกิจ
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (2540) "ประชาสังคมและสิทธิในการไม่เชื่อฟังรัฐของประชาชน" ใน
พิทยา ว่องกุล จุดจบรัฐชาติสู่ชุมชนประชาธิปไตย โครงการวิถิทรรศน์ ชูคโลกาภิวัตน์
67-81 กรุงเทพมหานคร อมรินทร์ พรินต์ติ้ง แอนด์ พลับลิชซิ่ง
- ณรงค์ สีนสวัสดิ์ (2527) จิตวิทยาการเมือง กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- ณัฐกร วิทิตานนท์ (2544) "ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งของสมาชิกวุฒิสภา : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดเชียงใหม่ รอบสอง เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2543" วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- คณฤดี วรรณสุทธะ (2545) "พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2544 ในพื้นที่อำเภอภูซุ่ม จังหวัดยโสธร" วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- เทศาภิบาลบับพิเศษ เลือกลงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 17 พฤศจิกายน 2539
- ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ และเทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ (2542) รายงานการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชั้นกลาง กรุงเทพมหานคร กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- ธวัชชัย ยาหิรัญ (2540) "พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 เขตเลือกตั้งที่ 2 จังหวัดนนทบุรี" วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขาวิชา รัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ประหยัด หงษ์ทองคำ (2547) "การเลือกตั้งกับระบอบประชาธิปไตย" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการเมืองการปกครองไทย หน้าที่ 4 หน้า 237 - 297 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์
- ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ (2524) พรรคการเมืองและปัญหาพรรคการเมืองไทย กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2529) พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง : ทฤษฎีและผลการวิจัยเชิงประจักษ์ กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เมธา สุกบรรทัด (2517) ประชาธิปไตยและหน้าที่ของผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร เจริญวิทย์การพิมพ์
- รภัฏา บรรเทิงสุข (2540) "พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิอายุ 18-19 ปี ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันที่ 2 กรกฎาคม 2538 : กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- "รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540" สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2542) กรุงเทพมหานคร

- รวงทอง พฤษะวัน (2539) "ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจของผู้เลือกตั้งในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร" วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ (2546) "วัฒนธรรมทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทย" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันและกระบวนการทางการเมืองไทย หน่วยที่ 6 หน้า 428-419 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์
- ศิวะพร ปัญงมาลา (2538) "ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชน : ศึกษากรณีการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครพนม เขต 1 พ.ศ. 2537" วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สกนธ์ กรกฎ (2544) "พฤติกรรมกลางคะแนนเสียงเลือกตั้ง : ศึกษากรณีเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2544 เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพัทลุง" วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สถิต นิยมญาติ (2524) *สังคมวิทยาการเมือง* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
- สมบัติ จันทร์วงศ์ (2530) *การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง : ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2539* กรุงเทพมหานคร มูลนิธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา
- สัมฤทธิ์ ราชสมณะ (2530) "กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร" วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง <http://www.ect.go.th>
- สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า (2545) *พฤติกรรมเลือกตั้งและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2543* กรุงเทพมหานคร ห้างหุ้นส่วนจำกัด ชรรคมลการพิมพ์
- สุจิต บุญบงการ (2537) *การพัฒนาการเมืองไทย : ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหาร สถาบันทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2527) *พฤติกรรมกลางคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุวิทย์ รุ่งวิสัย (2541) *ปัจจัยประกอบการตัดสินใจของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร*

เสนีย์ คำสุข (2532) "การศึกษากรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ได้รับเลือกตั้ง" วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Almond, Gabriel A. and Powell, G. Bingham. (1980) *Comparative Politics Today A World View*. Boston: Little Brown.

Duverger, Maurice. (1972) *Party Political and Pressure Groups*. Thomas Nelson & Sons.

Epstein, Leon D. (1967) *Political Parties in Western Democracies*. New York: Frederick A. Praeger.

Hague, Rod. et al. (1992) *Comparative Government and Politics : An Introduction*. Basing Stoke: Macmillan.

Huntington, Samuel P. (1969) *Political Order in Changing Societies*. New York: Yale University press.

Janda, Kenneth (ed). (1980) *The Party Symbol : Reading on Political Parties*. San Francisco: W.H. Freeman and Company.

Lapalombara, Joseph and Meiner, Myron. (1972) *Political Parties and Political Development*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press.

Lawson, Kay. (1976) *The Comparative Study of Political Parties*. New York: St. Martine's Press.

Leiserson, Avery. (1958) *Parties and Politics*. New York: Alfred A. Knopf.

Macridis, Roy C. (ed). (1967) *Political Parties : Contemporary Trends and Ideas*. New York: Harper & Row, Publishers.

McClosky, Herbert. (1968) *Political Participation*. Internation Encyclopedia of the Social Science12.

Milbrath, Lester W. and M.L. Goel. (1965) *Political Participation : How and Why do People get Involved in Politics*. Chicago: Rand Mc.Nally & Company.

Roth, David F. and Frank L. Wilson. (1980) *The Comparative Study of Politics*. Eaglewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.

Schlesinger, Joseph A. (1965) "Political Party Organization." *In Handbook of Organization.*

pp. 764 -801. Edited by James G. March. Chicago: Rand Macnally.

Wilson, James Q. (1973) *Political Organization.* New York: Basic Book.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	ว่าที่ร้อยตรี จักรพันธุ์ มิตรฝักแว่น
วัน เดือน ปีเกิด	25 มกราคม 2520
สถานที่เกิด	อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต (การจัดการทั่วไป) สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ พ.ศ. 2541 รัฐศาสตรบัณฑิต (ทฤษฎีและเทคนิคทางรัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2543
สถานที่ทำงาน	ฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตบางเขน ถนนพหลโยธิน แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร และจุดบริการด่วนมหานคร BMA Express Service ณ สถานีรถไฟฟ้าบีทีเอส - สยาม เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง	เจ้าพนักงานปกครอง 5, ผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่นเขตบางเขน และผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่นเขตปทุมวัน

รางวัลเกียรติประวัติที่ได้รับ

- ได้รับการคัดเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานดีเด่นประจำสำนักทะเบียนท้องถิ่นเขตบางเขน ตามโครงการจัดอันดับมาตรฐานสำนักทะเบียนท้องถิ่นเขต พ.ศ. 2548 ของกรุงเทพมหานคร
- ได้รับการคัดเลือกเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครดีเด่นประจำปี พ.ศ. 2548 ระดับหน่วยงาน (สำนักงานเขตบางเขน) กลุ่มที่ 2 ข้าราชการระดับ 1 - 5
- ได้รับการคัดเลือกเป็น “ข้าราชการพันธุ์ใหม่” ของกรุงเทพมหานคร รุ่นที่ 1 ประจำปี พ.ศ. 2549